

ESTADÍSTICA

I

SOCIETAT

GI - 151

Generalitat de Catalunya
Institut d'Estadística
de Catalunya
Biblioteca

R. 84083

28 FEB. 2012

N. 1

34/35

gener 1980 / juny-setembre 1984

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

GENERALITAT DE CATALUNYA

Full n.º 1

Departament de la
Presidència

Gener de 1980

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

PRESENTACIÓ

Els temes del Cens i del Padró desenvolupats en aquest primer full formen, conjuntament amb el del Cens Electoral inclòs en el segon, una unitat que pretén donar una descripció breu i general tant dels aspectes jurídics que incideixen en els estudis de la població i en els drets dels seus membres com en els valors estadístics que s'han registrat. Les properes eleccions al Parlament de Catalunya que se celebraran el dia 20 de març vinent, motiven un increment de l'atenció per aquestes qüestions i justifiquen l'interès de la publicació que presentem.

Amb els dos primers fulls d'Estadística i Societat, l'Institut Central d'Estadística i Documentació de la Generalitat de Catalunya enceta una sèrie periòdica, pensada per a un ventall molt obert de lectors possibles, que estarà amatent a la preparació i difusió de temes importants per a la nostra societat, estudiats a partir d'una base estadística. La descripció general de la població, l'envelliment o el rejuveniment que s'observa al llarg del temps per comparació de diverses piràmides d'edats, l'evolució de la natalitat i la mortalitat, els moviments migratoris, la població activa en les distintes branques econòmiques, els nivells d'instrucció, els pressupostos i les despeses municipals i d'altres aspectes s'exposaran en els fulls de publicació immediata.

L'Institut Central d'Estadística i Documentació de la Generalitat de Catalunya, en publicar els fulls d'Estadística i Societat, vol aportar uns elements que contribueixin a estimular el coneixement de la societat de Catalunya, la reflexió serena d'alguns problemes fonamentals i l'esperit de servei a aquesta comunitat que requereix els esforços i l'entusiasme de tots i cadascun dels seus membres.

Eduard Bonet i Guinó

Director de l'Institut Central d'Estadística
i Documentació de la Generalitat de Catalunya

Barcelona, 19 de gener de 1980

EL CENS I EL PADRÓ

En indagar el nombre d'habitants de Catalunya o d'un municipi determinat, podem observar que aquesta quantitat varia constantment, i només ens cal recordar el turisme i d'altres fenòmens socials per adonar-nos que al llarg de l'any, d'estiu a hivern, es poden constatar diferències importants. La població evoluciona en el temps: el nombre d'habitants s'ha de referir

a un instant donat, mentre que els canvis de població s'han de comptar per períodes. Així, encara que es parli de la població de l'any 1978, o de qualsevol altra anterior, el nombre d'habitants és referit a trenta-u de desembre a les dotze de la nit.

D'altra banda la població és establerta segons certes qualitats, com són la residència habitual o

l'estada accidental. Hem de veure aquestes distincions tal com són precisades en els mètodes efectius de recompte de poblacions, i també segons les relacions jurídiques dels individus respecte dels municipis, les quals fonamenten les qualificacions esmentades i afecten una sèrie de drets municipals i polítics, entre els quals hem de citar el dret de votar.

1. EL CENS DE POBLACIÓ

1.1.

Consideracions generals sobre el Cens de població

El Cens de Població és el recompte dels habitants d'un territori, amb indicació de llurs característiques fonamentals d'ordre demogràfic, econòmic i social.

El document de les Nacions Unides *Principis i recomanacions sobre els censos nacionals de població* especifica el següent:

«El Cens de Població pot ser definit com el conjunt d'operacions que consisteixen en reunir, elaborar i publicar dades demogràfiques, econòmiques i socials corresponents a tots els habitants d'un país o territori, referides a moments o períodes determinats.»

El mateix document, entre les característiques essencials d'un cens estatal oficial, cita les següents:

El cens de població: (1) ha de ser realitzat oficialment, per organismes del govern amb la col·laboració de les entitats locals; (2) s'ha de referir a un territori delimitat amb precisió; (3) ha d'incloure tots els membres de la població objecte d'estudi; (4) s'ha de referir a una data o períodes ben determinats; (5) s'ha de basar en l'individu com a unitat censal, i (6) s'ha de publicar segons les dades elaborades.

L'Oficina d'Estadística de les Nacions Unides realitza una tasca constant i publica una sèrie de recomanacions a fi d'aconseguir que els resultats dels censos de les distintes nacions siguin comparables entre ells i es puguin treure conclusions a nivell supranacional i mundial. Aquestes recomanacions versen sobre els temes que s'inclouen en els censos, les preguntes específiques que s'hi fan, els mètodes de treball estadístic que s'empren i la periodicitat en què es realitzen. Així, per obtenir una certa simultaneïtat internacional es recomana que els censos es realitzin cada deu anys, a ser possible en els anys acabats en zero o en els pròxims a aquests.

Els Manuals de les Nacions Unides comparen el cens de població

a una fotografia que s'obté en un instant donat, de manera que el contrast de fotografies fetes en anys diversos permet d'estudiar els canvis esdevinguts.

Aquests mateixos textos, per donar una idea de la complexitat de la preparació del cens, el comparen també amb la construcció d'un edifici, que, abans de la realització de l'obra, suposa el disseny d'uns plans, l'elecció i la preparació dels materials i la programació en les distintes feines de l'obra. Així, el Cens suposa un any o dos d'operacions de preparació i, després, un llarg temps d'elaboració i de publicació de resultats.

1.2.

El Cens de població a Espanya

En el cas espanyol les recomanacions generals esmentades són seguides i es concreten en els aspectes següents:

La preparació i la realització del Cens de població és una competència exclusiva de l'Institut Nacional de Estadística que actua, en aquesta tasca, amb un ampli suport de l'administració municipal.

La base dels recomptes és la població de cada terme municipal, a partir dels quals s'obtenen els totals provincials i amb aquests el total de l'Estat.

Els municipis són dividits en seccions censals que es defineixen segons un criteri territorial i que constitueixen la divisió bàsica per a molts treballs d'estadística.

Els fulls censals, tramesos a tots els domicilis, han de ser signats pels caps de família i han de ser formalitzats per totes les persones que tenen fixada llur residència a Espanya i totes aquelles que s'hi troben durant el període d'aixecament del cens. El full recull informació sobre edat, sexe, instrucció, professió, ocupació i d'altres dades personals per a cada habitant.

El Cens s'ha realitzat normalment cada deu anys, referit a trenta-u de desembre dels anys acabats en zero. Malgrat això, el Cens de Població vinent es farà el març de 1981, amb referència a la situació de la població a primer de març, a les dotze hores de la nit.

1.3.

Caràcter exclusivament estadístic del Cens

Cal remarcar el caràcter exclusivament estadístic dels censos moderns de població. Els recomptes de població realitzats antigament tenien per finalitat primordial determinar les obligacions militars, tributàries i de prestació de treball dels focs o dels individus, així com també registrar la condició jurídica d'aquests, que per citar un exemple, en l'antiga Roma abastava des de la ciutadania romana fins a l'esclavitud.

En els censos moderns s'estableix una desvinculació total entre els estudis censals i les finalitats esmentades. Així, a Espanya, els ciutadans són obligats a furnir la informació sol·licitada i l'Administració ha de mantenir el secret estadístic a nivell individual, tot publicant només resultats numèrics generals. El full del Cens no pot ser emprat amb finalitats fiscals ni constitueix, malgrat la signatura, prova legal.

Així, l'interès i objecte del cens no es centra en el resultat individual, protegit pel secret estadístic, sinó en els resultats globals de la població, bàsics per a estudis, planificacions i programacions.

1.4.

Classificació de la població segons el Cens

El Cens estableix la distinció entre *residents* i *transeünts*. Són residents en un municipi les perso-

nes que habitualment viuen en el seu terme municipal i transeünts les que no hi viuen habitualment, però s'hi troben en el moment de referència del Cens. Per altra banda, en aquest moment de referència, els residents poden trobar-se en llur terme municipal, i són comptats com a *residents presents*, o po-

den ocasionalment no trobar-s'hi i són comptats com a *residents absents*.

La població de dret d'un municipi és constituïda pels residents, tant presents com absents. La població de fet és constituïda pels residents presents i pels transeünts.

La població de dret i la població de fet de cada província s'obtenen, respectivament, sumant la població de dret i la població de fet de tots els seus municipis. D'una forma anàloga s'obté la població de dret i de fet de l'Estat.

2. EL PADRÓ MUNICIPAL

2.1.

Qualificació dels habitants dels termes municipals

En els sistemes constitucionals moderns, tot i arrencant de la igualtat fonamental dels individus, els habitants dels termes municipals es qualifiquen en virtut de certes distincions jurídiques.

D'una banda es distingeixen els espanyols i els estrangers, classificació que s'estableix en relació amb la possessió de la nacionalitat espanyola i dels drets polítics que determina la llei.

D'altra banda, es té en compte la majoria d'edat i l'emancipació o tutela dels habitants, qüestions que afecten la capacitat d'exercir certs drets civils.

Però és justament la qualitat de resident o transeünt en un municipi la distinció principal que actua en la qualificació dels habitants en els termes municipals i que es vincula a una sèrie de drets de residència.

Exposarem aquí les característiques principals de la legislació espanyola actualment vigent, segons la «Llei de Règim Local» (text articulat i refós de la llei de règim local), aprovada per Decret de 24 de juny de 1955 i el «Reglament de Població i Demarcació Territorial», aprovat pel Decret de 17 de maig de 1952 i modificat per Decret de 14 de gener de 1972.

Cal indicar que aquesta exposició no tracta exhaustivament tots els aspectes de la llei sinó només aquells que són fonamentals, que s'han mantingut amb poques modificacions durant llarg temps o poden tenir interès i tal vegada vi-

gència en la nova legislació, en particular en la llei orgànica de Règim Local que actualment és en projecte.

Són residents en cada terme municipal:

els espanyols o estrangers que portin vivint-hi dos o més anys. Els espanyols o estrangers que havent sol·licitat d'adquirir la residència, acompanyant la declaració de baixa provisional d'un altre municipi, acreditin de portar més de sis mesos d'estada contínua en el terme;

els funcionaris públics, des del moment de la presa de possessió del càrrec;

la dona casada no separada, els menors d'edat no emancipats i els majors incapacitats tenen la residència del marit, el pare o el representant legal, a menys d'una autorització expressa en sentit contrari.

Són transeünts en cada terme municipal:

les persones que s'hi trobin «accidentalment» per raons de treball, estudi, negoci, turisme i d'altres i també les persones que s'hi trobin «temporalment» per alguna de les circumstàncies següents: compliment del servei militar, internament en col·legis, internament en sanatoris, reclusió en establiments penitenciaris, acolliment en establiments benèfics i per altres circumstàncies anàlogues.

Canvis de residència.

En tot canvi de residència fora del terme municipal, s'ha de complir el següent:

Presentar a l'Ajuntament d'origen, on s'està inscrit, una declaració amb original i còpia, segons el model oficial, donant compte del

trasllat. El municipi donarà la qualificació de *baixa provisional* i *resident absent*.

Sol·licitar l'alta com a resident en el nou municipi, tot presentant la còpia de la declaració anterior. El municipi l'inscriurà com a *transeünt* durant sis mesos.

Transcorregut aquest termini sense necessitat de noves sol·licituds, serà baixa definitiva en el municipi d'origen i alta com a resident en el nou.

Classificació dels residents.

Els residents en un municipi es classifiquen en caps de família, veïns i domiciliats.

Són veïns del municipi els residents espanyols, majors d'edat o emancipats que estiguin inscrits amb aquest caràcter en el padró municipal.

Són domiciliats en el municipi els residents espanyols no emancipats o els estrangers, qualsevol que sigui la seva condició.

La dona casada és qualificada de veïna del municipi.

Així, el veí és membre amb plenitud de drets, de la comunitat municipal. En particular té dret a participar en els aprofitaments dels béns comunals, com els emprius i d'altres. En alguns municipis pirinencs, per exemple, els veïns tenen dret a tallar anualment un cert nombre d'arbres de les propietats comunals.

Els estrangers domiciliats tenen els drets i les obligacions pròpies dels veïns, llevat dels drets polítics, com és el dret de vot.

Correspon a l'alcalde declarar d'ofici la residència i el veïnatge així com aprovar la classificació veïnal de cada habitant.

2.2.

L'empadronament municipal

Els municipis porten un registre dels seus habitants que constitueix el Padró Municipal. Mirem directament què ens diu la llei respecte a aquesta qüestió.

El Padró Municipal, instrument públic i fefaent a tots els efectes administratius, és la relació dels habitants del terme municipal, amb indicació de llurs respectives qualificacions.

Les seves dades constitueixen prova plena de la residència i de la classificació veïnal dels habitants de cada terme.

Veïnatge administratiu. Tot espanyol o estranger que visqui habitualment a Espanya haurà d'estar empadronat com a resident en un, i només un, municipi. Si una persona resideix alternativament en diversos municipis, n'ha d'escollir un per empadronar-s'hi com a resident. El concepte de resident o veí d'un municipi, segons la inscripció en el Padró Municipal, constitueix el *veïnatge administratiu*.

Observem que només tenen el caràcter de residents, veïns i domiciliats en un terme municipal aquelles persones que figurin amb tals qualificacions en el Padró Municipal. Les persones esmentades podran acreditar aquests caràcters mitjançant certificacions expedides pel Secretari de l'Ajuntament.

Dades del Padró Municipal. El Padró Municipal contindrà, respecte de tots i de cadascun dels habitants del terme, les següents dades:

- 1) — Nom i cognoms. 2) — Sexe.
- 3) — Data i lloc de naixement. 4) — Nacionalitat. 5) — Estat civil.
- 6) — Instrucció elemental. 7) — Professió, ocupació o ofici. 8) — Parentiu amb el cap de família. 9) — Domicili amb expressió del carrer, número, planta i habitatge. 10) —

Temps de residència, i 11) — Les dades que el municipi consideri útils i tendeixin a assegurar la classificació veïnal.

2.3.

Les renovacions y rectificacions anuals del Padró

El Padró es renova cada cinc anys, normalment els acabats en zero i cinc, i es rectifica cada any. Tant la renovació i la rectificació del Padró, com la seva conservació i custòdia, són efectuades per l'administració municipal, sota les directrius de caràcter tècnic que assenyalava l'Institut Nacional de Estadística.

La renovació del Padró consisteix en fer-lo de cap i de nou a través de la inscripció de tots els habitants del terme municipal en els fulls d'inscripció padronal, que són repartits a tots els domicilis. En cada casa es complimenten les dades personals sota la responsabilitat de la firma del cap de família. Una vegada recollits els fulls, l'administració municipal hi consigna les qualificacions veïnals, que passen a l'aprovació de l'alcalde.

Els fulls d'inscripció, diligenciats i ordenats, se sotmeten a l'aprovació de la Junta Municipal Permanent o del Ple Municipal. Després són exposats al públic, a fi que pugui formular reclamacions. Finalment, són tramesos a la Delegació Provincial de l'Institut Nacional de Estadística, que certificarà el Padró després de comprovar l'observança de les normes tècniques.

Les rectificacions anuals del Padró. La rectificació anual del Padró és la correcció que fa l'administració municipal tot registrant les altes i baixes degudes al moviment natural de la població i als canvis de residència i domicilis, tot indicant els canvis de qualificació veïnal. El procediment d'aprovació,

exposició al públic i certificació de l'Institut Nacional de Estadística és el mateix que per a les renovacions. Fins ara les rectificacions anuals del Padró s'han referit a trenta-u de desembre a les dotze de la nit.

Les rectificacions anuals del Padró s'afegeixen com un annex al Padró renovat anteriorment a fi de no destruir ni refer l'ordenació i el llistat d'aquest darrer. Però els municipis que tenen mecanitzat informàticament el Padró poden refondre els documents inicials i les rectificacions en un sol llistat que constitueix *el Padró refós*.

2.4.

Aspectes estadístics del Padró municipal

A més de ser un document municipal fonamental, el padró té un gran valor estadístic per a l'estudi del nombre d'habitants.

En la renovació del Padró s'estableixen les persones que es troben i les que no es troben en el terme municipal en el moment de referència de l'empadronament. Així, es pot comptar el nombre de residents presents i absents i el de transeünts, calculant-ne la població de dret i la població de fet.

Els anys en què coincideixen el cens estatal i la renovació del padró municipal, ambdós recomptes han de donar els mateixos resultats de població. Per assegurar aquesta coincidència el cens i el padró es realitzen simultàniament tot fent para-hela la recollida dels dos fulls i comprovant que contenen les mateixes dades.

En els anys de rectificació del padró no es coneix el lloc on es troben els habitants, i des de l'administració municipal es pot evaluar solament la població de dret.

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:

Preu de subscripció anual: 500 ptes.

Adm.: Casa Caritat, Montalegre, 5

Tel. 301 00 66 - Barcelona-1

GENERALITAT DE CATALUNYA

Full n.º 2

Departament de la
Presidència

Febrer de 1980

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

EL CENS ELECTORAL

1. CONSIDERACIONS GENERALS SOBRE EL CENS ELECTORAL

En alguns països existeix un carnet d'elector i els ciutadans que tenen dret de vot l'han de sol·licitar. A partir dels carnets sol·licitats i concedits es porta un registre que constitueix el Cens Electoral.

En la legislació vigent espanyola hi ha el Cens Electoral Ordinari, de residents a Espanya, i el Cens Electoral Especial, de residents absents, que viuen a l'estranger.

A grans trets cal indicar els tres aspectes següents: el Cens Electoral és deduït del Padró Municipal, és format per l'Institut Nacional de Estadística i aquesta formació és realitzada sota la inspecció i amb la col·laboració de les juntes electorals, segons el principi que les eleccions i l'administració electoral depenen del poder judicial i no del poder executiu.

Així, el Cens Electoral fou format, amb referència a 31 de desembre de 1975, per l'Institut

Nacional de Estadística, tot seguint la darrera renovació del Padró Municipal, que és referida a aquesta data. Cada any l'Institut realitza la rectificació del Cens Electoral, a trenta-u de desembre, a partir de la rectificació del Padró Municipal. Els ajuntaments complimenten les fitxes d'altres i baixes amb les quals les delegacions provincials de l'Institut Nacional de Estadística preparen les llistes electorals provisionals, que són trameses als ajuntaments per ser exposades al públic. Les juntes electorals resolen els recursos presentats a partir de les exposicions, i les autoritats judicials comuniquen les relacions de persones amb inhabilitacions per a drets polítics. Amb aquests elements les delegacions d'Estadística formen la rectificació definitiva i en trameten l'original a la Junta Electoral Provincial i còpia als ajuntaments, a les juntes de zona, al Govern Civil, a la Junta Central del Cens i al Ministeri del Interior. Aquest procés

minució fa que les rectificacions del Cens Electoral a trenta-u de desembre no tinguin vigència fins al juny o juliol següent.

El cens format amb referència a trenta-u de desembre de 1975 conté una relació nominal de les persones amb dret de vot, amb indicació dels elements següents: cognoms i nom; domicili; sexe; edat; professió i si saben llegir i escriure. A fi de poder actualitzar el cens s'inclou també, amb la indicació M (de menor), les persones que no tenen edat de votar en la data de referència del cens, però la tindran aviat.

En la rectificació a 31 de desembre de 1978, s'inclouen les persones que en aquella data tenien disset anys i també les que en tenien setze. Així, la llista conté els electors en aquell moment de referència i els menors, indicats amb M, que aleshores no eren electors però que es trobaven en una expectativa d'ésser-ho.

2. EL CENS PER A LES ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA

2.1.

La condició política de català o de ciutadà de Catalunya

tratiu a qualsevol dels municipis de Catalunya i, també, els ciutadans espanyols residents a l'estranger que hagin tingut a Catalunya el darrer veïnatge administratiu i que acreditin aquesta condició al Consolat d'Espanya corresponent.

Segons l'article 6.ª de l'Estatut, gaudeixen de la condició política de catalans tots els espanyols que, d'acord amb les lleis generals de l'Estatut, tinguin veïnatge adminis-

Per tant, la inscripció com a resident en el Padró Municipal d'un municipi català és el requisit indispensable per a assolir la condició de ciutadà de Catalunya.

2.2.

El Cens de votants a les eleccions al Parlament de Catalunya

El Decret de la Presidència de la Generalitat, de 17 de gener de 1980, pel qual es convoquen eleccions al Parlament de Catalunya, a l'article quart, disposa el següent:

«D'acord amb el que preveu el número cinc de la disposició transitòria quarta de l'Estatut, s'aplicaran amb caràcter supletori de l'Estatut les normes vigents per a les eleccions legislatives al Congrés dels Diputats amb les modificacions i adaptacions que es derivin del caràcter i àmbit de la consulta».

Segons aquesta normativa les eleccions se celebraran amb el cens electoral vigent corresponent als municipis, zones electorals i províncies de Catalunya.

El cens vigent: El cens vigent és el Cens Electoral rectificat amb referència a 31 de desembre de 1978 ja que el cens corresponent al darrer dia de 1979 no entrarà en vigor fins al juny o juliol.

Abast d'aquest Cens Electoral: Els arribats de nou en un terme municipal que hagin sol·licitat la residència amb posterioritat al 30 de juny de 1978 no han de constar com a residents, sinó, en tot cas, com a transeünts en la rectificació del Padró Municipal referida a trenta-u de desembre de 1978, a causa del termini de mig any que marca la llei. Aquestes persones no s'han d'incloure en la rectificació corresponent del Cens Electoral i no tenen, per aquesta banda i en aquest moment, dret a votar.

Però alguns municipis, emparant-se en la funció de l'alcalde de declarar d'ofici les altes de residents, han relaxat les exigències legals tant del termini dels sis mesos com de la presentació de la baixa provisional. Ens trobem davant d'un tema delicat que ha facilitat l'empadronament en dos municipis i la possibilitat de votar en llocs distints. Cal recordar que el fet de votar dues vegades en les mateixes eleccions és delictiu i és penalitzat en base als articles 302 i 303 del Codi Penal, pel Decret-llei de 18 de març de 1977.

Es podria argumentar que aquells habitants que han sol·licitat la residència en un municipi català abans del 20 de setembre de 1979, hi són residents el 20 de març de 1980, data de les eleccions, ja que s'ha complert el període legal de mig any. Els municipis que tenen informatitzat el Padró Municipal poden furnir la llista dels habitants que són residents a 20 de març. Però cal indicar que d'aquesta manera no es complirien els requisits formals d'inscripció en el Cens Electoral amb les garanties que suposa el procediment legal establert.

Les persones que tindran complerts divuit anys el dia de les eleccions però no els tenien el 31 de desembre de 1978, queden incorporades a les llistes electorals ja que, en expectativa del dret de votar, figuren com a menors en la rectificació esmentada.

En el Cens Electoral consta l'edat però no la data exacta de naixement. Així les llistes electorals de les meses poden incloure, amb la qualificació de menor, persones que poden votar i d'altres que no. Les persones que compleixen els divuit anys en 1980 fins al dia de les eleccions, per a exercir el dret a votar, hauran d'acreditar la suficiència d'edat mitjançant la presentació a la mesa del Carnet d'Identitat.

Els municipis que tenen informatitzat el Padró Municipal poden recórrer a aquest per obtenir la data exacta de naixement i així poden formar relacions que contenen estrictament les persones amb dret de votar el dia corresponent a les eleccions.

Procediment extraordinari d'inscripció en el Cens Electoral, per a esmenar errors

La Generalitat de Catalunya trameté al Govern Central, el 28 de desembre de 1979, un projecte d'ordre per permetre un procediment extraordinari d'inscripció. Aquesta proposta fou desestimada, malgrat el seu contingut i la seva forma similar a d'altres disposicions dictades abans d'algunes eleccions celebrades aquests darrers anys.

Atès que algunes persones que tenen el dret a estar inscrites com a residents en el Padró municipal a 31 de desembre de 1978, i el de constar en el cens electoral corresponent no hi figuren a causa d'omissions o d'errors materials, la Generalitat trameté una segona proposta de procediment extraordinari d'inscripció explícitament limitada a aquests casos. Fins molt tard, a la segona setmana de febrer, no es va saber que aquesta proposta era també desestimada.

2.3.

La qualitat del Cens electoral

La darrera renovació del Padró Municipal va ser la de 1975 que, malauradament, va presentar una sèrie de deficiències i incorreccions.

En alguns municipis grans hi va haver algunes omissions degudes a la falta de tramesa o recollida del full, però, sobretot, algunes persones que havien de ser excloses del Padró van continuar figurant-hi perquè les famílies no van esborrar o ratllar alguns noms preimpresos. Les rectificacions anuals i els procediments extraordinaris d'inscripció permeten, sobretot, la inscripció de nous votants i registren les baixes observades, però no subsanen les dificultats de fons i no eliminen les persones que hi figuren incorrectament.

El pes d'aquesta deficiència no sembla molt gros, però, si hi afegim la inscripció en més d'un municipi que hem indicat, arribem a un Cens Electoral amb un nombre de votants superior al real. És difícil d'avaluar aquesta quantitat però, globalment, s'estima per damunt d'un cinc per cent el percentatge d'elements sobrers.

Una correcció a fons no es pot fer fins a la renovació vinent del Padró Municipal, que, coincidint amb el nou Cens de Població, es referirà a 1 de març de 1981.

3. TAULES POBLACIÓ DE DRET I CENS ELECTORAL

3.1. Resum per províncies

PROVINCIA	Població de dret a 31-XII-78	Total electors a 31-XII-78	% Electors sobre població de dret	% Electors sobre total de Catalunya
Barcelona	4.724.070	3.371.558	71.36	77.34
Girona	467.749	336.298	71.89	7.71
Lleida	358.430	265.083	74.00	6.09
Tarragona	521.711	385.949	73.97	8.85
TOTAL CATALUNYA	6.071.960	4.358.888	71.78	100.00

3.2. Municipis de més de vint mil habitants, o Caps de Comarca, agrupats per províncies

PROVÍNCIA DE BARCELONA

Municipi	Població de dret a 31-XII-78	Total electors a 31-XII-78	% Electors sobre població de dret	% Electors sobre total provincial
Barcelona	1.902.713	1.445.370	75.96	42.86
L'Hospitalet de Llobregat	294.284	201.589	68.50	5.97
Badalona	216.041	146.116	66.63	4.33
Sabadell	188.344	127.413	67.65	3.77
Terrassa	160.403	111.059	69.24	3.29
Santa Coloma de Gramenet	143.568	92.517	64.44	2.74
Mataró	98.589	68.186	69.16	2.02
Cornellà	95.933	62.950	65.61	1.86
Manresa	68.213	50.102	73.44	1.48
Sant Boi de Llobregat	67.321	46.181	68.59	1.36
El Prat de Llobregat	57.330	37.553	65.50	1.11
Vilanova i la Geltrú	45.145	31.506	69.78	0.93
Esplugues de Llobregat	42.011	30.087	71.62	0.89
Granollers	42.237	30.411	72.00	0.90
Viladecans	40.840	25.745	63.03	0.76
Sant Adrià de Besòs	39.209	25.451	64.91	0.75
Rubi	40.272	26.568	65.97	0.78
Cerdanyola del Vallès	42.606	26.585	62.40	0.78
Sant Feliu de Llobregat	36.979	24.011	64.93	0.71
Mollet del Vallès	33.459	22.158	66.22	0.65
Gavà	33.339	22.084	66.14	0.65
Sant Cugat del Vallès	32.825	22.247	67.77	0.65
Igualada	30.947	22.940	74.12	0.68
Vic	29.635	21.362	72.02	0.63
Ripollet	25.987	16.216	62.40	0.48
Montcada i Reixac	26.107	17.578	67.33	0.52
Sant Joan Despi	25.007	16.864	64.93	0.50
Vilafranca del Penedès	23.873	16.754	70.18	0.49
Barberà del Vallès	25.201	15.686	62.24	0.46
Castelldefels	22.769	14.772	64.88	0.43
Sant Vicenç dels Horts	20.034	12.348	61.63	0.36
Berga	12.986	10.142	78.10	0.30

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

PROVÍNCIA DE GIRONA

Municipi	Població de dret a 31-XII-78	Total electors a 31-XII-78	% Electors sobre població de dret	% Electors sobre total provincial
Girona	85.522	57.379	67.09	17.06
Figueres	31.058	22.217	71.53	6.60
Olot	25.263	19.289	76.35	5.73
Blanes	20.308	13.860	68.25	4.12
Ripoll	12.078	9.019	74.67	2.68
La Bisbal d'Empordà	7.541	5.544	73.52	1.64
Santa Coloma de Farners	6.992	4.981	71.24	1.48
Puigcerdà	6.405	4.588	71.63	1.36

PROVÍNCIA DE LLEIDA

Municipi	Població de dret a 31-XII-78	Total electors a 31-XII-78	% Electors sobre població de dret	% Electors sobre total provincial
Lleida	108.212	74.191	68.60	27.98
Balaguer	13.070	9.179	70.20	3.46
Tàrraga	10.922	7.836	71.70	2.95
La Seu d'Urgell	9.647	7.258	75.20	2.73
Cervera	6.428	4.830	75.10	1.82
Solsona	6.258	4.485	75.20	1.69
Tremp	5.816	4.499	77.40	1.69
Les Borges Blanques	5.207	3.865	74.20	1.45
Viella	2.490	1.957	78.60	0.73
Sort	1.537	1.236	80.40	0.46

PROVÍNCIA DE TARRAGONA

Municipi	Població de dret a 31-XII-78	Total electors a 31-XII-78	% Electors sobre població de dret	% Electors sobre total provincial
Tarragona	109.969	78.704	71.46	19.38
Reus	84.985	59.497	70.00	14.65
Tortosa (amb Camarles)	39.730	28.710	72.28	7.07
Valls	18.383	13.754	74.81	3.38
Ampostà	14.674	11.040	75.23	2.71
El Vendrell	11.971	8.546	71.38	2.10
Montblanc	5.288	4.113	77.77	1.01
Mora d'Ebre	4.202	3.140	74.72	0.77
Gandesa	2.848	2.276	79.91	0.56
Falset	2.721	2.101	77.21	0.51

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

3.3. Resum per partits judicials

Provincia de Barcelona	Població de dret a 31-XII-78	Total electors a 31-XII-78	% Electors sobre població de dret	% Electors sobre total provincial
Partit Judicial				
Areny de Mar	89.394	62.063	69.43	1.84
Barcelona	2.301.531	1.709.454	74.12	50.70
Berga	53.067	40.607	76.33	1.20
Briançons	196.927	134.888	68.50	4.00
Hospitalet de Llobregat	613.042	411.770	67.16	12.21
Igualada	75.552	55.272	72.20	1.63
Manresa	146.922	106.940	72.79	3.17
Martorel·la	179.412	122.826	68.46	3.64
Mataró	347.309	229.627	66.12	6.81
Mollet del Vallès	225.007	152.504	67.77	4.52
Sant Feliu de Llobregat	256.761	175.984	68.54	5.22
Terrassa	109.524	78.792	71.94	2.33
Vic	58.129	41.799	71.90	1.24
Vilafranca del Penedès	79.493	49.032	69.55	1.45
Vilanova i la Geltrú				
TOTAL PROVINCIAL	4.724.070	3.371.558	71.36	100.00

Provincia de Girona	Població de dret a 31-XII-78	Total electors a 31-XII-78	% Electors sobre població de dret	% Electoral sobre total provincial
Partit Judicial				
La Bisbal d'Empordà	78.717	56.066	71.22	16.67
Figueras	74.524	54.229	72.86	16.14
Girona	148.535	104.228	70.17	30.99
Olot	46.644	35.574	76.27	10.57
Puigcerdà	39.968	30.256	75.70	8.99
Santa Coloma de Farners	79.361	55.875	70.41	16.61
TOTAL PROVINCIAL	467.749	336.298	71.89	100.00

Provincia de Lleida	Població de dret a 31-XII-78	Total electors a 31-XII-78	% Electors sobre població de dret	% Electors sobre total provincial
Partit Judicial				
Balaguer	65.456	49.062	75.00	18.50
Cervera	40.446	30.608	75.70	11.54
Lleida	188.472	134.857	71.60	50.87
La Seu d'Urgell	33.677	26.235	77.90	9.89
Tremp	24.949	20.008	80.20	7.54
Viella	5.430	4.313	79.40	1.62
TOTAL PROVINCIAL	358.430	265.083	74.00	100.00

Provincia de Tarragona	Població de dret a 31-XII-78	Total electors a 31-XII-78	% Electors sobre població de dret	% Electors sobre total provincial
Partit Judicial				
Reus	156.510	113.599	72.58	29.43
Tarragona	136.627	96.745	70.80	25.06
Tortosa	134.741	105.015	77.94	27.21
Valls	51.943	40.259	77.50	10.43
El Vendrell	41.890	30.331	72.40	7.85
TOTAL PROVINCIAL	521.711	385.949	73.97	100.00

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:

Preu de subscripció anual: 500 ptes.

Adm.: Casa Caritat, Montalegre, 5

Tel. 301 00 66 - Barcelona-1

GENERALITAT DE CATALUNYA

Full n.º 3

Departament de la
Presidència

Març de 1980

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

LA POBLACIÓ DE CATALUNYA

1. NOMBRE, SEXE I EDAT DELS HABITANTS DE CATALUNYA

1.1. Les dades

L'avaluació més recent de la població de Catalunya és la rectificació del Padró Municipal d'Habitants del 31 de desembre de 1978, que dona les xifres següents:

TAULA 1
POBLACIÓ EL 31-XII-1978

Catalunya	6.071.960
Províncies	
Barcelona	4.724.070
Girona	467.749
Lleida	358.430
Tarragona	521.711

Aquestes xifres constitueixen, amb forta probabilitat, una estimació màxima per al moment a què corresponen.

Les últimes dades sobre les característiques de la població detallant en particular el sexe i l'edat són les del Padró Municipal del 31 de desembre de 1975. Les xifres per a Catalunya, que presentem en la taula 4, resulten de l'agregació de les xifres provincials fornides per l'Institut Nacional d'Estadística.

Les condicions difícils en què va realitzar-se l'operació d'empadronament de 1975, en particular a la ciutat de Barcelona, han repercutit en certa manera sobre la qualitat de les dades, que han necessitat en certs casos rectificacions *a posteriori*. Això ens ha d'induir a certa reserva quan es tracti de fer-ne utilitzacions que demanin un grau de precisió elevat.

Aquestes xifres ens permeten, no obstant, estudiar els grans trets de la població catalana amb una aproximació prou satisfactòria.

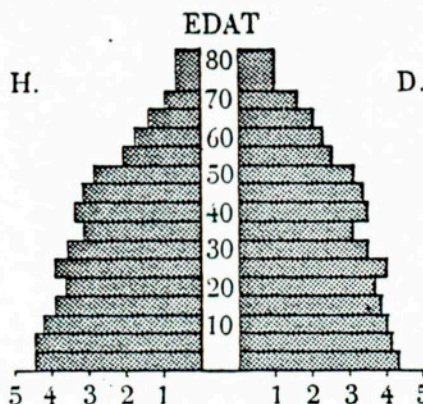
1.2. La piràmide d'edats

La piràmide d'edats de la població de Catalunya el 31 de desembre de 1975, que figura a la pàg. 4, ens

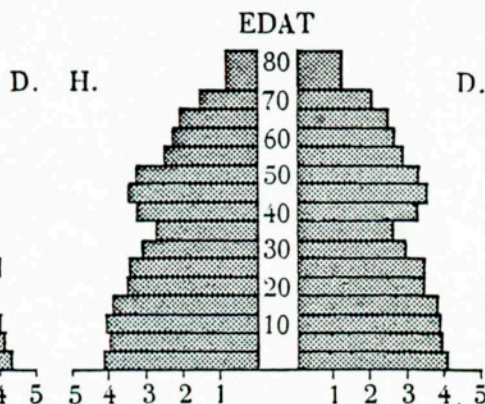
permet analitzar la distribució per sexe i edat.

Destaca com a principal accident en aquesta instantània la irregularitat dels efectius de les generacions compreses entre 30 i 40 anys, explicable fonamentalment per les alteracions de la natalitat degudes a la guerra i a la immediata postguerra. És també notable la brusca disminució dels efectius dels dos sexes a partir dels 55 anys, conseqüència de la disminució dels naixements i de

PROVINCIA DE BARCELONA

CATALUNYA SENSE
PROVINCIA DE BARCELONA

Percentatges per grups d'edat

TAULA 2
COMPARACIÓ DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA I RESTA DE CATALUNYA

Grups d'edat (% del total)	Catalunya	Prov. de Barcelona	Resta de Catalunya
0 - 19	33,3	33,7	32
20 - 64	56,4	56,7	55,5
65 i més	10,3	9,6	12,5
	100	100	100
Homes/dones per 100	95,94	94,51	98,38

l'augment de la mortalitat infantil causats per l'epidèmia gripal de 1918-1919; en el cas del sexe masculí, s'hi afegixen les pèrdues militars de la guerra civil. La comparació dels efectius dels dos sexes sembla mostrar que les generacions més minvades per la guerra són precisament les de 1917-1920.

Fc a d'aquests accidents, el tret més definitori de la població catalana és la relativa constància dels efectius de les generacions per sota

dels 50 anys, que li dona l'aspecte tirant a cilíndric propi de les poblacions en procés d'envelliment. Dos fenòmens semblen haver contribuït a modelar d'aquesta forma la població catalana: la baixa històrica de la natalitat, que durant tota la primera meitat del segle vint tendeix a estrènyer la base de la piràmide, i el moviment migratori, que, a partir sobretot dels anys cinquanta, eixampla continuament els efectius de joves i adults

que en formen la part central.

Cal assenyar que la distribució per sexe i edat de tot Catalunya s'assembla força a la de la província de Barcelona, que en representa, en termes numèrics, el 78 % (vegeu piràmide en taula 2). Si comparem les dades de la província de Barcelona amb les de la resta de Catalunya (taula 2), s'observa que la província de Barcelona té una estructura per edats més jove i que la proporció de dones hi és més elevada.

2. EL MOVIMENT DE LA POBLACIÓ

La taula 3 ens mostra l'evolució dels fets demogràfics a Catalunya durant la dècada dels 70. Les xifres relatives han estat calculades a partir de les poblacions mitjanes per a cada any estimades per l'INE.

Natalitat

Del període 1970-1975, que continua la tendència relativament elevada observada durant la dècada dels 60, es passa bruscament al període 1976-1978, en el qual s'observa una baixa important de la natalitat (de l'ordre del 15 %). En termes absoluts, això representa una disminució d'uns 15.000 naixements per any. L'any 1978, en presentar el mí-

nim de naixements de la dècada, sembla confirmar el caràcter durable de la baixa, les causes de la qual no han estat encara estudiades.

Mortalitat

Tret dels anys 1971 i 1973, de forta incidència gripal, la dècada dels 70 mostra un moviment continu de disminució de la taxa de mortalitat, que presenta a 1977-1978 el nivell més baix observat a Catalunya.

Creixement natural o vegetatiu

Es manté fins a 1975 netament pel damunt de l'1 % anual (1,14 % de

mitjana). A partir de 1975, baixa per sota d'aquest nivell com a conseqüència d'una baixa de la natalitat només parcialment compensada per la baixa de la mortalitat.

Migracions

Les dades de saldos migratoris de la taula 3 provenen de l'agregació dels saldos provincials i representen els intercanvis de Catalunya amb la resta d'Espanya. La irregularitat i els retards de l'empadronament voluntari fa que la inscripció dels desplaçaments no sigui mai total ni immediata, i això explica el

(Acaba a la pàgina 4.)

TAULA 3					
MOVIMENT DE LA POBLACIÓ Catalunya, anys 1970-1978					
Any	Naixements	Defuncions	Creixement natural	Creixement migratori	Creixement Total
1970	98.378	42.557	55.821	54.359	110.180
1971	102.088	46.024	56.064	27.037	83.101
1972	104.735	42.524	62.211	43.233	105.444
1973	107.026	47.022	60.004	45.869	105.873
1974	112.101	45.267	66.834	56.521	123.355
1975	110.616	44.839	65.777	32.460	98.237
1976	97.104	44.284	52.820	8.134	60.958
1977	100.972	40.949	60.023	18.016	78.039
1978	96.142	42.058	54.084	5.420	59.504

XIFRES RELATIVES (per 1.000 habitants)					
Any	Naixements	Defuncions	Creixement natural	Creixement migratori	Creixement Total
1970	19.45	8.41	11.04	10.74	21.78
1971	19.73	8.89	10.84	5.22	16.06
1972	19.83	8.05	11.78	8.19	19.97
1973	19.86	8.73	11.13	8.51	19.64
1974	20.39	8.23	12.16	10.28	22.44
1975	19.73	8.00	11.73	5.79	17.52
1976	16.98	7.74	9.24	1.42	10.66
1977	17.31	7.02	10.29	3.09	13.38
1978	16.17	7.07	9.10	0.91	10.11

TAULA 4

CATALUNYA - POBLACIÓ TOTAL PER SEXE I EDAT
Dades del Padró Municipal d'Habitants del 31 de Desembre de 1975

ANY DE NAIXEMENT	EDAT	HOMES	DONES	TOTAL	ANY DE NEIXEMENT	EDAT	HOMES	DONES	TOTAL
1975	0.	50.077	48.264	98.341	1930	45	39.050	40.065	79.115
1974	1	51.060	48.346	99.406	1929	46	36.634	38.235	74.869
1973	2	51.838	49.019	100.857	1928	47	37.014	39.545	76.559
1972	3	49.385	47.426	96.811	1927	48	35.510	37.380	72.890
1971	4	50.660	47.286	97.946	1926	49	36.315	37.065	73.380
1971-1975	0-4	253.020	240.341	493.361	1926-1930	45-49	184.523	192.290	376.813
1970	5	51.578	49.195	100.773	1925	50	35.167	37.785	72.952
1969	6	50.496	47.439	97.935	1924	51	35.042	36.482	71.524
1968	7	49.236	46.673	95.909	1923	52	33.821	34.971	68.792
1967	8	50.417	48.029	98.446	1922	53	32.459	35.525	67.984
1966	9	49.506	47.410	96.916	1921	54	32.431	32.607	65.038
1966-1970	5-9	251.233	238.746	489.979	1921-1925	50-54	168.920	177.370	346.290
1965	10	49.290	47.363	96.653	1920	55	28.583	34.001	62.584
1964	11	50.209	46.875	97.084	1919	56	24.444	28.503	52.947
1963	12	46.761	45.498	92.259	1918	57	24.217	29.403	53.620
1962	13	47.069	44.109	91.178	1917	58	22.974	27.765	50.739
1961	14	44.742	43.610	88.352	1916	59	22.363	26.655	49.018
1961-1965	10-14	238.071	227.455	465.526	1916-1920	55-59	122.581	146.327	268.908
1960	15	45.248	44.353	89.601	1915	60	22.267	27.044	49.311
1959	16	44.729	43.539	88.268	1914	61	22.456	27.715	50.171
1958	17	45.253	43.953	89.206	1913	62	21.922	27.143	49.065
1957	18	44.172	42.518	86.690	1912	63	21.230	27.222	48.452
1956	19	42.675	40.958	83.633	1911	64	20.510	24.919	45.429
1956-1960	15-19	222.077	215.321	437.398	1911-1915	60-64	108.385	134.043	242.428
1955	20	42.268	41.545	83.813	1910	65	19.935	26.954	46.889
1954	21	40.462	41.018	81.480	1909	66	19.140	25.327	44.467
1953	22	40.358	41.681	82.039	1908	67	17.897	23.885	41.782
1952	23	41.958	42.413	84.371	1907	68	17.297	23.036	40.333
1951	24	40.941	40.302	81.243	1906	69	16.493	22.934	39.427
1951-1955	20-24	205.987	206.959	412.946	1906-1910	65-69	90.762	122.136	212.898
1950	25	40.774	41.155	81.929	1905	70	15.121	21.907	37.028
1949	26	43.202	43.325	86.527	1904	71	14.290	20.301	34.591
1948	27	47.006	46.881	93.887	1903	72	13.764	19.137	32.901
1947	28	43.590	43.082	86.672	1902	73	12.803	19.615	32.418
1946	29	40.777	40.616	81.393	1901	74	11.662	16.975	28.637
1946-1950	25-29	215.349	215.059	430.408	1901-1905	70-74	67.640	97.935	165.575
1945	30	44.914	43.963	88.877	1900	75	11.451	18.708	30.159
1944	31	41.012	40.629	81.641	1899	76	8.858	13.166	22.024
1943	32	40.478	39.721	80.199	1898	77	7.975	12.380	20.355
1942	33	35.538	34.536	70.074	1897	78	7.169	11.558	18.727
1941	34	33.785	32.307	66.092	1896	79	7.263	11.118	18.381
1941-1945	30-34	195.727	191.156	386.883	1896-1900	75-79	42.716	66.930	109.646
1940	35	43.187	40.851	84.038	1895	80	5.986	10.117	16.103
1939	36	23.982	24.168	48.150	1894	81	5.016	8.624	13.640
1938	37	30.451	29.081	59.532	1893	82	3.723	7.337	11.060
1937	38	37.267	35.460	72.727	1892	83	3.591	6.841	10.432
1936	39	39.850	40.651	80.501	1891	84	2.609	5.192	7.801
1936-1940	35-39	174.737	170.211	344.948	1891-1895	80-84	20.925	38.111	59.036
1935	40	37.730	37.966	75.696	Abans de 1891	85 i Més	9.820	22.452	32.272
1934	41	36.685	36.992	73.677	Total		2.763.030	2.897.183	5.660.213
1933	42	39.971	40.138	80.109	1956-1975	- de 20	964.401	921.863	1.886.264
1932	43	38.645	40.343	78.988	1911-1955	20-64	1.566.766	1.627.756	3.194.522
1931	44	37.526	38.902	76.428	Abans de 1911	65 i +	231.863	347.564	579.427
1931-1935	40-44	190.557	194.341	384.898					

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

(Ve de la pàgina 2.)

caràcter accidentat de la sèrie migratòria. No obstant, s'observa molt clarament una tendència a l'atenuació del fenomen immigratori que tan important va ésser en els anys 60. Així, el saldo migratori mitjà del període 1976-1978 —10.500 persones— contrasta etament amb les 43.200

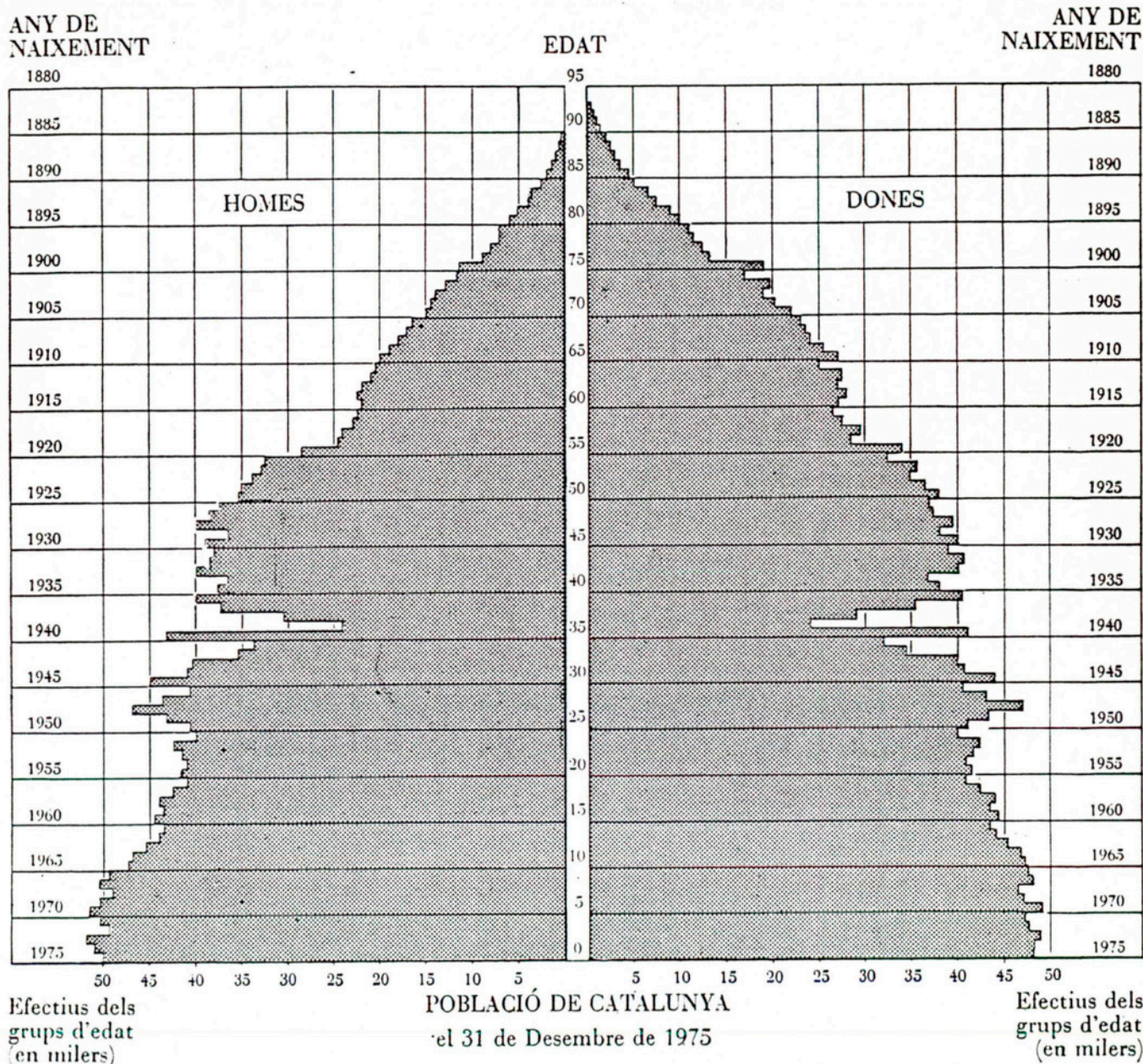
persones del període 1970-1976, i les 68.500 persones anuals de la dècada dels 60.

Creixement total

La baixa de la taxa de creixement total que s'observa durant la dècada resulta dels moviments combi-

nats de baixa de la immigració i de baixa de la natalitat. Com que la primera baixa és molt més important que la segona, la part del creixement natural dins del creixement total esdevé molt preponderant, i passa de poc més de la meitat el 1970 a ser el 90 % el 1978.

ANNA CABRÉ

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:

Preu de subscripció anual: 500 ptes.

Adm.: Casa Caritat, Montalegre, 5

Tel. 301 00 66 - Barcelona-1

GENERALITAT DE CATALUNYA

Full n.º 4

Abril de 1980

Departament de la
Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

CARACTERÍSTIQUES DEMOGRÀFIQUES DE LES COMARQUES DE CATALUNYA

La Generalitat de Catalunya decretà el 1936 la divisió administrativa del territori català en nou regions i trenta-vuit comarques. Aquesta divisió, feta sobre la base dels llaços d'intercanvi entre els diferents municipis, considerava tam-

bé certs criteris tendint a homogeneïtzar la població i la superfície.

Els canvis que s'han produït de llavors ençà han modificat sovint els circuits de relacions intermunicipals i han aprofundit les diferències poblacionals entre les comarques. Això

no obstant, les unitats geogràfiques establertes per la divisió de 1936 romanen el millor instrument a l'abast per a una anàlisi desagregada de les realitats espacials catalanes, mentre la Generalitat no introdueixi de nou una divisió territorial.

1. LA DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL DE LA POBLACIÓ

A la taula I, la simple observació visual de les sèries (1) i (4) ens permet de copsar les diferències entre els 2.459.899 habitants del Barcelonès i els 5.484 habitants de la Vall d'Aran, entre els 15.636 hab./km² del Barcelonès i els 4 hab./km² del Pallars Sobirà. Les cinc comarques de la Regió Primera, que són a la vegada les més fortament poblades de Catalunya, tenen 3.893.595 habitants, és a dir, el 69 % de la població catalana, en una superfície que representa el 7,72 % del total.

L'elevada concentració de la població catalana es fa palesa en el fet que solament set de les trenta-vuit comarques superen els 177 hab./km², densitat mitjana de Catalunya. Es tracta del Barcelonès, el Baix Llobregat, el Vallès Occidental, el Maresme, el Tarragonès, el Garraf i el Vallès Oriental.

L'amuntegament dels habitants en zones geogràfiques exigües és encara més evident si es detalla l'anàlisi per municipis. Lluís Recolons, en el seu excel·lent treball *Catalunya:*

home i territori,¹ al qual fem constant referència, ha determinat disset zones de concentració demogràfica, que són representades al gràfic 1. Aquestes zones (tret de la Tortosa-Amposta-Delta de l'Ebre) tenen una densitat superior a la mitjana catalana i en tots els casos superior a 100 hab./km². Pràcticament totes són situades a la franja litoral o a les valls fluvials.

1. LLUÍS RECOLONS i altres, *Catalunya: home i territori*, Publicacions de la Fundació Jaume Bofill, Editorial Blume, Barcelona, 1979.

2. EL CREIXEMENT DE LES COMARQUES

La sèrie (7) i el gràfic 2 ens mostren, per al període 1970-1975, el percentatge de creixement de les poblacions comarcals. Les diferències són extremadament acusades

entre el 31,70 % d'augment (en cinc anys) del Baix Llobregat, i el 22 % de reducció, en el mateix període, dels habitants del Pallars Sobirà.

L'important parallelisme dels grà-

fics 1 i 2 mostra un fet capital: les zones de més fort creixement serien ben bé les zones de concentració existents, mentre que les zones feblement poblades són precisame-

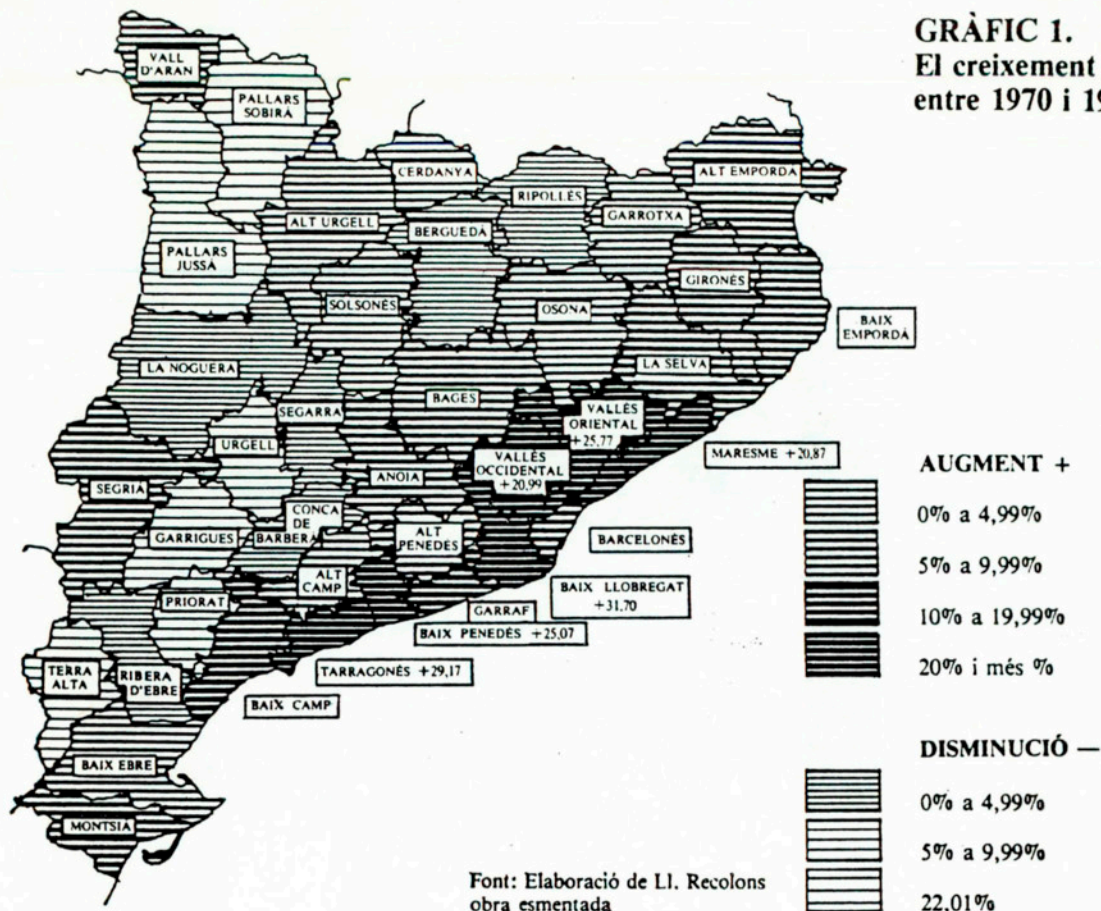

DADES DE LES COMARQUES DE CATALUNYA

	HABITANTS DE FET EL 31-XII-1975 (1)	N.º D'ORDRE POBLACIÓ (2)	SUPERFICIE KM.² (3)	DENSITAT HAB./KM.² (4)	N.º D'ORDRE DENSITAT (5)	ESTRUCTURA PER EDATS (PER 100) 31-XII-1970 (6)			CRÈIXEMENT % 1970-1975 (7)	N.º D'ORDRE CRÈIX. (8)
						0-14	15-64	65 i +		
REGIÓ I										
1. Baix Llobregat	462.648	3	475,10	974	2	30,3	63,2	6,5	31,70	1
2. Barcelonès	2.459.899	1	157,32	15.636	1	25,0	65,3	9,7	6,04	18
3. Maresme	230.795	4	397,68	578	4	26,9	63,7	9,4	20,87	6
4. Vallès Occidental	555.199	2	626,26	887	3	29,0	63,3	7,7	20,99	5
5. Vallès Oriental	185.054	5	818,59	226	7	28,2	63,5	8,3	25,77	3
REGIÓ II										
6. Alt Empordà	77.890	12	1.285,32	61	20	21,9	64,7	13,4	8,06	14
7. Baix Empordà	76.955	13	702,34	110	13	24,2	62,8	13,0	8,09	13
8. Garrotxa	44.377	21	849,78	52	22	20,1	67,9	12,0	0,38	25
9. Gironès	126.844	9	839,74	151	9	25,1	64,1	10,8	9,90	9
10. La Selva	76.116	14	1.006,24	76	17	26,1	64,5	9,4	6,99	17
REGIÓ III										
11. Alt Camp	31.095	25	541,50	57	21	21,3	62,6	16,1	4,01	21
12. Alt Penedès	59.373	18	510,05	116	10	23,8	62,9	13,3	8,51	11
13. Baix Penedès	26.753	26	265,13	101	14	26,0	62,9	11,1	25,07	4
14. Garraf	64.110	17	263,88	243	6	26,8	63,5	9,7	14,00	8
15. Tarragonès	137.041	8	346,39	396	5	28,1	62,6	9,3	29,17	2
REGIÓ IV										
16. Baix Camp	107.768	10	677,60	159	8	25,3	63,2	11,5	16,24	7
17. Conca de Barberà	18.151	31	647,55	28	28	20,7	65,4	13,9	-3,68	30
18. Priorat	11.083	36	521,83	21	32	20,6	60,8	18,6	-9,22	37
19. Ribera d'Ebre	24.714	27	829,04	30	26	20,3	63,9	15,8	-0,24	27
REGIÓ V										
20. Baix Ebre	65.467	16	1.064,95	61	19	22,6	63,5	13,9	0,31	26
21. Montsià	48.516	19	668,52	73	18	22,8	63,1	14,1	5,81	19
22. Terra Alta	13.848	33	742,69	19	33	18,3	65,6	16,1	-6,22	34
REGIÓ VI										
23. Cerdanya	12.548	34	548,72	23	31	23,1	66,5	10,4	0,59	24
24. Osona	103.655	11	1.193,52	87	15	25,8	64,7	9,5	4,98	20
25. Ripollès	32.828	24	984,02	33	25	21,1	67,2	11,7	-2,51	29
REGIÓ VII										
26. Anoia	72.716	15	895,42	81	16	25,5	64,0	10,5	9,88	10
27. Bages	147.705	7	1.302,57	113	12	24,4	65,0	10,6	7,58	15
28. Berguedà	43.995	22	1.188,32	37	24	21,6	66,5	11,9	-4,03	31
29. Solsonès	11.233	35	1.050,21	11	36	25,6	64,2	10,2	2,59	22
REGIÓ VIII										
30. Garrigues	23.115	28	823,75	28	27	20,1	63,4	16,5	-5,09	33
31. Noguera	45.569	20	1.847,69	25	30	22,8	64,4	12,8	-4,99	32
32. Segarra	17.369	32	645,39	27	29	21,3	64,8	13,9	-1,85	28
33. Segrià	163.916	6	1.420,87	115	11	26,3	64,0	9,7	7,30	16
34. Urgell	35.033	23	673,55	52	23	22,3	64,5	13,2	-6,41	35
REGIÓ IX										
35. Alt Urgell	19.199	29	1.408,68	14	34	23,2	64,3	12,5	2,36	23
36. Pallars Jussà	19.024	30	1.768,55	11	35	23,0	63,8	13,2	-8,54	36
37. Pallars Sobirà	6.042	37	1.417,85	4	38	24,3	62,2	13,5	-22,01	38
38. Vall d'Aran	5.484	38	633,78	9	37	24,2	65,1	10,7	8,49	12
CATALUNYA	5.663.125		32.049,39	177		25,6	64,5	9,9	10,55	

Fonts: (1) (2) (3) (4) (7) i (8): Lluís Recolons, Catalunya: home i territori, Publicacions de la Fundació Jaume Bofill, Editorial Blume, Barcelona, 1979, sobre dades de superfície i divisió territorial de la Generalitat de Catalunya (Barcelona 1937, reimpressió 1977) i dades de població del INE, Padró de 1975. Les xifres corresponen als límits comarcals establerts el 1936. (5) Elaboració pròpia a partir de (4). (6) Isabel Pujades, Atlas socioeconòmic de Catalunya (de pròxima publicació), sobre dades del Cens de 1970 publicades per el Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya.

GRÀFIC 1.
El creixement de les comarques
entre 1970 i 1975.

les que es despoblen. De fet, només vuit comarques superen el creixement mitjà català (10,55 %); tret del Baix Penedès, es tracta de set comarques que són, amb el Barcelonès (que per la seva pròpia saturació creix més moderadament), les vuit més densament poblades de Catalunya. A l'altre extrem, les dotze comarques que coneixen en aquest període un creixement total negatiu (Ribera d'Ebre, Segarra, Ripollès, Conca de Barberà, Berguedà, No-

guera, Garrigues, Terra Alta, Urgell, Pallars Jussà, Priorat i Pallars Sobirà), figuren entre les setze menys densament poblades, no passant dels 37 hab./km², tret de l'Urgell (52 hab./km²).

Seria força interessant esbrinar quina part del creixement total de les comarques s'explica pel moviment natural de naixements i defuncions i quina part s'explica pel moviment migratori. Deixem aquest tema per a futurs treballs, però

podem afirmar que, en termes generals, el creixement migratori i el creixement natural solen tenir una relació molt directa, i s'acumulen tant en sentit positiu com negatiu.

Així, el creixement de la població, tal com s'ha donat en l'últim quinquenni, segons les dades de què disposem, ha tingut per efecte d'agreujar considerablement els desequilibris territorials i polaritzar més encara la població sobre determinats punts del territori.

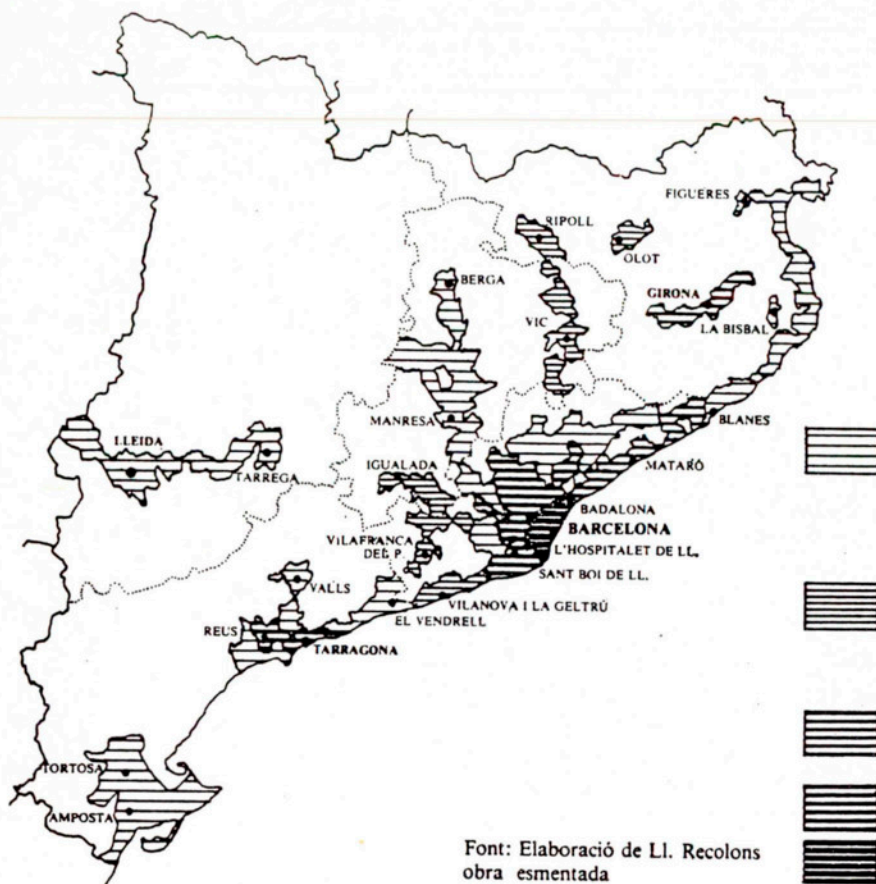
3. L'ESTRUCTURA DE LES COMARQUES PER EDATS: JOVES, ADULTS I VELL

Les dades sobre estructura per edats — sèrie (6) — de les comarques corresponen a l'any 1970, última data per a la qual hi ha xifres. Donades les circumstàncies podem suposar que les diferències seran més accentuades encara l'any 1975.

El grup de persones entre 15 i 64 representa a la vegada la població adulta i la població en edat activa.

El grup de 0-14 anys només supera en pes la mitjana catalana en comarques ja molt poblades o en vies de creixement ràpid (Baix Penedès).

En canvi, el grup de persones de més de 65 anys és fortament representat en aquelles comarques poc poblades i amb tendència a despoblar-se. Quinze comarques en presenten percentatges superiors al 13 %, tot i que la mitjana catalana és el

GRÀFIC 2.
Zones de concentració
demogràfica de Catalunya,
1975.

Densitat en h/km² a les zones i subzones de concentració

120 Z. Tortosa-Amposta-Delta de l'Ebre
197 Sz. Vallès-Baix Llobregat 2
217 Sz. El Vendrell-Valls-Cambrils
263 Z. Berga-Manresa-Monistrol
264 Z. Costa Brava-La Bisbal-Figueres
264 Z. Lleida-Tàrraga
324 Sz. Vilafranca-Alt Penedès
329 Z. Ripoll-Vic-Aiguafreda
334 Z. Igualada-Anoia
373 Z. Olot-Fluvià
473 Sz. Vilanova-Garraf
574 Z. Girona-Ter
754 Sz. Mataró-Maresme
1.518 Sz. Tarragona-Reus
1.789 Sz. Vallès-Baix Llobregat 1
16.426 Sz. Barcelonès i Cornellà

Font: Elaboració de Ll. Recolons
obra esmentada

9,9%. Hi ha casos molt extrems, com el de Terra Alta, amb 16,1% de 65 i més anys per 18,3% de menys de 15 anys, i el del Priorat, amb 20,6% de joves per 18,6% de vells.

Les diferències estructurals de les poblacions comarcals, fruit de les diferències de moviment natural i migratori al llarg del segle, constitueixen avui dia, per si soles, un factor important de polarització de la població, ja que es distribueix molt desigualment el potencial de crei-

xement de la població catalana. Així, fins i tot en el cas hipotètic i poc probable que les migracions externes i internes cessessin totalment i que es donessin condicions de mortalitat i fecunditat homogènies per a tot el territori, unes comarques continuarien creixent i les altres decreixent molts anys encara, a causa de les seves pròpies característiques estructurals.

Aquests són els grans trets de la realitat territorial catalana. El 1850

s'hauria assolit una distribució homogènia de la població catalana desplaçant el 27,21% de la població. El 1975, per aconseguir el mateix resultat caldria desplaçar-ne un 62,68 per 100. No es tracta d'un objectiu, però sí d'un indicador que ens permet de mesurar el canvi de la situació i la urgència de mesures de política territorial tendint a una millor distribució de la població en l'espai.

ANNA M. CABRÉ

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:

Preu de subscripció anual: 500 ptes.

Adm.: Casa Caritat, Montalegre, 5

Tel. 301 00 66 - Barcelona-1

GENERALITAT DE CATALUNYA

Full n.º 5

Maig de 1980

Departament de la
Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

LA POBLACIÓ ACTIVA A CATALUNYA

1. ESTRUCTURA DEMOGRÀFICA DELS ACTIUS L'ANY 1975

La població activa, segons la definició que en dona l'I.N.E., es compon de totes aquelles persones que es dediquen a la producció de béns i a la prestació de serveis o que es troben disponibles per dedicar-s'hi. Es considera que pertanyen a la població activa:

— Les persones efectivament ocupades, almenys un terç del temps normal de treball, en l'exercici d'una professió o ofici, incloent en aquesta categoria els treballadors familiars no remunerats.

— Les persones en atur que cerquen feina, fins i tot les que ho fan per primera vegada.

— Els joves que són al servei militar, si prèviament exercien activitat.

* * *

Segons els criteris esmentats, el 31 de desembre de 1975 la població activa de Catalunya era integrada per 2.289.947 persones, que representaven el 40,46 per 100 dels habitants. La distribució per sexe i edat dels actius ve donada a la taula 1 i representada al gràfic 1, que permet una interessant comparació entre població activa i població total. La taula 1 presenta igualment les taxes d'activitat per sexe i edat (proporció d'actius dins el total de persones d'un grup), les quals són representades al gràfic 2.

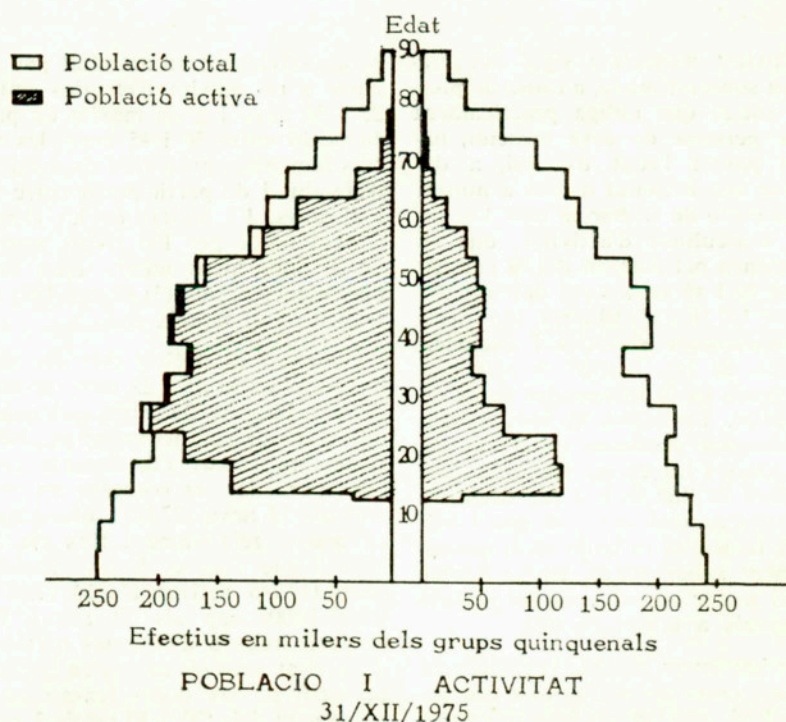
Ressalta en primer lloc, en el conjunt de dades, la desigual participació dels dos sexes en l'activitat eco-

nòmica. Els homes, amb 1.663.519 actius, representen el 72,6 per 100 del total; mentre les dones, que són el 51,18 per 100 dels habitants i el 50,6 per 100 de la població d'edat activa, només representen el 27,4 per 100 dels considerats actius. Tot i que la participació femenina a Catalunya és superior a la mitjana espanyola (21,34 per 100), és més bai-

xa que en d'altres zones d'Espanya (Galícia, per exemple), i que a la majoria de països industrials.

Cal matisar, però, les diferències d'activitat entre els dos sexes tenint en compte l'existència de biaixos d'observació de sentit contrari segons es tracti de l'un o de l'altre. Així, per una banda, és possible que

GRÀFICA 1

TAULA 1
L'ACTIVITAT DE LA POBLACIÓ CATALANA

Població Activa - 1975					Taxes d'activitat			
Grups d'edats	HOMES	DONES	TOTAL	Participació Femenina (%)	1975		1970	
					HOMES	DONES	HOMES	DONES
- de 15	6.885	6.841	13.726	46.84	15.39	15.68	32.39	26.28
15 - 19	135.096	117.940	256.036	46.06	62.18	54.77	69.77	20.86
20 - 24	178.155	114.072	292.227	39.03	86.49	55.12	84.35	53.53
25 - 29	207.456	69.236	276.692	25.02	96.33	32.19	96.90	24.66
30 - 34	192.967	52.371	245.338	21.35	98.59	27.40	97.80	19.96
35 - 39	172.460	43.127	215.587	20.00	98.70	25.34	97.63	17.64
40 - 44	187.126	50.812	237.938	21.35	98.20	26.15	96.98	18.98
45 - 49	179.146	51.730	230.876	22.41	97.09	26.90	96.10	18.90
50 - 54	160.216	46.850	207.066	22.62	94.85	26.41	92.87	18.68
55 - 59	110.204	38.212	148.416	25.75	89.90	26.11	88.26	17.51
60 - 64	83.412	20.789	104.201	19.95	76.96	15.51	74.64	10.97
65 - 69	31.950	8.403	40.353	20.82	35.20	6.88	-	-
70 - 74	10.688	3.535	14.233	24.85	15.80	3.61	-	-
75 - 79	4.758	2.510	7.268	34.53	11.14	3.75	-	-
Total	1.663.519	626.428	2.289.947	27.36	60.21	21.62	60.42	18.16

Les taxes d'activitat de menys de 15 anys corresponen exclusivament als 15 anys

l'activitat masculina sigui lleugerament sobreestimada, a causa de pressió social que obliga pràcticament tota persona de sexe masculí, havent passat l'edat d'estudi, a declarar una activitat o com a mínim la intenció de trobar-ne una. Les taxes masculines d'activitat, que es mantenen pel damunt del 98 per 100 entre 30 i 45 anys i pel damunt del 90 per 100 fins als 60 anys, són extraordinàriament elevades i exclouen només, de fet, aquells homes que es troben en la incapacitat física de treballar. En canvi, la inexistència d'anàlogues pressions en el cas de les dones i les característiques particulars de llur treball (no declarat, a temps parcial, etc.) fan que l'activitat femenina es trobi molt probablement subestimada, en particular en el sector agrari i en els serveis personals a temps parcial.

Es igualment notable la diferència d'edats entre els actius dels dos sexes. Així, mentre els homes entren

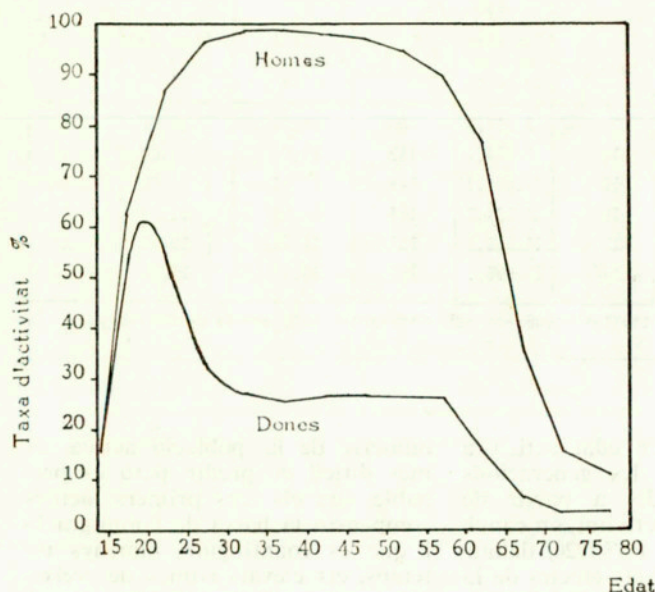
progressivament en activitat per arribar a un màxim d'efectius entre 25 i 30 anys i a un màxim de participació entre 30 i 45 anys, les xifres femenines presenten els màxims d'efectius i de participació entre 15 i 25 anys. La meitat de les dones actives (49,18 per 100 tenen menys de 30 anys, però menys d'un terç dels homes actius (31,89 per 100) es troben en el mateix cas.

L'aparent estabilitat dels efectius femenins entre 15 i 25 anys resulta de la utilització de grups quinquennals d'edat, insuficientment precisos. Observant les xifres de dones actives edat per edat, es constata un màxim als 18 anys (27.106), nivell que es manté relativament fins als 21 anys i que declina després ràpidament (17.743 actives als 24 anys i unes 10.000 cap als 30 anys). Es òbvia la relació d'aquestes sortides d'activitat amb els canvis en la vida personal de les dones (casament i naixement dels fills). El gràfic 3, que

representa les taxes d'activitat de les dones segons l'estat matrimonial, és d'una gran eloqüència.

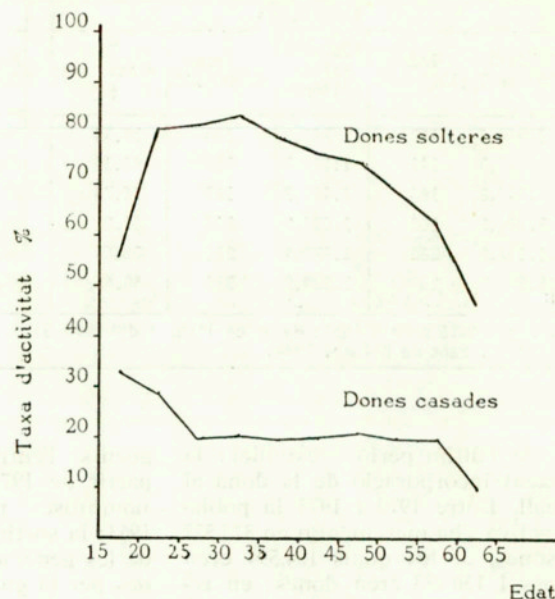
La brusca disminució de les taxes d'activitat al voltant dels 65 anys indica la importància de la població assalariada que gaudeix de drets a la jubilació; notem, de passada, que les dones, en particular les casades, abandonen majoritàriament l'activitat abans dels 65 anys, coincidint probablement amb la jubilació del marit. És notable, tanmateix, l'elevada xifra de persones que continuen treballant després dels 65 anys. Les taxes d'activitat de les persones d'edat són, a Catalunya, inferiors a les del conjunt espanyol, però superiors a les de molts països europeus. Això tradueix, sens dubte, la importància intermèdia que, respecte d'Espanya i d'Europa, tenen a Catalunya l'agricultura, el petit comerç i l'artesania, sectors que ocupen majoritàriament les persones de més de 65 anys.

GRÀFICA 2

TAXES D'ACTIVITAT PER EDAT I SEXE
31/XII/1975

GRÀFICA 3

TAXES D'ACTIVITAT FEMENINA
SEGONS L'ESTAT CIVIL. 1975

2. L'EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ ACTIVA (1900-1975)

L'any 1900 Catalunya, amb 753.900 actius d'un total de 1.966.400 habitants, tenia una taxa d'activitat idèntica a la del conjunt espanyol (38,3 per 100). L'evolució d'aquest indicador ha estat, però, divergent: mentre a Catalunya el nivell de 1900 ha resultat ésser el més baix del segle fins ara, a Espanya haurà estat el més alt.

D'altra banda, i per efecte del fort moviment migratori, la població catalana i la seva fracció activa han crescut molt més que les d'Espanya, i s'han multiplicat respectivament per 2,88 i 3,04 en 75 anys (contra 1,94 i 1,77 del conjunt espanyol). En conseqüència, el pes de Catalunya dins Espanya, que era a 1900 del 10,6 per 100, tant en la població total com en la població activa, ha passat a ésser del 15,72 i el 18,18 per 100, respectivament.

En resum, els dos grans trets de l'evolució de la població activa a Catalunya han estat el seu impressionant creixement numèric i el fet d'augmentar més que el conjunt de la població. No obstant això, l'evolució no s'ha fet a un ritme regu-

lar; la taula 2 ens en presenta el detall i permet la comparació amb el conjunt espanyol.

En l'anàlisi de les sèries temporals distingirem tres períodes: 1900-1950, 1950-1970 i 1970-1975.

En el període 1900-1950, la proporció d'actius tendeix a augmentar perquè, sense que es produeixin canvis majors en les condicions d'entrada i sortida d'activitat, la baixa de la natalitat va reduint progressivament el pes dels inactius infantils. Així, l'alt nivell d'activitat de 1950, 45,74 per 100, màxim del segle, s'explica pel feble nombre d'infants nascuts en les generacions 1936-1945. (La taula 3 permet de comparar els nivells d'activitat amb la proporció de persones d'edat activa.)

El període 1950-1970 és marcat, en canvi, per la tendència a la disminució de la proporció d'actius, i això per moltes raons conjugades: en primer lloc, l'arribada a edat activa de les generacions 1936-1945 i el considerable augment de la natalitat en els anys seixanta, que transformen l'estructura per edats en un sentit desfavorable a l'activitat; en

segon lloc, l'escolaritat obligatòria s'estén, el 1962, dels 12 als 14 anys, a la vegada que augmenten fortament els efectius de l'ensenyament mitjà i superior; en tercer lloc, disminueix progressivament l'edat de la jubilació; i finalment, entre 1960 i 1970, l'activitat femenina sembla disminuir, probablement en relació amb el fort augment de la nupcialitat i de la natalitat enregistrat la mateixa dècada.

Inesperadament, en el període 1970-1975, malgrat una estructura per edats més desfavorable que en l'anterior i malgrat la continuació de les tendències a l'allargament dels estudis, l'avançament de la jubilació i els alts nivells de nupcialitat i natalitat, la proporció d'actius augmenta de forma moderada però sensible. Aquest fet només pot explicar-se per l'augment de la participació real de les persones d'edat activa. La comparació de les taxes d'activitat per sexe i edat de 1975 amb les de 1970 (taula 1) mostra, efectivament, un augment de *totes* les taxes compreses entre 20 i 65 anys, però molt especialment les femenines. I aquest sembla ser el gran

TAULA 2

EVOLUCIÓ COMPARATIVA DE CATALUNYA I ESPANYA (1900 - 1975)

Catalunya						Espanya					Catalunya dins Espanya	
Any	Població (milers)	Index (1900=100)	Població activa (milers)	Index (1900=100)	Taxa d'activitat (%)	Població (milers)	Index (1900=100)	Població activa (milers)	Index (1900=100)	Taxa d'activitat (%)	Població (%)	Població activa (%)
1900	1.966,4	100	753,9	100	38.34	18.594,4	100	7.117,4	100	38.28	10.57	10.59
1930	2.751,3	141	1.133,3	150	41.19	23.563,9	127	7.984,7	112	33.89	11.68	14.19
1950	3.240,3	166	1.482,3	197	45.74	27.976,8	150	10.621,1	149	37.96	11.58	13.96
1960	3.294,0	200	1.696,0	225	43.22	30.430,7	164	11.634,2	164	38.23	12.89	14.58
1970	5.107,5	260	1.974,4	262	38.64	34.037,8	183	11.865,1	167	34.86	15.01	16.64
1975	5.660,2	288	2.289,9	304	40.46	36.012,3	194	12.596,3	177	34.98	15.72	18.18

Fonts: Elaboració pròpia sobre dades de l'INE i d'Armand Sàez, "La activitat econòmica dels catalans i "L'Economia de Catalunya, avui". Banc de Bilbao, 1974.

tret de l'últim període estudiat: la creixent incorporació de la dona al treball. Entre 1970 i 1975 la població activa s'ha incrementat en 315.577 persones, de les quals 164.594 eren homes i 150.983 eren dones; en resulta un augment del 10,98 per 100 dels actius masculins i del 31,76 per 100 dels actius femenins.

En els anys a venir (o ja passats d'ençà 1975) l'evolució de la població activa serà marcada pels trets se-

güents: l'entrada en edat activa, a partir de 1979, de les generacions nombroses nascudes a partir de 1963; la sortida d'activitat, en canvi, de les generacions 1915-1920, delmades per la guerra i els efectes de la grip de 1918; la molt probable continuació de la incorporació femenina a l'activitat; la reducció de la immi-

gració. Tots ells es conjugaran, junt amb la baixa de la natalitat, per fer augmentar considerablement la proporció d'actius. Respecte al creixement

numèric de la població activa, és més difícil de predir, però és probable que els tres primers factors compensin la baixa de l'immigració i que es mantinguin, almenys un temps, els elevats ritmes de creixement que s'han conegut en el passat.

Aquesta conclusió inspira comentaris ambivalents: els actius són els productors de la riquesa d'un país, i el seu augment, absolut i relatiu, sembla ser de bon auguri; tot i això, és difícil no posar-lo en relació amb l'actual problemàtica de l'atur, en particular dels joves. A condicions econòmiques constants, la simple evolució demogràfica tendirà a agreujar el problema. S'ha parlat, a aquest respecte, d'una «demografia inoportuna». Seria potser més just parlar d'una «economia inoportuna», que pot fer que una excel·lent conjuntura demogràfica passi de llarg amb més inconvenients que avantatges.

Seria un argument de pes, si en calguessin encara, a favor de tota mesura que permeti que els actius «disponibles per produir béns i prestar serveis» s'hi dediquin realment.

ANNA M. CABRÉ

TAULA 3

Activitat i estructura per edats a Catalunya

Any	(A) Taxa activitat (%)	(B) Proporció de 15-16 anys	(A) / (B) x 100
1950	45.47	71.64	63.84
1960	43.22	67.18	64.33
1970	38.64	64.50	59.90
1975	40.46	64.16	63.06

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència
Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:
Preu de subscripció anual: 500 ptes.
Adm.: Casa Caritat, Montalegre, 5
Tel. 301 00 66 - Barcelona-1

GENERALITAT DE CATALUNYA

Fulls n.º 6 i 7

Departament de la
Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

Gener-Febrer 1981

LA POBLACIÓ DELS MUNICIPIS GRANS A CATALUNYA

El 31 de desembre de 1975 eren 119 els municipis de Catalunya que tenien una població de fet superior als 5.000 habitants. Aquest treball presenta i analitza llurs principals característiques demogràfiques i serà continuat, en números vients, per l'estudi de l'activitat econòmica de la població en cada un d'ells.

Junt amb els 119 municipis esmentats, presentem les cinc capitals de comarca que no arriben a tenir 5.000 habitants (Falset, Gandesa, Móra d'Ebre, Sort i Viella) i els municipis d'Argentera (amb població de dret superior als 5.000) i Flix (que havia superat els 5.000 en el Cens de 1970). Tractarem doncs, d'un total de 126 municipis.

Les dades que presentem provenen de la Renovació del Padró Municipal d'Habitants de 1975. Les xifres de població de fet han estat publicades per l'INE; les dades de creixement han estat calculades a partir de les anteriors i les del Cens de 1970; les dades corresponents a l'estructura per edats de la població i a la naturalesa dels habitants provenen de l'explotació del Padró, pel que fa als municipis grans, realitzada recentment per aquest Institut Central d'Estadística i Documentació.

1. El nombre d'habitants i el seu creixement

Els 126 municipis estudiats tenen dimensions ben diferents. Un sol, Barcelona, supera els 500.000 habitants. Set municipis (l'Hospitalet, Badalona, Sabadell, Terrassa, Santa Coloma de Gramenet, Lleida, Tarragona) en tenen de 100.000 a 500.000. Set altres (Mataró, Cornellà, Girona, Reus, Sant Boi, Manresa, el Prat) en

tenen entre 50.000 i 100.000. Compresos entre 20.000 i 50.000 habitants, hi trobem 21 municipis, només un terç dels quals es situa fora de la Regió I. Entre 10.000 i 20.000 habitants hi ha 30 municipis, una meitat a la Regió I i l'altra a la resta de Catalunya. Finalment, hi ha 60 municipis grans per sota dels 10.000 habitants, els dos terços dels quals (41 municipis) es troben fora de la Regió I.

Així, la Regió I és no sols demogràficament majoritària en el conjunt de Catalunya, sinó que concentra també prop de la meitat dels municipis grans (58 de 126) i els dos terços dels municipis de més de 20.000 habitants (24 de 36).

El creixement experimentat pels municipis entre 1970 i 1975 (columna 2 de la taula) ha estat representat gràficament en un mapa. Per tal d'abastar la totalitat del territori català, en aquest mapa figuren, també, els creixements relatius dels agregats, per comarques, dels municipis que no han estat tractats individualment.

Amb una sola ullada, el mapa dels increments relatius de població ens permet de copsar l'existència de dues Catalunyaes ben delimitades geogràficament: la Catalunya que creix (tonalitats fosques) i la Catalunya que es despobra (en blanc o puntejat clar).

La Catalunya que creix està compresa, bàsicament, dins d'un semicercle, amb base litoral, que va de Cambrils fins al Baix Empordà i té com a límits interiors les comarques de l'Alt Camp, l'Anoia, el Bages, l'Osona i la Selva. La ciutat de Girona sembla que pertany al conjunt, però no així la comarca del Gironès, fortament decreixent. Dins del semicercle hi ha poques excepcions: els municipis de Sitges i Cardona i els municipis de menys de 5.000 habitants del Garraf i l'Alt Penedès. També constitueix, per la seva importància, un cas que val a esmentar, el de la ciutat de Barce-

lona, amb un creixement pràcticament nul (0,54 % en cinc anys).

Ordenats segons llur creixement, els municipis «dinàmics» tendeixen a formar cinturons concèntrics entorn de Barcelona: els valors més forts es troben, majoritàriament, en els municipis de les seves rodalies, i els valors més moderats en els municipis petits de les comarques més allunyades. No obstant això, cal considerar l'existència, als dos extrems del semicercle, de zones amb una dinàmica autònoma, irradiant del litoral cap endins. Es tracta de la zona que va de Sant Pere de Ribes a Cambrils, per una banda, i la que va de Calella fins a Torroella de Montgrí, per l'altra.

La Catalunya que decreix ocupa una part majoritària del territori i comprèn el conjunt de municipis inferiors a 5.000 habitants de totes les comarques no compreses dins del semicercle, amb l'excepció de la Vall d'Aran i el Montsià. Dins d'aquesta gran taca clara, els municipis grans, que solen ser capitals de comarca, apareixen com a úniques excepcions, però no sempre: Gironella, Puig-reig, Sort, Montblanc, Flix, Gandesa, Roquetes, Uldecona, i els ja esmentats Sitges i Cardona, perden població en el període estudiat.

Hi ressalten, en canvi, dues aglomeracions relativament importants de municipis creixents: la de l'eix «carretera nacional II»: Cervera-Tàrraga-Mollerusa-Lleida-Almacelles, i la del Delta de l'Ebre: Tortosa-Ampostà-Sant Carles de la Ràpita-Alcanar.

Alguns municipis aïllats mostren també un particular dinamisme: Roses, Figueres, Banyoles i Solsona, amb un creixement superior al 10 %.

El cas de la Vall d'Aran és igualment notable, tant pel fort creixement de Viella com pel creixement positiu del conjunt d'altres municipis. Tot i això, la feblesa dels efectius considerats, en aquest últim

cas, lleva significació estadística a les dades.

Resulta interessant de comparar el creixement dels municipis grans, en el període 1971-1975, amb el creixement observat al llarg del període per al qual disposem d'estadístiques, a partir de 1860. Hem utilitzat per a aquesta comparació els mapes elaborats per Tomàs Vidal per als períodes 1860-1900, 1900-1930, 1930-1960, 1960-1975. (1)

En el període 1860-1900, els municipis creixents es troben molt majoritàriament al sud d'una línia que va del Vallès Occidental al Pla d'Urgell. Al nord d'aquesta línia només creixen els municipis riberencs del Llobregat i alguns municipis aïllats de la Cerdanya, el litoral i el prelitoral. En canvi, les zones vitícoles es beneficien de l'eufòria poblacional, de caràcter immigratori, provocada per l'augment espectacular dels preus del vi en els anys preflorèncs. L'arribada de la plaga precipitarà llur despoblament, en alguns casos de forma fins ara irreversible; però això no serà clarament mesurable fins al període següent. En aquests anys, les zones pirinenques perden fins un 50 % de llurs efectius de població.

En el període 1900-1930, l'èxode rural és menys important que en els anys anteriors, a causa de la importància de les obres públiques: construcció de carreteres, ferrocarrils, embassaments hidràulics, canals. Una gran part dels municipis catalans mantenen la seva població i fins i tot algunes zones agrícoles, com el Segrià i les terres de l'Ebre, experimenten un creixement important relacionat amb l'extensió del regadiu. Les zones de màxim creixement són, però, les industrials: el Barcelonès, el Vallès Occidental i tota la vall del Llobregat, del Berguedà fins al Prat.

El creixement de les zones industrials, i en particular de Barcelona, s'alimenta més i més amb l'arribada d'immigrants de fora de Catalunya.

En el període 1930-1960, ben heterogeni, el despoblament rural recomença (sobretot, a partir de 1950), i afecta aquesta vegada el conjunt de les zones rurals de Catalunya i els municipis grans amb vocació agrícola. Només el Segrià i el Delta de l'Ebre constitueixen excepcions importants. Els municipis creixents estan molt concentrats a les rodalies de Barcelona i a l'eix del Llobregat, però també s'estenen, de manera que prefigura l'evolució futura, al llarg d'una línia estrictament litoral.

lució futura, al llarg d'una línia estrictament litoral.

El període 1960-1975 es caracteritza pel caràcter extremat de l'evolució: les taxes de creixement dels municipis dinàmics són molt més altes que mai, però el despoblament de les zones pirinenques i de les zones rurals en general és també més important que mai. Els valors mitjans de creixement no es donen pràcticament enlloc. L'alternativa sembla ésser: o créixer a un ritme superior al 2 % anual, o decreixer. No hi ha lloc geogràfic per a una evolució moderada. La immigració, que té en aquests anys una magnitud sense precedents, actua com a catalitzadora en el procés de diferenciació dels municipis.

En aquest període, marcat sobretot pels anys seixanta (els de màxima immigració a Catalunya), s'observen ja molt netament els trets geogràfics que cristallitzaran en el període 1970-1975 i que tradueix el mapa que presentem: la consolidació de l'eix litoral, l'aparició d'un eix Besòs-Congost, l'esborrament progressiu de l'eix del Llobregat, de les fonts cap avall, i l'extensió del creixement en forma de «taca d'oli» a partir dels eixos principals i sobretot, del nucli barceloní.

Es també a partir dels anys seixanta que comença la pèrdua d'importància relativa de la ciutat de Barcelona, la qual tradueix una saturació que progressivament anirà guanyant els municipis adjacents.

Comparant la distribució territorial de la població catalana el 1860 i el 1975, constatem que una gran majoria del territori estava més poblada llavors que no pas ara. El procés de concentració territorial s'ha accentuat, com ja hem vist, en els últims anys i, si no es produeixen canvis ara per ara imprevisibles, és destinat a continuar en un futur: per raons de l'estructura per edats, que examinarem a continuació, els màxims potencials de creixement natural es donen precisament en les zones més densament poblades, i inversament. No obstant això, observem en l'apartat següent que un bon nombre de municipis han canviat, com qui diu, de destí. Això és prova de l'adaptabilitat de la població als factors econòmics i socials que en determinen, en última instància, els moviments.

2. L'estructura per edats

La importància relativa, dins de cada municipi, dels infants, persones en edat de treballar i persones

d'edat es tradueix, en les columnes 3, 4 i 5 de la taula, en els percentatges d'habitants de 0-14, 15-64 i 65 anys i més. Aquestes dades han estat representades en una gràfica triangular en què, a cada municipi correspon un punt que representa els tres percentatges. A partir de la situació dels punts, hem determinat cinc grups de municipis que descriurem a continuació:

Grup A: (joves, 25-30 %; adults, 61-66 %; vells, 6-11 %)

Correspon als municipis de característiques mitjanes, semblants a les de tot Catalunya sense la ciutat de Barcelona. El punt corresponent al conjunt de Catalunya (amb Barcelona) també cau dins d'aquesta categoria, però a l'extrem límit, tendint cap als grups D i E, més envellits.

Aquest grup té un pes demogràfic molt important, car comprèn 42 municipis i, d'entre ells, nou de les dotze ciutats més poblades de Catalunya: l'Hospitalet, Badalona, Sabadell, Terrassa, Lleida, Tarragona, Mataró, Girona i Reus. Hi figuren igualment altres caps de comarca importants: Granollers, Vilafranca, Vilanova i la Geltrú, Vic, Igualada i Balaguer, i altres ciutats amb més de 10.000 habitants.

Grup B: (més del 30 % de joves)

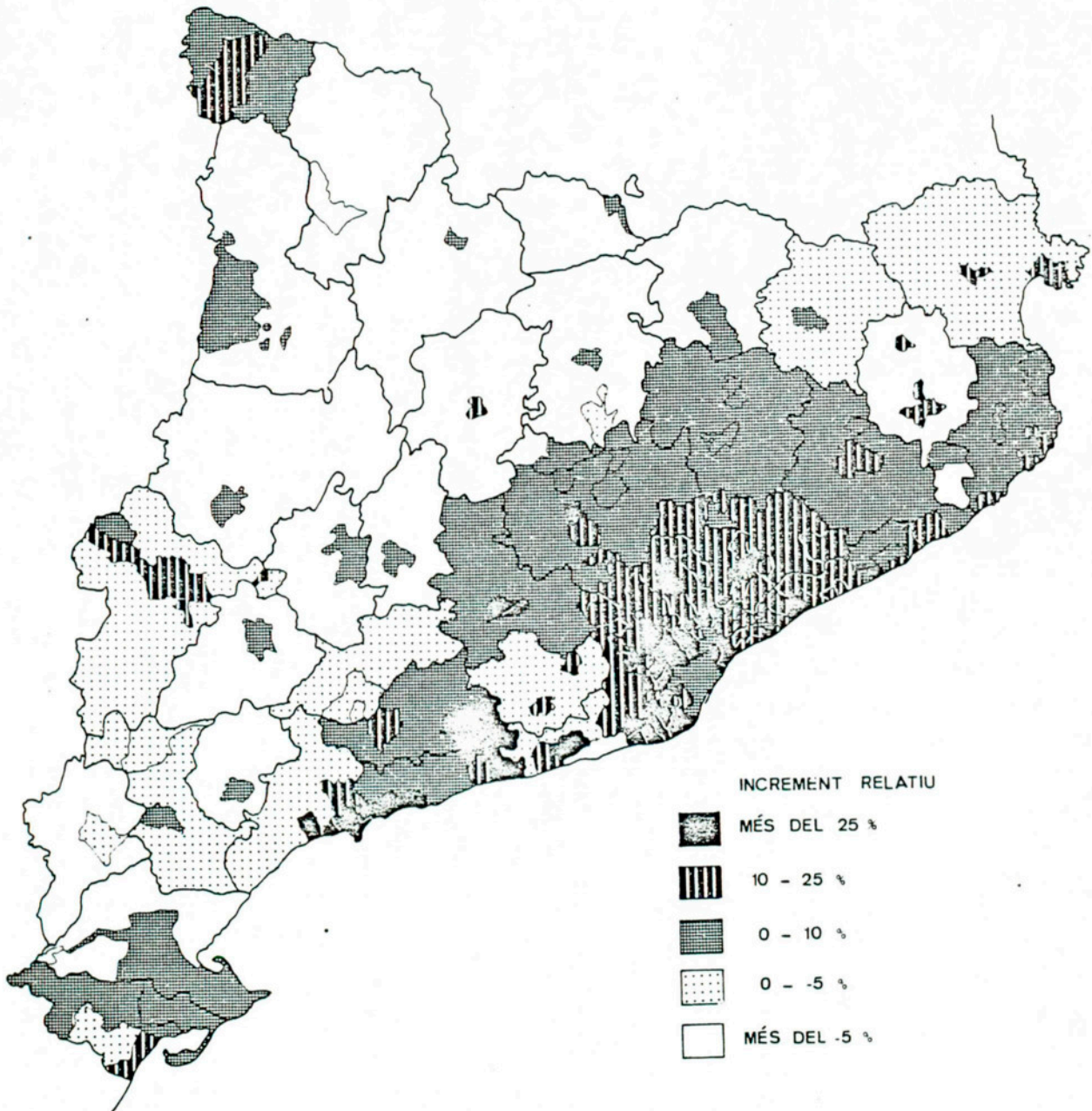
Comprèn 32 municipis i constitueix el sector més dinàmic. Es tracta d'una població indiscutiblement jove, amb una importantíssima proporció d'infants, una proporció molt baixa de persones d'edat (menys del 7,5 %, excepte dos casos) i una proporció baixa d'adults (menys del 64 %), els quals són generalment bastant joves.

Totes elles són ciutats que han conegut una rapidíssima expansió en les dues últimes dècades, la qual s'ha caracteritzat per operacions urbanístiques de certa envergadura (construcció de nous barris, arquitectura vertical) i per l'arribada d'importants contingents d'immigrants (com es pot comprovar en l'última columna de la taula).

La localització geogràfica d'aquests municipis és també ben característica: o bé es troben dins l'Àrea Metropolitana de Barcelona, o bé molt a prop (generalment al costat) d'alguna gran ciutat tradicional més o menys saturada: Sant Pere de Ribes (Vilanova i la Geltrú), Vila-seca i Salou (Tarragona),

(1) *Atlas Socio-econòmic de Catalunya*, fulls del 1.03.01 al 1.03.05.

CREIXEMENT DE LA POBLACIÓ 1971-75

CARACTERÍSTIQUES DEMOGRÀFIQUES DELS MUNICIPIS GRANS A CATALUNYA

CARACTERÍSTIQUES D'ESTRUCTURA DELS MUNICIPIS DE CATALUNYA						
Municipis classificats per regions i comarques	Població de fet el 31-XII-75	Creixement relatiu 1970-1975	Estructura per edats (per 100) a 31-XII-75			Nascuts a fora de Catalunya (per 100)
			0-14	15-64	65 i +	
REGIÓ I						
1. Baix Llobregat						
1. Castelldefels	20.048	51.66	32.8	62.5	4.7	56.9
2. Cornellà de Llobregat	91.110	17.84	31.1	63.2	5.7	60.6
3. Esparraguera	9.498	23.75	28.1	62.3	9.6	40.2
4. Gavà	30.586	26.32	31.0	61.9	7.1	52.6
5. Martorell	14.667	12.08	26.4	64.9	8.7	40.3
6. Molins de Rei	19.862	37.39	28.7	63.7	7.6	36.6
7. Olesa de Montserrat	12.435	23.21	25.5	63.8	10.7	42.6
8. Palau de Gubert	5.004	22.61	33.4	59.4	7.2	50.3
9. El Prat de Llobregat	51.017	40.29	31.3	62.6	6.1	55.3
10. Sant Andreu de la Barca	8.287	70.16	35.9	60.2	3.9	54.9
11. Sant Boi de Llobregat	65.595	31.05	31.7	62.3	6.0	52.7
12. Sant Feliu de Llobregat	33.725	55.05	31.2	63.1	5.7	52.8
13. Sant Joan Despí	23.736	47.84	42.6	62.7	4.7	60.1
14. Sant Vicenç dels Horts	18.276	25.96	35.8	58.4	5.8	52.4
15. Viladecans	36.270	48.14	35.4	59.9	4.7	55.9
2. Barcelonès						
16. Badalona	201.867	23.92	29.9	63.1	7.0	48.9
17. Barcelona	1.754.713	0.54	21.7	66.2	12.1	37.3
18. Esplugues de Llobregat	38.110	29.30	31.7	62.8	5.5	54.0
19. L'Hospitalet de Llobregat	280.640	15.97	28.9	64.8	6.3	54.8
20. Sant Adrià de Besòs	37.286	52.48	32.9	60.5	6.8	51.7
21. Sant Just Desvern	9.703	5.17	24.5	62.2	13.3	39.2
22. Santa Coloma de Gramenet	137.579	28.92	32.8	62.5	4.7	59.8
3. Maresme						
23. Arenys de Mar	10.199	22.51	23.9	62.9	13.2	28.4
24. Argentona	4.986	23.78	28.9	60.1	11.0	28.0
25. Calella	10.083	3.99	21.2	64.3	14.5	24.4
26. Canet de Mar	7.889	20.33	26.7	62.7	10.6	27.1
27. Malgrat de Mar	10.506	14.51	27.8	62.0	10.2	36.5
28. El Masnou	12.338	18.52	28.8	61.5	9.7	36.5
29. Mataró	91.587	25.24	29.2	63.0	7.8	47.7
30. Montgat	6.123	21.97	27.9	63.1	9.0	45.3
31. Pineda de Mar	10.750	38.24	29.5	62.9	7.6	41.6
32. Premià de Mar	16.371	45.08	32.2	60.8	7.0	47.3
33. Tordera	6.991	8.70	28.4	63.0	8.6	26.3
34. Vilassar de Dalt	5.358	1.92	27.7	59.9	12.4	32.5
35. Vilassar de Mar	6.897	20.24	25.9	63.1	11.0	32.2
4. Vallès Occidental						
36. Barberà del Vallès	15.007	68.08	32.4	63.1	4.5	56.4
37. Caldes de Montbui	9.808	20.18	27.6	62.7	9.7	38.1
38. Castellar del Vallès	9.674	25.91	27.4	63.1	9.5	36.3
39. Cerdanyola	30.358	52.20	33.1	61.7	5.2	49.8
40. Montcada i Reixac	23.193	3.25	30.5	62.6	6.9	49.8
41. Ripollet	23.905	18.35	32.1	62.2	5.7	58.1
42. Rubí	35.855	40.82	30.6	63.3	6.1	52.9
43. Sabadell	182.012	14.17	28.8	63.0	8.2	44.3
44. Sant Cugat del Vallès	29.889	44.60	30.4	62.5	7.1	39.7
45. Santa Perpètua de Mogoda	12.419	51.13	33.9	60.7	5.4	49.3
46. Terrassa	161.679	16.56	27.4	64.0	8.6	46.3
5. Vallès Oriental						
47. Canovelles	10.587	30.70	31.5	63.7	4.8	61.1
48. Cardedeu	6.114	21.86	27.8	63.2	9.0	37.4
49. Les Franqueses del Vallès	7.459	34.66	28.1	64.3	7.6	46.3
50. La Garriga	7.729	17.85	26.0	62.6	11.4	36.2
51. Granollers	36.366	20.95	27.6	64.1	8.3	41.8
52. La Llagosta	11.510	56.61	34.1	62.1	3.8	60.9
53. Mollet del Vallès	28.869	42.83	31.5	62.3	6.2	50.6
54. Montmeló	6.621	51.02	31.1	62.8	6.1	56.9
55. Montornès del Vallès	8.766	19.17	32.6	61.0	6.4	60.4
56. Paret del Vallès	7.502	33.34	28.7	63.1	8.2	43.1
57. La Roca del Vallès	5.168	18.64	29.4	62.7	7.9	34.0
58. Sant Celoni	10.972	18.01	28.6	62.4	9.0	34.8
REGIÓ II						
6. Alt Empordà						
59. Figueres	28.102	24.58	25.2	63.0	11.8	33.0
60. Roses	7.379	19.28	26.3	64.0	9.7	46.3
7. Baix Empordà						
61. La Bisbal d'Empordà	7.232	9.74	24.2	62.4	13.4	27.9
62. Palafrugell	13.802	12.61	25.6	61.9	12.5	32.2
63. Palamós	11.274	11.75	25.9	61.1	13.0	31.6

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

CARACTERISTIQUES DEMOGRÀFIQUES DELS MUNICIPIS GRANS A CATALUNYA

Municipis classificats per regions i comarques	Població de fet el 31-XII-75	Creixement relatiu 1970-1975	Estructura per edats (per 100) a 31-XII-75			Nascuts a fora de Catalunya (per 100)
			0-14	15-64	65 i +	
REGIÓ II (cont.)						
64. Sant Feliu de Guíxols	14.070	12.48	25.8	60.1	14.1	30.7
65. Torroella de Montgrí	5.312	2.64	22.3	62.1	15.6	19.5
8. Garrotxa						
66. Olot	22.941	6.08	20.7	66.6	12.7	18.8
9. Gironès						
67. Banyoles	11.171	11.45	24.3	64.2	11.5	11.1
68. Caça de la Selva	6.626	8.26	22.4	64.0	13.6	15.6
69. Girona	75.600	22.32	27.6	62.5	9.9	30.7
10. La Selva						
70. Anglès	5.014	4.72	24.3	65.2	10.5	15.9
71. Blanes	18.443	15.12	28.7	63.2	8.1	45.6
72. Lloret de Mar	8.168	15.62	28.1	64.6	7.3	40.3
73. Santa Coloma de Farners	6.492	11.18	25.9	62.7	11.4	14.0
REGIÓ III						
11. Alt Camp						
74. Valls	16.710	10.72	23.8	61.7	14.5	28.2
12. Alt Penedès						
75. Sant Sadurní d'Anoia	8.005	13.16	26.9	64.3	8.8	31.2
76. Vilafranca del Penedès	21.366	21.77	26.9	62.8	10.3	32.2
13. Baix Penedès						
77. El Vendrell	10.639	19.49	28.8	62.6	8.6	39.0
14. Garraf						
78. Sant Pere de Ribes	8.064	52.40	31.4	60.5	8.1	51.2
79. Sitges	11.043	3.56	24.2	64.2	11.6	36.8
80. Vilanova i la Geltrú	41.229	15.44	26.5	64.8	8.7	39.7
15. Tarragonès						
81. Tarragona	101.619	29.88	29.1	62.4	8.5	44.2
82. Vila-Seca i Salou	15.130	65.15	31.4	61.1	7.5	53.2
REGIÓ IV						
16. Baix Camp						
83. Cambrils de Mar	9.194	26.03	30.9	59.4	9.7	33.9
84. Reus	72.331	22.39	27.2	63.0	9.8	36.8
17. Conca de Barberà						
85. Montblanc	5.003	— 0.35	25.1	61.3	13.6	19.1
18. Priorat						
86. Falset	2.643	5.00	23.6	60.9	15.5	23.2
19. Ribera d'Ebre						
87. Flix	4.969	— 2.87	21.7	65.3	13.0	24.6
88. Móra d'Ebre	3.855	5.96	23.4	61.3	15.3	24.3
REGIÓ V						
20. Baix Ebre						
89. Roquetes	5.613	— 0.07	20.6	62.2	17.2	15.5
90. Tortosa	47.246	1.87	24.6	62.4	13.0	14.8
21. Montsià						
91. Alcanar	8.241	16.56	25.4	61.6	13.0	15.9
92. Amposta	13.503	5.98	22.8	64.2	13.0	12.3
93. Sant Carles de la Ràpita	9.671	7.88	24.9	63.2	11.9	14.0
94. Ulldecona	5.459	— 0.63	19.1	62.5	18.4	20.1
22. Terra Alta						
95. Gandesa	2.775	— 1.14	21.4	64.9	13.7	12.7

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

CARACTERÍSTIQUES DEMOGRÀFIQUES DELS MUNICIPIS GRANS A CATALUNYA						
Municipis classificats per regions i comarques	Població de fet el 31-XII-75	Creixement relatiu 1970-1975	Estructura per edats (per 100) a 31-XII-75			Nascuts a fora de Catalunya (per 100)
			0-14	15-64	65 i +	
REGIÓ VI						
23. Cerdanya						
96. Puigcerdà	6.011	8.77	24.8	67.2	8.0	37.7
24. Osona						
97. Centelles	5.341	10.48	24.7	63.6	11.7	22.2
98. Manlleu	14.054	6.72	26.4	64.9	8.7	25.1
99. Torrelló	9.704	9.16	25.3	65.7	9.0	23.7
100. Vic	27.615	6.59	25.3	64.0	10.7	20.7
25. Ripollès						
101. Ripoll	11.496	2.66	21.7	67.5	10.8	29.5
REGIÓ VII						
26. Anoia						
102. Igualada	30.024	7.45	25.7	64.2	10.1	28.6
103. Santa Margarida de Montbui	6.777	29.60	31.6	63.0	5.4	57.1
104. Vilanova del Camí	7.099	32.27	32.9	60.5	6.6	56.5
27. Bages						
105. Cardona	6.822	— 2.62	21.2	68.5	10.3	27.9
106. Manresa	65.469	13.17	24.0	64.0	12.0	30.1
107. Navars	5.102	1.31	21.2	65.6	13.2	20.2
108. Sallent	8.760	1.27	22.3	63.9	13.8	31.8
109. Sant Joan de Torroella	6.854	29.27	28.5	63.5	8.0	41.5
110. Sant Vicenç de Castellet	7.587	11.06	23.3	65.6	11.1	37.7
111. Súria	6.922	0.77	24.2	65.6	10.2	38.0
28. Berguedà						
112. Berga	12.978	5.64	20.6	66.1	13.3	22.9
113. Gironella	5.671	— 0.56	18.2	67.5	14.3	19.7
114. Puig-Reig	5.747	— 0.01	20.9	63.9	15.2	25.3
29. Solsonès						
115. Solsona	5.964	11.56	24.6	64.1	11.3	20.5
REGIÓ VIII						
30. Garrigues						
116. Les Borges Blanques	5.045	1.08	20.6	67.8	11.6	11.1
31. Noguera						
117. Balaguer	12.241	4.83	26.3	63.1	10.6	26.7
32. Segarra						
118. Cervera	6.240	3.60	19.2	68.1	12.7	33.3
33. Segrià						
119. Almacelles	5.086	1.88	25.4	64.6	10.0	27.4
120. Lleida	102.599	12.89	27.0	63.3	9.7	33.3
121. Mollerussa	7.473	11.78	26.7	64.6	8.7	25.6
34. Urgell						
122. Tàrraga	10.583	2.93	22.2	64.5	13.3	17.1
REGIÓ IX						
5. Alt Urgell						
123. La Seu d'Urgell	9.871	4.96	24.4	63.8	11.8	23.8
36. Pallars Jussà						
124. Tremp	6.249	8.02	23.4	60.5	16.1	22.4
37. Pallars Sobirà						
125. Sort	1.526	— 16.83	17.0	71.0	11.4	13.5
38. Vall d'Aran						
126. Viella	2.471	15.35	23.3	66.8	9.9	29.8
Total Catalunya	5.662.791	10.59	25.6	64.2	10.2	38.1
Total Catalunya sense la ciutat de Barcelona	3.905.500	15.64	27.4	63.2	9.4	38.5

Cambrils (Reus), Santa Margarida de Montbui i Vilanova del Camí (Igualada), els municipis de les rodalies de Terrassa, Sabadell i Granollers, i la gran majoria dels municipis grans del Baix Llobregat.

La particular estructura per edats d'aquests municipis fa que llur potencial de creixement natural sigui molt elevat, la qual cosa ha de mantenir una estructura jove durant un període considerable.

Grup C: (vells, més del 13 %; adults, menys del 65 %).

Es tracta d'un grup indiscutiblement envellit, que presenta forts percentatges de persones d'edat i febles percentatges d'infants i adults. Per altra banda, els adults d'aquesta categoria són més aviat persones madures que no pas joves.

Comprèn 14 municipis, tots ells de menys de 20.000 habitants. Es caracteritzen per haver conegut en algun moment de la seva història, si no en tots, una emigració important, interior (Falset, Uldecona, Tàrraga) o ultramarina (Calella, Torroella). Alguns d'aquests municipis van tenir en altres temps una major importància econòmica, relacionada amb activitats que han anat decaient (Amposta, Sallent, Puig-reig) o amb obres que es van acabar (Trep, Amposta).

Si no es produeix un canvi important en llurs tendències migratòries, aquests municipis tendiran a envellir-se encara més en el futur, a causa del pes important dels adults d'edat madura i de la impossibilitat estructural d'assolir un creixement natural susceptible d'invertir la tendència.

Grup D: (adults, més del 65 %)

Aquest grup comprèn 16 municipis, però té una gran incidència demogràfica en el conjunt català, a causa de la presència de la ciutat de Barcelona.

Es tracta de poblacions comportant una elevada proporció de persones en edat activa, una proporció de persones grans superior al 10 % (excepte Puigcerdà) i una feble proporció de joves (menys del 25 %, i en tres casos inferior al 20 %).

Molts dels municipis d'aquest grup van experimentar en altres moments creixements importants que, per diferents raons, no s'han mantingut. És el cas de la ciutat de

Barcelona, però també el de les ciutats minaires i d'indústria antiga (Berga, Ripoll, Cardona, Olot, Gironella, Sant Vicenç de Castellet, Navars, Súria). Constitueixen, en general, un conjunt ben localitzat geogràficament: el Pre-pirineu i la vall mitjana del Llobregat. Alguns dels municipis d'aquesta categoria experimenten fins i tot un decreixement demogràfic en els darrers anys (Cardona, Gironella, Flix, Sort), i la majoria dels altres tenen creixements molt moderats, tendint generalment a la baixa.

Donada la trajectòria d'aquestes ciutats i el pes important dels adults madurs, aquest conjunt tendeix cap al grup C, ja descrit.

Grup E: (més del 23 % de joves; més de l'11 % de vells)

Aquest grup comprèn 22 municipis, i es caracteritza pel fet de comptar a la vegada amb proporcions relativament notables de vells i de joves.

Es tracta de municipis en què la tendència a l'estancament i l'envelliment s'ha trencat en un moment determinat, generalment amb l'arribada d'immigrants. La majoria d'aquests municipis es troben al litoral o a la seva àrea d'influència. Dos dels municipis interiors (la Garriga i Centelles) es troben en l'eix del Congost, que ha estat, també, una de les zones d'expansió econòmica i demogràfica.

Els adults d'aquest grup estan, igual com tota la població, polaritzats en dos grups (els bastant madurs i els bastant joves).

En conjunt, aquest grup tendeix al rejuveniment, i pensem que progressivament anirà adquirint les característiques de la categoria A.

3. La naturalesa dels habitants

L'última columna de la taula ens mostra el percentatge de persones nascudes fora de Catalunya a cada municipi.

Recordarem que aquesta proporció es de 38 % per a tot Catalunya. Aquesta xifra és del mateix ordre que la de 1930; el que ha variat de manera més important entre les dues dates és l'origen geogràfic dels immigrants (llavors aragonesos, valencians i murcians, ara andalusos

i extremerenys), i llur implantació, avui dia més escampada.

Els extrems en la classificació dels municipis segons la importància dels nascuts fora de Catalunya corresponen a Canovelles (61,1 %) i les Borges Blanques (11,1 %). Observem que les diferències serien encara més importants si en molts dels municipis que tenen valors més baixos (Delta de l'Ebre, comarques lleidatanes i tarragonines de l'interior), no hi figurés una important immigració de tipus veïnal procedent d'Aragó i Castelló.

En general, els més forts percentatges d'immigrants es troben, com és natural, en aquells municipis que han tingut un creixement més important en els últims vint anys, i que hem classificat anteriorment en el grup B (respecte a l'estructura per edats).

Els percentatges més febles es troben, en canvi, en els municipis emigratoris i corresponen als que hem definit com grups C i D (en particular el primer).

4. Conclusions

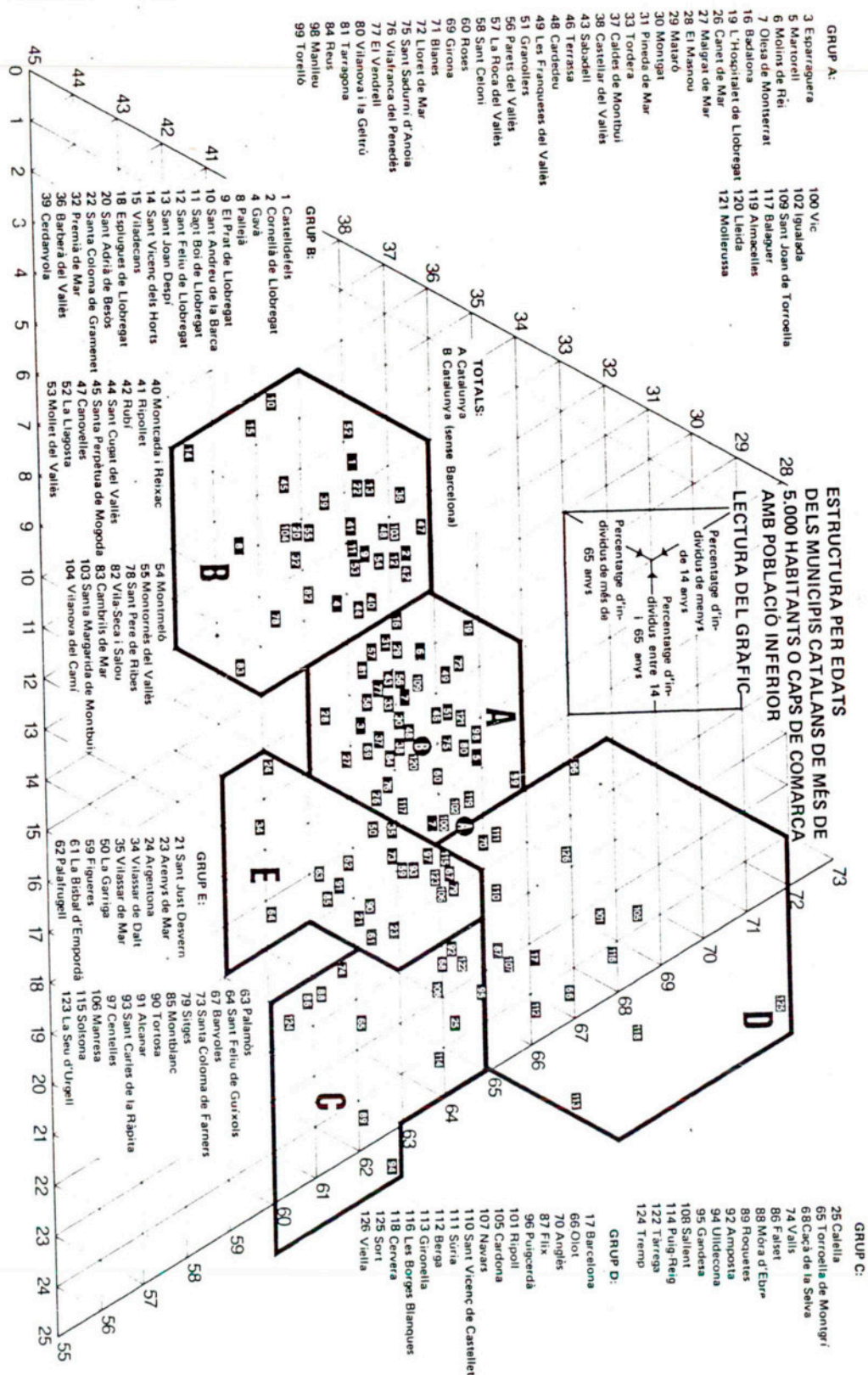
En observar les diferents característiques demogràfiques (creixement, estructura per edats, naturalesa dels habitants) dels municipis grans de Catalunya, crida l'atenció la concordança de tots ells. No és un atzar.

La immigració, ha estat, fins fa pocs anys, el principal factor del creixement demogràfic de Catalunya, no sols per l'aportació directa d'habitants, sinó també per les transformacions estructurals que ha ocasionat. L'arribada de persones majoritàriament joves ha repercutit en un important augment de la natalitat i en una disminució de la mortalitat; el creixement natural ha augmentat, doncs, per partida doble.

Com a conseqüència, els municipis que més immigració han rebut són també els més joves i els que tenen el major creixement natural. El contrari es podria dir d'aquells municipis que han mantingut, de manera continuada, una tendència emigratòria.

Les dades, moltes d'elles provisionals, dels últims anys, semblen mostrar la fi de la gran onada immigratòria de les últimes dècades. Això obre un interrogant sobre la futura evolució de la població de Catalunya i la dels seus municipis. El proper Cens ens ha d'orientar, sens dubte, sobre el camí que pren aquesta evolució.

ANNA CABRÉ

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:
Preu de subscripció anual: 500 ptes.
Adm.: Casa Caritat, Montealegre, 5
Tel. 301 00 66 — Barcelona-1

GENERALITAT DE CATALUNYA

Fulls n.º 8 i 9

Departament de la
Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

Març-Abril 1981

LA POBLACIÓ ACTIVA A LES COMARQUES I MUNICIPIS GRANS DE CATALUNYA

La recent explotació a nivell comarcal i municipal de les dades del Padró Municipal d'Habitants de 1975 ha permès de conèixer algunes de les característiques territorials de la població activa a Catalunya.

L'estudi ha estat realitzat per les 38 comarques catalanes i pels 126 «municipis grans» que van ésser definits en el n.º 6-7 d'*Estadística i Societat*: es tracta dels municipis de més de 5.000 habitants i de les capitals comarcals de grandària inferior.

Cal recordar que, segons el criteri utilitzat per l'INE en el Padró de 1975, són considerades persones actives tant les realment ocupades com les que estan disponibles per exercir una activitat, tant si es troben aturades com si cerquen feina per primera vegada. I precisarem també que els actius han estat classificats a partir del lloc de residència i no del lloc de treball, impossible de conèixer a partir de les dades censals. Aquestes precisions són necessàries a l'hora d'interpretar algunes de les dades que examinarem a continuació, que són recollides en la Taula de les pàgines centrals.

La comarca més poblada, el Barcelonès, comptava 1.068.625 actius, i el municipi més poblat, Barcelona, comptava 801.735. Això vol dir que la població activa està encara més concentrada en l'espai que no la població total, car el Barcelonès, que representa el 43,5 % de la població de Catalunya, conté el 46,8 % dels actius, i Barcelona, amb el 31 % de la població catalana, és la residència del 35 % d'actius (sense comptar els que vénen a treballar-hi).

Després del Barcelonès, la comarca que concentra més actius és el Vallès Occidental (210.055), seguida del Baix Llobregat (170.255), el Maresme (90.350), el Vallès Oriental (72.930), el Bages (61.505) i el Segrià (57.540). Els municipis que tenen un més gran nombre d'actius són, per ordre: Barcelona, l'Hospitalet, Badalona, Sabadell, Terrassa, Santa Coloma de Gramenet, Mataró, Tarragona, Lleida, Cornellà, Girona, Reus, Manresa. Es tracta, és clar, dels municipis més poblats de Catalunya, en el mateix ordre en que es presenten respecte a la població total (tret de Mataró, que passa al davant, pel que fa als actius, a Tarragona i Lleida).

permès d'establir el creixement relatiu de la població activa durant el quinquenni 1971-1975. Aquest increment, que ha estat per a tot Catalunya del 16 %, presenta valors notablement diferents segons les comarques: des d'un creixement del 29,2 % al Baix Llobregat, fins a una regressió del -27,8 % al Pallars Sobirà. Les divergències són més importants si considerem els municipis grans, els quals presenten tota mena de situacions, des del 67,9 % d'augment de Barberà del Vallès, o el 62,8 % de Santa Perpètua de Mogoda, fins al -4,6 % d'Ulldecona o el -18,7 % de Sort.

En general, el creixement de la població activa presenta un cert paral·lelisme amb el creixement de la població, però no sempre ni en les mateixes proporcions. Precisament cal assenyalar, com a cas excepcional, el de la ciutat de Barcelona, que amb un augment de 9.571 persones sobre la població total coneix un augment de 131.556 persones sobre la població activa. Tot i que es poden fer, justificadament, reserves sobre la qualitat de les dades de 1975 per a Barcelona, es tracta d'un fenomen innegable: la població de la ciutat de Barcelona conté una proporció com més va més alta de persones actives. L'explicació es troba sens dubte en l'alt nivell d'activitat femenina, menys lligat a les característiques de l'activitat econòmica barcelonina que a les particularitats de les condicions de vida a la ciutat: l'encariment de l'habitatge i la facilitat dels transports, operen una selecció, per viure a Barcelona,

1. El nombre dels actius.

El 31 de desembre de 1975 hi havia a Catalunya 2.289.947 actius (vegeu «La població activa a Catalunya», *Estadística i Societat* n.º 5).

2. El creixement dels actius.

La comparació de les dades de 1975 amb les del Cens de 1970, obtingudes pel Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya, ha

a favor de las famílies en què treballan més d'una persona, en canvi, les famílies amb un sol actiu s'instal·len més sovint al voltant de la ciutat.

3. Els nivells d'activitat.

Per comparar els nivells d'activitat de diferents unitats territorials s'acostuma utilitzar la taxa d'activitat o proporció d'actius, és a dir, el nombre d'actius per cent habitants. A Catalunya, l'any 1975, la taxa d'activitat era del 40,5% (que es pot comparar amb el 35% a Espanya). No obstant això, la utilització comparativa de les taxes presenta inconvenients importants, car les particularitats de l'estructura per edats s'hi reflecteixen acusadament. Així, una població en procés d'envelliment, amb forta proporció d'adults, tindrà, en condicions iguals, una taxa d'activitat superior a la d'una població jove, on els infants i adolescents són nombrosos. Per aquesta raó hem preferit observar el nivell d'activitat a partir de «l'indicador relatiu d'activitat», (relació entre els actius i les persones d'edat activa), el qual elimina bona part dels efectes d'estructura. Aquests indicadors són presentats a la tercera i quarta columnes de la Taula (per a la població total i per a la població femenina).

El 1975, a Catalunya, de cada 100 persones d'edat activa (15-64 anys, per simplificar), en treballaven 63. Aquesta xifra és superior a la que s'observa a la majoria de comarques i municipis de Catalunya, i tradueix el pes estadístic, dins del conjunt, de la ciutat de Barcelona, on l'indicador d'activitat és molt elevat (69,1%), en gran part a causa de les raons que hem invocat anteriorment. De fet, només set comarques catalanes superen la xifra mitjana: la Garrotxa, el Ripollès, Osona, el Barcelonès, l'Anoia, el Bages i el Berguedà. Dels 126 municipis indicats només 29 presenten un indicador d'activitat superior al de Catalunya i només 5 superen el de Barcelona: Manlleu i Vilanova del Camí (69,3%), Torelló (69,6%), Gironella (72,6%) i Puig-reig (73,9%).

Els factors que expliquen les variacions de l'indicador d'activitat

són: 1) el nivell d'activitat femenina, car l'activitat masculina és gairebé total a tot arreu entre 20 i 64 anys; 2) la importància dels joves de 15-19 anys, que tenen nivells d'activitat més baixos; 3) la tendència a continuar treballant després dels 65 anys. D'aquests tres factors, el més important, de lluny, és el primer. Ho il·lustra la comparació de les columnes tercera i quarta.

A Catalunya treballen el 34% de les dones d'edat activa. Les set comarques on la proporció de dones actives supera aquesta xifra són la Garrotxa, el Ripollès, el Bergadà, el Barcelonès, Osona, el Bages i l'Anoia; és a dir, les mateixes que havíem esmentat pel que fa a l'indicador d'activitat del conjunt de la població. La mateixa relació s'observa a nivell municipal. L'indicador femení de Barcelona (46,8%) només és superat per cinc municipis: Torelló, Navars, Sallent, Gironella i Puig-reig.

Així, cal concloure que el nivell d'activitat d'una població depèn, essencialment, del nivell de l'activitat femenina, i aquesta sembla ésser a Catalunya fortament determinada per la geografia econòmica: totes les unitats altament actives es troben a la Catalunya Vella (al llarg de la vall del Llobregat i a la seva dreta), i una gran majoria d'elles són nuclis industrials tradicionals amb predomini del tèxtil i altres indústries «femenines» (tret de Barcelona i alguns municipis de creixement recent, com Canovelles i Parets del Vallès, que fan excepció).

4. Els sectors d'activitat econòmica.

Les diferents activitats econòmiques es distribueixen de diverses maneres en el territori català. Podem estudiar-se des de molts angles: la localització de les empreses que s'hi dediquen, el volum de llurs produccions, per unitat o geogràfiques, o bé, com fem aquí, llur pes dins l'activitat de la població. Les columnes 5, 6 i 7 presenten, per a cada unitat geogràfica, el pes relatiu dels sectors primari, secundari i terciari dins del conjunt d'actius.

Recordem que el sector primari comprèn: agricultura i pesca; el sector secundari: mineria, indústria i construcció; i el sector terciari: comerç, transports, finances i assegurances, serveis públics i personals i, en aquest cas, les activitats mal especificades.

El sector primari ocupa, a Catalunya, el 6,3% dels actius. No obstant això, la majoria de comarques i una part important de municipis mostren valors notablement superiors. Només sis comarques, (el Barcelonès, el Vallès Occidental, el Baix Llobregat, el Bages, Garraf i el Vallès Oriental) tenen menys del 6,3% d'actius en el sector primari. A quatre comarques, el primari ocupa més de la meitat de la població: la Terra Alta (60,9%), les Garrigues (56,2), el Priorat (53,0) i el Pallars Sobirà (52,9). El sector primari es també el predominant a set altres comarques: la Noguera, el Solsonès, el Montsià, la Segarra, l'Urgell, el Pallars Jussà i el Baix Ebre. És a dir que en 11 de les 38 comarques catalanes el sector primari és el predominant.

Pel que fa als municipis, l'activitat primària és predominant a Alcanar (54,6 %), Sant Carles de la Ràpita (39,4%) i Gandesa (38,5). No-tem, en els dos primers casos, els efectes combinats de l'agricultura i la pesca. Sense ésser predominant el sector primari és també força important a localitats tradicionalment molt lligades a l'agricultura (Almacelles, Tortosa, Borges Blanques) o a la pesca (Cambrils de Mar, Torroella de Montgrí, Vilassar de Mar, Roses).

El sector secundari ocupa a Catalunya el 51% de la població activa. Es tracta d'un percentatge molt elevat, gairebé excepcional si ens referim a conjunts demogràfics de la grandària de Catalunya. Malgrat això, 14 de les 38 comarques superen, i àmpliament, la mitjana catalana; es tracta del Vallès Occidental, el Baix Llobregat, l'Anoia, el Vallès Oriental, el Berguedà, el Bages, el Ripollès, Garraf, la Garrotxa, Osona, el Maresme, la Selva, l'Alt Penedès i el Baix Penedès. Les quatre primeres ocupen més dels 2/3 de la població en el sector secundari, el qual és també predominant (encara que en proporció inferior a la mitjana) al Baix Empor-

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

POBLACIÓ ACTIVA DE LES COMARQUES I MUNICIPIS GRANS DE CATALUNYA

Municipis i comarques classificats per regions	Població activa 31-XII-75	Creixement relatiu pobla- ció activa 1970-1975 %	Indicador d'Activitat (Actius/Població 15-64 anys)		Població activa per sectors (xifres relatives)		
			Població total	Població femenina	Primari	Secundari	Terciari
REGIÓ I							
1. Baix Llobregat	170.255	29,2	59,1	23,9	2,6	68,3	29,1
1. Castelldefels	7.110	52,4	56,0	19,9	1,5	52,1	46,4
2. Cornellà de Llobregat	34.225	16,3	59,2	23,8	0,7	70,5	28,8
3. Esparreguera	3.810	12,8	64,5	34,6	3,7	74,8	21,5
4. Gavà	10.845	24,3	58,2	21,1	3,0	68,9	28,1
5. Martorell	5.555	11,0	58,1	24,8	3,1	63,3	33,6
6. Molins de Rei	7.875	37,4	61,7	30,5	2,8	65,3	31,9
7. Olesa de Montserrat	5.050	19,6	63,8	37,0	1,4	79,4	19,2
8. Pallejà	1.955	(*)	62,3	25,2	5,4	72,6	22,0
9. El Prat de Llobregat	18.965	36,9	59,3	20,2	4,0	61,2	34,8
10. Sant Andreu de la Barca	2.825	(*)	61,8	23,4	1,8	77,5	20,7
11. Sant Boi de Llobregat	22.935	33,0	56,5	22,4	2,3	67,4	30,3
12. Sant Feliu de llobregat	12.640	47,3	59,3	23,5	1,7	71,9	26,4
13. Sant Joan Despi	9.095	46,7	60,0	23,8	1,8	74,8	23,4
14. Sant Vicenç dels Horts	6.395	22,6	59,1	23,1	3,1	70,1	26,8
15. Viladecans	12.820	44,7	59,4	22,7	3,2	72,6	24,2
2. Barcelonès	1.068.625	19,8	66,4	40,8	0,5	44,5	55,0
16. Badalona	75.985	24,1	59,3	25,0	0,7	64,7	34,6
17. Barcelona	801.735	19,6	69,1	46,8	0,4	37,7	61,9
18. Esplugues de Llobregat	14.125	23,4	59,2	24,0	1,2	64,6	34,2
19. L'Hospitalet de Llobregat	107.895	13,1	59,1	24,5	0,7	63,5	35,8
20. Sant Adrià de Besòs	13.800	42,5	60,5	25,7	1,2	60,8	38,0
21. Sant Just Desvern	3.675	9,6	61,4	32,3	2,2	61,2	36,6
22. Santa Coloma de Gramenet	51.410	26,7	59,7	22,8	0,6	68,8	30,6
3. Maresme	90.350	19,2	62,4	32,3	7,8	59,9	32,3
23. Arenys de Mar	3.939	16,4	63,1	33,8	6,9	55,9	37,2
24. Argentona	1.825	(*)	61,4	27,8	12,9	57,3	29,8
25. Calella	3.390	31,6	59,4	32,4	4,7	42,5	52,8
26. Canet de Mar	2.960	8,0	61,7	35,5	4,2	66,4	29,4
27. Malgrat de Mar	4.010	13,6	60,6	27,2	7,7	67,8	24,5
28. El Masnou	4.385	13,2	58,7	28,5	3,4	60,1	36,5
29. Mataró	37.840	24,2	64,6	37,5	4,2	64,3	31,5
30. Montgat	2.220	(*)	59,1	23,7	4,3	54,9	40,8
31. Pineda de Mar	4.240	39,5	61,5	26,1	12,4	57,9	29,7
32. Premià de Mar	6.115	51,1	59,4	22,8	5,4	61,5	33,1
33. Tordera	2.650	5,6	60,9	23,4	12,6	65,7	21,7
34. Vilassar de Dalt	2.095	3,0	62,4	36,5	7,4	62,8	29,8
35. Vilassar de Mar	2.725	15,8	60,7	28,0	22,0	38,7	39,3
4. Vallès Occidental	210.055	16,4	61,5	31,9	1,5	68,7	29,8
36. Barberà del Vallès	5.920	67,9	61,3	27,8	0,7	74,9	24,4
37. Caldes de Montbui	3.895	22,7	64,3	30,8	9,5	61,9	28,6
38. Castellar del Vallès	4.390	30,1	67,5	42,1	1,6	53,5	44,9
39. Cerdanyola	10.715	44,6	57,2	22,2	0,8	67,1	32,1
40. Montcada i Reixac	8.755	4,0	58,5	24,4	0,7	69,9	29,4
41. Ripollet	8.940	19,7	59,8	24,3	0,8	73,1	26,1
42. Rubí	14.550	43,3	64,0	33,7	1,0	77,9	21,1
43. Sabadell	70.515	9,9	61,4	28,7	0,6	68,5	30,9
44. Sant Cugat del Vallès	10.930	46,5	59,8	28,6	3,1	55,4	41,5
45. Santa Perpètua de Mogoda	4.910	62,8	62,3	29,2	4,5	68,7	26,8
46. Terrassa	58.450	5,9	61,9	34,9	0,9	70,3	28,8
5. Vallès Oriental	72.930	25,6	62,3	30,1	6,2	67,8	26,0
47. Canovelles	4.420	31,5	65,1	33,2	2,3	72,3	25,4
48. Cardedeu	2.255	12,9	61,1	27,4	11,7	63,2	25,1
49. Les Franqueses del Vallès	2.970	36,4	63,0	29,5	11,6	63,0	25,4
50. La Garriga	3.095	19,1	65,0	36,2	5,8	65,3	28,9
51. Granollers	14.780	24,1	6,0	34,4	2,3	63,8	33,9
52. La Llagosta	4.155	49,6	59,7	23,9	1,2	76,2	22,6
53. Mollet del Vallès	10.880	38,0	59,7	24,3	1,4	73,1	25,5
54. Montmeló	2.605	(*)	62,6	27,6	2,9	78,9	18,2
55. Montornès del Vallès	3.215	16,5	60,7	28,5	3,0	78,5	18,5
56. Paret del Vallès	3.070	35,4	66,2	35,0	2,9	75,6	21,5
57. La Roca del Vallès	2.150	(*)	64,0	30,9	12,3	61,6	26,1
58. Sant Celoni	4.485	16,7	64,7	34,5	6,0	69,0	25,0
REGIÓ II							
6. Alt Empordà	28.730	7,3	58,8	22,5	20,4	34,7	44,9
59. Figueres	10.385	27,3	58,2	25,1	3,1	39,6	57,3
60. Roses	2.440	18,4	54,0	13,1	18,4	38,3	43,3
7. Baix Empordà	28.060	7,2	59,1	24,5	15,0	47,6	37,4
61. La Bisbal d'Empordà	2.875	15,7	63,1	34,0	3,6	58,1	38,3
62. Palafrugell	5.040	15,5	58,3	24,6	4,2	56,1	39,7
63. Palamós	4.015	6,1	58,2	24,9	9,7	47,1	43,2

POBLACIÓ ACTIVA DE LES COMARQUES I MUNICIPIS GRANS DE CATALUNYA

Municipis i comarques classificats per regions	Població activa 31-XII-75	Creixement relatiu pobla- ció activa 1970-1975 %	Indicador d'Activitat (Actius/Població 15-64 anys)		Població activa per sectors (xifres relatives)		
			Població total	Població femenina	Primari	Secundari	Terciari
REGIÓ II (cont.)							
64. Sant Feliu de Guixols	5.080	9,0	59,7	28,6	3,8	54,3	41,9
65. Torroella de Montgrí	1.950	— 4,0	59,2	22,5	23,1	35,9	41,0
8. Garrotxa	20.485	0,6	68,2	44,5	13,9	61,5	24,6
66. Olot	10.515	6,9	68,3	46,4	3,9	66,7	29,4
9. Gironès	48.935	9,0	61,5	32,4	8,0	45,0	47,0
67. Banyoles	4.440	7,2	62,3	33,5	5,6	57,7	36,7
68. Caçà de la Selva	2.635	9,6	62,8	34,1	7,6	61,9	30,5
69. Girona	28.495	53,8	60,9	34,9	1,5	39,6	58,9
10. La Selva	30.430	6,0	62,4	29,2	11,6	58,0	30,4
70. Anglès	2.225	(*)	66,3	45,6	4,9	70,4	24,7
71. Blanes	6.815	14,9	59,3	24,5	5,4	61,5	33,1
72. Lloret de Mar	3.205	12,3	60,8	25,5	6,4	34,6	59,0
73. Sta. Coloma de Farners	2.570	5,0	64,1	35,0	9,7	60,3	30,0
REGIÓ III							
11. Alt Camp	11.545	2,2	59,2	25,7	24,4	48,6	27,0
74. Valls	6.135	4,7	59,8	30,4	7,3	57,6	35,1
12. Alt Penedès	22.150	8,1	59,9	23,4	15,0	56,2	28,8
75. Sant Sadurní d'Anoia	3.385	12,8	59,4	24,7	6,7	69,7	23,6
76. Vilafranca del Penedès	9.136	16,7	59,7	26,1	3,2	54,8	42,0
13. Baix Penedès	9.490	14,7	58,0	20,2	14,8	54,4	30,8
77. El Vendrell	3.825	14,4	59,1	23,4	7,4	51,0	41,6
14. Garraf	23.500	12,2	57,7	24,2	6,1	61,7	36,2
78. Sant Pere de Ribes	3.110	43,8	62,3	25,6	8,5	68,2	23,3
79. Sitges	3.705	— 9,5	53,1	19,6	3,6	47,1	49,3
80. Vilanova i la Geltrú	15.415	15,6	58,2	25,8	4,5	64,6	30,9
15. Tarragonès	47.485	23,5	57,5	25,8	6,9	47,1	46,0
81. Tarragona	35.795	25,9	56,9	26,0	3,4	46,6	50,0
82. Vila-seca i Salou.	4.500	44,0	59,6	23,8	11,0	44,7	44,3
REGIÓ IV							
16. Baix Camp	38.790	15,9	59,0	24,5	16,9	40,7	42,4
83. Cambrils de Mar	3.045	27,6	57,1	17,5	23,3	37,3	39,4
84. Reus	26.320	18,3	59,2	27,1	7,0	43,2	49,8
17. Conca de Barberà	6.830	— 8,0	59,8	25,1	31,5	43,6	24,9
85. Montblanc	1.920	0,9	61,3	27,2	15,3	50,8	33,9
18. Priorat	3.965	— 15,1	57,4	23,3	53,0	27,1	19,9
86. Falset	990	— 4,4	61,4	35,2	23,2	42,4	34,4
19. Ribera d'Ebre	8.365	— 4,2	54,2	16,4	29,0	44,9	26,1
87. Flix	1.645	— 4,2	50,5	12,1	2,7	81,5	15,8
88. Móra d'Ebre	1.410	9,6	60,2	26,5	15,6	37,2	47,2
REGIÓ V							
20. Baix Ebre	22.515	0,7	54,5	16,5	33,8	32,7	33,5
89. Roquetes	1.965	— 1,5	54,5	14,5	23,1	48,0	28,9
90. Tortosa	16.290	2,7	55,1	18,4	30,6	33,4	36,0
21. Montsià	17.315	7,0	57,0	18,2	39,6	33,7	26,7
91. Alcanar	2.610	12,6	51,8	3,4	54,6	21,3	24,1
92. Amposta	4.945	8,1	57,6	20,9	30,7	32,7	36,6
93. Sant Carles de la Ràpita	3.195	8,6	52,5	10,0	39,4	31,5	29,1
94. Ulldecona	1.890	— 4,6	55,4	19,9	28,6	45,5	25,9
22. Terra Alta	5.175	— 12,1	55,6	12,6	60,9	23,7	15,4
95. Gandesa	1.090	3,9	57,5	16,5	38,5	31,7	29,8

(*) Manquen dades dels municipis que han assolit els 5.000 habitants entre 1970 i 1975.

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

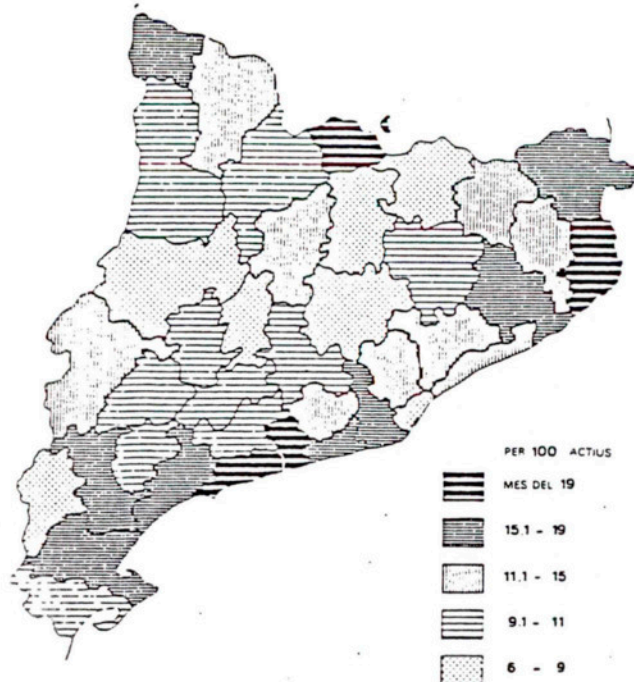
POBLACIÓ ACTIVA DE LES COMARQUES I MUNICIPIS GRANS DE CATALUNYA

Municipis i comarques classificats per regions	Població activa 31-XII-75	Creixement relatiu pobla- ció activa 1970-1975 %	Indicador d'Activitat (Actius/Població 15-64 anys)		Població activa per sectors (xifres relatives)		
			Població total	Població femenina	Primari	Secundari	Terciari
REGIÓ VI							
23. Cerdanya	4.610	— 9,3	57,1	17,4	26,7	32,0	41,3
96. Puigcerdà	2.210	— 0,4	57,6	23,7	9,5	40,7	49,8
24. Osona	44.225	5,7	66,7	40,5	11,3	60,8	27,9
97. Centelles	2.220	(*)	65,9	43,0	4,7	68,9	26,4
98. Manlleu	6.330	12,0	69,3	46,5	3,8	71,2	25,0
99. Torelló	4.495	13,6	69,6	48,3	4,3	70,6	25,1
100. Vic	10.335	6,3	61,1	32,4	3,6	50,4	46,0
25. Ripollès	15.130	— 4,1	66,8	43,2	10,6	64,2	25,2
101. Ripoll	5.255	18,4	65,7	44,1	3,1	67,4	29,5
REGIÓ VII							
26. Anoia	20.215	7,7	65,9	37,2	7,8	68,2	24,0
102. Igualada	12.805	4,8	66,3	43,1	1,2	67,8	31,0
103. Santa Margarida de Montbui	2.780	18,7	66,5	35,7	2,7	77,5	19,8
104. Vilanova del Camí	2.975	35,8	69,3	39,9	1,8	81,7	16,5
27. Bages	61.505	7,7	64,0	39,2	5,4	65,6	29,0
105. Cardona	2.810	4,1	59,4	28,9	11,2	72,8	16,0
106. Manresa	25.855	12,2	60,9	33,6	2,3	58,6	39,1
107. Navars	2.235	— 3,1	66,2	48,3	3,2	72,9	23,9
108. Sallent	3.635	3,1	66,5	47,3	3,0	75,9	21,1
109. Sant Joan de Torroella	2.710	21,3	63,1	34,5	2,9	78,4	18,7
110. Sant Vicenç de Castellet	3.285	10,0	68,2	44,9	2,1	71,7	26,2
111. Súria	2.850	13,2	62,0	41,9	2,8	72,5	24,7
28. Berguedà	18.130	— 2,5	63,4	41,6	11,4	65,9	22,7
112. Berga	4.865	8,3	64,5	42,9	3,9	58,8	37,3
113. Gironella	2.665	0,0	72,6	54,5	3,4	79,5	17,1
114. Puig-reig	2.825	3,7	73,9	59,7	2,7	79,8	17,5
29. Solsonès	4.120	1,5	58,3	16,8	40,7	30,6	28,7
115. Solsona	2.090	5,0	58,6	20,6	16,7	40,0	43,3
REGIÓ VIII							
30. Garrigues	8.195	— 9,5	55,9	16,8	56,2	23,6	20,2
116. Les Borges Blanques	1.945	12,9	58,2	24,5	25,2	38,3	36,5
31. Noguera	16.635	— 9,3	56,8	20,4	42,7	30,7	26,6
117. Balaguer	4.385	4,6	57,3	22,7	15,3	43,9	40,8
32. Segarra	6.685	— 3,0	58,6	23,2	38,1	34,0	27,9
118. Cervera	2.510	17,0	60,9	34,1	14,6	43,8	41,6
33. Segrià	57.540	6,3	55,6	20,7	25,5	32,0	42,5
119. Almacelles	1.755	— 3,0	53,7	16,1	35,9	39,5	24,5
120. Lleida	35.525	10,7	55,9	24,5	9,5	34,5	56,0
121. Mollerussa	2.695	8,9	55,2	17,8	13,6	52,1	34,3
34. Urgell	12.745	— 4,6	57,2	20,8	36,2	32,6	31,2
122. Tàrraga	3.980	6,3	57,8	24,9	12,3	38,1	49,6
REGIÓ IX							
35. Alt Urgell	7.265	— 0,3	58,8	22,1	29,7	33,9	36,4
123. La Seu d'Urgell	3.420	22,6	56,2	22,7	11,4	32,3	56,3
36. Pallars Jussà	6.665	— 10,1	53,8	15,5	34,6	32,9	32,5
124. Tremp	1.935	10,8	56,3	20,1	22,2	29,7	48,1
37. Pallars Sobirà	2.170	— 27,8	57,1	20,6	52,9	21,1	26,0
125. Sort	560	— 18,7	54,1	19,1	28,6	30,3	41,1
38. Vall d'Aran	2.060	6,9	59,4	20,7	21,8	30,1	48,1
126. Viella	805	16,0	54,0	19,7	17,4	36,0	46,6
Total Catalunya	2.289.900	16,0	63,0	34,0	6,3	51,0	42,7

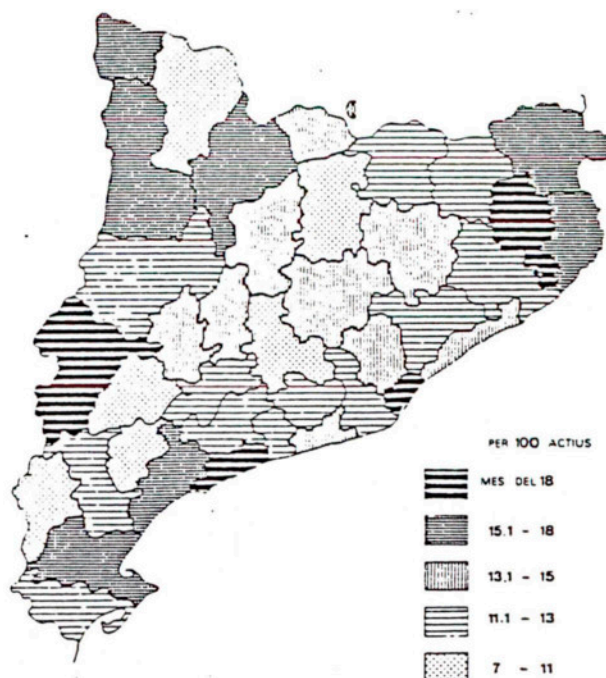
(*) Manquen dades dels municipis que han assolit els 5.000 habitants entre 1970 i 1975.

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

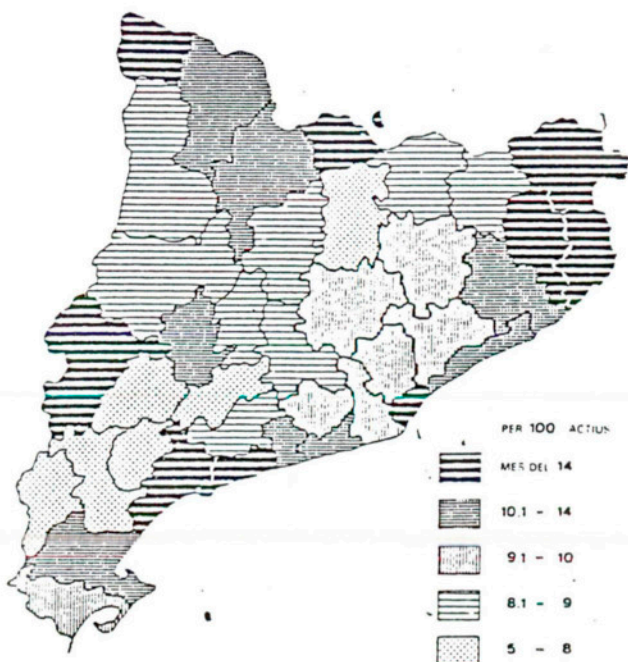
POBLACIO ACTIVA: CONSTRUCCIO

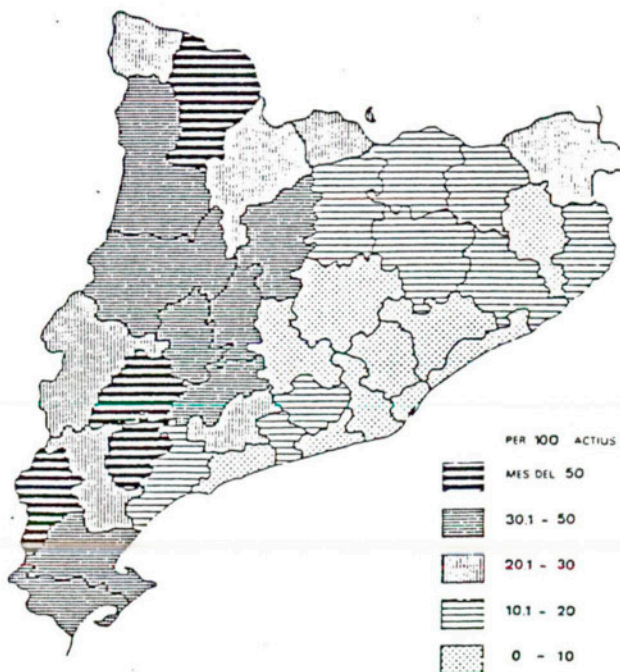
POBLACIO ACTIVA: SERVEIS

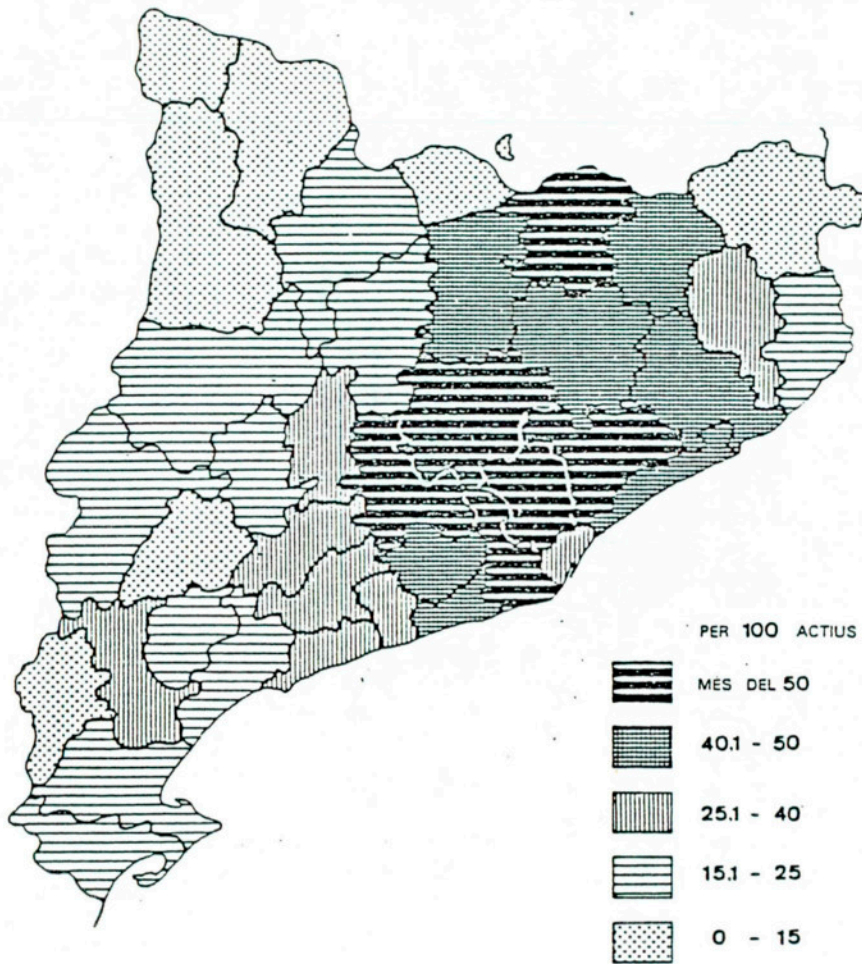
POBLACIO ACTIVA: COMERÇ

POBLACIO ACTIVA: RAMADERIA I PESCA

POBLACIÓ ACTIVA INDUSTRIAL

dà, l'Alt Camp, el Tarragonès, la Conca de Barberà i la Ribera d'Ebre.

Si ens referim als municipis grans, s'observa que 100 dels 126 municipis retinguts tenen un sector secundari predominant, cosa que ve a confirmar les fortes arrels industrials del procés d'urbanització a Catalunya. En particular, són majoritàriament «secundaris» tots els municipis grans de la Regió I (menys Barcelona, Vilassar de Mar i Calella), tots els de la Regió VI (menys Puigcerdà) i tots els de la Regió VII (menys Solsona), com ho són molts altres municipis dispersos per la geografia catalana. El màxim de població ocupada en el secundari correspon a Vilanova del Camí (81,7%) i a Flix (81,5%), seguits de Puig-reig, Gironella, Montmeló, Montornès del Vallès, Rubí, Sant Joan de Torroella, Santa Margarida

de Montbui, Sant Andreu de la Barca, Olesa de Montserrat, Sallent, la Llagosta i Parets del Vallès, que ocupen tots més dels 3/4 dels actius en el sector secundari.

El sector terciari, finalment, ocupa el 40,7% dels actius a Catalunya. De fet, només 8 comarques superen aquesta proporció, fortament influïda pel pes de la ciutat de Barcelona. Aquestes comarques són: el Barcelonès (55%), la Vall d'Aran, el Gironès, el Tarragonès, l'Alt Empordà, el Segrià, el Baix Camp i la Cerdanya. El sector terciari també és predominant a l'Alt Urgell. Com es pot advertir, les comarques «terciàries» són, fonamentalment, les que contenen les quatre capitals provincials i les de molt marcat caràcter turístic (tret del Baix Camp).

En observar els municipis grans, salta als ulls el caràcter caricatural-

ment terciari de la ciutat de Barcelona (61,9%). Set altres ciutats (Lloret, Girona, Figueres, la Seu d'Urgell, Lleida, Calella i Tarragona) ocupen més de la meitat de la població activa en el terciari, i disset altres tenen una ocupació terciària superior a la mitjana de Catalunya (Reus, Puigcerdà, Tàrraga, Sitges, Tremp, Móra d'Ebre, Viella, Vic, Vila-seca, Solsona, Roses, Palamòs, Vilafranca, Torroella, Cervera, Sort i Balaguer), encara que en sis casos no sigui la predominant. En conjunt, es confirma en els municipis el que ja s'havia observat a les comarques: la importància del sector terciari depèn, fonamentalment, del caràcter de capital (provincial o comarcal) del municipi o de la seva importància turística.

La síntesi de les activitats econòmiques en tres grans sectors no permet de fer distincions importants

I SOCIETAT

entre les branques que componen els sectors, i en particular la distinció indústria-construcció, pel que fa al sector secundari, i la distinció comerç-serveis pel que fa al terciari.

A fi de matisar les conclusions que es poden extreure de les anàlisis precedents, presentem cinc mapes comarcals d'activitats econòmiques, extrets de l'estudi «Reconeixement Territorial de Catalunya», dirigit per la Generalitat de Catalunya i el MOPU. Aquests mapes, elaborats a partir de les dades de 1975, corresponen a las branques d'activitat: «Agricultura i Pesca», «Indústria Manufacturera», «Construcció», «Comerç» i «Serveis».

Aquest cinc mapes comarcals configuren, molt a grans trets, cinc Catalunyes diferents:

a) la Catalunya agrícola, la Catalunya occidental, la Catalunya Nova, que és també la Catalunya demogràficament més feble, que tret d'excepcions tendeix a emigrar, a envellir, a decreïxer.

b) la Catalunya industrial, fortament aglomerada dins la província de Barcelona, més el Ripollès, la Garrotxa i la Selva. És la Catalunya

Vella, la tradició manufacturera de segles: malgrat les noves implantacions dels últims anys (en particular al litoral de Tarragona), el nucli de la població industrial de Catalunya continua essent on sempre ha estat. Això no obstant, les característiques demogràfiques d'aquesta Catalunya són molt heterogènies perquè s'hi combiuen zones altament dinàmiques, sobretot al voltant del Barcelonès, amb zones estancades o fins i tot regressives (Ripollès, Berguedà, Garrotxa).

c) la Catalunya de la construcció és la més dinàmica, la més mòbil, s'adapta als nous fenòmens: canvis de localització industrial, turisme, segona residència. Els actius de la construcció es desplacen més que ningú, i l'any 1975 eren sobretot importants al llarg de l'eix litoral i a les zones turístiques de Pirineu. Els màxims es troben al Baix Empordà, el Baix Penedès, el Tarragonès i la Cerdanya.

d) la Catalunya del comerç correspon molt de prop a la Catalunya de la construcció; això ve a mostrar la importància del fenomen turístic, tant exterior com interior, en la distribució de les activitats comercials.

Amb tot, en el mapa del comerç es destaquen molt clarament les capitals provincials, cosa que no passa per a la construcció (excepte al Tarragonès) i mostra també el caràcter centralitzat de tot un tipus de comerç.

e) la Catalunya dels serveis mostra una sola característica clara: la concentració important en les capitals de província. El Barcelonès, el Gironès, el Tarragonès i el Segrià mostren valors molt més elevats que les altres comarques. Segueixen l'Alt i el Baix Empordà, el Baix Camp, el Baix Ebre i les comarques pirinenques, encara que les xifres d'aquestes puguin no ésser gaire significatives a causa dels febles nombres examinats.

Aquesta era la situació el 31 de desembre de 1975. Resultarà de gran interès conèixer les dades del Cens de 1981 per veure com els esdeveniments que s'han produït en aquest interval, i en particular la crisi econòmica, han afectat les diferents activitats econòmiques i llur distribució espacial, que són les que, en última instància, determinen el volum i la dinàmica de la població activa.

ANNA CABRÉ

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

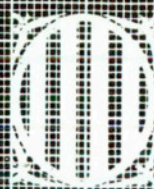
Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:

Preu de subscripció anual: 500 ptes.

Adm.: Casa Caritat, Montealegre, 5

Tel. 301 00 66 — Barcelona-1

GENERALITAT DE CATALUNYA

Fulls n.º 10 i 11

Departament de la
Presidència

Novembre-Desembre 1981

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

LA POBLACIÓ DE CATALUNYA L'ANY 1981

La realització de la Renovació quinquenal del Padró Municipal d'Habitants de 1981 i dels Censos desenals de Població i Habitatge permet disposar de dades molt actualitzades del volum de població resident a Catalunya. Les esmentades operacions s'han executat amb data de referència (moment censal) a l'1 de març de 1981.

L'elecció d'aquesta data respon a les recomanacions de les Nacions Unides que inviten els països membres a realitzar les operacions censals en el període comprès entre l'1 de març i el 31 de maig de l'any censal.

D'aquesta forma a Espanya es va elegir la data de primer de març com a forma d'evitar els inconvenients de comptabilitzar la població en la data ja tradicional de la nit de Cap d'Any dels anys acabats en zero, ja que aquesta data cada vegada estava més afectada pels desplaçaments temporals de la població a causa de les festes, vacances, etc. D'altra banda, cal indicar que, malgrat el trasllat de la data censal en un parell de mesos, les sèries històri-

ques de població no s'han de veure afectades sensiblement pel canvi. A mes, també s'ha d'assenyalar que la regularitat de les dates censals en el cas espanyol pràcticament era una excepció dins del món occidental durant el segle actual (en aquest sentit es poden indicar França i la Gran Bretanya com a estats de màxima irregularitat censal).

Les dades utilitzades en aquesta publicació són provisionals, en el sentit que, d'acord amb la legislació vigent, l'INE (Instituto Nacional de Estadística) és l'òrgan administratiu que ha de proclamar oficialment les xifres de població de cada municipi, província, comunitat autònoma i també del conjunt de l'Estat; aquestes dades de l'any 1981 encara no han estat aprovades per l'INE i per tant no són definitives. Tanmateix i pel que fa referència al valor real de les xifres, s'ha de dir que les variacions que hi pugui haver amb les futures dades oficials seran mínimes o nul·les, però s'ha de preveure aquesta possibilitat de diferències.

Cal fer una última observació relativa a les dades de població i és

que les comparacions entre diversos anys s'han de fer sempre a partir de fonts homogènies; és a dir, entre anys censals o de renovació padronal (tradicionalment anys acabats en 0 i 5, o els anys acabats en 1 i 6 a partir d'ara), en els quals es fa una operació de camp exhaustiva de recollida d'informació. En canvi, en la resta d'anys, les dades de població procedeixen d'una altra font, les Rectificacions Anuals dels Padrons Municipals d'Habitants elaborades a partir de les altes (naixements, canvis de residència, etc.) i les baixes (defuncions, canvis de residència, etc.) comunicades pels ciutadans als respectius ajuntaments. Com que aquesta informació no és exhaustiva les rectificacions padronals resultants tenen un valor estadístic limitat i també les tendències demogràfiques resultants. Així, les caigudes sobtades de la població resident a Catalunya que es poden detectar en comparar les xifres de l'any 1979 amb les de l'1 de març de 1981 es deuen quasi sempre a la imperfecció de l'esmentat sistema de rectificacions anuals del Padró d'Habitants.

1. La població de Catalunya entre 1900 i 1981.

La població catalana ha experimentat un elevat creixement durant el segle XX, però aquest augment ha estat molt diferent en els diversos períodes intercensals (taula 1 i 2).

Entre 1900 i 1950 la població de Catalunya augmenta de forma suau però continuada durant tot el període, amb un màxim entre 1921 i 1930

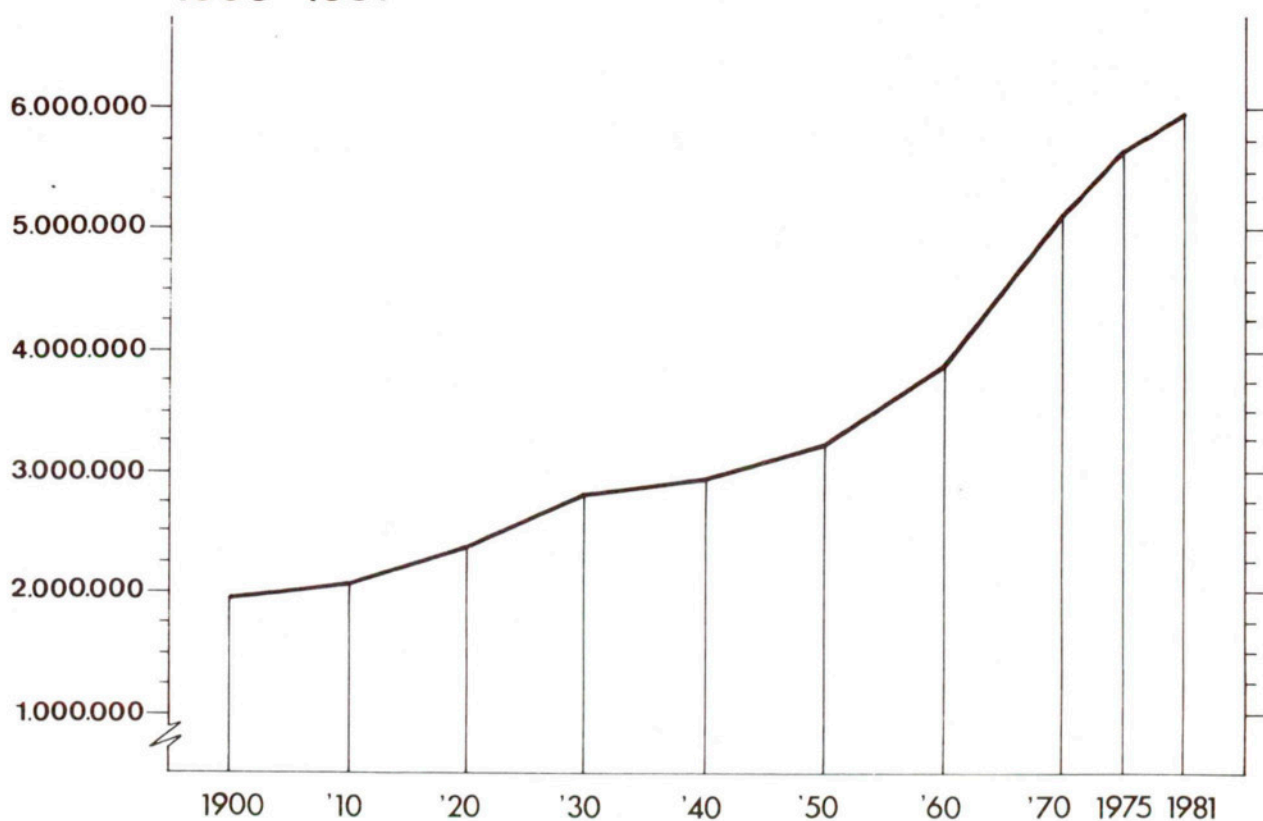
(fora immigració) i un mínim entre 1931 i 1940 (impacte directe i indirecte de la guerra).

Als voltants de l'any 1950 es produeix un canvi en el cicle demogràfic de Catalunya. Així, mentre el creixement registrat entre 1900 i 1950 va ser de 1.273.931 habitants, xifra que suposa una mitjana anual de creixement de 25.480 persones, en el període 1951-1981 l'augment d'efectius de població s'eleva fins a

2.739.687 individus i, per tant, la mitjana anual arriba a ser de 90.718 nous habitants, xifra que pràcticament multiplica per quatre els nivells anuals de creixement demogràfic registrats durant la primera meitat de l'actual segle.

Les anteriors consideracions resulten encara més manifestes si l'anàlisi es fa per mitjà de les taxes de creixement (relació entre el creixement intercensal d'un període i la

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE CATALUNYA 1900 - 1981

TAULA 1

Evolució de la població a Catalunya

Any	Població
1900	1.966.382
1910	2.084.868
1920	2.344.719
1930	2.791.292
1940	2.890.974
1950	3.218.596
1960	3.888.485
1970	5.107.606
1975	5.660.393
1981	5.958.283

Nota: Població de dret de 1950 a 1981.
Població de fet de 1900 a 1940.

Font: INE, Censos de Població, diversos anys.
INE, Padró Municipal d'Habitants, 1975.

TAULA 2

Creixement de la població per períodes

	Creixement decennal	
	Total	Taxa (%)
1901-1910	118.486	6.0
1911-1920	259.851	12.5
1921-1930	446.573	19.0
1931-1940	99.682	3.6
1941-1950	327.622	11.3
1951-1960	669.889	20.8
1961-1970	1.219.121	31.4
1971-1981	850.677	16.7

Font: Càlculs sobre les dades de la taula 1.

població a l'inici del mateix període). D'aquesta forma les taxes entre 1900 i 1950 havien assolit, com a màxim, uns nivells del 12% decennal (excepte entre 1921 i 1930 quan, amb la realització de grans volums d'obres públiques, es va produir l'arribada dels majors contingents immigratoris registrats a Catalunya fins a aquella data) i un mínim del 3,6% entre 1931 i 1940 a causa de la guerra i les seves conseqüències, a partir de l'any 1950 s'eleva ràpidament i en especial durant els anys seixanta en que s'arriba a nivells de creixement demogràfic explosiu.

Tanmateix, entre 1971 i 1981 sembla que l'evolució de la població catalana entra en un marc més as-

sossegat, ja que la taxa de creixement registrada en aquest decenni és pràcticament la meitat de la registrada en els 10 anys anteriors. Per tot això, ¿es troba Catalunya davant d'un nou cicle demogràfic? I si és així, ¿sobre quina data es pot situar el tancament del cicle expansiu anterior? La resposta aquests interrogants potser s'obtindrà en analitzar les dades de població amb una major desagregació temporal.

2. El cicle demogràfic 1950-1975.

A partir de l'any 1950 la població catalana té un pes cada vegada major dins del conjunt de la població

resident a l'Estat Espanyol (vegeu taula 3), a causa de l'arribada en massa d'immigració en busca de les millors oportunitats d'ocupació que es registraven a Catalunya respecte a les de les zones de procedència. Aquesta nova població, a més de reforçar la demografia catalana per la seva incidència directa en les xifres de població absoluta, va incidir indirectament provocant una forta recuperació de les taxes catalanes de natalitat i creixement vegetatiu tradicionalment baixes, de tal forma que als voltants de 1970 es produeix el fet insòlit en la demografia catalana moderna que les esmentades taxes catalanes superen les respectives espanyoles. D'aquesta forma la

TAULA 3

Pes de la població catalana respecte a la total d'Espanya

Any	%
1950	11.6
1960	12.9
1970	15.1
1975	15.7

Font: Càlculs sobre les dades censals de diversos anys.

TAULA 4

Creixement mitjà anual de la població de Catalunya.

	Mitjana anual (habitants)	Taxa anual (%)
1951-1960	66.989	2.1
1961-1970	121.912	3.1
1971-1975	110.557	2.2
1976-1981	57.286	1.0

Font: CIDC, «La població de Catalunya 1975-1981».

població catalana pràcticament s'ha duplicat en el curs dels últims 30 anys; és a dir, que en aquest període s'ha incorporat tanta població nova (migracions i creixement vegetatiu) com població hi havia en la data inicial.

Tanmateix, aquest cicle demogràfic expansiu, tal como ja s'ha avançat, ha entrat en crisi en la dècada dels anys setanta. El tancament del cicle, que s'havia iniciat als voltants de l'any 1950, sembla que es produeix en els anys centrats entorn de 1975, tal com es pot apreciar per les següents dades: la població amb residència legal a Catalunya era l'1 de març de 1981 de 5.958.283 habitants, amb un creixement de 297.890 persones respecte a l'anterior renovació padronal de l'any 1975. Aquest creixement de la població, en comparació amb l'enregistrat en anys anteriors, constata un canvi radical en el model demogràfic de Catalunya vigent a partir de l'any 1950.

D'acord amb les dades de la taula 4, s'aprecia que les xifres mitjanes

de creixement anual de la població catalana entre 1976 i 1981 són les més baixes des de l'any 1950, de forma que se situen aproximadament a la meitat de les fites màximes del període. La devallada és encara més intensa si l'anàlisi es fa a través de les taxes de creixement respecte a la població inicial de cada període, ja que les taxes recents són la meitat de les registrades entre 1971 i 1975 i només un terç de les produïdes durant els anys seixanta.

3. Components del creixement demogràfic 1951-1981.

L'abast real de les anteriors dades es pot avaluar si s'analitzen per separat els dos factors de creixement demogràfic: *a)* el creixement vegetatiu i *b)* el fenomen migratori.

Pel que fa al creixement vegetatiu (entès com a diferència entre els naixements i defuncions), es disposa de les dades anuals per a tot el període en qüestió, però tenen una diferent validesa i exhaustivitat. Fins a l'any 1974 la informació fa referència als

naixements i defuncions segons el lloc on es realitza la inscripció en el Registre Civil del fet causant. A partir de l'any 1975 es pot distingir també en funció de la residència dels pares del nadó o de la residència pròpia del difunt. Malauradament aquestes dades es publiquen amb un notable retard i així les últimes disponibles són les corresponents a l'any 1977; per a anys posteriors només es disposa de les xifres provisionals amb un grau variable d'exhaustivitat.

Per a l'anàlisi del fenomen migratori no es disposa d'informació vàlida sobre fluxos d'entrades i sortides de població, ni de Catalunya, ni tampoc per àmbits menors (província, comarca, municipi, etc.), ja que les dades disponibles fan referència als canvis de residència comunicats als ajuntaments pels propis interessats i que representen només una fracció de les migracions que es produeixen a l'interior de l'Estat Espanyol. Per tant, caldria estudiar les migracions a través dels saldos migratoris calculats per comparació entre el volum de població resident

TAULA 5

Creixement vegetatiu de Catalunya 1976-1980

	Dades definitives	Dades provisionals	Dades estimades
1975	64.720	61.378	—
1976	60.475	52.820	—
1977	59.813	58.977	—
1978	—	54.084	57.780
1979	—	44.607	47.655
1980	—	38.538	41.171
1981 (gener, febrer)	—	—	6.862

Font: INE, «Movimiento Natural de la población de España», de diversos anys. INE, «Anuario Estadístico de España», de diversos anys. Càlculs sobre les esmentades fonts.

TAULA 6

Components del creixement demogràfic de Catalunya 1951-1981 (xifres absolutes)

	Creixement total	Creixement vegetatiu	Saldos migratoris
<i>A. Decennis.</i>			
1951-1960	669.889	215.660	454.229
1961-1970	1.219.121	476.308	742.813
1971-1981	850.677	583.658	267.019
<i>B. Quinquennis.</i>			
1971-1975	552.787	308.393	244.394
1976-1981	297.890	275.265	22.625

Font: INE, Censos de Població, diversos anys.

Padró Municipal d'Habitants, 1975.

Movimiento Natural de la Población, INE, diversos anys. Càlculs sobre les esmentades fonts.

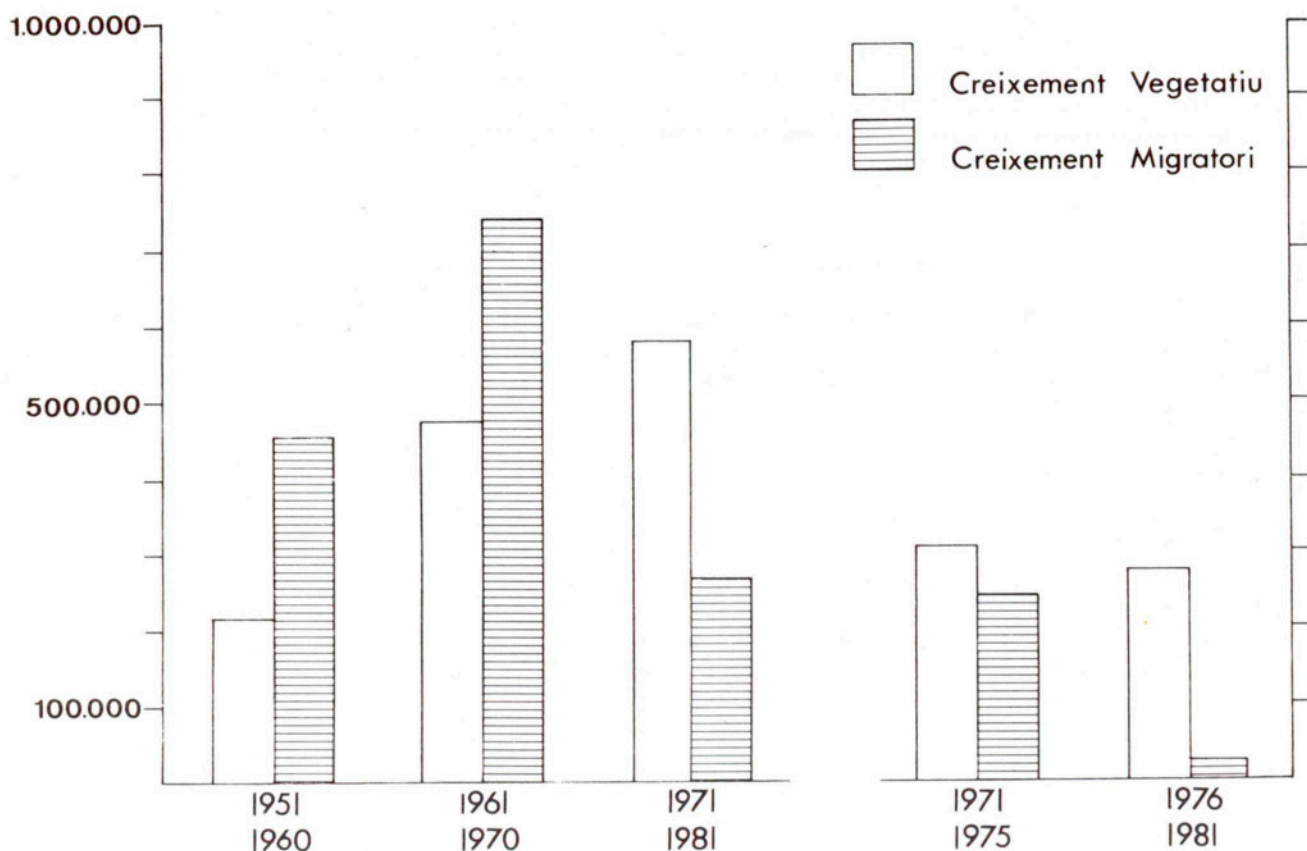
a Catalunya a la fi d'un període i la resident a la data inicial del mateix període, amb deducció del creixement vegetatiu produït en el mateix interval temporal.

Per tant, cal començar l'anàlisi dels factors de creixement demogràfic, per l'avaluació del creixement vegetatiu del període i especialment pels anys compresos entre 1977 i 1981 a causa de les greus mancances de la informació disponible per aquests anys.

En la taula 5, en la seva primera columna, es presenten les dades definitives publicades per l'INE («Movimiento Natural de la Población»); en la segona columna es presenten les dades provisionals facilitades pel mateix INE (Anuario Estadístico) i en la seva tercera columna apareixen unes dades estimades del creixement vegetatiu, calculades per als anys en què es disposa només de dades provisionals. L'estimació s'ha fet a base de suposar constant el factor d'inexhaustivitat dels anys 1975 a 1977, per comparació entre les dades definitives i les provisionals. A més s'ha calculat el creixement vegetatiu dels dos primers mesos de l'any 1981, amb la finalitat d'obtenir dades fins al moment censal (1 de març de 1981).

D'acord amb les consideracions anteriors, el creixement vegetatiu de Catalunya entre l'1 de gener de 1976 i el 28 de febrer de 1981 s'ha avaluat en 265.265 persones. Tanmateix, aquesta xifra no es pot considerar encara com a definitiva, ja que per estudis fets per l'autor, les xifres oficials de les dades municipals de naixements i defuncions dels anys 1975, 1976 i 1977, publicades per l'INE tenen encara nivells apreciables d'inexhaustivitat en alguns indrets (Mataró i diversos municipis de la comarca de l'Anoia, com a casos més notables). Aquesta manca d'exhaustivitat es pot avaluar en el cas del creixement vegetatiu, en uns 2000 habitants anuals aproximadament i, per tant, comportaria l'existència d'un creixement vegetatiu no

COMPONENTS DEL CREIXEMENT DEMOGRÀFIC DE CATALUNYA 1951-1981

comptabilitzat oficialment per l'INE d'unes 10.000 persones en el conjunt del període 1976-1981. Així, el creixement vegetatiu total de Catalunya entre 1976 i 1981 es pot avaluar en 275.265 individus. Un cop obtinguda aquesta dada d'una manera tan laboriosa, ja s'està en condicions d'analitzar l'evolució dels components del creixement demogràfic.

Anteriorment s'ha indicat que pels volts de l'any 1975 es tanca el cicle demogràfic expansiu iniciat a Catalunya després de l'any 1950. Amb les dades de les taules 6, 7 i 8 es pot concretar encara més: l'extraordinari creixement registrat entre 1951 i 1975 ha tingut com a mo-

tor el fet migratori, bàsicament per l'arribada d'elevats contingents immigratoris procedents de les regions rurals del Sud, en general més joves, i amb unes pautes de comportaments més natalistes que les de la població catalana autòctona. Així es pot veure que entre 1951 i 1975 el saldo migratori net, diferència entre població arribada a Catalunya i població que ha marxat, s'eleva a quasi un milió i mig de nous habitants establerts a Catalunya, enfront d'un creixement vegetatiu d'un altre milió d'habitants.

Tanmateix, els dos factors no incideixen en forma paral·lela durant tot el període, car en la dècada dels

anys cinquanta el creixement total de la població catalana va ser del 20,8% (6,7% vegetatiu i 14,1% migratori) xifres que indiquen que la immigració neta subministra el 67,8% de l'increment de la població catalana. Posteriorment, entre 1961 i 1970 amb un creixement total molt superior, i que arriba fins al 31,4% (12,3% vegetatiu i 19,1% migratori), la participació dels dos factors tendeix a igualar-se i, així, el saldo migratori representa el 60,9% del creixement demogràfic de Catalunya en aquest període.

Posteriorment al 1970, el creixement vegetatiu esdevé cada vegada més el protagonista de l'evolució

TAULA 7

Components del creixement demogràfic de Catalunya 1951-1981 (en percentatges)

	Creixement total	Creixement vegetatiu	Saldos migratoris
<i>A. Decennis.</i>			
1951-1960	20,8	6,7	14,1
1961-1970	31,4	12,3	19,1
1971-1981	16,7	11,4	5,3
<i>B. Quinquennis.</i>			
1971-1975	10,8	6,0	4,5
1976-1981	5,3	4,9	0,4

Font: Càlculs sobre les dades de la taula 6.

TAULA 8

Participació del creixement vegetatiu i el migratori en el creixement total de Catalunya, 1951-1981

	Creixement total	Creixement vegetatiu	Saldos migratoris
<i>A. Decennis.</i>			
1951-1960	100,0	32,2	67,8
1961-1970	100,0	39,1	60,9
1971-1981	100,0	68,6	31,4
<i>B. Quinquennis.</i>			
1971-1975	100,0	55,8	44,2
1976-1981	100,0	92,4	7,6

Font: Càlculs sobre les dades de la taula 6.

demogràfica de Catalunya, a causa de dos factors diferents: entre 1971 i 1975 pel manteniment dels alts nivells de natalitat assolits en els anys precedents; després de 1975 per l'estroncament en l'arribada de nous fluxos migratoris. D'aquesta forma el creixement vegetatiu que entre 1971 i 1975 fou de més de tres-cents mil nous habitants, representà el 55,8% de l'increment de població catalana, i, en canvi, entre 1976 i 1980, tot i reduir-se la diferència entre naixements i defuncions a una

xifra estimada de 275.000 persones, el seu pes dins de l'increment poblacional de Catalunya s'eleva fins al 92,4%, i la immigració resta en una participació quasi simbòlica del 7,6%

4. Conclusions.

Les característiques detectades en l'evolució de la població de Catalunya després de 1975, sembla que poden ésser les que determinin la

trajectòria de la demografia catalana durant els anys vuitanta:

a) Implantació d'un nou model demogràfic que, enfront del creixement explosiu registrat entre 1951 i 1975, suposa nivells de creixement de la població molt més reduïts i pròxims als originats pel moviment natural de la població catalana.

b) La caiguda de les taxes de natalitat iniciada l'any 1975 i que sembla accentuar-se a partir de 1978, pressionarà el creixement vegetatiu clarament a la baixa.

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

D'altra banda, les taxes de mortalitat que s'han estat reduint d'una manera contínua durant el cicle demogràfic expansiu frenaran, molt probablement, aquesta tendència i, fins i tot, es pot esperar un increment de les taxes globals de mortalitat a causa del previsible envelliment de la població catalana.

Si s'arriba a produir l'efecte combinat dels dos factors esmentats: reducció de les taxes de natalitat i increment de les de mortalitat, la baixa del creixement vegetatiu pot ésser encara més important. En aquest cas, les taxes catalanes po-

drien arribar a situar-se entorn dels nivells d'Europa Occidental.

c) L'arribada de nous contingents immigratoris sembla molt poc probable, amb el consegüent efecte immediat d'alentiment demogràfic.

La manca d'expectatives originala per la profunda crisi econòmica actual, amb les consegüents limitacions en el volum de població ocupada i l'increment vertiginós dels nivells d'atur, no permet esperar una reactivació dels fluxos d'entrada d'immigrants a Catalunya.

A més, cal indicar un altre factor que incidirà en el mateix sentit:

l'arribada a l'edat laboral de les generacions «plenes» nascudes entre 1965 i 1975 i que s'incorporaran a la potencial població activa durant la dècada actual.

d) La pèrdua de dinàmica demogràfica de les zones més congestionades de Catalunya, i en especial de Barcelona i el seu àmbit metropolità, en benefici d'altres àrees amb menys problemes de tot tipus.

Aquest punt serà analitzat amb més detall en posteriors números d'«Estadística i Societat», en estudiar la distribució territorial de la població catalana.

JOAQUIM CAPELLADES

Consorci d'Informació i
Documentació de Catalunya

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:

Preu de subscripció anual: 500 ptes.

Adm.: Casa Caritat, Montealegre, 5

Tel. 301 00 66 — Barcelona-I

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

GENERALITAT DE CATALUNYA

Fulls n.º 12-13

Gener-Febrer 1982

Departament de la
Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

LA POBLACIÓ DE CATALUNYA L'ANY 1981. ANÀLISI PER ÀMBITS TERRITORIALS

L'anterior número «d'Estadística i Societat» acabava assenyalant els principals trets que es detectaven en analitzar la població de Catalunya a la llum de les dades provisionals resultants de la Renovació Padronal de l'any 1981. Les característiques més notables eren:

- L'esgotament del model demogràfic de creixement explosiu enregistrat entre 1951 i 1975.
- La caiguda de la natalitat i del creixement vegetatiu.
- La pèrdua de dinàmica demogràfica de les zones més gestionades de Catalunya.

En aquest full es desplegarà l'últim punt, les noves tendències a la redistribució de la població catalana en relació amb els dos punts anteriors: el moviment natural de la població i les migracions. Malauradament, aquesta anàlisi no podria ésser feta amb els nivells de desagregació de dades disponibles. Així, cal indicar que de les dades més recents de moviment natural de la població, només se'n disposa per als àmbits territorials de les quatre províncies i de llurs capitals (dades provisionals de l'any 1980). També hi ha dades municipals, però aquest nivell de detall escapa de les possibilitats d'aquest full i, a més, es tracta de

xifres més antigues (dades oficials de l'any 1977 per a tots els municipis i de 1978 només per als més grans de 20.000 habitants). Si en un futur es disposa de dades de moviment natural de la població elaborades per àmbits comarcals, serà possible aprofundir en el tema.

És important fer notar que des de l'aparició de l'anterior full s'han produït dues novetats respecte a les dades de població:

- La publicació de les xifres oficials resultants del Cens de Població de l'any 1981 (Reial Decret 3114/1981, de 27 de novembre, B. O. E. núm. 307, de 24 de desembre). Així, oficialment, la població de dret de Catalunya era de 5.956.414 habitants amb una desviació mínima de 1.869 habitants menys respecte a les dades provisionals, diferència que s'explica bàsicament per una rectificació per part de l'INE de les xifres de la ciutat de Barcelona. D'acord amb aquestes dades és important indicar que la població resident a Catalunya era el 15,8% del total estatal amb un petit increment respecte a la participació de l'any 1975, situada en el 15,7%. Aquestes xifres indi-

quen que l'aturada demogràfica a Catalunya també afecta al conjunt de l'Estat, i fins i tot amb més intensitat.

- L'INE ha publicat les dades de Moviment Natural de la Població de l'any 1978 pel que fa referència a les xifres estatals i de les províncies i municipis de més de 20.000 habitants. Tanmateix, encara no han aparegut les dades del conjunt de municipis de Catalunya.

L'anàlisi de la població catalana que es farà a continuació partirà d'aquestes dades actualitzades i, per tant, es modifiquen parcialment les xifres avançades anteriorment i es refan les estimacions sobre creixements vegetatius i saldos migratoris. Tanmateix, les conclusions bàsiques resten inalterables per mor de les diferències mínimes resultants.

1. La població de Catalunya per àmbits territorials entre 1900 i 1981.

Tothom sap que la població catalana ha experimentat un gran creixement durant el segle XX i també que aquest augment ha estat molt diferent segons les èpoques. Però també ha variat molt la distribució

TAULA 1. — Evolució de la població de dret de Catalunya, per àmbits territorials: 1900-1981

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
1900	1.052.977	303.829	283.909	343.400	1.984.115
1910	1.136.068	324.378	295.645	343.127	2.099.218
1920	1.340.906	330.774	324.894	359.334	2.355.908
1930	1.728.683	331.389	319.857	351.698	2.731.627
1940	1.935.707	324.766	308.851	346.433	2.915.757
1950	2.215.901	322.371	323.460	356.864	3.218.596
1960	2.838.801	351.645	334.567	363.472	3.888.485
1970	3.915.010	412.357	347.101	433.138	5.107.606
1975	4.389.897	441.806	348.359	480.331	5.660.393
1981	4.623.204	467.000	353.160	513.050	5.956.414

Font: I. N. E., Censos de Població, decennal.

I. N. E., Padró Municipal d'Habitants, 1975.

TAULA 2. — Creixement de la població per àmbits territorials i períodes 1901-1981

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
A. Decennis: 1901-1910	83.091	20.549	11.736	— 273	115.103
1911-1920	204.838	6.396	29.249	16.207	256.690
1921-1930	387.777	615	—5.037	—7.636	375.719
1931-1940	207.024	—6.623	—11.006	—5.265	184.130
1941-1950	280.194	—2.395	14.609	10.431	302.839
1951-1960	622.900	29.274	11.107	6.608	669.889
1961-1970	1.077.000	60.712	12.534	69.666	1.219.121
1971-1981	708.194	54.643	6.059	79.912	848.808
B. Quinquennis: 1970-1975	474.887	29.449	1.258	47.193	552.787
1976-1981	233.307	25.194	4.801	32.719	296.021

Font: Càlculs sobre les dades de la Taula 1.

TAULA 3. — Taxes de creixement de la població per àmbits territorials i períodes: 1901-1981

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
A. Decennis: 1901-1910	7,9	6,8	4,1	—0,8	5,8
1911-1920	18,0	2,0	9,9	4,7	12,2
1921-1930	28,9	0,2	—1,6	—2,1	15,9
1931-1940	12,0	—2,0	—3,4	—1,5	6,7
1941-1950	14,5	—0,7	4,7	3,0	10,4
1951-1960	28,1	9,1	3,4	1,9	20,8
1961-1970	37,9	17,3	3,7	19,2	31,4
1971-1981	18,1	13,3	1,7	18,4	16,6
B. Quinquennis: 1970-1975	12,1	7,1	0,4	10,9	10,8
1976-1981	5,3	5,7	1,4	6,8	5,2

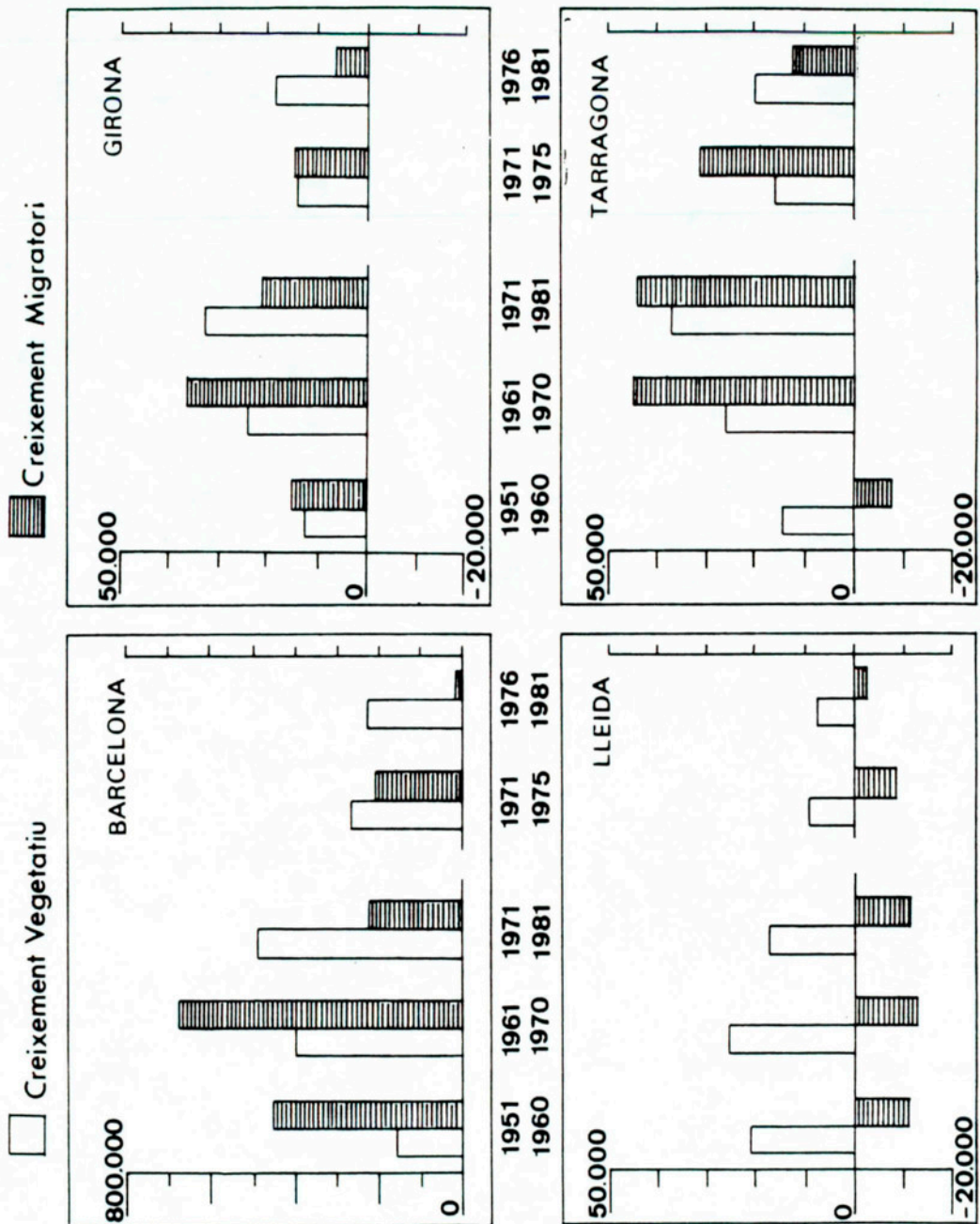
Font: Càlculs sobre les dades de les Taules 1 i 2.

TAULA 4. — Participació per àmbits territorials en el creixement de la població de Catalunya: 1901-1981

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
A. Decennis: 1901-1910	72,2	17,8	10,2	—0,2	100,0
1911-1920	79,8	2,5	11,4	6,3	100,0
1921-1930	103,2	0,2	—1,4	—2,0	100,0
1931-1940	112,4	—3,6	—6,0	—2,8	100,0
1941-1950	92,5	—0,8	4,8	3,5	100,0
1951-1960	93,0	4,4	1,6	1,0	100,0
1961-1970	88,3	5,0	1,0	5,7	100,0
1971-1981	83,4	6,4	0,7	9,4	100,0
B. Quinquennis: 1970-1975	85,9	5,3	0,2	8,6	100,0
1976-1981	78,8	8,5	1,6	11,1	100,0

Font: Càlculs sobre les dades de la Taula 2.

COMPONENTS DEL CREIXEMENT DEMOGRÀFIC DE CATALUNYA, PER ÀMBITS TERRITORIALS 1951-1981

2. El cicle demogràfic 1950-1975 per àmbits territorials.

L'existència d'aquest cicle ja va ser contrastada en el número 10-11 «d'Estadística i Societat» i es va assenyalar com a causa l'arribada massiva d'immigració a la recerca de les millors oportunitats d'ocupació que s'enregistraven a Catalunya respecte a les de la zona de procedència. Això va suposar el reforçament de la demografia catalana pel seu impacte directe en les xifres de població i, de manera indirecta, en la recuperació de la natalitat i el creixement vegetatiu. Tan-

mateix, aquest creixement no es distribueix d'una manera homogènia pel territori català ja que com a mínim presenta els següents trets diferencials:

- S'inicia als voltants de 1950 i se centra especialment en l'àmbit territorial de Barcelona.
- En l'àmbit de Girona també comença en les mateixes dates però amb menys intensitat (impacte del primer turisme).
- Tarragona i el seu àmbit no s'aixecaran fins després de 1960, però en canvi el creixement assolirà els nivells més elevats després del de Barcelona (industrialització del triangle Tarragona-Reus-Vila-seca).

- L'àmbit de Lleida no participa en cap moment de l'expansió demogràfica catalana, si no és a la capital i amb volums molt limitats.
- L'àmbit de Barcelona perd intensitat entre 1970 i 1975. En canvi, els àmbits de Tarragona, i en menor grau Girona, mantenen nivells anteriors.
- Posteriorment a 1975, i per primera vegada en aquest segle, els àmbits de Tarragona i Girona creixeran amb taxes per damunt de les de Barcelona.

D'aquesta manera, i d'acord amb les dades de la taula 4, l'àmbit de Barcelona, que absorbia més del

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

90% del creixement demogràfic català pels voltants de l'any 1950 i que, anteriorment, fins i tot havia superat l'índex 100 (cosa que vol dir que l'àmbit de Barcelona creixia per damunt de les xifres globals de Catalunya i que, per tant, la resta d'àmbits expulsaven població fora del Principat), redueix progressivament aquesta participació al 88,3% (1961-1970), 85,9% (1971-1975) i 78,8% (1976-1981).

3. Components del creixement demogràfic per àmbits territorials.

L'estancament demogràfic que es presentava a Catalunya amb posterioritat a 1975 i que s'ha vist que afecta amb una especial intensitat l'àmbit de Barcelona, que era el més dinàmic anteriorment, cal estudiar-lo en funció dels seus components (moviment natural i immigracions) per avaluar-ne l'abast en els diferents àmbits territorials.

Seguint el mètode descrit en el número 10 i 11 anterior «d'Estadística i Societat», s'ha de separar entre creixement vegetatiu (diferències entre naixements i defuncions) i saldos migratoris (calculats per diferència entre el creixement global i el vegetatiu).

A mesura que aquesta anàlisi s'efectua per àmbits geogràfics més reduïts, les dificultats de realitzar una avaluació acurada s'accentuen per les limitacions de la informació disponible.

Com que no es disposa de dades oficials per a tot el període, i, a més, aquestes encara presenten problemes de qualitat —més importants com més petita és l'àrea geogràfica—, les estimacions per als anys en els quals no hi ha informació oficial són cada vegada més complexes.

3.1. El creixement vegetatiu.

En la taula 5 es presenta la sèrie del creixement vegetatiu a partir de l'any 1975, en què s'actualitzen per part de l'INE els criteris de classificació. En el primer cos d'aquesta taula es publiquen les dades oficials fins a l'any 1978 (últimes disponibles). En el segon cos hi ha les dades provisionals fins a 1980 que per relació amb el bloc anterior permeten

d'avaluar les dades estimades per al període mancat de xifres definitives, a partir del càlcul d'un coeficient d'inexhaustivitat que relaciona unes dades i les altres.

Si es comparen les dades oficials i provisionals dels anys 1975 a 1978 i deixant de banda la inexhaustivitat ja indicada en el número 10-11 «d'Estadística i Societat» que afecta el creixement vegetatiu de l'àmbit de Barcelona (Mataró i Anoia bàsicament) en uns 2.000 habitants anuals que l'INE encara no ha corregit en la seva recent publicació sobre el moviment natural de l'any 1978, les notes més destacades són:

- El coeficient d'inexhaustivitat es positiu en els àmbits de Barcelona, Girona i Tarragona, és a dir: les dades oficials són en general superiors a les provisionals (s'exceptuen Barcelona-1978 i Tarragona-1977), i, per tant, es detecta un major creixement vegetatiu en avaluar-lo a partir del lloc de residència (oficial) en lloc de fer-ho pel lloc d'inscripció (provisional).
- En l'àmbit de Lleida, al contrari, el coeficient d'inexhaustivitat és negatiu, ja que les xifres oficials (residència) són sistemàticament molt inferiors a les provisionals (inscripció), a causa del fet que sobre la ciutat de Lleida gravita un volum important de moviment natural, especialment naixements, amb residència en terres d'administració aragonesa.

D'aquesta manera, en la taula 5 s'ha avaluat el creixement vegetatiu amb dades oficials fins a l'any 1978 i amb xifres estimades per als anys 1979, 1980 i els dos primers mesos de l'any 1981.

3.2. Els saldos migratoris.

Per comparació entre el coneixement global i el vegetatiu en la taula 6 també s'han avaluat els saldos migratoris dels diferents àmbits territorials. Com a trets més importants de cada àmbit podem destacar (vegeu també la taula 7):

- Barcelona té sistemàticament a partir de 1950 saldos migratoris positius, amb importància creixent fins al 1970, davallada important entre 1971 i 1975 i posterior caiguda en vertical. Així, el creixement vegetatiu incrementa el seu pes a partir de 1970 i especialment després de 1975, en

què, malgrat reduir-se fortament, passa a ser protagonista total de l'evolució demogràfica per pràctica desaparició de la immigració. Amb matisacions, aquest trajectòria respon a la mitjana de Catalunya pel gran pes demogràfic que té aquest àmbit en el conjunt de la població catalana.

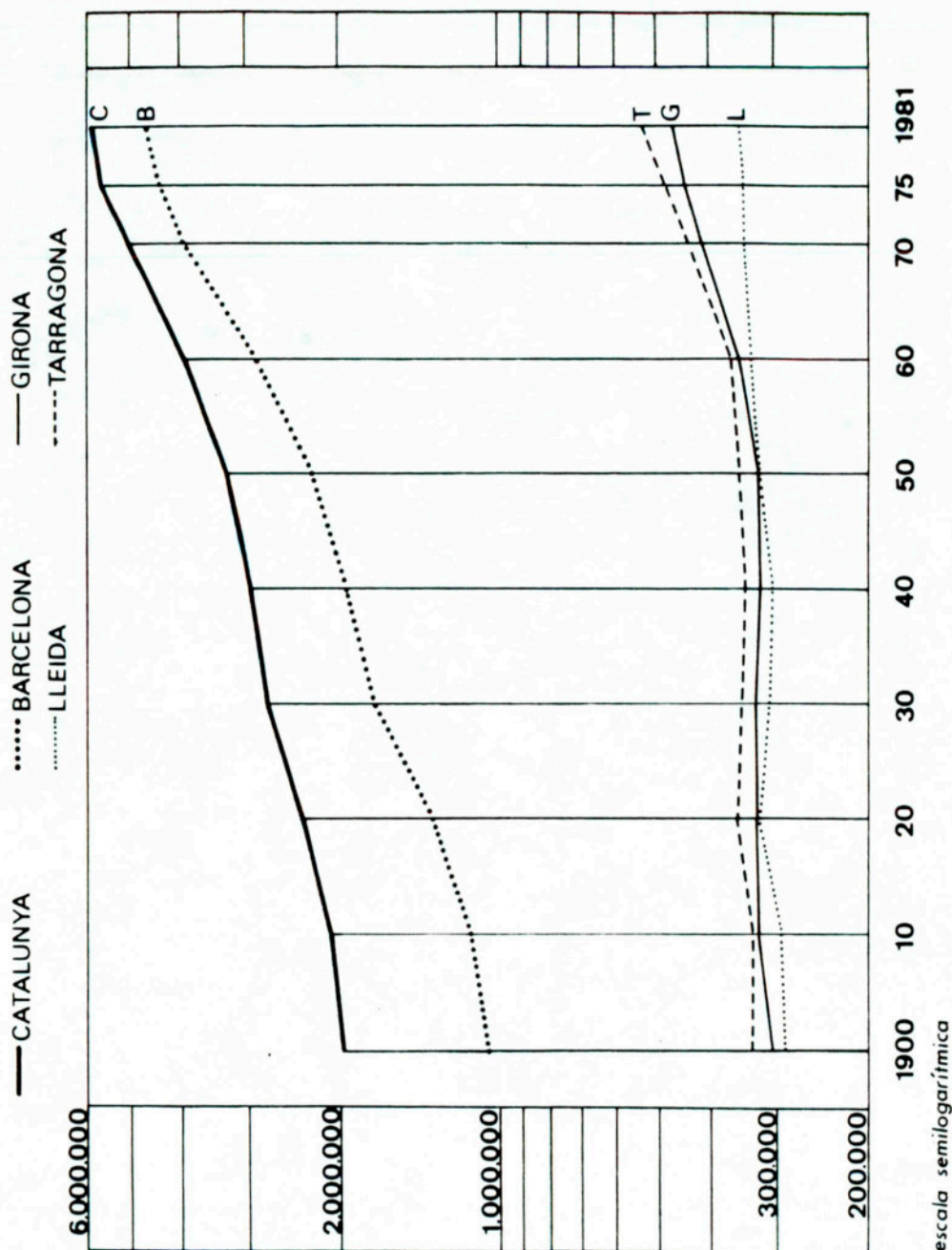
- Girona té un comportament molt similar al de Barcelona, però més atenuat, tant pel que fa a la fase alcista com a la baixista del cicle demogràfic. Tanmateix es diferencia pel fet que el moviment natural hi és expansiu entre 1976 i 1981.
- Lleida té en tot moment un saldo migratori negatiu, és a dir, que té més sortides per emigració que entrades per immigració. Aquesta emigració que ha estat creixent fins a 1975, posteriorment experimenta una important contenció. Per tant, el creixement natural ha estat l'únic factor de creixement de la població en aquest àmbit.
- Tarragona assenyalava una evolució més retardada en relació al cicle demogràfic català, ja que s'incorpora amb retard a la fase d'expansió i manté una forta immigració neta fins a 1975.

Posteriorment i encara que redueix la immigració absoluta, passa excepcionalment a absorbir el major volum del saldo migratori català, per damunt de Barcelona, i d'altra banda, el moviment natural encara es manté expansiu entre 1975 i 1981.

3.3. Participació per àmbits territorials.

A les anteriors conseqüències també s'hi pot arribar examinant les dades de les taules 8 i 9, on es presenta la participació de cada àmbit territorial en cadascun dels dos components del creixement demogràfic. Pel que fa al vegetatiu, Barcelona havia incrementat el seu pes fins al 85,0% del total català entre 1971 i 1975 (major natalitat i menor mortalitat) davalla posteriorment de manera important. Paral·lelament, Girona, i especialment Tarragona, incrementen llur participació. Lleida se situa cada vegada en un context més marginal.

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE CATALUNYA, PER ÀMBITS TERRITORIALS 1900-1981

geogràfica del creixement; així, l'àmbit territorial de Barcelona, que comprenia el 53% de la població catalana de l'any 1900, actualment en recull el 78%, i al contrari, els altres tres àmbits redueixen sensiblement llur participació. D'aquesta manera es pot veure que en el curs del segle actual l'àmbit de Barcelona ha incorporat més de 3.500.000 nous pobladors, mentre que els de Girona i Tarragona han crescut amb xifres de 160.000 i 170.000 habitants i el de Lleida només té 70.000 residents més que a començament de segle.

L'àmbit de Barcelona, que dona la pauta del conjunt de Catalunya, ha crescut ininterrompudament des de l'any 1900, però amb una especial intensitat entre 1950 i 1975,

època que assenyalava un cicle marcadament expansiu de la població catalana. Tanmateix, la resta d'àmbits territorials tenen una evolució ben diferent, especialment fins a l'any 1950.

D'acord amb les dades de les taules 1 a 4, es pot veure que, abans de 1920, els àmbits de Girona, Lleida i Tarragona, entre 1911 i 1920, tenen uns volums i uns ritmes de creixement relativament importants, malgrat ésser inferiors a la mitjana catalana pel gran pes de l'àmbit territorial de Barcelona. Però des de 1921 a 1940, i fins i tot al 1950, aquesta dinàmica canvia de manera notable i aquests àmbits perden xifres importants de població. Entre 1921 i 1930 la caiguda demogràfica

s'explica per la sortida de població agrària cap a Barcelona i la seva zona d'influència, la qual experimenta un fort augment de població per l'arribada de grans contingents migratoris que s'ocuparan de la realització de grans obres públiques.

La davallada que experimenten els àmbits de Girona, Lleida i Tarragona entre 1931 i 1940 s'explica per les conseqüències de la guerra i potser també per la limitada qualitat estadística del Cens de 1940. Posteriorment a aquesta data, i fins al 1950, l'àmbit de Girona continua perdent població, però Lleida i Tarragona, en canvi, experimenten augments demogràfics notables.

TAULA 5. — Creixement vegetatiu de Catalunya, per àmbits territorials: 1975-1981

		Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
A. Dades Oficials:	1975	55.962	3.492	1.582	3.684	64.720
	1976	50.676	3.588	1.941	4.270	60.475
	1977	50.285	3.686	1.646	4.196	59.813
	1978	44.564	3.510	1.546	4.136	53.756
A. Dades Provisionals:	1975	53.244	2.786	1.834	3.514	61.378
	1976	43.227	3.132	2.271	4.190	52.820
	1977	48.607	3.516	2.257	4.597	58.977
	1978	45.403	3.083	1.819	3.779	54.084
	1979	36.008	3.541	1.541	3.517	44.607
	1980	31.112	2.679	1.490	3.247	38.538
C. Dades Estimades:	1979	38.089	4.038	1.264	3.562	46.953
	1980	32.910	3.055	1.223	3.289	40.477
C. Dades Estimades:	1981 (gener-febrer)	5.485	509	204	548	6.746

Font: I. N. E., Movimiento Natural de la población de España, annual.
Elaboració i càlculs sobre les dades de l'esmentada font.

TAULA 6. — Components del creixement demogràfic per àmbits territorials: 1951-1981

		Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
A. Decennis: 1951-1960.	Creixement total	622.900	29.274	11.107	6.608	669.889
	Creixement vegetatiu	166.234	13.678	21.492	14.256	215.660
	Saldo migratori	456.666	15.596	-10.385	-7.648	454.229
	1961-1970.					
	Creixement total	1.077.000	60.712	12.534	69.666	1.219.121
	Creixement vegetatiu	401.618	23.951	25.126	25.613	476.308
	Saldo migratori	675.382	36.761	-12.592	44.053	742.813
	1971-1981.					
	Creixement total	708.194	54.643	6.059	79.912	848.808
	Creixement vegetatiu	489.901	32.971	17.499	36.242	576.613
	Saldo migratori	218.293	21.672	-11.440	43.670	272.195
B. Quinquennis: 1971-1975.	Creixement total	474.887	29.449	1.258	47.193	552.787
	Creixement vegetatiu	267.892	14.585	9.675	16.241	308.393
	Saldo migratori	206.995	14.864	-8.417	30.952	244.394
	1976-1981.					
	Creixement total	233.307	25.194	4.801	32.719	296.021
	Creixement vegetatiu	222.009	18.386	7.824	20.001	268.220
	Saldo migratori	11.298	6.808	-3.023	12.718	27.801

Font: Càlculs sobre les dades de les Taules 2 i 5.

TAULA 7. — Components del creixement demogràfic per àmbits territorials: 1951-1981 (en percentatges).

		Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
A. Decennis: 1951-1960.	Creixement total	28,1	9,1	3,4	1,9	20,8
	Creixement vegetatiu	7,5	4,2	6,6	4,0	6,7
	Saldo migratori	20,6	4,9	-3,2	-2,1	14,1
	1961-1970.					
	Creixement total	37,9	17,3	3,7	19,2	31,4
	Creixement vegetatiu	14,1	6,8	7,5	7,1	12,3
	Saldo migratori	23,8	10,5	-3,8	12,1	19,1
	1971-1981.					
	Creixement total	18,1	13,3	1,7	18,4	16,6
	Creixement vegetatiu	12,5	8,0	5,0	8,3	11,3
	Saldo migratori	5,6	5,3	-3,3	10,1	5,3
B. Quinquennis: 1971-1975.	Creixement total	12,1	7,1	0,4	10,9	10,8
	Creixement vegetatiu	6,8	3,5	2,8	3,8	6,0
	Saldo migratori	5,3	3,6	-2,4	7,1	4,8
	1976-1981.					
	Creixement total	5,3	5,7	1,4	6,8	5,2
	Creixement vegetatiu	5,1	4,2	2,2	4,2	4,7
	Saldo migratori	0,2	1,5	-0,8	2,6	0,5

Font: Càlculs sobre les dades de la Taula 6.

TAULA 8. — Participació per àmbits territorials en el creixement vegetatiu de Catalunya: 1951-1981

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
A. Decennis:					
1951-1960	77,1	6,3	10,0	6,6	100,0
1961-1970	84,3	5,0	5,3	5,4	100,0
1971-1981	85,0	5,7	3,0	6,3	100,0
B. Quinquennis:					
1971-1975	86,9	4,7	3,1	5,3	100,0
1976-1981	82,8	6,9	2,9	7,4	100,0

Font: Càlculs sobre les dades de la Taula 6.

TAULA 9. — Participació per àmbits territorials en els saldos migratoris de Catalunya: 1951-1981

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
A. Decennis:					
1951-1960	100,5	3,4	-2,3	-1,6	100,0
1961-1970	90,9	4,9	-1,7	5,9	100,0
1971-1981	80,2	8,0	-4,2	16,0	100,0
B. Quinquennis:					
1971-1975	84,7	6,1	-3,5	12,7	100,0
1976-1981	40,6	24,5	-10,9	45,8	100,0

Font: Càlculs sobre les dades de la Taula 6.

En el cas de les migracions l'evolució és encara molt més sobtada. Barcelona va absorbir la totalitat de la immigració catalana entre 1951 i 1960, en la dècada dels seixanta baixa al 90,9%, continua davallant fins al 84,7% entre 1971 i 1975 i cau al 40,6% posteriorment. El seu buit serà ocupat per Girona i especialment per Tarragona, que cada vegada tenen més participació en la immigració, malgrat tractar-se de nivells absoluts molt inferiors.

4. El creixement vegetatiu i els saldos migratoris per àmbits desagregats. 1975-1981.

El major nivell de desagregació que permeten les dades disponibles i la natura del present treball és la distinció entre les xifres «provincials», les de la capital i la resta de l'àmbit. La metodologia seguida és idèntica a la utilitzada pels càlculs globals de cadascun dels quatre àmbits de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Tanmateix, no es poden utilitzar les dades provisionals de moviment natural perquè no són significatives (reflecteixen el lloc d'inscripció amb concentració to-

talment desproporcionada en les quatre capitals) i per tant les xifres de 1979 a 1981 s'han calculat en funció del pes de cada capital respecte al seu àmbit territorial entre 1976 i 1978.

En la taula 10 es publiquen les dades de moviment natural corresponents a les nou àrees resultants de separar les capitals de la resta de l'àmbit territorial de cada «província». A més a més, en la de Barcelona s'ha considerat convenient separar la capital, els 26 municipis de la seva corona metropolitana i la resta de l'àmbit. Cal destacar la trajectòria de la ciutat de Barcelona amb una fortíssima davallada del creixement vegetatiu a partir de l'any 1975 (caiguda de la natalitat).

Finalment en la taula 11 s'han avaluat els components del creixement demogràfic per a cadascun de les nou zones considerades. S'ha de tenir present que els saldos migratoris compensen les entrades i sortides dins d'un mateix àmbit territorial. Les notes més destacades són:

— La ciutat de Barcelona origina una important redistribució de la població catalana, ja que entre 1976 i l'1 de març de 1981 ha generat la sortida neta de més de 56.000 residents.

— Els 26 municipis de la corona metropolitana de Barcelona només absorbeixen menys de 20.000 sortides de la ciutat.

— La resta de l'àmbit territorial de Barcelona amb una entrada neta superior als 48.000 immigrants compensa la xifra sortida de Barcelona i encara aporta un petit excedent al conjunt de l'àmbit. La comarca del Vallès Oriental ha absorbit bona part d'aquesta xifra.

— Les tres capitals restants han rebut un petit volum d'immigració estimat en uns 1.000 habitants per cada capital en el conjunt del període.

— La resta de l'àmbit territorial de Tarragona (bàsicament Reus i municipis de la corona de la capital), han absorbit una important immigració avaluada en més de 11.000 persones.

— En forma idèntica l'àmbit de Girona, sense la capital, ha tingut un saldo migratori estimat de més de 4.000 habitants.

— Resta com a únic àmbit expulsor net de població (a més a més de la ciutat de Barcelona), el territori de Lleida sense la capital, amb una sortida neta de prop de 4.000 emigrants.

5. Conclusions.

Les principals notes que es poden deduir de tota l'exposició anterior es poden concretar en:

- a) L'acabament, als voltants de 1975, del cicle demogràfic expansiu de Catalunya s'origina a Barcelona i en menor grau en la seva corona metropolitana.
- b) La ciutat de Barcelona amb clar estancament demogràfic, experimenta una profunda davallada de la natalitat que implica una

tendència cap a nivells mínims de creixement vegetatiu i progressiu envelliment de la població.

- c) L'actual crisi econòmica i els trasllats d'indústries de Barcelona suposa importants sortides de població cap a àrees cada cop més allunyades de la capital.
- d) Paral·lelament es consolida un important focus de creixement demogràfic localitzat a l'entorn de Tarragona. També resta un altre focus menor situat en les comarques gironines. Aquestes dues àrees mantenen parcial-

ment els nivells de creixement vegetatiu anteriors a l'any 1975 i també la immigració.

- e) Les terres de Lleida semblen contenir la seva tendència al despoblament per manca d'expectatives pel trasllat de residència a les àrees industrials.
- f) Els grans municipis perden dinàmica demogràfica i les àrees amb major expansió passen a localitzar-se en municipis de tipus mitjà.

JOAQUIM CAPELLADES

Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya

TAULA 10. — Creixement vegetatiu per àmbits territorials desagregats: 1975-1981

	Dades oficials				Dades estimades
	1975	1976	1977	1978	1979 a 1981 (febrer)
Barcelona	55.962	50.676	50.285	44.564	76.484
Ciutat	17.661	14.643	13.010	10.480	20.038
Corona Metropolitana	21.665	21.296	21.511	20.024	33.041
Resta	16.636	14.737	15.764	14.060	23.405
Girona	3.492	3.588	3.686	3.510	7.602
Ciutat	996	1.037	1.144	1.097	2.312
Resta	2.496	2.551	2.542	2.413	5.290
Lleida	1.582	1.941	1.646	1.546	2.691
Ciutat	1.130	1.160	1.088	1.018	1.712
Resta	452	781	558	528	979
Tarragona	3.684	4.270	4.196	4.136	7.399
Ciutat	1.485	1.520	1.513	1.504	2.663
Resta	2.199	2.750	2.683	2.632	4.736

Font: I. N. E., Movimiento Natural de la población de España, anual.
Elaboració i càlculs sobre les dades de l'esmentada font.

TAULA 10. — Components del creixement demogràfic per àmbits territorials desagregats: 1976-1981

	CREIXEMENT TOTAL	CREIXEMENT VEGETATIU	SAI DO MIGRATORI
Barcelona	233.307	222.009	11.298
Ciutat	1.491	58.171	-56.680
Corona Metropolitana	115.271	95.872	19.399
Resta	116.545	67.966	48.579
Girona	25.194	18.386	6.808
Ciutat *	7.761	5.590	1.171
Resta *	17.433	12.796	4.637
Lleida	4.801	7.824	-3.023
Ciutat	5.942	4.978	964
Resta	-1.141	2.846	-3.987
Tarragona	32.719	20.001	12.718
Ciutat	8.326	7.200	1.126
Resta	24.393	12.801	11.592

* Corregida la incorporació de Sarrià de Ter.

Font: Càlculs sobre les dades de la Taula 10.

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:

Preu de subscripció anual: 500 ptes.

Adm.: Casa Caritat, Montealegre, 5

Tel. 301 00 66 — Barcelona-I

GENERALITAT DE CATALUNYA

Fulls n.º 14-15-16

Departament de la
Presidència

Març-Abril-Maig 1982

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

LA POBLACIÓ DE LES COMARQUES DE CATALUNYA, L'ANY 1981

La Divisió Territorial de Catalunya establerta per la Generalitat l'any 1936 pot considerar-se una divisió vàlida a efectes d'anàlisis demogràfiques mentre no es determini la nova estructuració del territori de Catalunya. L'esmentada divisió configurava trenta-vuit comarques agrupades en nou regions, les quals són les unitats d'estudi utilitzades en la present publicació.

1. L'evolució de la població comarcal.

La població catalana no es distribueix en forma mínimament homogènia pel territori de Catalunya sinó que es polaritza en uns àmbits geogràfics específics. A més, l'expansió de la demografia catalana que s'ha produït durant el segle XX ha incidit, incrementant la concentració de la població, en uns pocs focus i la resta del territori català ha restat amb la seva població estacionària o fins i tot ha perdut importants efectius.

En la taula 1 es presenta la sèrie de població global de cadascuna de les regions i comarques de Catalunya per a diversos punts temporals especialment significatius.

Així s'indiquen les xifres de l'any 1900 com a data de referència històrica i es comprèn dins el 1950 una etapa de creixement moderat de la

població catalana. Dins del cicle demogràfic expansiu que s'inicia pels volts de l'any 1950 i es perllonga fins a 1975 cal considerar com a punts intermedis d'interès les dades censals dels anys 1960 i 1970 ja que d'aquesta forma es defineixen clarament les etapes següents:

— 1951 a 1960 d'arrancada demogràfica.

— 1961 a 1970 de creixement explosiu.

— 1971 a 1975 de tancament del cicle expansiu.

Finalment les dades dels anys 1975 i 1981 permeten constatar l'inici d'un nou cicle d'alentiment en el creixement de la població de Catalunya i també d'unes noves tendències pel que fa referència a la seva distribució geogràfica.

També en l'esmentada taula s'ha elaborat una ordenació d'acord amb els efectius de població de cada comarca la qual permet avaluar la situació relativa i l'evolució temporal segons el rang de la població comarcal.

S'observa que les diferències de població entre unes i altres regions o comarques són extraordinàries ja que oscil·len entre els 4.100.000 de la Regió I (Barcelona) i els menys de 50.000 de la Regió IX (Alt Pirineu). D'altra banda, aquestes diferències s'han incrementat de forma espectacular durant el segle actual, ja que

si l'any 1900 la població de la regió més poblada multiplicava tretze vegades la de la regió amb menys habitants, l'any 1950 aquest factor era de 30, fins arribar l'any 1981 en què com hem vist, els efectius de la Regió I eren 80 vegades més alts que els de la Regió IX.

Per comarques la manca d'homogeneïtat en la distribució demogràfica es encara més evident, ja que mentre el Barcelonès tenia dos milions i mig d'habitants l'any 1981, el Pallars Sobirà o la Vall d'Aran comptaven poc més de 5.000 persones. Alhora la relació entre la població resident a les dues comarques més i menys poblades (Barcelonès/-Pallars Sobirà) era de 44 a començament de segle, de 140 l'any 1950 i s'eleva a quasi 500 en l'actualitat.

Tradicionalment el Barcelonès ha estat la comarca catalana de més població, seguida a gran distància del Vallès Occidental. D'altra banda, hi ha comarques que han millorat de forma sistemàtica la seva ubicació dins de l'escala de la població catalana; aquestes comarques se situen dins de la Regió I (Baix Llobregat i Vallès Oriental) i de la Regió III (Tarragonès i Garraf i en menor grau el Baix Penedès). És a dir, aquestes comarques formen un ampli arc al voltant de Barcelona i pel sud s'estenen pel litoral fins a Tarragona.

Taula 1. Evolució de la població de les comarques catalanes, 1900-1981.

	POBLACIÓ DE DRET						ORDENACIÓ					
	1981	1975	1970	1960	1950	1900	1981	1975	1970	1960	1950	1900
REGIÓ I	4.104.898	3.895.851	3.454.679	2.479.583	1.888.760	806.006						
Baix Llobregat	516.360	463.965	348.948	155.361	96.625	46.191	3	3	3	3	6	13
Barcelonès	2.511.592	2.460.619	2.315.096	1.840.118	1.446.170	572.411	1	1	1	1	1	1
Maresme	253.527	231.112	189.844	125.660	104.163	71.671	4	4	4	5	4	3
Vallès Occidental	608.477	555.318	453.914	274.372	174.221	73.381	2	2	2	2	2	2
Vallès Oriental	214.942	184.837	146.877	84.072	67.581	42.352	5	5	6	9	9	16
REGIÓ II	427.268	401.579	371.555	311.403	289.759	265.333						
Alt Empordà	80.790	77.449	71.854	63.587	63.410	66.266	14	12	12	12	11	5
Baix Empordà	81.990	77.093	71.320	58.893	52.103	55.397	13	13	13	14	14	10
Garrotxa	45.245	44.546	44.255	41.098	40.342	37.349	21	21	22	22	21	18
Gironès	136.637	126.420	112.910	93.308	83.302	60.518	9	9	8	7	7	7
Selva	82.606	76.071	71.216	54.517	50.602	45.803	12	14	14	15	15	14
REGIÓ III	345.899	315.076	267.655	196.703	179.760	157.346						
Alt Camp	33.027	31.167	30.047	27.726	28.973	34.411	25	25	25	25	25	20
Alt Penedès	63.530	59.437	54.821	45.571	44.301	38.885	18	18	18	19	17	17
Baix Penedès	29.023	26.687	21.401	16.342	15.116	17.062	26	26	28	32	33	34
Garraf	70.448	64.425	56.461	41.579	33.230	21.382	16	17	17	21	23	32
Tarragonès	149.871	133.360	104.925	65.485	58.140	45.576	8	8	9	11	13	15
REGIÓ IV	171.744	160.758	149.862	130.829	126.270	138.107						
Baix Camp	118.091	106.946	93.443	68.673	63.044	57.546	10	10	11	10	12	8
Conca de Barberà	18.140	18.283	19.024	20.131	22.348	27.520	31	31	31	30	29	26
Priorat	10.529	11.202	12.443	14.378	14.828	23.150	36	35	35	34	34	29
Ribera	24.984	24.327	24.952	27.647	26.050	29.891	27	27	26	26	27	24
REGIÓ V	129.257	128.199	126.719	122.025	127.939	102.312						
Baix Ebre	65.961	65.673	65.748	62.400	66.426	46.353	17	16	16	13	10	12
Montsià	49.564	48.543	46.068	43.484	42.988	33.027	19	19	20	20	19	22
Terra Alta	13.732	13.983	14.903	16.141	18.525	22.932	33	33	33	33	32	30
REGIÓ VI	156.661	149.514	145.365	130.893	119.630	97.145						
Cerdanya	12.041	12.609	12.623	11.850	11.582	11.930	34	34	34	36	36	36
Osona	111.518	103.688	98.693	84.575	75.347	56.971	11	11	10	8	8	9
Ripollès	33.102	33.217	34.049	34.468	32.701	28.244	24	24	24	24	24	25
REGIÓ VII	281.399	275.452	259.082	236.688	201.429	140.372						
Anoia	78.348	72.862	66.159	48.903	44.168	35.957	15	15	15	16	18	19
Bages	150.657	148.256	137.712	127.716	102.846	67.381	7	7	7	4	5	4
Berguedà	41.630	43.205	44.446	47.953	41.933	27.217	22	22	21	18	20	27
Solsonès	10.764	11.129	10.765	12.116	12.482	9.817	35	36	36	35	35	37
REGIÓ VIII	289.927	284.836	279.360	253.605	242.766	197.603						
Garrigues	22.810	23.327	24.690	26.661	28.100	30.058	28	28	27	27	26	23
Noguera	45.350	45.952	48.533	48.325	47.714	47.544	20	20	19	17	16	11
Segarra	17.359	17.670	18.132	19.275	21.160	21.434	32	32	32	31	31	31
Segrià	169.066	162.581	151.243	122.444	107.516	64.937	6	6	5	6	3	6
Urgell	35.342	35.306	36.762	36.900	38.276	33.630	23	23	23	23	22	21
REGIÓ IX	49.361	49.128	53.329	64.142	64.000	62.158						
Alt Urgell	19.335	18.788	19.119	20.844	22.002	18.898	29	30	30	29	30	33
Pallars Jussà	18.768	19.055	21.296	26.429	25.088	23.746	30	29	29	28	28	28
Pallars Sobirà	5.450	6.116	8.000	10.344	10.355	13.125	38	37	37	37	37	35
Vall d'Aran	5.808	5.170	4.914	6.525	6.555	6.389	37	38	38	38	38	38
CATALUNYA	5.956.414	5.660.393	5.107.606	3.925.871	3.240.313	1.966.382						

Nota: Població de fet pels anys 1900, 1950 i 1960.

Font: C.I.D.C., Població dels municipis i comarques de Catalunya 1975-1981, Barcelona 1981.

C.I.D.C., Evolució, moviment natural i estructura de la població de Catalunya, Barcelona 1979.

C.I.D.C., Población de los municipios y comarcas de Cataluña 1970-1975, Barcelona 1977.

Josep Iglesias, El movimiento demográfico en Catalunya durante los últimos cien años, Barcelona 1961.

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

Taula 2. Creixement de la població de les comarques catalanes, per períodes, 1900-1981 (nombre d'habitants).

	1976-1981	1971-1975	1971-1981	1961-1970	1951-1960	1901-1950
REGIÓ I	209.047	441.172	650.219	975.096	590.823	1.082.754
Baix Llobregat	52.395	115.017	167.412	193.587	58.736	50.434
Barcelonès	50.973	145.523	196.496	474.978	393.948	873.759
Maresme	22.415	41.268	63.683	64.184	21.497	32.492
Vallès Occidental	53.159	101.404	154.563	179.542	100.151	100.840
Vallès Oriental	30.105	37.960	68.065	62.805	16.491	25.229
REGIÓ II	25.689	30.024	55.713	60.152	21.644	24.426
Alt Empordà	3.341	5.595	8.936	8.267	177	-2.856
Baix Empordà	4.897	5.773	10.670	12.427	6.790	-3.294
Garrotxa	699	291	990	3.157	756	2.993
Gironès	10.217	13.510	23.727	19.602	10.006	22.784
Selva	6.535	4.855	11.390	16.699	3.915	4.799
REGIÓ III	30.823	47.421	78.244	70.952	16.943	22.414
Alt Camp	1.860	1.120	2.980	2.321	-1.247	-5.438
Alt Penedès	4.093	4.616	8.709	9.250	1.270	5.416
Baix Penedès	2.336	5.286	7.622	5.059	1.226	-1.946
Garraf	6.023	7.964	13.987	14.882	8.349	11.848
Tarragonès	16.511	28.435	44.946	39.440	7.345	12.564
REGIÓ IV	10.986	10.896	21.882	19.033	4.559	-11.837
Baix Camp	11.145	13.503	24.648	24.770	5.629	5.498
Conca de Barberà	-143	-741	-884	-1.107	-2.217	-5.172
Priorat	-673	-1.241	-1.914	-1.935	-450	-8.322
Ribera	657	-625	32	-2.695	1.597	-3.841
REGIÓ V	1.058	1.480	2.538	4.694	-5.914	25.627
Baix Ebre	288	-75	213	3.348	-4.026	20.073
Montsià	1.021	2.475	3.496	2.584	496	9.961
Terra Alta	-251	-920	-1.171	-1.238	-2.384	-4.407
REGIÓ VI	7.147	4.149	11.296	14.472	11.263	22.485
Cerdanya	-568	-14	-582	773	268	-348
Osona	7.830	4.995	12.825	14.118	9.228	18.376
Ripollès	-115	-832	-947	-419	1.767	4.457
REGIÓ VII	5.947	16.370	22.317	22.394	35.259	61.057
Anoia	5.486	6.703	12.189	17.256	4.735	8.211
Bages	2.401	10.544	12.945	9.996	24.870	35.465
Berguedà	-1.575	-1.241	-2.816	-3.507	6.020	14.716
Solsonès	-365	364	-1	-1.351	-366	2.665
REGIÓ VIII	5.091	5.476	10.567	25.755	10.839	45.163
Garrigues	-517	-1.363	-1.880	-1.971	-1.439	-1.958
Noguera	-602	-2.581	-3.183	208	611	170
Segarra	-311	-462	-773	-1.143	-1.885	-274
Segrià	6.485	11.338	17.823	28.799	14.928	42.579
Urgell	36	-1.456	-1.420	-138	-1.376	4.646
REGIÓ IX	233	-4.201	-3.968	-10.813	142	1.842
Alt Urgell	547	-331	216	-1.725	-1.158	3.104
Pallars Jussà	-287	-2.241	-2.528	-5.133	1.341	1.342
Pallars Sobirà	-665	-1.885	-2.550	-2.344	-11	-2.770
Vall d'Aran	638	256	894	-1.611	-30	166
CATALUNYA	296.021	552.787	848.808	1.181.735	685.558	1.273.931

Font: Elaboració i càlcul a partir de les dades de la taula 1.

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

Taula 3. Taxes anuals acumulatives de creixement de la població de les comarques catalanes, 1900-1981 (en percentatges).

	TAXES ANUALS					ORDENACIÓ				
	1976-1981	1971-1975	1961-1970	1951-1960	1901-1950	1976-1981	1971-1975	1961-1970	1951-1960	1901-1950
REGIÓ I	1,0	2,4	3,4	2,8	1,7					
Baix Llobregat	2,1	5,9	8,5	4,8	1,5	4	1	1	1	3
Barcelonès	0,4	1,2	2,4	2,4	1,9	21	17	11	3	1
Maresme	1,8	4,0	4,3	1,9	0,8	6	6	5	7	8
Vallès Occidental	1,8	4,1	5,3	4,6	1,7	7	5	3	2	2
Vallès Oriental	2,9	4,7	5,8	2,2	0,9	1	3	2	6	6
REGIÓ II	1,2	1,6	1,8	0,7	0,2					
Alt Empordà	0,8	1,5	1,2	0,0	-0,1	17	14	17	27	29
Baix Empordà	1,2	1,6	1,9	1,2	-0,1	15	12	14	12	30
Garrotxa	0,3	0,1	0,7	0,2	0,2	24	23	19	22	23
Gironès	1,5	2,3	2,2	1,1	0,6	11	9	13	13	11
Selva	1,6	1,3	2,7	0,7	0,2	10	16	9	17	22
REGIÓ III	1,8	3,3	3,1	0,9	0,3					
Alt Camp	1,1	0,7	0,7	-0,5	-0,3	16	21	20	32	34
Alt Penedès	1,3	1,6	1,8	0,3	0,3	14	13	15	21	17
Baix Penedès	1,6	4,5	2,7	0,8	-0,2	9	4	10	16	33
Garraf	1,8	2,7	3,1	2,3	0,9	8	8	7	4	8
Tarragonès	2,3	4,9	5,0	1,2	0,5	2	2	4	11	13
REGIÓ IV	1,3	1,4	1,4	0,3	-0,2					
Baix Camp	1,9	2,7	3,0	0,9	0,2	5	7	8	15	21
Conca de Barberà	-0,2	-0,8	-0,7	-1,0	-0,2	28	32	30	37	32
Priorat	-1,2	-2,1	-1,6	-0,3	-0,9	37	36	35	29	38
Ribera	0,5	-0,5	-1,1	0,6	-0,3	20	28	33	18	35
REGIÓ V	0,2	0,2	0,4	-0,5	0,4					
Baix Ebre	0,1	0,0	0,4	-0,6	0,7	25	24	23	35	10
Montsià	0,4	1,0	0,5	0,1	0,5	22	19	21	24	14
Terra Alta	-0,3	-1,3	-0,9	-1,4	-0,5	32	35	32	38	36
REGIÓ VI	0,9	0,6	1,1	0,9	0,4					
Cerdanya	-0,9	0,0	0,5	0,2	-0,1	36	25	22	23	28
Osona	1,4	1,0	1,6	1,2	0,6	13	18	16	10	12
Ripollès	-0,1	-0,5	-0,2	0,5	0,3	27	27	26	19	19
REGIÓ VII	0,4	1,2	0,9	1,6	0,7					
Anoia	1,4	1,9	3,1	1,0	0,4	12	11	6	14	16
Bages	0,3	2,0	0,7	2,2	0,9	23	10	18	5	5
Berguedà	-0,7	-0,6	-0,4	1,3	0,9	35	30	27	9	7
Solsonès	-0,6	0,6	-1,2	-0,3	0,5	34	22	34	30	15
REGIÓ VIII	0,3	0,4	1,0	0,4	0,4					
Garrigues	-0,4	-1,1	-0,9	-0,5	-0,1	33	34	31	33	31
Noguera	-0,2	-1,1	-0,1	0,1	0,0	29	33	24	25	26
Segarra	-0,3	-0,5	-0,6	-0,9	0,0	31	29	29	36	27
Segrià	0,8	1,4	2,2	1,3	1,0	18	15	12	8	4
Urgell	0,0	-0,8	-0,2	-0,4	0,3	26	31	25	31	18
REGIÓ IX	0,1	-1,7	-1,9	0,0	0,1					
Alt Urgell	0,6	-0,3	-0,5	-0,5	0,3	19	26	28	34	20
Pallars Jussà	-0,3	-2,2	-2,5	0,5	0,1	30	37	36	20	24
Pallars Sobirà	-2,2	-5,6	-3,0	0,0	-0,5	38	38	38	28	37
Vall d'Aran	2,3	1,0	-2,5	0,1	0,0	3	20	37	26	25
CATALUNYA	1,0	2,1	2,7	1,9	1,0					

Contràriament, les comarques menys poblades es localitzen regularment en la meitat occidental del territori de Catalunya. Aquestes són bàsicament les comarques pirenenques i les ubicades en un ampli corredor pre-litoral i interior a cavall dels àmbits territorials de Lleida i Tarragona. D'aquesta forma, mentre les comarques de la Regió IX com el Pallars, la Vall d'Aran i l'Alt Urgell han presentat tradicionalment els menors efectius demogràfics del segle actual, altres comarques s'hi han sumat, per perdre continuïtat de població. Així, ha empitjorat sistemàticament el seu rang en l'ordenació de les comarques catalanes les de la Regió IV (excepte el Baix Camp), les de la Regió V (especialment el Baix Ebre) i les de la Regió VIII (sobre tot la Noguera i les Garrigues).

2. Dinàmica de la població de les comarques catalanes.

La dinàmica demogràfica de les comarques catalanes s'analitza distingint el creixement absolut de la població del creixement relatiu, amb la finalitat d'obtenir una visió ponderada de l'evolució demogràfica. A més, es considerarà especialment la trajectòria de les comarques catalanes entre 1976 i 1981 per tal de poder perfilar les tendències futures de la demografia comarcal.

2.1. Creixements absoluts de la població comarcal: 1900-1981.

En la taula 2 es detallen els diferents creixements intercensals de la població de les comarques catalanes durant el segle actual.

Es presenten agregades les dades del període 1901 a 1950; amb posterioritat a aquesta data la informació de la taula es decennal amb desagregació quinquennal pel període 1971-1981.

S'observa que fins a 1950 el creixement demogràfic de Catalunya se centra en el Barcelonès (més de 870.000 habitants que representen quasi el 70 % del total català) i amb intensitat molt inferior en el Vallès Occidental (100.000 habitants, equivalents al 8% del total), el Baix Llobregat (50.000 habitants i un 4%) i el Segrià i el Bages que, amb xifres de 42.000 i 35.000 habitants, representen aproximadament un 3%. Tan-

mateix, a partir de 1950 la tendència s'inclina a canviar, ja que el Barcelonès absorbeix proporcions cada vegada més petites de l'augment de la població catalana i en canvi, altres comarques passen a ocupar el buit que haurà deixat aqueixa comarca. Així, el Baix Llobregat i el Vallès Occidental experimenten cada 10 anys augments molt superiors als que havien registrat durant el mig segle anterior.

Si es consideren els tres decennis compressos entre 1951 i 1981, les comarques amb creixement demogràfic important registren els màxims entre 1961 i 1970, amb les úniques excepcions del Vallès Oriental, el Tarragonès i el Gironès que tenen els volums màxims de creixement entre 1971 i 1981. Finalment, si la comparació es realitza entre els dos últims quinquennis, els nivells màxims de creixement es donen sistemàticament entre 1971 i 1975 per a totes les comarques amb augments superiors als 10.000 habitants quinquennals.

Pel que fa referència a les comarques que tenen pèrdues d'efectius demogràfics, cal indicar que aquesta despoblació és especialment intensa entre 1961 i 1970, període de màxima intensitat dels transvasaments de població de les àrees rurals a les industrials i urbanes. Algunes comarques perden població sistemàticament durant tots els períodes analitzats del segle actual: la Conca de Barberà, el Priorat, la Terra Alta, les Garrigues, la Segarra i el Pallars Sobirà, és a dir, el corredor pre-litoral i interior situat sobre els àmbits territorials de Lleida i Tarragona; així com part de l'Alt Pirineu que configura les àrees demogràficament més regressives de tot Catalunya.

2.2. Taxes de creixement de les comarques catalanes: 1900-1981.

Per avaluar la dinàmica demogràfica de períodes temporals heterogenis cal acudir a les taxes anuals de creixement acumulatiu de la població que fan possible la comparació de les dades. En la taula 3 es publiquen aquestes taxes anuals acumulatives per a cadascuna de les regions i comarques catalanes; també s'ha considerat interessant elaborar una ordenació d'acord amb les respectives taxes amb la finalitat de conèixer la situació relativa i l'evolució temporal de cada comarca se-

gons l'ordre de la seva dinàmica.

La màxima taxa de creixement de la població catalana al segle XX es registra entre 1961 i 1970 amb una xifra del 2,7 % anual acumulatiu. Aquesta fita la depassaren encara totes les comarques de la Regió I (excepte el Barcelonès), el Tarragonès, el Garraf, el Baix Camp i l'Anoia. En aquest període, pràcticament, la meitat de les comarques catalanes i entre elles totes les tradicionalment expansives assoleixen llurs nivells màxims de creixement del segle, però també hi ha quatre comarques que tenen les màximes taxes de despoblament (l'Alt Urgell, el Pallars Jussà, el Solsonès i la Ribera).

Posteriorment, entre 1971 i 1975 totes les taxes comarcals de creixement demogràfic tendeixen a davallar, excepte l'Alt Empordà, el Gironès i el Baix Penedès que assoleixen llurs xifres màxims del període. Paral·lelament s'incrementa el nombre de comarques amb les màximes fites de despoblament: el Pallars Sobirà, el Ripollès, el Priorat, les Garrigues, la Noguera i l'Urgell.

Finalment, cal indicar que a partir de 1976 les taxes de creixement de la població catalana cauen fins els nivells mínims registrats a començaments de segle. Tanmateix hi ha dues comarques que assoleixen encara llurs fites màximes de creixement: l'Alt Camp i la Vall d'Aran.

Si s'analitza per rangs l'ordenació de les taxes de creixement de les comarques catalanes en diferents períodes del segle actual destaquen els aspectes següents:

a) Milloren sistemàticament la seva posició dues comarques: Tarragonès i Baix Camp. El Vallès Oriental i l'Alt Camp també es poden incorporar dins d'aquest grup, malgrat la pèrdua d'un lloc entre 1971 i 1975.

b) Perden continuament posicions: el Barcelonès, el Vallès Occidental, el Ripollès, el Segrià i especialment el Berguedà. També el Bages es pot situar dins d'aquesta categoria malgrat que observà una petita recuperació entre 1971 i 1975.

c) Comarques que sistemàticament tenen taxes més altes, situades sempre entre les 10 primeres: el Baix Llobregat, el Maresme, el Vallès Oriental i el Garraf. També el Vallès Occidental malgrat la seva pèrdua contínua de posicions.

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

d) Les comarques que invariablement registren les menors taxes de creixement de Catalunya són el Pallars Sobirà, les Garrigues, la Terra Alta, el Priorat i la Conca de Barberà.

2.3. Dinàmica de la població comarcal entre 1976 i 1981.

De les 38 comarques catalanes, 26 han augmentat la seva població i les altres 12 comarques han perdut habitants entre 1976 i 1981. En el quinquenni anterior les comarques que havien acrescut la població eren només 25 i, en canvi, eren 13 les que havien perdut habitants. Tanmateix, i, malgrat que les xifres de l'un i l'altre període són molt semblants, la distribució per intervals és força diferent (taula 4).

S'observa una clara tendència cap a l'aproximació de les taxes comarcals de creixement, ja que en l'interval comprès entre -1 a 1% hi ha 32 comarques, mentre que en el quinquenni anterior eren només 23. Al mateix temps, desapareix la punta superior representada per les comarques amb una taxa superior al 4% anual acumulatiu i s'escurça la punta inferior de les comarques amb pèrdua de població de taxes inferiors a $1,1\%$ també anual i acumulatiu (6 comarques en el període 1971-1975 i només 2 entre 1976 i 1981). Sembla evident que en aquest fenomen hi ha intervingut, com a mínim, dos factors: a) la pèrdua de dinàmica demogràfica de les comarques més industrials i més urbanes per les raons següents: crisi econòmica —atur— caiguda de la immi-

gració; b) la contenció del despoblament de les comarques rurals a causa de la pèrdua d'incentius en fer el trasllat de residència a les àrees urbanes i industrials.

Una visió de síntesi de la dinàmica de les comarques catalanes entre 1976 i 1981 es presenta en la **taula 5** que combina les dades del creixement absolut i el creixement relatiu d'aquest període. Pel que fa al primer, vuit comarques han crescut per damunt dels 10.000 habitants, destacant el Vallès Occidental, el Barcelonès i el Baix Llobregat amb xifres lleugerament superiors als 50.000 habitants cadascuna (molt distants de llurs xifres del quinquenni anterior que se situaven entre 100.000 i 140.000 habitants aproximadament), en canvi, sis comarques han perdut més de 500 habi-

Taula 4. Nombre de comarques de Catalunya segons llurs taxes anuals de creixement de la població.

	1976-1981	1971-1975
$> 4\%$	—	5
2,1 a 4%	4	4
1,1 a 2%	12	8
0,1 a 1%	10	6
-1 a 0%	10	9
-1 a -2%	2	3
$< -2\%$	—	3

Font: Elaboració a partir de les dades de la taula 3.

tants i especialment el Berguedà, amb un retrocés superior als 1.500.

Respecte al creixement relatiu cal destacar que 16 comarques han registrat taxes anuals acumulatives superiors a la mitjana catalana que és de l'1%. Es pot afirmar, en principi, i a manca de dades suficients relatives al creixement natural de la població, que totes aquestes comarques han crescut per damunt del seu creixement vegetatiu. Unes altres deu comarques, malgrat que experimenten augments de població, han crescut per dessota de la mitjana nacional i poden situar-se en nivells pròxims o inferiors a llur creixement vegetatiu, és a dir, molt probablement totes elles hauran registrat emigració neta.

Finalment, les restants 12 comarques amb taxes de creixement negatiu han experimentat volums d'emigració neta superiors a llur creixement vegetatiu.

En analitzar de forma creuada l'esmentada taula 5, s'observa que les comarques més dinàmiques (taxa superior al 2% anual) han experimentat augments de població superior als 10.000 habitants, excepte la Vall d'Aran, a causa del seu baix nombre d'habitants. Les comarques amb taxa compresa entre l'1 i el 2% han crescut entre 1.000 i 50.000 habitants amb l'única excepció del Vallès Occidental que depassa lleugerament aquesta xifra. Totes les comarques amb taxa de creixement inferior a l'1% anual han augmentat menys de 10.000 habitants, deixant de banda el Barcelonès pel seu elevat volum de població. Les restants comarques amb taxes negatives ja

s'ha indicat que han perdut població amb xifres que arriben a un màxim de 1.500 habitants en el Berguedà.

CONCLUSIONS:

El creixement demogràfic de Catalunya s'ha polaritzat tradicionalment en unes poques àrees territorials principalment de base industrial. Tanmateix, l'esgotament del model de creixement econòmic i demogràfic que es registra en forma latent a partir de 1970 i es manifesta amb tota virulència amb posterioritat a 1975, suposarà una important modificació relativa del marc de distribució territorial de la dinàmica de la població.

b) El Berguedà, el Bages i el Ripollès, bressols de la industrialització tèxtil a Catalunya i en general de les contrades de la Catalunya vella amb gran pes de les indústries tradicionals són comarques afectades per una dinàmica demogràfica molt regressiva.

a) El Barcelonès i en menor grau el Vallès Occidental i fins i tot el Baix Llobregat perden el seu protagonisme central en l'evolució de la població catalana. Representen algunes de les comarques més fortament colpejades per la crisi industrial.

c) Les comarques més dinàmiques semblen ésser les d'estructura productiva relativament equilibrada entre els diversos sectors i amb un cert pes d'indústries d'implantació recent. El Tarragonès, el Baix Camp i l'Alt Camp per la moderna industrialització; el Vallès Oriental i

el Maresme, beneficiaris de l'efecte difusor de Barcelona; també les comarques gironines, el Penedès i el Garraf podrien situar-se en aquest grup. Cal observar que pràcticament totes aquestes comarques es localitzen al llarg de l'eix de l'autopista i pràcticament entre Tarragona i Girona.

En aquest apartat també s'han de situar algunes petites comarques afectades per realitzacions o influències específiques; el cas més típic és el de la Vall d'Aran (construcció i serveis turístics).

d) Les comarques de tipus agrari, però amb una estructura de producció mínimament diversificada entre una agricultura de regadiu, un petit grau d'industrialització i un terciari relativament evolucionat, se situen en nivells de dinàmica demogràfica mitjana. És el cas de l'Empordà, del Baix Ebre, el Montsià i el Segrià, principalment.

e) Resten com a comarques de dinàmica més regressiva les de base agrària ubicades en l'ampli corredor interior que va des de la Terra Alta fins la Segarra, totes elles d'agricultura de secà, pràcticament carents d'industrialització i en procés continuat de despoblament. També se situen en aquest grup comarques pirinenques com els Pallars.

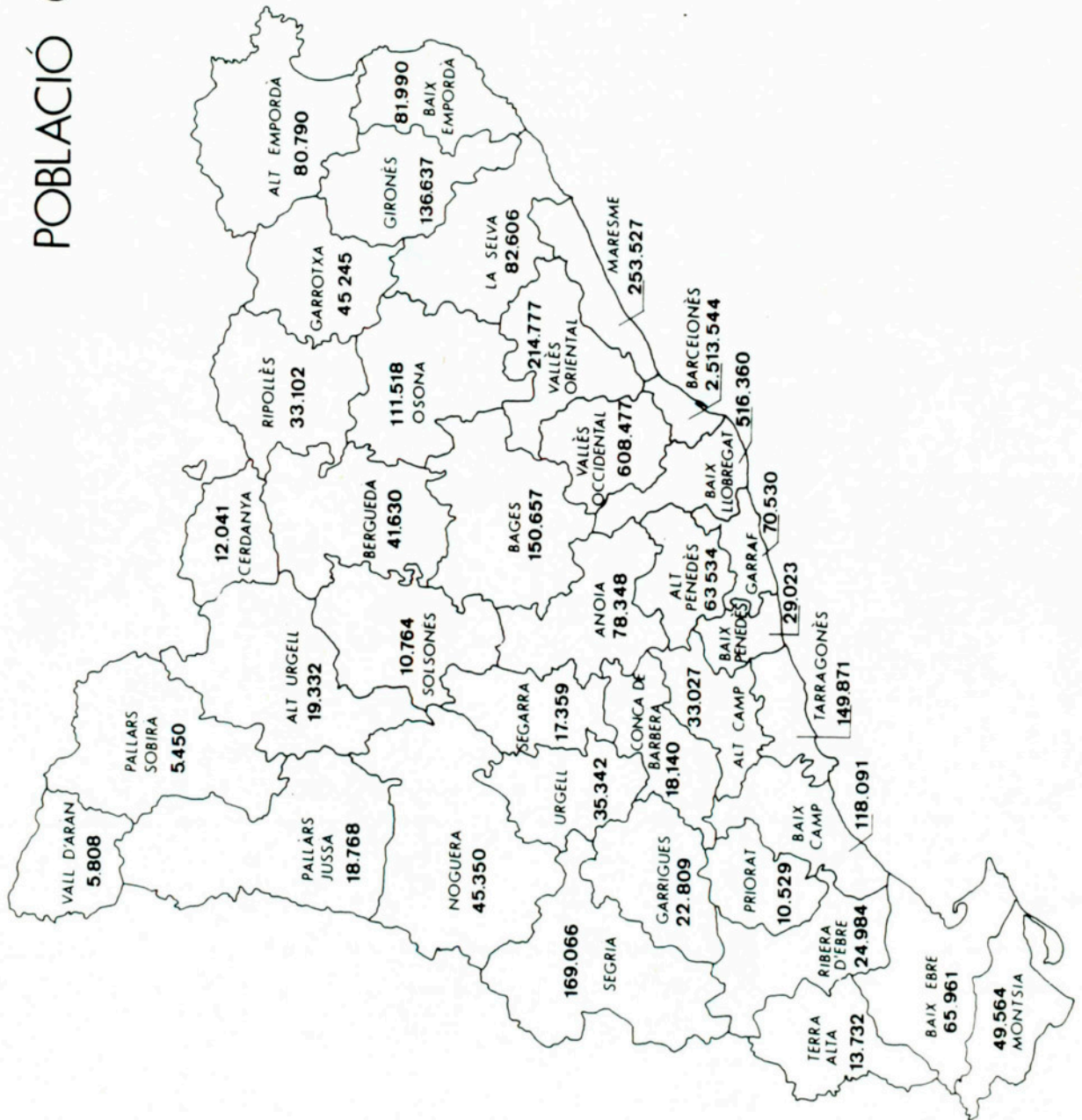
Tanmateix, els anteriors punts hauran d'ésser avaluats amb major profunditat quan es disposi de les dades resultants de les primeres exploracions dels Padrons Municipals d'Habitants amb l'objecte de conèixer els factors que hagin incidit en la dinàmica demogràfica de les comarques catalanes.

JOAQUIM CAPELLADES

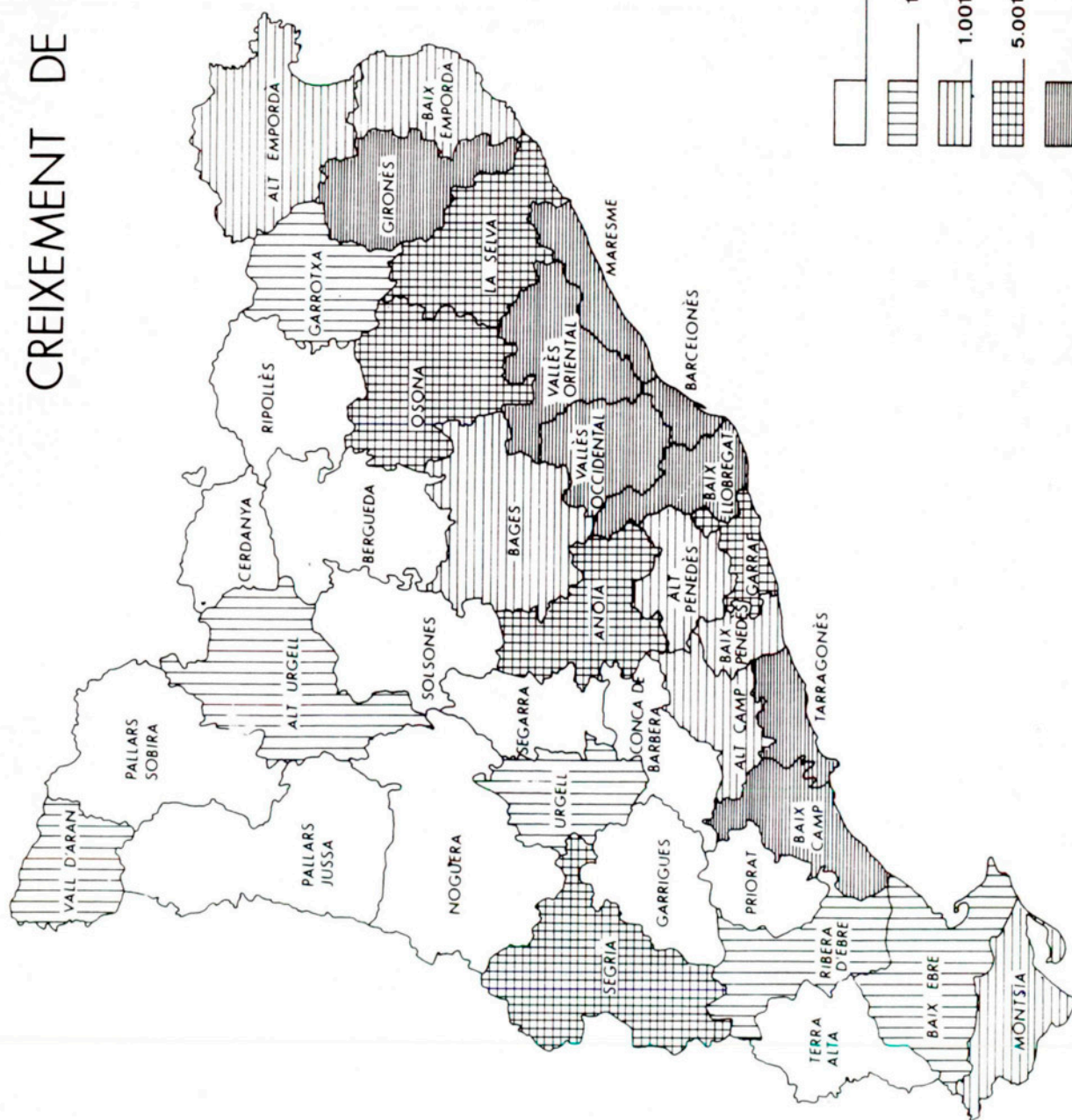
ESTADÍSTICA I SOCIETAT

CREIXEMENT ABSOLUT TAXA ANUAL DE CREIXEMENT	Més de 50.000 habitants	de 10.001 a 50.000 habitants	de 5.001 a 10.000 habitants	de 1.001 a 5.000 habitants	d'1 a 1.000 habitants	de 0 a —500 habitants	Menys de —500 habitants
	> 2 %				Vall d'Aran		
1,1 a 2 %	Baix Llobregat	Vallès Oriental Tarragonès	Selva Garraf Osona Anoia	Baix Empordà Alt Camp Alt Penedès Baix Penedès			
0,1 a 1 %	Barcelonès		Segrià	Alt Empordà Montsià Bages	Garrotxa Ribera d'Ebre Baix Ebre Urgell Alt Urgell		
—1 a 0 %						Conca de Barberà Terra Alta Ripollès Solsonès Segarra Pallars Jussà	Cerdanya Berguedà Garrigues Noguera
< —1 %							Priorat Pallars Sobirà

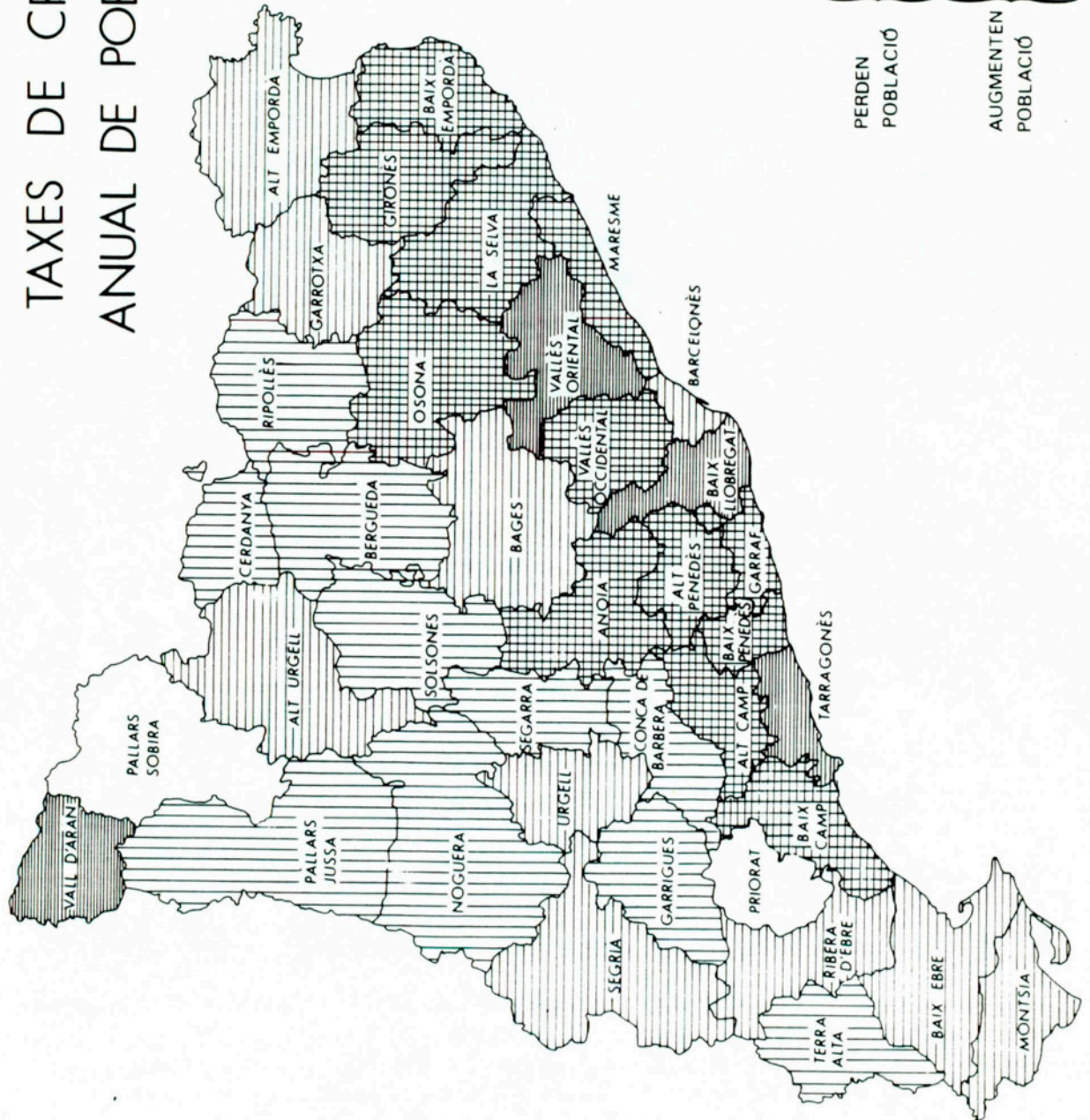
POBLACIÓ COMARCAL 1981

CREIXEMENT DE POBLACIÓ 1975 – 1981

TAXES DE CREIXEMENT ANUAL DE POBLACIÓ (%) 1975 - 1981

full n.º 1:

EL CENS I EL PADRÓ.

1. El Cens de Població.

1.1. Consideracions generals sobre el Cens de Població. — 1.2. El Cens de Població a Espanya. — 1.3. Caràcter exclusivament estadístic del Cens. — 1.4. Classificació de la població segons el Cens.

2. El Padró Municipal.

2.1. Qualificació dels habitants del terme municipal. — 2.2. L'empadronament municipal. 2.3. Les renovacions i rectificacions anuals del Padró. — 2.4. Aspectes estadístics del Padró municipal.

full n.º 2:

EL CENS ELECTORAL.

1. Consideracions generals sobre el Cens Electoral.

2. El Cens per a les eleccions al Parlament de Catalunya.

2.1. La condició política de català o de ciutadà de Catalunya. — 2.2. El Cens de votants a les eleccions al Parlament de Catalunya. — 2.3. La qualitat del Cens Electoral.

full n.º 3:

LA POBLACIÓ DE CATALUNYA.

1. Nombre, sexe i edat dels habitants de Catalunya.

1.1. Les dades. — 1.2. La piràmide d'edats.

2. El moviment de la població.

full n.º 4:

CARACTERÍSTIQUES DEMOGRÀFIQUES DE LES COMARQUES DE CATALUNYA.

1. La distribució territorial de la població. — 2. El creixement de les comarques. — 3. L'estructura de les comarques per edats: joves, adults i vells.

full n.º 5

LA POBLACIÓ ACTIVA A CATALUNYA.

1. Estructura demogràfica dels actius l'any 1975. — 2. L'evolució de la població activa (1900-1975).

full n.º 6 i 7:

LA POBLACIÓ DELS MUNICIPIS GRANS A CATALUNYA.

1. El nombre d'habitants i el seu creixement. — 2. L'estructura per edats. — 3. La naturalesa dels habitants. — 4. Conclusions.

full n.º 8 i 9:

LA POBLACIÓ ACTIVA A LES COMARQUES I MUNICIPIS GRANS DE CATALUNYA.

1. El nombre dels actius. — 2. El creixement dels actius. — 3. Els nivells d'activitat. — 4. Els sectors d'activitat econòmica.

full n.º 10 i 11:

LA POBLACIÓ DE CATALUNYA L'ANY 1981.

1. La població de Catalunya entre 1900 i 1981. — 2. El cicle demogràfic 1950-1975. — 3. Components del creixement demogràfic 1951-1981. — 4. Conclusions.

full n.º 12 i 13:

LA POBLACIÓ DE CATALUNYA L'ANY 1981. ANÀLISI PER ÀMBITS TERRITORIALS

1. La població de Catalunya per àmbits territorials entre 1900 i 1981. — 2. El cicle demogràfic 1950-1975 per àmbits territorials. — 3. Components del creixement demogràfic per àmbits territorials. — 4. El creixement vegetatiu i els saldos migratoris per àmbits desagregats. 1975-1981.

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:

Preu de subscripció anual: 500 ptes.

Adm.: Casa Caritat, Montealegre, 5

Tel. 301 00 66 — Barcelona-I

GENERALITAT DE CATALUNYA

Fulls n.º 17 i 18

Departament de la
Presidència

Juny-Setembre

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

DISTRIBUCIÓ MUNICIPAL DE LA POBLACIÓ DE CATALUNYA L'ANY 1981

Com a indicador per avaluar la concentració o dispersió del poblament per àrees territorials menors que les regions i comarques es disposa de la distribució per municipis i, especialment, per entitats singulars de població. Tanmateix, les últimes dades sobre entitats publicades per l'Institut Nacional de Estadística es remunten a l'any 1970 i per a la publicació de les corresponents a 1981 es preveu que encara passarà un bon xic de temps. Un problema addicional que presenten les dades relatives a entitats de població és el de la manca de homogeneïtat temporal i territorial del concepte d'entitat utilitzat en els Censos de Població i Habitatge.

Efectivament el concepte ha variat des d'un contingut molt ampli en els censos de l'any 1960, que recollia amb molta desagregació les diferents unitats municipals de poblament, fins a un abast molt restrictiu l'any 1970, que les dades municipals de població s'han publicat molt agregades. Per a l'any 1981 sembla que les dades que publicarà l'INE per a les diferents entitats de població se situaran en un nivell intermedi respecte als dos censos anteriors.

Un altre factor que limita el coneixement i ús de les dades censals a nivell inframunicipal, en el cas dels municipis amb més d'una unitat de poblament, és el tractament donat a les unitats d'aparició recent i, especialment, a les urbanitzacions de segona residència. La

normativa sobre la seva inclusió individualitzada en els Censos de 1981 no ha estat precisa, i això amplierà una manca d'homogeneïtat en les dades publicades, ja que variarà des de nivells màxims d'exhaustivitat en municipis amb una relació sistemàtica de les esmentades urbanitzacions, independentment del seu nivell de consolidació i ocupació, fins a fites mínimes en altres municipis en què només hi haurà dades de les unitats plenament consolidades i amb elevada proporció de població estable i de primera residència.

Per totes les raons anteriors es considera que la utilització de l'àmbit municipal és una bona aproximació per a l'anàlisi de l'estructura de poblament de Catalunya, especialment si es té present que un elevat nombre de municipis corresponen a una única entitat de població.

1. Nombre de municipis segons la població de dret.

D'acord amb les dades de les taules 1 i 2, s'observa que la dimensió mitjana dels municipis catalans és molt baixa, factor de conseqüències desfavorables des del punt de vista de proveïment de serveis municipals, però en canvi es registra una alta concentració demogràfica en els municipis més grans.

Així, resulta que l'any 1981 el 40% dels 935 municipis de Catalunya té menys de 500 habitants. D'altra banda, el nombre de petits municipis de les zones rurals sen tendeix a incrementar-se a causa del sur despoblament continuat i també dels que es troben en el graó immediat superior, malgrat la disminució contínua del total de municipis per la política d'agregacions i fusions de municipis minúsculs seguida fins a l'any 1975, especialment a l'àmbit territorial de Lleida.

El grup dels municipis compresos entre 500 i 2000 habitants agrupava el 32% dels municipis catalans i el seu nombre s'ha reduït sistemàticament durant els últims 10 anys (378 municipis l'any 1970, 332 per l'any 1975 i només 300 en l'actualitat). A causa del progressiu despoblament, molts municipis d'aquest grup han anat a engruixir la xifra dels de menys població.

Pel que fa referència als municipis de tipus intermedi, el seu nombre ha restat estable en els compresos entre 2001 i 5000 habitants, mentre que disminueix el dels que en tenen entre 5001 i 10000, per desplaçament d'una part d'aquests municipis cap al graó immediatament superior.

Finalment, el nombre de municipis de més de 10.000 habitants s'incrementa de forma contínua, especialment en el grup de 10.001 a 50.000 habitants,

mentre que la tendència a sobre passar els 50.000 habitants sembla deturar-se als voltants de l'any 1975.

En resum, la dinàmica de la població catalana sembla que ha portat a una creixent polarització dels municipis catalans per desplaçament de les unitats intermèdies cap als extrems.

La distribució comarcal indica que la tipologia de municipis és molt diferent segons els indrets de Catalunya. Així, el nombre de municipis menors de 500 habitants és mínim a les comarques de la Regió Primera més properes a Barcelona i també en les comarques de la Catalunya Nova, especialment en la regió de l'Ebre; en el primer cas pel continuat augment de la població dels seus municipis i en el segon pel mateix origen històric del poblament. Al contrari, en les contrades pirinenques, en les àrees més rurals i també en bona part de les comarques de la Catalunya Vella, els municipis més petits representen una fracció molt important del conjunt comarcal. (Vegeu taula 3).

Pel que fa als municipis majors de 10.000 habitants, es produeix una concentració en la Regió Primera (quasi el 40% dels 128 municipis d'aquest àmbit) i especialment en les àrees més properes a Barcelona. En canvi, 11 comarques no tenen cap municipi d'aquests efectius de població, fins i tot, en 4 comarques no hi ha cap municipi de més de 5.000 habitants (Priorat, Terra Alta, Pallars Sobirà i Vall d'Aran).

2. Evolució de la població segons els efectius del municipi de residència.

L'evolució dels efectius de població és en certa forma paral·lela a l'evolució del nombre de municipis ubicats en els diferents grups segons el nombre d'habitants. Així d'acord amb les dades de les taules 4 i 5, els residents en els municipis menors de 500 habitants es mantenen entre 1970 i 1981 lleugera-

ment per sota dels 100.000, però representen una proporció cada vegada més petita respecte a la població catalana (1,9% l'any 1970 i 1,7% l'any 1981).

Al mateix temps, la població resident en municipis compresos entre 501 i 2000 habitants davalla fortament ja que passa de 365.000 persones l'any 1970 a menys de 300.000 en el 1981, amb un pes relatiu al conjunt català que cau del 7,1% al 5%.

Representa l'impacte, ja comentat anteriorment, de l'elevada desaparició de municipis d'aquest interval per pèrdua de població i incorporació al grup dels municipis més despoblats.

La població resident en els municipis de tipus mitjà tendeix a disminuir, malgrat que aquests municipis considerats aïlladament ja no perden població en general, sino que es tracta simplement d'un desplaçament cap a tipologies més extremes, particularment en el cas dels municipis compresos entre 5.001 i 10.000 habitants, que per increment de

TAULA 1

Evolució del nombre de municipis de Catalunya segons la població de dret, 1970 a 1981

	Fins a 500	De 501 a 2.000	De 2.001 a 5.000	De 5.001 a 10.000	De 10.001 a 50.000	Més de 50.000	Total
1970	357	378	126	59	44	12	976
1975	355	332	130	55	51	15	938
1981	377	300	128	52	62	16	935

Font: I.N.E., Censos de Població, decenal

I.N.E. Padró Municipal d'Habitants, 1975

C.I.D.C., Població dels Municipis i comarques de Catalunya, 1975-1981

TAULA 2

Evolució del nombre de municipis de Catalunya segons la població de dret, 1970 a 1981
(Distribució percentual)

	Fins a 500	De 501 a 2.000	De 2.001 a 5.000	De 5.001 a 10.000	De 10.001 a 50.000	Més de 50.000	Total
1970	36,6	38,7	12,9	6,1	4,5	1,2	100,0
1975	37,8	35,4	13,9	5,9	5,4	1,6	100,0
1981	40,3	32,1	13,7	5,6	6,6	1,7	100,0

Font: Càlculs sobre les dades de la taula 1

TAULA 3

NOMBRE DE MUNICIPIOS SEGONS LA POBLACIO DE DRET, 1981

	Fins a 500	De 501 a 2.000	De 2.001 a 5.000	De 5.001 a 10.000	De 10.001 a 50.000	Més de 50.000	Total
REGIÓ I	16	24	28	15	34	11	128
Baix Llobregat	1	4	7	1	11	3	27
Barcelonès	—	—	—	—	3	4	7
Maresme	2	7	7	7	6	1	30
Vallès Occidental	3	3	5	1	8	3	23
Vallès Oriental	10	10	9	6	6	—	41
REGIÓ II	89	57	22	9	8	1	186
Alt. Empordà	41	20	5	1	1	—	68
Baix Empordà	20	8	3	2	3	—	36
Garrotxa	8	9	3	—	1	—	21
Gironès	15	14	3	2	1	1	36
Selva	5	6	8	4	2	—	25
REGIÓ III	28	41	10	3	7	1	90
Alt. Camp	13	8	1	—	1	—	23
Alt. Penedès	5	13	5	1	1	—	25
Baix Penedès	1	8	2	—	1	—	12
Garraf	2	2	1	—	3	—	8
Tarragonès	7	10	1	2	1	1	22
REGIÓ IV	46	25	11	2	1	1	86
Baix Camp	11	10	4	—	1	1	27
Conca de Barberà	15	3	2	1	—	—	21
Priorat	19	4	1	—	—	—	24
Ribera	1	8	4	1	—	—	14
REGIÓ V	5	16	8	4	3	—	36
Baix Ebre	1	5	4	2	1	—	13
Montsià	1	4	2	2	2	—	11
Terra Alta	3	7	2	—	—	—	12
REGIÓ VI	45	23	12	3	4	—	87
Cerdanya	11	4	—	1	—	—	16
Osona	19	16	7	2	3	—	47
Ripollès	15	3	5	—	1	—	24
REGIÓ VII	57	26	16	11	2	1	113
Anoia	17	9	5	2	1	—	34
Bages	10	9	9	6	—	1	35
Berguedà	18	7	2	2	1	—	30
Solsonès	12	1	—	1	—	—	14
REGIÓ VIII	52	73	17	4	2	1	149
Garrigues	12	9	3	1	—	—	25
Noguera	10	19	5	—	1	—	35
Segarra	12	7	1	1	—	—	21
Segrià	8	25	6	2	—	1	42
Urgell	10	13	2	—	1	—	26
REGIÓ IX	39	15	4	1	1	—	60
Alt Urgell	12	5	1	—	1	—	19
Pallars Jussà	9	5	2	1	—	—	17
Pallars Sobirà	13	2	—	—	—	—	15
Vall d'Aran	5	3	1	—	—	—	9
CATALUNYA	377	300	128	52	62	16	935

llur població passen a engruixir el grup dels de més població. D'aquesta forma s'observa que mentre el conjunt dels municipis de 2.001 a 5.000 augmenta la població (383.000 i 400.000 habitants respectivament els anys 1970 i 1981), però amb pèrdua de pes en el conjunt de Catalunya (7,5% i 6,7%), els situats entre 5.001 i 10.000 residents experimenten simultàniament reducció de llurs efectius absoluts i relatius (397.000 i 335.000 habitants que representen el 7,8% i el 5,6% de la població catalana dels anys 1970 i 1981), a causa de la sensible disminució del nombre de municipis situats en aquest interval.

Els municipis amb població compresa entre 10.001 i 50.000 habitants resulten els més dinàmics de Catalunya, ja que augmenten sensiblement llurs efectius poblacionals passant de 883.000 a 1.241.000 habitants entre 1970 i 1981 i, simultàniament, incrementen la quota de participació en el conjunt de la població catalana ja que partint d'un 17,3% (1970), passen al

18,3% (1975) i al 20,9% (1981). Aquest grup de municipis és l'únic que incrementa de forma sistemàtica el seu pes poblacional a Catalunya durant aquest període.

Finalment, els municipis de més de 50.000 habitants, d'elevat dinamisme fins el 1975, han perdut quota de població a partir d'aquesta data. Comprenien el 58,4% de la població catalana de l'any 1970, incrementen el seu pes fins el 60,7% (1975) i retrocedeixen al 60,1% l'any 1981.

Si es classifica la població, d'acord amb els criteris de l'INE, en urbana (municipis majors de 10.000 habitants), semiurbana (entre 2.001 i 10.000 habitants) i rural (fins a 2000 habitants), Catalunya té un 81% de població urbana, el 12,3% de població semiurbana i només un 6,7% de població rural.

Territorialment, la situació és molt diferent d'unes comarques a les altres.

(Vegeu les taules 6 i 7). Superen la mitjana catalana de població urbana el Barcelonès (100,0%), el Vallès Occidental (95,7%), el Baix Llobregat (93,5%) i el Tarragonès (83,8%). Fites properes a la mitjana es troben al Baix Camp (76,5%), el Gironès (72,5%), el Maresme (69,0%) i el Segrià (63,2%). En canvi onze comarques no tenen població urbana i com a màxim llurs capitals assoleixen el nivell de semiurbanes. Aquestes comarques són en conjunt les pirenenques i les situades en l'ampli corredor demogràficament deprimat situat a cavall dels àmbits territorials de Tarragona i Lleida.

D'altra banda, davant d'una mitjana catalana del 6,7% de població rural, resten per sota d'aquesta xifra totes les comarques de la Regió primera i el Garraf, i a nivells lleugerament superiors el Tarragonès i el Bages (7,2%), el Montsià (7,4%), el Baix Ebre (8,4%), el Baix Camp (9,8%). En canvi, la totalitat de la població del Pallars Sobirà es pot qualificar de rural, i assoleixen

TAULA 4

Evolució de la població de dret segons els efectius del municipi de residència, 1970 a 1981.

	Fins a 500	De 501 a 2.000	De 2.001 a 5.000	De 5.001 a 10.000	De 10.001 a 50.000	Més de 50.000	Total
1970	96.351	365.173	383.382	397.884	883.992	2.980.824	5.107.606
1975	94.230	319.317	391.574	383.224	1.038.703	3.433.345	5.660.393
1981	98.016	298.925	400.463	335.745	1.241.831	3.581.434	5.956.414

Font: I.N.E., op cit
C.I.D.C., op cit

TAULA 5

Evolució de la població de dret segons els efectius del municipi de residència, 1970 a 1981.
(Distribució percentual)

	Fins a 500	De 501 a 2.000	De 2.001 a 5.000	De 5.001 a 10.000	De 10.001 a 50.000	Més de 50.000	Total
1970	1,9	7,1	7,5	7,8	17,3	58,4	100,0
1975	1,7	5,6	6,9	6,8	18,3	60,7	100,0
1981	1,7	5,0	6,7	5,6	20,9	60,1	100,0

Font: Càlculs sobre les dades de la taula 3

TAULA 6

POBLACIÓ DE DRET SEGONS ELS EFECTIUS DEL MUNICIPI DE RESIDÈNCIA, 1981.

	Fins a 500	De 501 a 2.000	De 2.001 a 5.000	De 5.001 a 10.000	De 10.001 a 50.000	Més de 50.000	Total
REGIÓ I	4.186	27.390	88.481	105.539	746.670	3.132.632	4.104.898
Baix Llobregat	350	4.853	22.902	5.728	257.619	224.908	516.360
Barcelonès	—	—	—	—	93.498	2.418.094	2.511.592
Maresme	745	7.388	21.031	49.407	77.948	97.008	253.527
Vallès Occidental	666	4.290	15.983	5.115	189.801	392.622	608.477
Vallès Oriental	2.425	10.859	28.565	45.289	127.804	—	214.942
REGIÓ II	25.958	57.474	70.570	44.859	141.783	86.624	427.268
Alt. Empordà	11.627	16.322	14.425	8.004	30.412	—	80.790
Baix Empordà	5.807	9.649	10.440	13.062	43.032	—	81.990
Garrotxa	2.216	10.302	7.655	—	25.072	—	45.245
Gironès	4.385	14.086	7.319	11.772	12.451	86.624	136.637
Selva	1.923	7.115	30.731	12.021	30.816	—	82.606
REGIÓ III	7.431	41.103	30.180	19.910	138.163	109.112	345.899
Alt. Camp	3.667	7.059	3.444	—	18.857	—	33.027
Alt Penedès	1.434	14.803	13.672	8.596	25.025	—	63.530
Baix Penedès	164	8.562	8.636	—	11.661	—	29.023
Garraf	416	1.624	2.214	—	66.194	—	70.448
Tarragonès	1.750	9.055	2.214	11.314	16.426	109.112	149.871
REGIÓ IV	11.532	22.858	36.673	10.300	11.136	79.245	171.744
Baix Camp	2.885	8.649	16.176	—	11.136	79.245	118.091
Conca de Barberà	3.078	3.521	6.250	5.291	—	—	18.140
Priorat	5.081	2.801	2.647	—	—	—	10.529
Ribera	488	7.887	11.600	5.009	—	—	24.984
REGIÓ V	1.951	16.068	23.565	31.761	55.912	—	129.257
Baix Ebre	446	5.092	13.537	15.698	31.188	—	65.961
Montsià	414	3.254	7.940	13.232	24.724	—	49.564
Terra Alta	1.091	7.722	4.919	—	—	—	13.732
REGIÓ VI	10.202	24.076	36.532	16.584	69.267	—	156.661
Cerdanya	2.129	4.073	—	5.839	—	—	12.041
Osona	4.387	17.893	21.435	10.745	57.058	—	111.518
Ripollès	3.686	2.110	15.097	—	12.209	—	33.102
REGIÓ VII	13.543	27.295	52.575	75.900	45.079	67.007	281.399
Anoia	4.016	8.537	17.717	16.546	31.532	—	78.348
Bages	2.400	8.399	30.725	42.126	—	67.007	150.657
Berguedà	3.519	9.470	4.133	10.961	13.547	—	41.630
Solsonès	3.608	889	—	6.267	—	—	10.764
REGIÓ VIII	14.038	69.600	50.555	25.289	23.631	106.814	289.927
Garrigues	3.068	6.801	7.767	5.174	—	—	22.810
Noguera	2.632	16.552	13.581	—	12.585	—	45.350
Segarra	2.691	5.622	2.602	6.444	—	—	17.359
Segrià	2.818	27.491	18.272	13.671	—	106.814	169.066
Urgell	2.829	13.134	8.333	—	11.046	—	35.342
REGIÓ IX	9.175	13.061	11.332	5.603	10.190	—	49.361
Alt Urgell	2.893	4.148	2.104	—	10.190	—	19.335
Pallars Jussà	2.427	4.384	6.354	5.603	—	—	18.768
Pallars Sobirà	3.336	2.114	—	—	—	—	5.450
Vall d'Aran	519	2.415	2.874	—	—	—	5.808
CATALUNYA	98.016	298.925	400.463	335.745	1.241.831	3.581.434	5.956.414

TAULA 7

POBLACIÓ DE DRET SEGONS ELS EFECTIUS DEL MUNICIPI DE RESIDÈNCIA, 1981.

(Distribució percentual respecte a la població resident a cada regió i comarca)

	Fins a 500	De 501 a 2.000	De 2.001 a 5.000	De 5.001 a 10.000	De 10.001 a 50.000	Més de 50.000	Total
REGIÓ I	0,1	0,7	2,1	2,6	18,2	76,3	100,0
Baix Llobregat	0,1	0,9	4,4	1,1	49,9	43,6	100,0
Barcelonès	—	—	—	—	3,7	96,3	100,0
Maresme	0,3	2,9	8,3	19,5	30,7	38,3	100,0
Vallès Occidental	0,1	0,7	2,6	0,9	31,2	64,5	100,0
Vallès Oriental	1,1	5,0	13,3	21,1	59,5	—	100,0
REGIÓ II	6,1	13,4	16,5	10,5	33,2	20,3	100,0
Alt Empordà	14,4	20,2	17,9	9,9	37,6	—	100,0
Baix Empordà	7,1	11,8	12,7	15,9	52,5	—	100,0
Garrotxa	4,9	22,8	16,9	—	55,4	—	100,0
Gironès	3,2	10,3	5,4	8,6	9,1	63,4	100,0
Selva	2,3	8,6	37,2	14,6	37,3	—	100,0
REGIÓ III	2,2	11,9	8,7	5,8	39,9	31,5	100,0
Alt Camp	11,1	21,4	10,4	—	57,1	—	100,0
Alt Penedès	2,3	23,3	21,5	13,5	39,4	—	100,0
Baix Penedès	0,5	29,5	29,8	—	40,2	—	100,0
Garraf	0,6	2,3	3,1	—	94,0	—	100,0
Tarragonès	1,2	6,0	1,5	7,5	11,0	72,8	100,0
REGIÓ IV	6,7	13,3	21,4	6,0	6,5	46,1	100,0
Baix Camp	2,5	7,3	13,7	—	9,4	67,1	100,0
Conca de Barberà	17,0	19,4	34,4	29,2	—	—	100,0
Priorat	48,3	26,6	25,1	—	—	—	100,0
Ribera	2,0	31,6	46,4	20,0	—	—	100,0
REGIÓ V	1,5	12,4	18,2	24,6	43,3	—	100,0
Baix Ebre	0,7	7,7	20,5	23,8	47,3	—	100,0
Montsià	0,8	6,6	16,0	26,7	49,9	—	100,0
Terra Alta	8,0	56,2	35,8	—	—	—	100,0
REGIÓ VI	6,5	15,4	23,3	10,6	44,2	—	100,0
Cerdanya	17,7	33,8	—	48,5	—	—	100,0
Osona	3,9	16,0	19,2	9,7	51,2	—	100,0
Ripollès	11,1	6,4	45,6	—	36,9	—	100,0
REGIÓ VII	4,8	9,7	18,7	27,0	16,0	23,8	100,0
Anoia	5,1	10,9	22,6	21,1	40,3	—	100,0
Bages	1,6	5,6	20,4	28,0	—	44,5	100,0
Berguedà	8,5	22,8	9,9	26,3	32,5	—	100,0
Solsonès	33,5	8,3	—	58,2	—	—	100,0
REGIÓ VIII	4,9	24,0	17,4	8,7	8,2	36,8	100,0
Garrigues	13,4	29,8	34,1	22,7	—	—	100,0
Noguera	5,8	36,5	29,9	—	27,8	—	100,0
Segarra	15,5	32,4	15,0	37,1	—	—	100,0
Segrià	1,7	16,3	10,8	8,1	—	63,2	100,0
Urgell	8,0	37,2	23,6	—	31,2	—	100,0
REGIÓ IX	18,6	26,5	23,0	11,3	20,6	—	100,0
Alt Urgell	15,0	21,5	10,9	—	52,7	—	100,0
Pallars Jussà	12,9	23,3	33,9	29,9	—	—	100,0
Pallars Sobirà	61,2	38,8	—	—	—	—	100,0
Vall d'Aran	8,9	41,6	49,5	—	—	—	100,0
CATALUNYA	1,7	5,0	6,7	5,6	20,9	60,1	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la taula 6.

també taxes molt elevades el Priorat (74,9%), la Terra Alta (64,2%), la Cerdanya (51,5%), la Vall d'Aran (50,5%) i la Segarra (47,0%).

CONCLUSIONS.

Com a trets principals resultants de l'exposició i les dades anteriors es poden destacar:

a). La població de Catalunya es pot qualificar bàsicament d'urbana, ja que quatre de cada cinc catalans resideixen en municipis de més de 10.000 habitants.

b). Paral·lelament, la dimensió mitjana dels municipis catalans és baixa, ja que quasi 3 de cada 4 municipis tenen menys de 2000 habitants, amb el conseqüent impacte negatiu per al proveïment de serveis municipals.

c). La dinàmica dels municipis i la població de Catalunya ha portat cap a una creixent polarització; augment del nombre de municipis d'escasa població i també sensible increment de la xifra de municipis de població relativament elevada.

d). El major dinamisme demogràfic s'ha registrat als municipis amb pobla-

ció compresa entre 10.001 i 50.000 habitants; és a dir, els municipis mitjanament grans, especialment a partir de 1975 en què aquest grup és l'únic que incrementa el seu pes en relació amb el conjunt de la població catalana.

JOAQUIM CAPELLADES

TAULA 8

COMARQUES DE CATALUNYA ORDENADES SEGONS L'INDEX DE POBLACIÓ RURAL.

(Percentatge de població resident en municipis de fins a 2.000 habitants).

Ordre	Comarca	%	Ordre	Comarca	%
1	Pallars Sobirà	100,0	20	Alt Penedès	25,6
2	Priorat	74,9	21	Osona	19,9
3	Terra Alta	64,2	22	Baix Empordà	18,9
4	Cerdanya	51,5	23	Segrià	18,0
5	Vall d'Aran	50,5	24	Ripollès	17,5
6	Segarra	47,9	25	Anoia	16,0
7	Urgell	45,2	26	Gironès	13,5
8	Garrigues	43,2	27	Selva	10,9
9	Noguera	42,3	28	Baix Camp	9,8
10	Solsonés	41,8	29	Baix Ebre	8,4
11	Alt Urgell	36,5	30	Montsià	7,4
12	Conca de Barberà	36,4	31	Bages	7,2
13	Pallars Jussà	36,2	32	Tarragonès	7,2
14	Alt Empordà	34,6	33	Vallès Oriental	6,1
15	Ribera	33,6	34	Maresme	3,2
16	Alt Camp	32,5	35	Garraf	2,9
17	Berguedà	31,3	36	Baix Llobregat	1,0
18	Baix Penedès	30,0	37	Vallès Occidental	0,8
19	Garrotxa	27,7	38	Barcelonès	0,0

ÍNDEX «ESTADÍSTICA I SOCIETAT»

full n.º 1:

EL CENS I EL PADRÓ.

1. El Cens de Població.
1.1. Consideracions generals sobre el Cens de Població. — 1.2. El Cens de Població a Espanya. — 1.3. Caràcter exclusivament estadístic del Cens. — 1.4. Classificació de la població segons el Cens.
2. El Padró Municipal.
2.1. Qualificació dels habitants del terme municipal. — 2.2. L'empadronament municipal. 2.3. Les renovacions i rectificacions anuals del Padró. — 2.4. Aspectes estadístics del Padró municipal.

full n.º 2:

EL CENS ELECTORAL.

1. Consideracions generals sobre el Cens Electoral.
2. El Cens per a les eleccions al Parlament de Catalunya.
2.1. La condició política de català o de ciutadà de Catalunya. — 2.2. El Cens de votants a les eleccions al Parlament de Catalunya. — 2.3. La qualitat del Cens Electoral.

full n.º 3:

LA POBLACIÓ DE CATALUNYA.

1. Nombre, sexe i edat dels habitants de Catalunya.
1.1. Les dades. — 1.2. La piràmide d'edats.
2. El moviment de la població.

full n.º 4:

CARACTERÍSTIQUES DEMOGRÀFIQUES DE LES COMARQUES DE CATALUNYA.

1. La distribució territorial de la població. — 2. El creixement de les comarques. — 3. L'estructura de les comarques per edats: joves, adults i vells.

full n.º 5

LA POBLACIÓ ACTIVA A CATALUNYA.

1. Estructura demogràfica dels actius l'any 1975. — 2. L'evolució de la població activa (1900-1975).

full n.º 6 i 7:

LA POBLACIÓ DELS MUNICIPIS GRANS A CATALUNYA.

1. El nombre d'habitants i el seu creixement. — 2. L'estructura per edats. — 3. La naturalesa dels habitants. — 4. Conclusions.

full n.º 8 i 9:

LA POBLACIÓ ACTIVA A LES COMARQUES I MUNICIPIS GRANS DE CATALUNYA.

1. El nombre dels actius. — 2. El creixement dels actius. — 3. Els nivells d'activitat. — 4. Els sectors d'activitat econòmica.

full n.º 10 i 11:

LA POBLACIÓ DE CATALUNYA L'ANY 1981.

1. La població de Catalunya entre 1900 i 1981. — 2. El cicle demogràfic 1950-1975. — 3. Components del creixement demogràfic 1951-1981. — 4. Conclusions.

full n.º 12 i 13:

LA POBLACIÓ DE CATALUNYA L'ANY 1981. ANÀLISI PER ÀMBITS TERRITORIALS

1. La població de Catalunya per àmbits territorials entre 1900 i 1981. — 2. El cicle demogràfic 1950-1975 per àmbits territorials. — 3. Components del creixement demogràfic per àmbits territorials. — 4. El creixement vegetatiu i els saldos migratoris per àmbits desagregats. 1975-1981.

full n.º 14-15-16:

LA POBLACIÓ DE LES COMARQUES A CATALUNYA L'ANY 1981.

1. L'evolució de la població comarcal. 2. Dinàmica de la població de les comarques catalanes.

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:

Preu de subscripció anual: 500 ptes.

Adm.: Casa Caritat, Montealegre, 5

Tel. 301 00 66 — Barcelona-1

GENERALITAT DE CATALUNYA

Fulls n.º 19 i 20.

Departament de la
Presidència

Octubre-Novembre 1982

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

DINÀMICA DE LA POBLACIÓ DELS MUNICIPIS A CATALUNYA 1975-1981

En l'anterior número d'Estadística i Societat s'analitzava la distribució municipal de la població de Catalunya i el nivell de concentració demogràfica a partir del volum de població dels municipis catalans.

Aquest enfocament de tipus estàtic es completa ara amb l'anàlisi de la dinàmica de la població dels municipis de Catalunya entre 1975 i 1981.

Així, s'estudien bàsicament: a) les variacions de la població municipal en aquest període d'acord amb el volum i el sentit de la variació demogràfica; b) els municipis de major dinàmica demogràfica, tant en termes absoluts com relatius; c) els municipis de major pèrdua de població.

1. Distribució dels municipis segons l'evolució de la seva població.

En el curs del període 1975-1981, els municipis de Catalunya que han augmentat població han estat 417, xifra equivalent al 46% dels municipis catalans, mentre que els restants

518 municipis (54%) han tingut una població estacionària o regressiva. Les anteriors dades mostren clarament una dicotomia de municipis catalans malgrat la quasi desaparició dels fluxos de desplaçament de població rural cap a les àrees urbanes durant els últims anys.

Dels municipis amb creixement de població, la meitat han experimentat augments inferiors a 100 habitants, una quarta part s'han situat entre 101 i 500 persones i la resta han tingut puges superiors. Entre els municipis demogràficament regressius en el 90 % dels casos les minves de població han estat inferiors a 100 habitants.

D'acord amb les dades de la taula 1, totes les comarques tenen algun municipi amb augment d'efectius, normalment el seu cap i els altres municipis de major pes comarcal. Tanmateix, la relació entre el nombre de municipis progressius i regressius és molt diferent segons les comarques; així, mentre les comarques de la Regió Primera pràcticament no tenen municipis amb minva de població, a més, en molts casos, aquestes disminucions es deuen a irregularitats en l'operació de renovació del Pa-

dró de l'any 1975. En altres àmbits l'esmentada relació és molt més desfavorable: en el Pallars Sobirà (tots els municipis perden població), la Segarra (2 municipis amb augment i 19 amb disminució), la Cerdanya (2 i 14), el Solsonès (2 i 12). La Conca de Barberà, el Baix Ebre, el Montsià i la Terra Alta només han experimentat creixement en tres municipis de cadascuna d'aquestes comarques.

2. Distribució de l'augment de població de Catalunya segons les variacions de la població municipal.

El conjunt dels municipis amb augment de població entre 1975 i 1981 ha incrementat la seva xifra de residents en 330.637 habitants. Pel contrari, el grup de municipis amb pèrdua d'habitants ha vist reduir-se els efectius demogràfics en 34.616 persones. De la relació entre ambdues categories resulta un creixement net de la població catalana de 296.021 residents.

TAULA 1

NOMBRE DE MUNICIPIS SEGONS L'EVOLUCIÓ DE LA SEVA POBLACIÓ. — 1975-1981

NOMBRE DE MUNICIPIES SEGONS ELLS														
REGIONS COMARQUES		MUNICIPIS	GUANYEN POBLACIÓ						PERDEN POBLACIÓ					TOTAL MUNI- CIPIS
			> 5.000	2.001 a 5.000	1.001 a 2.000	501 a 1.000	101 a 500	1 a 100	TOTAL	0 a 100	101 a 200	201 a 500	> 500	
REGIÓ I		11	12	20	17	31	19	110	13	2	—	3	18	128
Baix Llobregat		3	4	6	4	6	2	25	—	1	—	1	2	27
Barcelonès		3	1	2	—	—	—	6	—	—	—	1	1	7
Maresme		—	4	2	5	10	5	26	3	1	—	—	4	30
Vallès Occidental		3	3	4	3	4	4	21	1	—	—	1	2	23
Vallès Oriental		2	—	6	5	11	8	32	9	—	—	—	9	41
REGIÓ II		1	2	6	4	21	53	87	90	7	1	1	99	186
Alt Empordà		—	1	—	3	2	18	24	42	2	—	—	44	68
Baix Empordà		—	—	3	1	4	8	16	19	1	—	—	20	36
Garrotxa		—	—	1	—	1	2	4	15	1	—	1	17	21
Gironès		1	—	1	—	7	15	24	10	1	1	—	12	36
Selva		—	1	1	—	7	10	19	4	2	—	—	6	25
REGIÓ III		1	6	1	4	12	23	47	41	2	—	—	43	90
Alt Camp		—	1	—	—	1	4	6	17	—	—	—	17	23
Alt Penedès		—	1	—	2	—	6	9	15	1	—	—	16	25
Baix Penedès		—	—	1	—	6	3	10	2	—	—	—	2	12
Garraf		—	2	—	1	2	1	6	1	1	—	—	2	8
Tarragonès		1	2	—	1	3	9	16	6	—	—	—	6	22
REGIÓ IV		1	—	1	2	6	19	29	54	3	—	—	57	86
Conca de Barberà		—	—	—	—	2	1	3	18	—	—	—	18	21
Priorat		—	—	—	—	—	5	5	17	2	—	—	19	24
Ribera		—	—	—	—	3	6	9	4	1	—	—	5	14
Baix Camp		1	—	1	2	1	7	12	15	—	—	—	15	27
REGIÓ V		—	—	1	—	4	4	9	23	2	1	1	27	36
Baix Ebre		—	—	—	—	2	1	3	8	1	—	1	10	13
Montsià		—	—	1	—	2	—	3	6	1	1	—	8	11
Terra Alta		—	—	—	—	—	3	3	9	—	—	—	9	12
REGIÓ VI		—	1	2	1	15	14	33	46	6	2	—	54	87
Cerdanya		—	—	—	—	1	1	2	12	2	—	—	14	16
Osona		—	1	2	—	13	9	25	19	1	2	—	22	47
Ripollès		—	—	—	1	1	4	6	15	3	—	—	18	24
REGIÓ VII		—	—	4	5	9	24	42	53	8	7	3	71	113
Anoia		—	—	3	1	3	10	17	16	1	—	—	17	34
Bages		—	—	—	4	5	8	17	13	1	2	2	18	35
Berguedà		—	—	1	—	—	5	6	15	3	5	1	24	30
Solsonès		—	—	—	—	1	1	2	9	3	—	—	12	14
REGIÓ VIII		1	—	—	1	9	32	43	99	6	1	—	106	149
Garrigues		—	—	—	—	1	6	7	18	—	—	—	18	25
Noguera		—	—	—	—	1	11	12	21	1	1	—	23	35
Segarra		—	—	—	—	2	—	2	18	1	—	—	19	21
Segrià		1	—	—	1	3	11	16	22	4	—	—	26	42
Urgell		—	—	—	—	2	4	6	20	—	—	—	20	26
REGIÓ IX		—	—	—	2	2	12	16	39	4	1	—	44	60
Alt Urgell		—	—	—	1	—	5	6	13	—	—	—	13	19
Pallars Jussà		—	—	—	—	2	4	6	7	3	1	—	11	17
Pallars Sobirà		—	—	—	—	—	—	—	14	1	—	—	14	15
Vall d'Aran		—	—	—	1	—	3	4	5	—	—	—	5	9
CATALUNYA TOTAL		15	21	35	36	109	200	416	458	40	13	8	519	935

NOTA: Taula elaborada amb correcció de les xifres de població de 1981 d'acord amb les agregacions, segregacions i fusions de municipis registrades entre 1975 i 1981.

FONT: Elaboració a partir de les dades de la publicació del C.I.D.C., «Població dels Municipis i comarques de Catalunya, 1975-1981», Barcelona 1981.

TAULA 2

DISTRIBUCIÓ DE L'AUGMENT DE POBLACIÓ DE CATALUNYA SEGONS LES VARIACIONS
DE LA POBLACIÓ MUNICIPAL. — 1975-1981.

MUNICIPIS REGIONS COMARQUES	GUANYEN POBLACIÓ							PERDEN POBLACIÓ					TOTAL VARIACI- ONS POBLA- CIÓ
	>5.000	2.001 a 5.000	1.001 a 2.000	501 a 1.000	101 a 500	1 a 100	TOTAL	0 a 100	101 a 200	201 a 500	>500	TOTAL	
REGIÓ I	128.389	39.979	27.289	12.491	8.733	962	217.843	200	282	—	8.314	8.796	209.047
Baix Llobregat	24.007	16.652	8.782	3.229	1.527	124	54.321	—	176	—	1.750	1.926	52.395
Barcelonès	46.755	2.522	2.825	—	—	—	52.102	—	—	—	1.129	1.129	50.973
Maresme	—	13.238	2.652	3.468	2.937	269	22.564	43	106	—	—	149	22.415
Vallès Occidental	42.125	7.567	5.006	2.332	1.347	222	58.599	5	—	—	5.435	5.440	53.159
Vallès Oriental	15.502	—	8.024	3.462	2.922	347	30.257	152	—	—	—	152	30.105
REGIÓ II	7.761	4.569	8.778	2.579	5.160	1.919	30.766	3.414	875	208	580	5.077	25.689
Alt Empordà	—	2.292	—	1.935	313	423	4.963	1.396	226	—	—	1.622	3.341
Baix Empordà	—	—	3.704	644	915	437	5.700	685	118	—	—	803	4.897
Garrotxa	—	—	1.893	—	118	123	2.134	745	110	—	580	1.435	699
Gironès	7.761	—	1.316	—	1.461	473	11.011	462	124	208	—	794	10.217
Selva	—	2.277	1.865	—	2.353	463	6.958	126	297	—	—	423	6.535
REGIÓ III	8.326	17.532	1.090	2.442	2.549	675	32.614	1.525	266	—	—	1.791	30.823
Alt Camp	—	2.131	—	—	145	72	2.348	488	—	—	—	488	1.860
Alt Penedès	—	3.693	—	1.117	—	130	4.940	710	137	—	—	847	4.093
Baix Penedès	—	—	1.090	—	1.130	148	2.368	32	—	—	—	32	2.336
Garraf	—	4.801	—	730	613	36	6.180	28	129	—	—	157	6.023
Tarragonès	8.326	6.907	—	595	661	289	16.778	267	—	—	—	267	16.511
REGIÓ IV	7.760	—	1.963	1.430	1.666	387	13.206	1.797	423	—	—	2.220	10.986
Conca de Barberà	—	—	—	—	451	1	452	595	—	—	—	595	— 143
Priorat	—	—	—	—	—	57	57	489	241	—	—	730	— 673
Ribera	—	—	—	—	929	148	1.077	238	182	—	—	420	657
Baix Camp	7.760	—	1.963	1.430	286	181	11.620	475	—	—	—	475	11.145
REGIÓ V	—	—	1.152	—	1.210	142	2.504	875	290	281	—	1.446	1.058
Baix Ebre	—	—	—	—	593	62	655	266	101	—	—	367	288
Montsià	—	—	1.152	—	617	—	1.769	278	189	281	—	748	1.021
Terra Alta	—	—	—	—	—	80	80	331	—	—	—	331	— 251
REGIÓ VI	—	2.543	3.079	530	3.448	412	10.012	1.328	936	601	—	2.865	7.147
Cerdanya	—	—	—	—	125	10	135	320	383	—	—	703	— 568
Osona	—	2.543	3.079	—	3.219	248	9.089	542	116	601	—	1.259	7.830
Ripollès	—	—	—	530	104	154	788	466	437	—	—	903	— 115
REGIÓ VII	—	—	5.312	3.148	2.614	660	11.734	1.775	944	1.905	1.163	5.787	5.947
Anoia	—	—	4.108	511	1.204	246	6.069	469	114	—	—	583	5.486
Bages	—	—	—	2.637	1.153	336	4.126	547	133	443	602	1.725	2.401
Berguedà	—	—	1.204	—	—	35	1.239	458	333	1.462	561	2.814	— 1.575
Solsonès	—	—	—	—	257	43	300	301	364	—	—	665	— 365
REGIÓ VIII	5.942	—	—	842	2.143	688	9.615	3.352	882	290	—	4.524	5.091
Garrigues	—	—	—	—	148	17	165	682	—	—	—	682	— 517
Noguera	—	—	—	—	419	196	615	774	153	290	—	1.217	— 602
Segarra	—	—	—	—	406	—	406	541	176	—	—	717	— 311
Segrià	5.942	—	—	842	446	333	7.563	525	553	—	—	1.078	6.485
Urgell	—	—	—	—	724	142	866	830	—	—	—	830	36
REGIÓ IX	—	—	—	1.426	538	379	2.343	1.233	672	205	—	2.110	233
Alt Urgell	—	—	—	798	—	138	936	389	—	—	—	389	547
Pallars Jussà	—	—	—	—	538	112	650	209	523	205	—	937	— 287
Pallars Sobirà	—	—	—	—	—	—	—	516	149	—	—	665	— 665
Vall d'Aran	—	—	—	628	—	129	757	119	—	—	—	119	638
CATALUNYA	158.178	64.623	48.663	24.888	28.061	6.224	330.637	15.499	5.570	3.490	10.057	34.616	296.021

NOTA: Taula elaborada amb correcció de les xifres de població de 1981 d'acord amb les agregacions, segregacions i fusions de municipis registrades entre 1975 i 1981.

FONT: Elaboració a partir de les dades de, C.I.D.C., op. cit.

En la taula 2 s'ha calculat la distribució comarcal de la variació de població segons el sentit i volum de l'evolució demogràfica registrada a cada municipi entre 1975 i 1981. En aquest cas les diferències encara són més notables que les observades en l'apartat anterior. D'aquesta forma el conjunt dels municipis amb augment de població ha recollit més de 50.000 nous residents al Vallès Occidental, al Baix Llobregat o al Barcelonès, entre 20 i 30 mil al Maresme o al Vallès Oriental i entre 10 i 20 mil al Tarragonès, al Baix Camp i al Gironès. En canvi, el total dels municipis expansius del Priorat o la Terra Alta ha incrementat la població en menys de 100 habitants i en xifres no massa més altes a la Cerdanya, les Garrigues o el Solsonès.

Tanmateix, les conclusions podrien semblar no tan clares si s'analitza el conjunt dels municipis regressius de cada comarca, ja que el nivell màxim es troba al Vallès Occidental (pèrdua de 5.440 habitants, deguda quasi enterament a la baixa fiabilitat del recompte de 1975 al municipi de Terrassa). En forma semblant apareixen elevades pèrdues al Baix Llobregat i al Barcelonès a causa d'irregularitats similars en sengles municipis d'ambdues comarques. Llevat d'aquests casos anormals, la comarca en què el conjunt de municipis regressius registra major pèrdua de població és el Bergedà (2.814 habitants), seguida del Bages (1.725) que mostra la intensitat de la crisi industrial que tan fortament ha colpejat la Vall del Llobregat. Altres comarques en les quals els municipis regressius han perdut més de 1.000 habitants són l'Alt Empordà, la Garrotxa, l'Osona, la Noguera i el Segrià.

En canvi, els nivells mínims es registren al Baix Penedès, a la Vall d'Aran, al Maresme, al Vallès Occidental i al Garraf; en tots els casos, la pèrdua de població del conjunt de municipis regressius se situa per sota de 200 habitants.

3. Municipis de major dinàmica demogràfica entre 1976 i 1981.

L'indicador bàsic del dinamisme demogràfic d'un municipi és la taxa de creixement de la seva població.

Tanmateix, la validesa d'aquesta taxa és molt diferent segons si es tracta d'un municipi gran, mitjà o petit, ja que en el primer cas taxes moderades poden representar augments quantiosos de població, mentre que en municipis petits amb taxes extraordinàriament elevades suposen alces mínimes de població.

Per tant, i per avaluar millor l'abast de l'expansió demogràfica de cada municipi, s'analitzen seguidament i en forma conjunta els augments absoluts i relatius de la població municipal. En aquesta línia es tracten per separat els municipis segons hagin acrescut llur població en més o menys de 1.000 nous residents. Aquest tall suposa que pràcticament la totalitat dels municipis de més de 5.000 habitants se situen en el primer grup i els menors de 2.000 en el segon; resten els municipis situats en l'interval aproximat de 2.000 a 5.000 habitants, que s'estudien en un o en altre cas segons el nivell de les respectives taxes de creixement.

3.1. Municipis dinàmics amb augment de població superior a 1.000 habitants.

En el curs dels últims cinc anys quatre municipis catalans han crescut amb taxes superiors al 50%. Són: Cerdanyola i Barberà del Vallès, amb augments superiors a 20.000 i 13.000 habitants, respectivament, dels quals la major part, uns 11.000 habitants en cada cas, són deguts a la implantació del Polígon de Ciutat Badia a cavall d'ambdós municipis. Els altres dos municipis són Sant Andreu de la Barca (localització de noves àrees residencials i industrials), i Constantí, per la influència de l'àrea industrial de Tarragona (vegeu la taula 3).

En general s'observa que els municipis de major dinàmica, especialment els de taxes superiors al 20%, responen bé a l'efecte difusor d'àrees industrials pròximes o bé a l'impacte de la implantació de nuclis residencials del tipus ciutat-dormitori més o menys espontanis o

autònoms. Un altre fet notable és que aquests municipis més dinàmics tendeixen a situar-se en un radi superior a 20 quilòmetres de Barcelona i en els pocs casos que resten més pròxims són municipis bàsicament residencials (Esplugues de Llobregat, Castelldefels i, fins i tot, els esmentats Cerdanyola i Barberà del Vallès). En els mapes 1 (creixement absolut) i 2 (taxes) s'ha grafiat simbòlicament la intensitat del creixement demogràfic dels municipis catalans i es pot observar amb claredat l'anterior aspecte.

3.2. Municipis dinàmics amb augment de població inferior a 1.000 habitants.

En aquest grup i d'acord amb les dades de la taula 4, apareix una munició de municipis de característiques ben disperses. En uns casos l'increment de la població resident sembla plenament real, mentre en altres potser sigui només comptable per l'empadronament com a residents de població que tan sols té segona residència en el municipi.

Un element que sembla que ha contribuït a entorbolir el coneixement de les xifres reals de població resident en municipis de poca població, però amb un volum elevat de segona residència, és l'actual legislació fiscal. Així, l'Impost General sobre la Renda de les Persones Físiques, que considera desgravables les inversions fetes en habitatges de primera residència, però no les d'estiu i vacances, ha originat un cert empadronament addicional en municipis típics de segona residència. En aquest sentit només cal repassar la llista de municipis de majors taxes de creixement, per adonar-se de la possible desviació.

Aquest fet pot incidir, en sentit contrari, minvant en quantia indeterminada la xifra de població resident en alguns grans municipis urbans i especialment en el de Barcelona. Les anteriors hipòtesis podran ser parcialment estudiades quan es disposi de les dades resultants de les explotacions dels Padrons Municipals d'Habitants de l'any 1981.

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

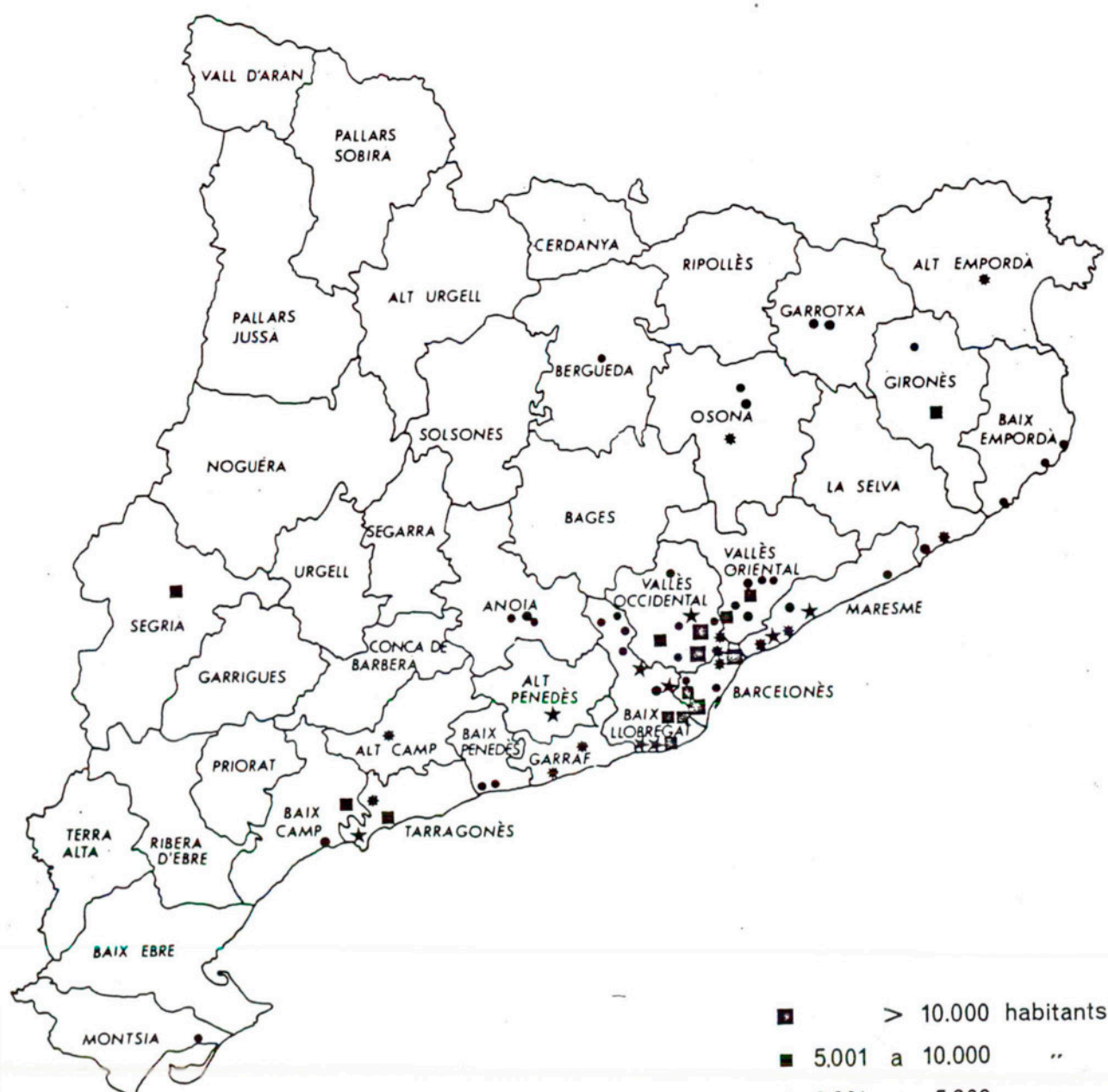
TAULA 3

MUNICIPIS DE MAJOR DINÀMICA DEMOGRÀFICA ABSOLUTA I RELATIVA, 1975-1981
(Municipis amb augment de població superior als 1.000 habitants)

Absolut Relatiu	>10.000	5.001—10.000	3.001—5.000	2.001—3.000	1.501—2.000	1.001—1.500
>50 %	Cerdanyola del Vallès (20.387) Barberà del Vallès (13.814)		Sant Andreu de la Barca (4.901)	Constantí (2.787)		
30,1 a 50 %			Vilaseca i Salou (4.120)	Vilassar de Mar (2.626)	Argentona (1.544)	Abrera (1.364) St. Quirze de Terrassa (1.183)
20,1 a 30 %		Granollers (8.829) Rubi (7.924) Esplugues de Llobregat (7.761) Mollet del Vallès (6.673)	Castelldefels (4.556) Premià de Mar (3.500)	St. Pere de Ribes (2.409) Lloret de Mar (2.277)	Cambrils (1.963)	Sta. Margarida de Montbui (1.392)
15,1 a 20 %		El Prat de Llobregat (9.361) Viladecans (6.784)	Vilafranca del Penedès (3.697)	El Masnou (2.247)	Montornès del Vallès (1.654) Canovelles (1.605)	Esparraguera (1.492) Les Franqueses (1.272) Parets (1.260) Vilanova del Camí (1.215) Cardedeu (1.122)
10,1 a 15 %	Badalona (26.061)	St. Boi de Llobregat (7.862) Girona * (7.761) Reus (7.760)	St. Feliu de Llobregat (4.045) Gavà (3.150)	Montcada i Reixac (2.351) Valls (2.131)	Blanes (1.865) Manlleu (1.841)	Olesa de Montserrat (1.408) St. Just Desvern (1.334) Banyoles (1.316) Castellar del Vallès (1.297) Torelló (1.238) Pineda de Mar (1.108) El Vendrell (1.090)
5,1 a 10 %		Tarragona (8.326) Lleida (5.942)	Mataró (4.865)	Vic (2.543) Vilanova i la Geltrú (2.474) Figueres (2.292) Ripollet (2.019)	Olot (1.893) St. Vicenç dels Horts (1.838)	St. Cugat del Vallès (1.477) St. Joan Despi (1.447) St. Feliu de Guixols (1.339) Palafrugell (1.339) Martorell (1.233) Berga (1.204) Amposta (1.152) La Llagosta (1.111) Sta. Perpètua de Mogoda (1.049) Palamós (1.026)
0,1 a 5 %	L'Hospitalet de Llobregat (12.933)		Sabadell (3.197)	Sta. Coloma de Gramanet (2.522)	Igualada (1.501)	Barcelona (1.491)

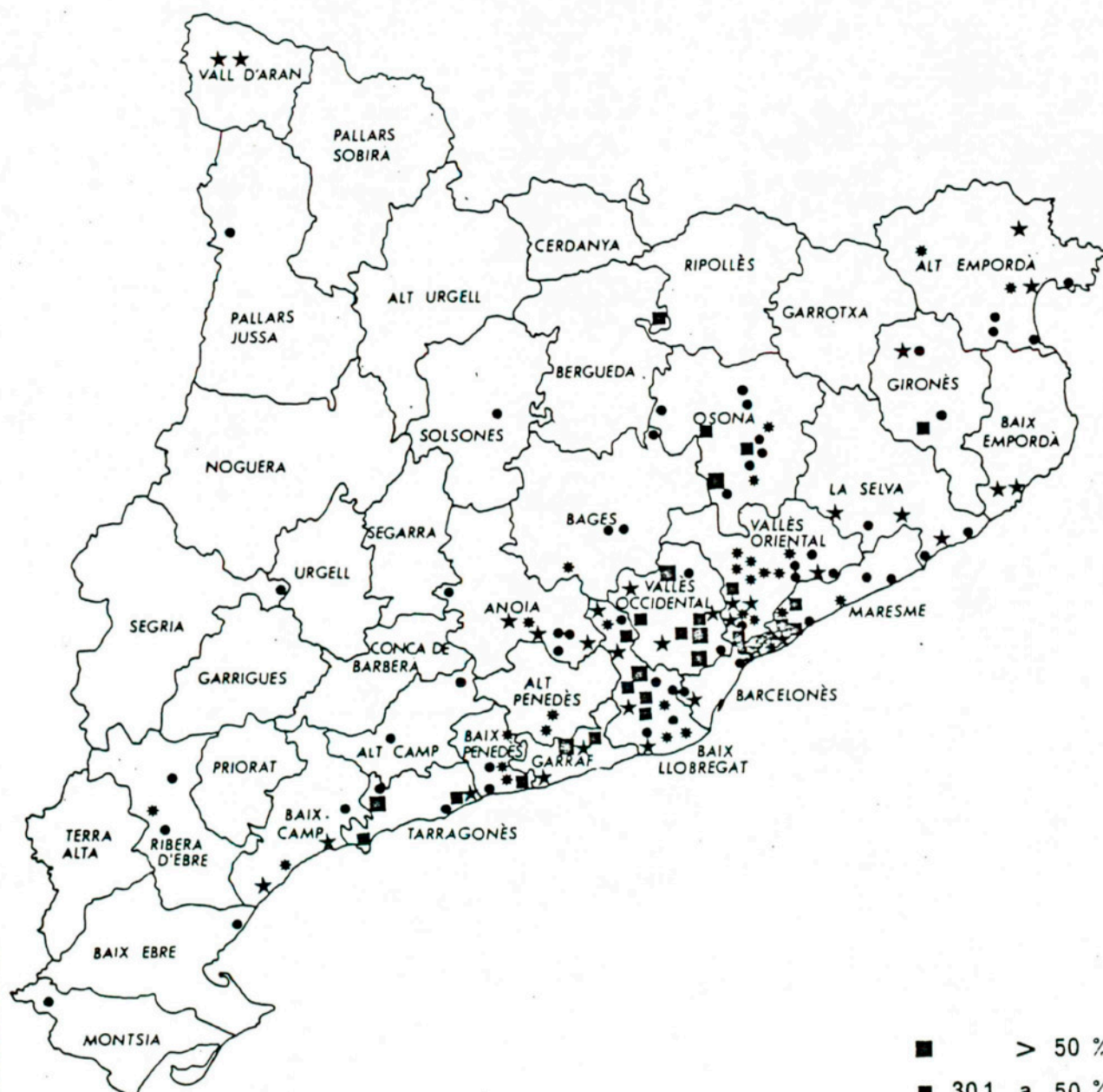
MUNICIPIS AMB MAJOR CREIXEMENT DE POBLACIÓ 1975-1981 (creixement >1000 habitants)

■	> 10.000	habitants
■	5.001 a 10.000	"
★	3.001 a 5.000	"
•	2.001 a 3.000	"
•	1.501 a 2.000	"
•	1.001 a 1.500	"

MAPA 1

MUNICIPIS AMB MAJORS TAXES DE CREIXEMENT DE POBLACIÓ 1975-1981 (taxes > 10%)

- > 50 %
- 30,1 a 50 %
- ★ 20,1 a 30 %
- 15,1 a 20 %
- 10,1 a 15 %

TAULA 4

MUNICIPIS DE MAJOR DINÀMICA DEMOGRÀFICA RELATIVA. — 1975-1981.

(Taxes de creixement superior al 10 %, però amb augments de població inferiors als 1.000 habitants).

	501 — 1.000	101 — 500	1 — 100
> 50 %	Matadepera (914)	Canyelles (200) Collsuspina (145)	
30,1 a 50 %	Cervelló (882) Corbera de Llobregat (755) St. Fost de Campcentelles (703) Lliçà de Munt (646) Polinyà (616)	Cabrils (469) Viladecaballs (394) Torrelles de Llobregat (391) Santa Eugènia de Berga (334) St. Bertomeu del Grau (300) Cunit (282) Vilablareix (238) Creixell (140)	Olivella (36) St. Jaume de Frontanyà (5)
20,1 a 30 %	Vallirana (944) Vandellòs (807) Palau de Plegamans (802) Alella (729) Castell d'Aro (644) Viella-Mig Aran (628) Castelló d'Empúries (546) Masquefa (511)	Porqueres (484) Cubelles (413) Maçanet de la Selva (413) Lliçà de Vall (323) Roda de Berà (311) La Torre de Claramunt (272) St. Esteve de Sesrovires (269) Sta. Cristina d'Aro (247) Collbató (121)	Riells del Montseny (95) Vacarisses (75) Vilalba Sasserra (39) Vilamaniscle (21) Vilamòs (15)
15,1 a 20 %	Premià de Dalt (836) Montroig del Camp (623) Sta. Margarida i Monjos (542)	Sta. Coloma de Cervelló (415) Sta. Eulàlia de Ronçana (328) Ascó (323) L'Ametlla del Vallès (265) Banyeres del Penedès (256) Bigues (224) Seva (207) Llorenç del Penedès (185) St. Vicenç de Montalt (164) Bellvei del Penedès (135)	St. Pere de Vilamajor (97) St. Salvador de Guardiola (87) Fortià (73) Òrrius (34) St. Llorenç de la Muga (26) Tabèrnoles (25)
10,1 a 15 %	Roses (859) Mollerussa (842) Montgat (777) Pallejà (648) Torredembarra (595) Llinars (588) Navarres (582) St. Fruitós de Bages (553) Sta. Maria de Palautordera (530) L'Escala (530)	Capellades (493) L'Ametlla de Mar (482) Mora d'Ebre (479) Taradell (446) Piera (439) Martorelles (408) Pont de Suert (378) Tossa (343) Hostalric (334) Tiana (291) Balenyà (284) Teià (281) La Sènia (251) Prats de Lluçanès (248) El Morell (210) St. Antoni de Vilamajor (203) Cabrera de Mar (176) St. Julià de Vilatorrada (163) Calldetenes (160) Sta. Oliva (130)	St. Feliu Sasserra (71) Vallgorguina (64) St. Cebrià de Vallalta (62) Vinebre (59) St. Miquel de Fluvià (47) Olius (43) Montmaneu (29) Cabrera d'Anoia (18) Querol (18) Sant Mori (16)

FONT: Elaboració a partir de les dades de, C.I.D.C., op. cit.

4. Municipis de major pèrdua de població.

Cal comentar per separat els municipis de Terrassa, Molins de Rei i Sant Adrià de Besòs, tots ells amb pèrdues comptables de població superiors a 1.000 habitants en el període 1975-1981, originades en ma-

jor, o menor grau per irregularitats en la Renovació Padronal de 1975.

De la resta de municipis amb disminució de població, destaquen les pèrdues màximes de municipis del Bages i Berguedà, ja que aquestes comarques tenen 10 dels 18 municipis que a Catalunya han perdut més de 200 habitants. Registren la major despoblació, Sallent (602 habitants),

Cercs (561) i Puig-reig (394), nuclis industrials i miners tradicionals de la Vall del Llobregat. Els restants vuit municipis de màxima despoblació absoluta es localitzen a comarques de tipus rural situades arreu de Catalunya.

JOAQUIM CAPELLADES

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:

Preu de subscripció anual: 500 ptes.

Adm.: Casa Caritat, Montealegre, 5

Tel. 301 00 66 — Barcelona-1

GENERALITAT DE CATALUNYA

Full n.º 21.

Desembre 1982

Departament de la
Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicació
de la Generalitat de Catalunya

DENSITAT DE POBLACIÓ DE CATALUNYA

Com a indicador de la densitat d'ocupació d'un territori es fa servir tradicionalment la relació entre la xifra de població i la superfície mesurada en Km² (hab./Km²). D'acord amb aquest indicador Catalunya, tenia l'any 1981, una densitat mitjana de població de 186'4 habitants per Km², aquesta xifra ha experimentat un creixement continuat durant tot el segle XX, de forma que s'ha triplicat des de l'any 1900 en que era només de 61'5 hab. per Km², passant pels 101'4 de 1950.

Les diferències en la densitat de població de les regions i comarques catalanes són molt notables i en el curs del temps encara s'han accentuat. Així en l'actualitat només la Regió I (Barcelona) té una densitat superior a la mitjana catalana i la Regió III (Tarragona) que és la que figura a continuació ja resta per dessota. En canvi, a primers de segle, ambdues regions estaven per damunt de la mitjana de Catalunya i un altre, la Regió II (Girona) s'hi aproximava (vegeu Taula I).

Si s'analitza la distribució de l'ocupació per comarques, les diferències encara són més importants. L'any 1981, només set comarques litorals o pre-litorals (les cinc de la Regió I més el Tarragonès i el Garraf), superaven la mitjana catalana i dues comarques més, el Baix Camp i el Gironès s'hi acostaven, mentre que la resta de co-

marques es situaven ja molt per sota d'aquella xifra. A principis de segle les comarques amb població relativa superior a la catalana eren 12 i a l'any 1950 aquesta xifra ja s'havia reduït a només 6, posteriorment el Vallès Oriental s'incorpora al grup de comarques de major densitat de població.

Els nivells mínims d'ocupació del territori, es registren en canvi en les comarques de muntanya, i especialment en la Regió IX en la que destaca la despoblació del Pallars Sobirà. S'ha indicat que amb el temps, les diferències de poblament encara s'han accentuat i així, es pot veure que mentre el 1900, la densitat de la comarca més poblada (el Barcelonès amb 3.595 hab./Km²) era unes 400 vegades més que la corresponent a la comarca més despoblada (Pallars Jussà amb 9'7 hab./Km²), en l'actualitat la densitat del Barcelonès és quasi 4.000 vegades superior a la del propi Pallars Sobirà (15.776 i 4 habitants per Km². respectivament).

D'acord amb les dades de la taula I, s'observa que les comarques de menys extensió territorial són les de major població absoluta i relativa, mentre les més extenses són també les més despoblades. Aquest fet no és casual, sino que en el seu dia ja va presidir l'elaboració de la Divisió Territorial de Catalunya, que intentava assolir una distribució el màxim equili-

brada possible, entre els nivells de població o d'extensió geogràfica que permetessin establir unes unitats catalanes de serveis.

Es pot indicar que entre les deu comarques de màxima densitat de població, set es troben entre les de menys extensió territorial, en canvi, l'afirmació contrària és menys clara, ja que només 4 de les comarques de menor densitat de població es situen entre les 10 comarques més extenses, això indica que algunes comarques de dimensió intermitja assoleixen també fites màximes de despoblació. Aquest fet és possible que condicioni la futura divisió territorial de Catalunya ja que, malauradament, algunes comarques actuals no es justifiquen com a unitats administratives i/o de serveis, ni en funció del territori ni de la població.

Les dades de població comarcal relativa, sovint donen una visió poc clara de l'ocupació real del territori, a causa de la macrocefàlia de les capitals que concentren moltes vegades fraccions importants de la població comarcal o originen un increment notable de la densitat mitjana de la comarca. Per això, s'ha elaborat la Taula 2, en la que també s'ha calculat la densitat de població de les capitals i de la resta del territori comarcal.

El conjunt dels 38 termes municipals de les capitals comarcals tenen una densitat de població mitjana superior

TAULA 1

EVOLUCIÓ DE LA SUPERFÍCIE, POBLACIÓ I DENSITAT DE LES COMARQUES I REGIONS DE CATALUNYA, 1981—1950—1900

	Superfície Km ² . (1981)	POBLACIÓ DE DRET			DENSITAT (hab. per Km ² .)			ORDENACIÓ 1981		
		1981	1950	1900	1981	1950	1900	Superfície	Població	Densitat
REGIÓ I	2.463,5	4.104.898	1.888.760	806.006	1.666,3	766,7	327,2			
Baix Llobregat	474,7	516.360	96.625	46.191	1.087,8	203,5	97,3	33	3	2
Barcelonès	159,2	2.511.592	1.446.170	572.411	15.776,3	9.084,0	3.595,5	38	1	1
Maresme	396,0	253.527	104.163	71.671	640,2	263,0	181,0	34	4	4
Vallès Occidental	619,7	608.477	174.221	73.381	981,9	281,1	118,4	28	2	3
Vallès Oriental	813,9	214.942	67.581	42.352	264,1	83,0	52,0	18	5	7
REGIÓ II	4.608,1	427.268	289.759	265.333	92,7	62,9	57,6			
Alt Empordà	1.339,0	80.790	63.410	66.266	60,3	47,3	49,5	6	14	21
Baix Empordà	700,5	81.990	52.103	55.397	117,0	74,4	79,1	22	13	11
Garrotxa	734,2	45.245	40.342	37.349	61,6	54,9	50,9	20	21	20
Gironès	838,8	136.637	83.302	60.518	162,9	99,3	72,1	16	9	9
Selva	995,6	82.606	50.602	45.803	83,0	50,8	46,0	12	12	17
REGIÓ III	1.932,5	345.899	179.760	157.346	179,0	93,0	81,4			
Alt Camp	548,1	33.027	28.973	34.411	60,3	52,9	62,8	29	25	22
Alt Penedès	514,4	63.530	44.301	38.885	123,5	86,1	75,6	32	18	10
Baix Penedès	264,0	29.023	15.116	17.062	109,9	57,2	64,6	36	26	14
Garraf	261,1	70.448	33.230	21.382	269,8	127,3	81,9	37	16	6
Tarragonès	344,9	149.871	58.140	45.576	434,5	168,6	132,1	35	8	5
REGIÓ IV	2.654,5	171.744	126.270	138.107	64,7	47,6	52,0			
Baix Camp	674,8	118.091	63.044	57.546	175,0	93,4	85,3	24	10	8
Conca de Barberà	637,8	18.140	22.348	27.520	28,4	35,0	43,1	26	31	27
Priorat	517,2	10.529	14.828	23.150	20,4	28,7	44,8	31	36	32
Ribera	824,7	24.984	26.050	29.891	30,3	31,6	36,2	17	27	26
REGIÓ V	2.460,3	129.257	127.939	102.312	52,5	52,0	41,6			
Baix Ebre	1.063,0	65.961	66.426	46.353	62,0	62,5	43,6	10	17	19
Montsià	657,3	49.564	42.988	33.027	75,4	65,4	50,2	25	19	18
Terra Alta	740,0	13.732	18.525	22.932	18,6	25,0	31,0	19	33	33
REGIÓ VI	2.769,7	156.661	119.630	97.145	56,6	43,2	35,1			
Cerdanya	546,4	12.041	11.582	11.930	22,0	21,2	21,8	30	34	31
Osona	1.191,8	111.518	75.347	56.971	93,6	63,2	47,8	8	11	15
Ripollès	1.031,5	33.102	32.701	28.244	32,1	31,7	27,4	11	24	25
REGIÓ VII	4.342,4	281.399	201.429	140.372	64,8	46,4	32,3			
Anoia	893,0	78.348	44.168	35.957	87,7	49,5	40,3	14	15	16
Bages	1.295,0	150.657	102.846	67.381	116,3	79,4	52,0	7	7	12
Berguedà	1.182,5	41.630	41.933	27.217	35,2	35,5	23,0	9	22	24
Solsonès	971,9	10.764	12.482	9.817	11,1	12,8	10,1	13	35	35
REGIÓ VIII	5.552,1	289.927	242.766	197.603	52,2	43,7	35,6			
Garrigues	839,9	22.810	28.100	30.058	27,2	33,5	35,8	15	28	28
Noguera	1.840,7	45.350	47.714	47.544	24,6	25,9	25,8	1	20	29
Segarra	720,4	17.359	21.160	21.434	24,1	29,4	29,8	21	32	30
Segrià	1.469,0	169.066	107.516	64.937	115,1	73,2	44,2	3	6	13
Urgell	682,1	35.342	38.276	33.630	51,8	56,1	49,3	23	23	23
REGIÓ IX	5.179,1	49.361	64.000	62.158	9,5	12,4	12,0			
Alt Urgell	1.446,9	19.335	22.002	18.898	13,4	15,2	13,1	4	29	34
Pallars Jussà	1.756,5	18.768	25.088	23.746	10,7	14,3	13,5	2	30	36
Pallars Sobirà	1.355,2	5.450	10.355	13.125	4,0	7,6	9,7	5	38	38
Vall d'Aran	620,5	5.808	6.555	6.389	9,4	10,6	10,3	27	37	37
CATALUNYA	31.962,5	5.956.414	3.240.313	1.966.382	186,4	101,4	61,5			

FONT: I.N.E., Poblaciones de derecho y de hecho de los municipios españoles; Censo de Población de 1981, Madrid, 1982.

C.I.D.C., Població dels municipis i comarques de Catalunya, 1975—1981, Barcelona 1981.

VILA, MARC AURELI. Els municipis de Catalunya, Generalitat de Catalunya, Barcelona 1982.

Elaboració pròpia a partir de les esmentades fonts.

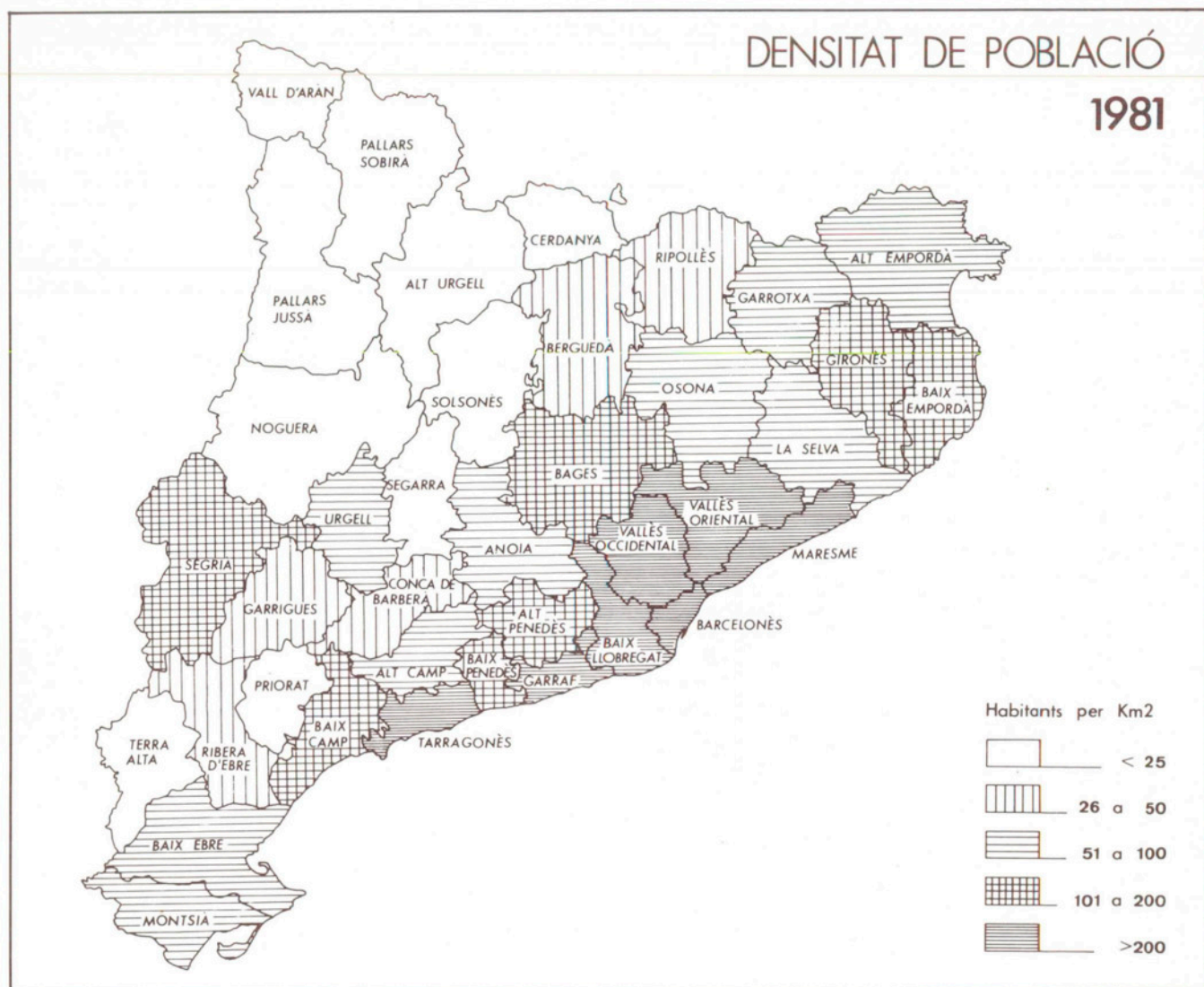
TAULA 2

SUPERFÍCIE, POBLACIÓ I DENSITAT DE LES COMARQUES DE CATALUNYA
(TOTAL COMARCAL, CAPITAL I RESTA DE MUNICIPIS), 1981

	TOTAL COMARCAL			Nom	CAPITAL			RESTA COMARCAL		
	Superfície	Població	Densitat		Superfície	Població	Densitat	Superfície	Població	Densitat
REGIÓ I	2.463,5	4.104.898	1.666,3		178,4	2.121.062	11.889,4	1.785,1	1.983.836	1.111,3
Baix Llobregat	474,7	516.360	1.087,8	Sant Feliu de LL.	11,9	38.004	3.193,6	462,8	478.356	1.033,6
Barcelonès	159,2	2.511.592	15.766,3	Barcelona	91,4	1.754.579	19.196,7	67,8	757.013	11.165,4
Maresme	396,0	253.527	640,2	Mataró	22,6	97.008	4.292,4	373,4	156.519	419,2
Vallès Occidental	619,7	608.477	981,9	Sabadell	37,6	186.123	4.950,1	582,1	422.354	725,6
Vallès Oriental	813,9	214.942	264,1	Granollers	14,9	45.348	3.043,5	799,0	169.594	212,3
REGIÓ II	4.608,1	427.268	92,7		207,3	156.512	755,0	4.400,8	270.756	61,5
Alt Empordà	1.339,0	80.790	60,3	Figueres	18,9	30.412	1.609,1	1.320,1	50.378	38,2
Baix Empordà	700,5	81.990	117,0	La Bisbal	20,8	7.411	356,3	679,7	74.579	109,7
Garrotxa	734,2	45.245	61,6	Olot	29,1	25.072	861,6	705,1	20.173	28,6
Gironès	838,8	136.637	162,9	Girona	67,2	86.624	1.289,0	771,6	50.013	64,8
Selva	995,6	82.606	83,0	Sta Coloma de F.	71,3	6.993	98,1	924,3	75.613	81,8
REGIÓ III	1.932,5	345.899	179,0		207,6	208.574	1.004,7	1.724,9	137.325	79,6
Alt Camp	548,1	33.027	60,3	Valls	55,9	18.857	337,3	492,2	14.170	28,8
Alt Penedès	514,4	63.530	123,5	Vilafranca del P.	19,6	25.029	1.277,0	494,8	38.501	77,8
Baix Penedès	264,0	29.023	109,9	El Vendrell	36,4	11.661	320,3	227,6	17.362	76,3
Garraf	261,1	70.448	269,8	Vilanova i la G.	33,5	43.915	1.310,9	227,6	26.533	116,6
Tarragonès	344,9	149.871	434,5	Tarragona	62,2	109.112	1.754,2	282,7	40.759	144,2
REGIÓ IV	2.654,5	171.744	64,7		219,3	91.515	417,3	2.435,2	80.229	32,9
Baix Camp	674,8	118.091	175,0	Reus	52,7	79.245	1.503,7	622,1	38.846	62,4
Conca de Barberà	637,8	18.140	28,4	Montblanc	90,2	5.291	58,7	547,6	12.849	23,5
Priorat	517,2	10.529	20,4	Falset	31,8	2.647	83,2	485,4	7.882	16,2
Ribera	824,7	24.984	30,3	Móra d'Ebre	44,6	4.332	97,1	780,1	20.652	26,5
REGIÓ V	2.460,3	129.257	52,5		592,3	60.921	102,9	1.868,0	74.336	39,8
Baix Ebre	1.063,0	65.961	62,0	Tortosa*	385,3	37.417	97,1	677,7	28.544	42,1
Montsià	657,3	49.564	75,4	Ampostà	136,2	14.673	107,7	521,1	34.891	67,0
Terra Alta	740,0	13.732	18,6	Gandesa	70,8	2.831	40,0	669,2	10.901	16,3
REGIÓ VI	2.769,7	156.661	56,6		123,0	48.203	391,9	2.646,7	108.458	41,0
Cerdanya	546,4	12.041	22,0	Puigcerdà	18,6	5.839	313,9	527,8	6.202	11,7
Osona	1.191,8	111.518	93,6	Vic	30,9	30.155	975,9	1.160,9	81.363	70,1
Ripollès	1.031,5	33.102	32,1	Ripoll	73,5	12.209	166,1	958,0	20.893	21,8
REGIÓ VII	4.342,4	281.399	64,8		90,1	118.353	1.313,6	4.252,3	163.046	38,3
Anoia	893,0	78.348	87,7	Igualada	8,3	31.532	3.799,0	884,7	46.816	52,9
Bages	1.295,0	150.657	116,3	Manresa	41,2	67.007	1.626,4	1.253,8	83.650	66,7
Berguedà	1.182,5	41.630	35,2	Berga	22,5	13.547	602,1	1.160,0	28.083	24,2
Solsonès	971,9	10.764	11,1	Solsona	18,1	6.267	346,2	953,8	4.497	4,7
REGIÓ VIII	5.552,1	289.927	52,2		474,5	142.063	299,4	5.077,6	147.864	29,1
Garrigues	839,9	22.810	27,2	Les Borges Blan.	61,9	5.174	83,6	778,0	17.636	22,7
Noguera	1.840,7	45.350	24,6	Balaguer	57,4	12.585	219,2	1.783,3	32.765	18,4
Segarra	720,4	17.359	24,1	Cervera	55,3	6.444	116,5	665,1	10.915	16,4
Segrià	1.469,0	169.066	115,1	Lleida	211,7	106.814	504,6	1.257,3	62.252	49,5
Urgell	682,1	35.342	51,8	Tàrraga	88,2	11.046	125,2	593,9	24.296	40,9
REGIÓ IX	5.179,1	49.361	9,5		634,7	20.215	31,8	4.544,4	29.146	6,4
Alt Urgell	1.446,9	19.335	13,4	La Seu d'Urgell	10,2	10.190	999,0	1.436,7	9.145	6,4
Pallars Jussà	1.756,5	18.768	10,7	Tremp	313,7	5.603	17,9	1.442,8	13.165	9,1
Pallars Sobirà	1.355,2	5.450	4,0	Sort	105,1	1.548	14,7	1.250,1	3.902	3,1
Vall d'Aran	620,5	5.808	9,4	Viella	205,7	2.874	14,0	414,8	2.934	7,1
CATALUNYA	31.962,5	5.956.414	186,4		2.727,2	2.967.418	1.088,1	29.235,3	2.988.996	102,2

*Inclou els termes municipals de Camarles, Sant Jaume d'Enveja, tant a efectes de superfície com de població.

FONT: Elaboració pròpia a partir de les fonts i dades de la taula 1.

als 1.000 habitants per Km² i al contrari els restants 897 municipis només assoleixen una ocupació mitjana de poc més de 100 hab./Km². Com a detall anecdòtic es pot indicar que la població resident en el conjunt de les capitals és pràcticament la mateixa que la que té la residència en la resta de municipis, una mica menys de tres mil.lions d'habitants en ambdós casos.

Les comarques que indiquen una distribució de poblament més equilibrada, en general, pel reduït pes demogràfic de llurs capitals respecte al total de la població comarcal, són el Baix Empordà, la Selva, el Baix Llobregat, la Ribera i el Montsià. Pel contrari les comarques en les que es registren les màximes desviacions relatives entre la densitat global de la comarca i la de la resta de l'àmbit co-

marcal, exclosa la capital, són la Garrotxa, el Gironès, l'Alt Camp, el Garraf, el Tarragonès, el Baix Camp, el Solsonès, el Segrià i l'Alt Urgell, totes elles amb densitats comarcals com a mínim del doble de la corresponent al grup de municipis sense la capital.

JOAQUIM CAPELLADES

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:

Preu de subscripció anual: 500 ptes.

Adm.: Casa Caritat, Montalegre, 5

Tel. 301 00 66 — Barcelona-1

GENERALITAT DE CATALUNYA

Full n.º 22 i 23

Departament de la
Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

Gener - Febrer 1983

ERRADA D'IMPRESSA

Tots els valors de les taxes de natalitat i fecunditat són en ‰ (tant per mil).

Per errada d'impressió apareixen com a ‰ en el text i en la taula nº 5.

LA NATALITAT A CATALUNYA

Cal iniciar l'anàlisi de la natalitat a Catalunya amb unes consideracions de tipus metodològic, especialment pel que fa referència a les fonts d'informació i al seu abast. La font bàsica de dades sobre la xifra de naixements es la publicació anual de l'INE, «Movimiento Natural de la Población de España». En aquesta publicació i fins a l'any 1975 es faciliten les dades només en funció del lloc d'inscripció del fet causant (naixement, defunció, matrimoni). A partir d'aquesta data és possible separar el lloc d'inscripció del de residència dels pares (naixements), residència del difunt (defuncions) o residència dels cònjuges (matrimoni). També a partir de 1975 es comencen a publicar de forma sistemàtica les corresponents dades municipals d'acord amb el municipi de residència paterna. Tanmateix aquesta informació es publica amb un notable retard, ja que les últimes dades disponibles fan referència a l'any 1978.

Amb posterioritat a aquesta data només es tenen les dades provisionals de moviment natural de la població, agregades a nivell «provincial» amb una única desagregació per a la capital. Però com que aquestes dades provisionals es refereixen al lloc d'inscripció del fet causant, fins i tot la desagregació disponible per a cadascuna de les capitals de les quatre demarcacions territorials catalanes té una validesa limitada, ja que totes concentren una xifra de naixements corresponent a una àrea geogràfica més gran que la del seu terme municipal.

Una última consideració de tipus metodològic fa referència a l'exhaustivitat de les dades publicades. Amb anterioritat a 1975 la natura agregada de les dades disponibles no facilita l'anàlisi d'aquesta qüestió.

Al 1975 data del canvi en els criteris de publicació, no semblen detectar-

se problemes greus d'exhaustivitat a nivell municipal. Tanmateix a partir de l'any següent la situació varia notablement i es comencen a trobar greus mancances en alguns municipis de la demarcació territorial de Barcelona. Es detecten caigudes absolutament injustificades de la xifra de naixements i també de les de defuncions, centrades bàsicament en el Maresme i l'Anoia i que tenen com casos més significatius Mataró i Vilassar de Mar en la primera comarca, mentre que Igualada, Santa Margarida de Montbui i Vilanova del Camí corresponen a la segona comarca.

És especialment desconcertant aquest fet ja que el circuit de recollida de les dades oficials de moviment natural és molt elemental, surt dels Registres Civils que subministren directament les dades a l'INE, via les delegacions territorials.

Paral·lelament alguns municipis que per a la seva gestió interna recu-

TAULA 1

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE NAIXEMENTS I DE LA TAXA BRUTA DE NATALITAT, CATALUNYA I ESPANYA, 1950-1981

	NOMBRE DE NAIXEMENTS						TAXA BRUTA DE NATALITAT (Per mil)					
	Barce-lona	Girona	Lleida	Tarra-gona	Cata-lunya	Espanya	Barce-lona	Girona	Lleida	Tarra-gona	Cata-lunya	Es-panya
1. Pel lloc de naixement.												
1950	33.742	4.860	5.343	5.425	49.370	558.965	15,2	15,0	16,2	15,2	15,3	20,1
1951	33.907	4.920	5.098	5.407	49.332	561.192	15,1	15,2	15,7	15,1	15,2	20,0
1952	36.748	4.970	5.535	5.493	52.746	586.281	15,9	15,2	17,0	15,4	15,9	20,7
1953	37.687	4.843	5.487	5.438	53.455	582.704	15,9	14,7	16,8	15,2	15,8	20,4
1954	39.792	5.113	5.607	5.560	56.072	571.561	16,3	15,4	17,1	15,5	16,4	19,8
1955	41.467	5.230	5.891	5.533	58.121	592.219	16,6	15,6	17,9	15,4	16,5	20,9
1956	43.946	5.282	5.862	5.665	60.755	601.463	17,2	15,6	17,8	15,7	16,9	20,5
1957	48.357	5.623	6.216	6.010	66.206	639.453	18,5	16,5	18,8	16,6	18,1	21,6
1958	51.117	5.513	5.900	6.095	68.625	646.231	19,1	16,0	17,8	16,8	18,4	21,7
1959	52.203	5.677	6.045	6.044	69.969	647.160	19,0	16,3	18,2	16,7	18,5	21,5
1960	52.355	5.611	5.910	6.128	70.004	654.537	18,6	16,0	17,7	16,9	18,2	21,6
1961	53.007	5.667	6.210	6.130	71.014	645.613	18,2	16,1	18,6	16,9	17,9	21,1
1962	56.991	5.947	6.084	6.605	75.627	649.680	19,1	16,8	18,2	18,2	18,7	21,1
1963	61.100	6.035	5.978	6.552	79.665	662.517	20,0	17,9	17,8	18,0	19,3	21,3
1964	67.418	6.425	6.301	7.085	87.232	668.708	21,5	17,9	18,8	19,5	20,8	22,0
1965	69.152	6.498	6.057	7.051	88.758	667.749	21,5	18,0	18,0	19,4	20,8	21,1
1966	71.471	6.552	5.883	7.480	91.386	661.731	21,7	18,0	17,4	20,5	21,0	20,8
1967	74.915	6.503	5.740	7.530	94.688	672.039	22,2	17,8	17,0	20,7	21,3	20,9
1968	74.453	6.482	5.523	7.224	93.682	659.677	20,7	16,3	16,4	17,7	19,5	20,2
1969	74.936	6.647	5.522	7.451	94.556	658.931	20,3	16,5	16,3	18,1	19,2	20,0
1970	78.916	6.707	5.525	7.230	98.378	656.102	20,4	16,3	15,9	16,9	19,4	19,5
1971	82.125	7.023	5.324	7.616	102.088	664.770	20,7	16,8	15,3	17,4	19,7	19,5
1972	84.507	7.103	5.345	7.780	104.735	665.569	20,8	16,8	15,4	17,4	19,8	19,4
1973	86.549	7.143	5.319	8.015	107.026	666.336	20,8	16,7	15,3	17,5	19,8	19,2
1974	90.536	7.496	5.523	8.546	112.101	682.010	21,3	17,3	15,8	18,2	20,4	19,5
1975	88.716	7.555	5.406	8.546	110.223	669.378	20,4	17,2	15,5	17,8	19,7	18,9
1976	82.644	7.587	5.635	9.095	104.961	677.456	18,7	17,1	16,2	18,8	18,4	18,9
1977	81.261	7.493	5.346	8.984	103.084	656.357	18,2	16,7	15,3	18,3	17,9	18,1
1978	75.491	7.514	5.291	8.796	97.092	636.892	16,8	16,6	15,1	17,7	16,7	17,3
2. Per la residència de la mare.												
1975	88.841	7.860	5.090	8.545	110.336	669.378	20,4	17,9	14,6	17,8	19,7	18,9
1976	82.847	7.954	5.358	9.107	105.266	677.456	18,8	17,9	15,4	18,8	18,5	18,9
1977	81.368	7.853	5.075	9.005	103.301	656.357	18,3	17,5	14,5	18,4	18,0	18,1
1978	75.681	7.838	5.025	8.886	97.430	636.892	16,8	17,3	14,3	17,9	16,8	17,3
3. Pel lloc de naixement (dades provisionals)												
1977	77.526	7.574	5.601	9.225	99.926	661.145	17,4	16,9	16,0	18,8	17,4	18,2
1978	74.795	7.472	5.248	8.627	96.142	632.975	16,6	16,5	15,0	17,4	16,6	17,3
1979	65.863	7.801	4.895	8.009	86.568	597.252	14,5	17,0	13,9	15,9	14,8	16,1
1980	61.105	6.895	4.571	7.740	80.311	565.404	13,3	14,9	13,0	15,2	13,6	15,2
1981	50.735	6.058	4.174	7.066	68.033	532.255	10,9	12,9	11,7	13,7	11,4	14,1

FONT: I.N.E., Movimiento Natural de la población de España. Anual.
I.N.E., Anuario Estadístico de España. Anual.
C.I.D.C., Catalunya en Xifres/2, 1982.
C.I.D.C., Catalunya en Cifras, 1973.
Elaboració pròpia a partir de les esmentades fonts.

llen també les dades de moviment natural en els esmentats registres, disposen de dades que es poden qualificar de correctes. També cal indicar que mentre l'esmentat organisme estatal careix d'aquestes deficiències, no sembla que les hagi pogut subsanar, almenys en les publicacions últimament aparegudes.

Tanmateix aquesta inexhaustivitat de les dades no invalida la formació per l'anàlisi de la natalitat a Catalunya, ja que la seva correcció per l'any 1976 i posteriors implicaria un possible increment de natalitat només d'unes poques dècimes en les taxes i per tant l'abast es pot limitar a l'anàlisi de les dades comarcals.

ment el començament del Segle XX.

Així si considerem la taxa bruta de natalitat o (simplement taxa de natalitat que és la relació per quocient entre el nombre de nascuts vius en un any i la població mitjana d'aquest any), Catalunya parteix d'unes taxes del 27% al voltant de l'any 1900, i redueix la fecunditat relativa fins al 14% entre 1936 i 1945. En canvi Espanya amb taxes del 35% a inicis del segle baixa fins al 21% pels volts de 1950.

A partir d'aquestes dades les taxes catalanes de natalitat comencen a créixer de manera continuada i així es produirà un fet singular de la fecunditat catalana i que la diferencia notablement de la corresponent a altres àmbits territorials, la forta recuperació que es registra entre 1960 i 1974 (vegeu taula 1). En Europa el "baby-boom" posterior a la segona guerra mundial inicia la seva inflexió a principis dels anys seixanta i n'accentua la caiguda a partir de l'any 1967. Paral·lelament en el conjunt de l'Estat Espanyol la caiguda de la natalitat és pràcticament continua durant tot el Segle XX, només amb una petita recuperació entre 1955 i 1965. D'aquesta manera es produirà un fenomen insòlit en

la demografia catalana moderna, entre 1966 i 1975 les taxes catalanes de natalitat passen a ser superiors a les espanyoles, especialment l'any 1974 en que la diferència es quasi d'un punt (20,4% a Catalunya i 19,5% a Espanya).

L'esmentada taxa bruta de natalitat molt útil com a indicador sintètic de la fecunditat relativa, està condicionada a l'estructura d'edat i sexe d'una població, per això es d'interès acompanyar-la d'altres índexs relacionats amb la població femenina i especialment amb els seus efectius en edat fecunda. Així la taxa global de fecunditat general (o simplement taxa de fecunditat que és la relació per quocient entre el nombre de naixements en un any i la xifra mitjana de dones entre 15 i 49 anys en el mateix període) senyala una clara tendència alcista entre 1950 i 1965 i més atenuada fins a 1975. A Espanya aquesta taxa assoleix un màxim l'any 1965 i posteriorment comença a declinar de manera semblant a la taxa bruta de natalitat. (vegeu la taula 2).

Un indicador encara més depurat de fecunditat però d'obtenció molt més complexa, és la taxa bruta de reproducció (indica el nombre mitjà de filles per dona, d'acord amb les

1. La natalitat catalana entre 1900 i 1975

Des del Segle XIX Catalunya segueix amb petites desviacions el model europeu de reducció continuada de la fecunditat i aquesta pauta es prolonga fins a mitjans del segle actual. Aquesta evolució és força diferent de la corresponent a la resta de l'Estat ja que en aquest la minva de la natalitat no s'indica fins pràctica-

TAULA 2

EVOLUCIÓ DE LA TAXA GLOBAL DE FECUNDITAT GENERAL (PER MIL). 1950-1975

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya
1950	49,5	54,7	61,8	55,8	51,7	71,9
1955	56,9	59,1	70,1	60,0	58,5	75,8
1960	67,5	64,4	73,1	70,3	67,9	83,5
1965	78,9	69,3	75,4	73,9	77,4	84,3
1970	79,8	68,3	69,1	71,4	77,5	82,0
1975	81,3	76,2	64,4	77,7	79,6	78,1

taxes anuals de fecunditat de cada grup d'edat de dones en període de vida fecunda i en absència de mortalitat). Aquesta taxa que ha estat calculada per l'INE al conjunt de l'Estat, cau en forma continua des de començament de segle i fins a 1939, i experimenta una lleugera recuperació en els anys quaranta, però sense assolir mai els nivells anteriors a la guerra, té un nou mínim relatiu entorn de 1950, amb posterior recuperació fins a 1964 (màxim de postguerra) i devala posteriorment de manera continua fins a l'actualitat en que se situa de nou en valors mínims. És a dir que tots els indicadors de fecunditat, més o menys elaborats, indiquen tendències semblants en llur evolució.

2. La natalitat catalana després de 1975

La fecunditat catalana que com s'ha vist assoleix fites màximes, absolutes i relatives, en l'any 1974, torna a canviar a partir d'aquesta data. Mentre les taxes espanyoles continuen la seva lenta i contínua reducció secular, la corba de la natalitat catalana inverteix el seu pendent que passa a ser negatiu amb una disminució gradual i progressiva de la xifra de naixements. La caiguda de la natalitat catalana s'accentua a partir de l'any 1978, amb una disminució ràpida de les taxes que experimenten reduccions de quasi dos punts cada any fins al 1981.

D'aquesta manera la taxa bruta de natalitat de Catalunya que era del 20,4% l'any, s'ha reduït quasi a la meitat (11,4% l'any 1981). Una davallada semblant de la natalitat de nou punts, només en set anys, no s'havia registrat a Catalunya en tot el segle actual, ja que la màxima reducció secular havia estat d'uns set punts i per al conjunt de la dècada dels trenta. Comporta la caiguda de la xifra de naixements de 112.000 a l'any 1974 a només 68.000 registrats durant 1981 i per tant una reducció total de 44.000 naixements en aquest curt període.

L'esmentada manca d'exhaustivitat de les dades del moviment natural de la població, no explica aquesta davallada, ja que com a màxim es pot avaluar, en principi, en uns 2.500 naixements anuals a partir de 1976, en el conjunt de les comarques del Maresme i l'Anoia, equivalents a una reducció de la taxa de natalitat d'unes cinc dècimes en la demarcació de Barcelona que correspondrien a unes quatre dècimes per al total de Catalunya. Al conjunt de l'Estat la disminució, encara que important, és més petita que la catalana, ja que passa de 682.000 naixements a l'any 1974 a 532.000 a l'any 1981, amb una reducció de la taxa en cinc punts, del 19,5% al 14,1%. Això comporta una pèrdua notable de pes de la xifra de naixements de Catalunya respecte a la de l'Estat, ja que mentre la participació catalana era del 16% en el conjunt espanyol de l'any 1974 (equivalent a la de la població), set anys després és només del 12,8%. Es a dir que mentre a la primera data, un de cada sis nens nascuts a l'Estat naixia a Catalunya, ara la proporció és només d'un infant per cada vuit.

En l'actualitat no es pot disposar d'indicadors més acurats per a avaluar la reducció recent de la fecunditat a Catalunya i a Espanya, ja que per al càlcul de la taxa global de fecunditat general caldrien les dades de l'estructura d'edat de l'any 1981, encara no disponibles. Tanmateix l'INE ha estimat els valors de la taxa bruta de reproducció pel conjunt de l'Estat en 1,229 per l'any 1978 i 1,141 per l'any 1979, xifra aquesta que només supera el mínim històric d'1,025 registrat en les circumstàncies excepcionals de 1939. Tot fa suposar que aquest indicador haurà caigut per sota de la unitat en arribar a l'any 1981.

D'altra banda, sembla que la reducció de la fecunditat no ha estat homogènea pels diferents grups d'edat de dones en edat fecunda sino que s'ha transformat el calendari de naixements, en el sentit d'una concentració dels naixements en les edats més joves de la mare, és a dir que s'ha produït una disminució en l'edat mitjana de les mares i a més

aquesta reducció de la fecunditat és creixent amb l'edat.

En arribar a aquest punt, la pregunta bàsica a formular-se és la següent: la caiguda actual de la xifra de naixements pot ser deguda simplement a un allargament, provisional o no, dels intervals entre naixements, compatible amb una concentració en les edats més joves de la mare, però també pot ser per una variació de la intensitat de la fecunditat que comportaria una disminució real en la descendència final de les generacions actualment en edat fecunda. Tanmateix la resposta a aquest interrogant no es podrà donar amb certesa fins a l'acabament de la vida fecunda d'aquestes generacions. Mentre caldrà examinar les dades internacionals per a intentar donar alguna pista en aquest sentit.

3. La natalitat als països industrialitzats

En relació amb els països industrialitzats de l'Europa Occidental els nivells actuals de la natalitat catalana són força reduïts ja que la taxa bruta de natalitat a Catalunya ha estat del 11,4% a l'any 1981, inferior a la mitjana de la Comunitat Econòmica Europea que era del 12,6% a l'any 1980. Pites inferiors a la catalana només es troben a la República Federal d'Alemanya; els països escandinaus se situen al mateix nivell de Catalunya (Dinamarca 11,2% i Suècia 11,7%) i també Itàlia que ha sofert una forta reducció de la natalitat.

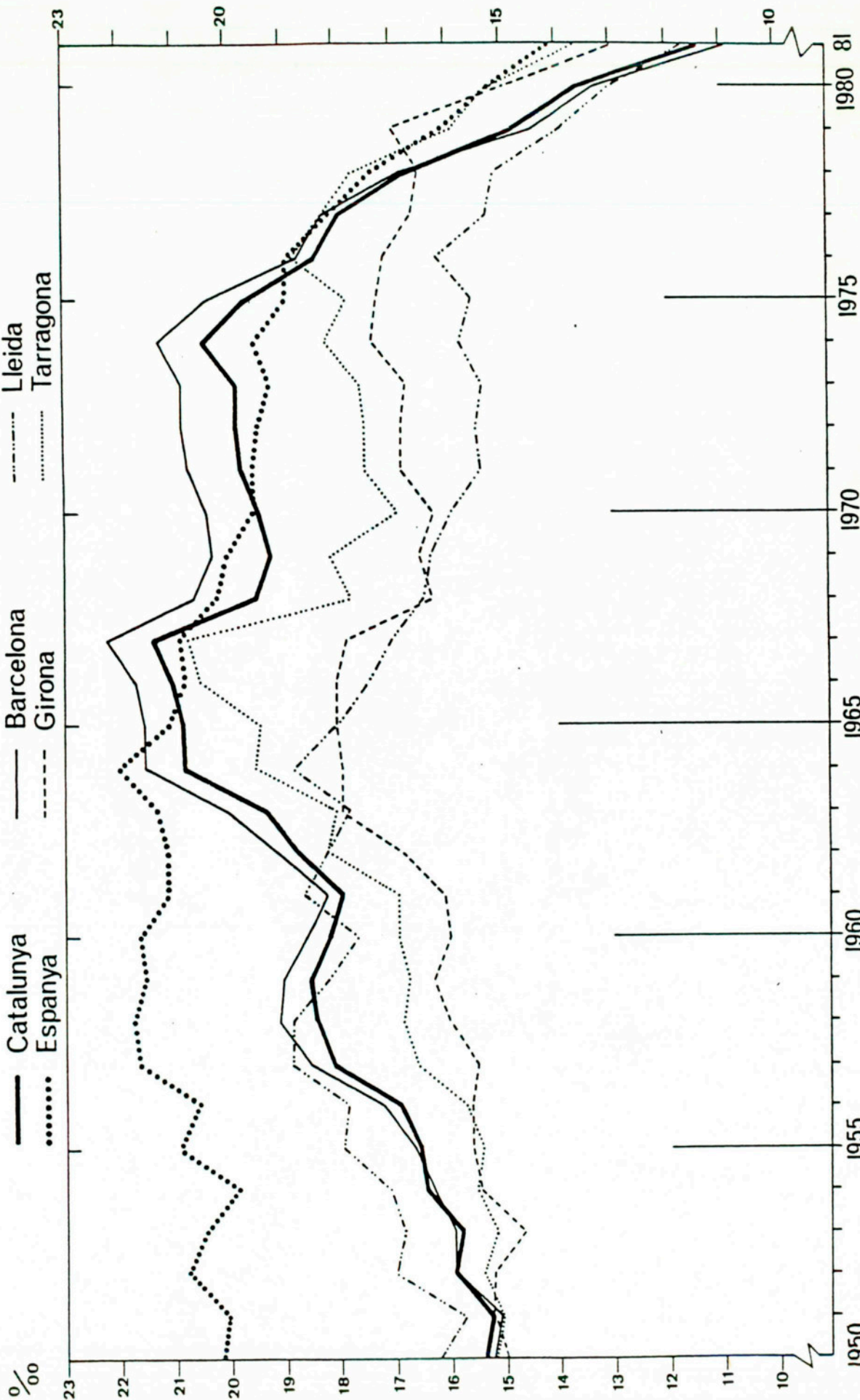
Els altres estats tenen ja taxes superiors (Bèlgica i Holanda amb 12,7% i 12,8% respectivament, el Regne Unit amb 13,5% o França 14,7%, Grècia 15,6% i Irlanda amb un excepcional 21,9%). Fora d'Europa els principals països industrials també tenen nivells més alts que els catalans (Japó 13,7%, Estats Units 15,8% i la Unió Soviètica 18,6%).

És important destacar però que pràcticament la totalitat dels esmentats països que tenien taxes que dis-

TAXES BRUTES DE NATALITAT

Evolució 1950-1981

— Catalunya
 Espanya
 — Barcelona
 - - - Girona
 - - - Lleida
 Tarragona

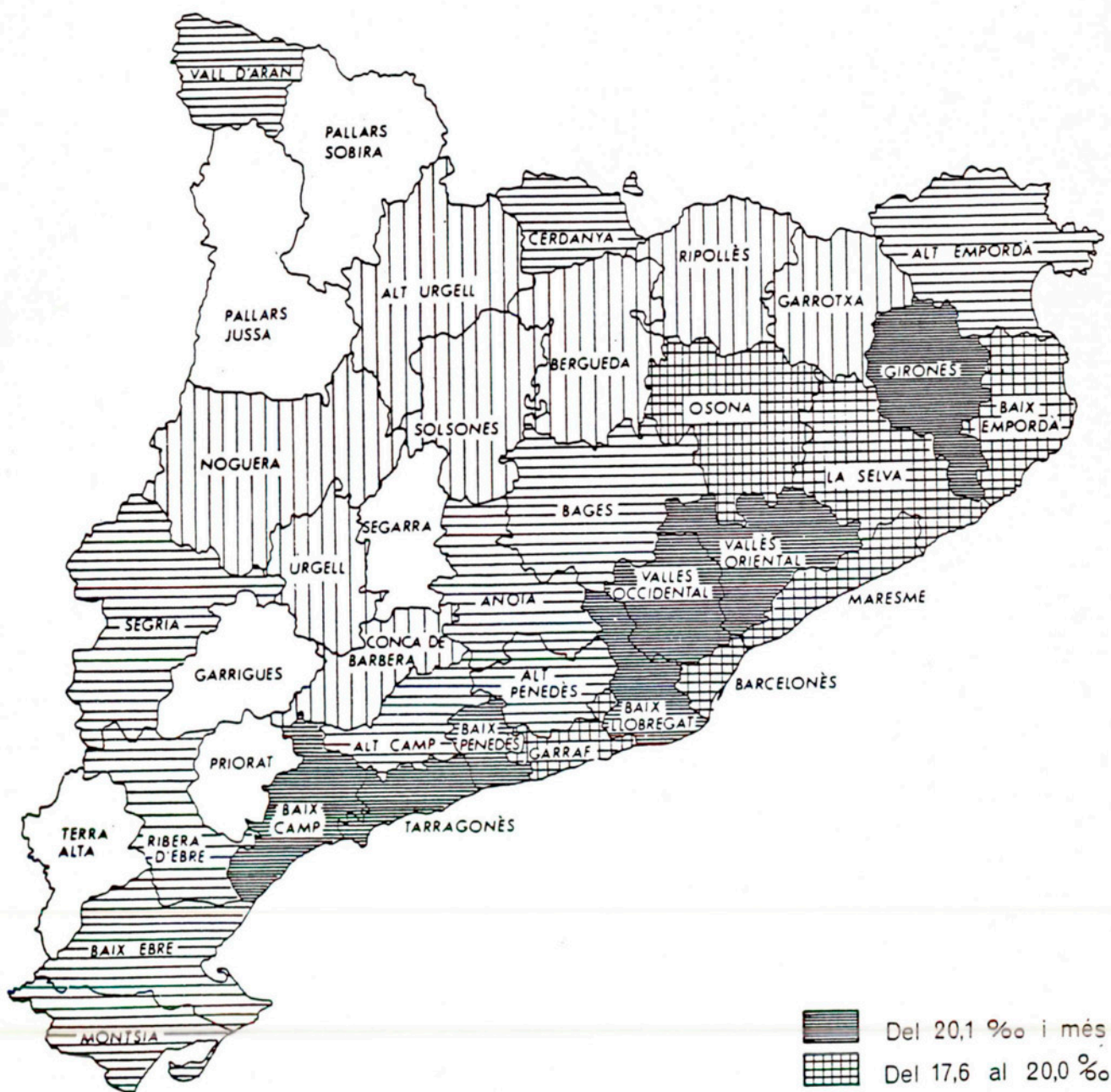

TAXES BRUTES DE NATALITAT

Mitjana 1975-1978

(nascuts vius per mil habitants)

- Del 20,1 % i més
- Del 17,6 al 20,0 %
- Del 15,1 al 17,5 %
- Del 12,6 al 15,0 %
- Fins al 12,5 %

minuïen de manera continua des de 1960-1965 han estabilitzat llurs taxes durant la dècada dels setanta i fins i tot s'ha produït una petita recuperació de la fecunditat a partir de 1978, encara que no es pot dir si la tendència a l'augment pot continuar, dins d'una situació de relativa estabilitat, tal com s'ha indicat a la Conferència Europea de Població organitzada fa poc pel Consell d'Europa (setembre de 1982).

Pel que fa referència a Catalunya, i amb menys intensitat a Espanya, s'observa un accentuat paral·lelisme entre l'evolució de l'activitat econòmica i la de la realitat, ja que l'evolució alcista que es registra als anys seixanta coincidint amb l'expansió econòmica desordenada d'aquelles dates assoleix la màxima de naixements l'any 1974 coincidint pràcticament amb les acaballes del cicle econòmic expansiu, i la caiguda de la fecunditat s'accelera a partir de 1978 en què s'accentua la depressió industrial catalana.

Amb aquest enfocament es pot pensar en una continuació del retrocés

de la natalitat catalana, però cal tenir present que les taxes actuals ja són extraordinàriament baixes, especialment si tenim present que l'estructura d'edats de Catalunya és molt jove en relació amb l'europea. També cal tenir present que a partir de 1975 entren en edat fecunda les generacions "plenes" nascudes després de 1960. A més ja s'ha comentat que a Europa, malgrat la crisi econòmica, la natalitat sembla consolidar-se en els nivells actuals, similars o superiors als catalans. En conseqüència, la fecunditat catalana, malgrat l'alarmant caiguda dels últims anys, pot estar a punt de tocar fons i estabilitzar-se en uns fites pròximes a les d'Europa Occidental.

Tanmateix aquestes xifres de natalitat relativa no són suficients a la majoria de països per a assegurar el reemplaçament generacional a llarg termini. A Espanya sembla que aquest punt s'ha assolit ja a l'any 1981 per quant la taxa bruta de reproducció ha caigut per sota dels dos fills per dona i per tant la xifra

de Catalunya ha d'ésser encara inferior.

4. Distribució comarcal de la natalitat.

Arribats a aquest punt cal estudiar la distribució de la natalitat per les diferents contrades catalanes ja que l'anàlisi centrat en les quatre demarcacions territorials no permet destacar les variacions que es registren dins de Catalunya. En la taula 4 es presenta la sèrie corresponent als naixements i taxes brutes de natalitat de cadascuna de les regions i comarques catalanes. La informació fa referència al període 1975-1978 únics anys pels que s'han publicat les dades de moviment natural per municipis, a partir d'aquestes dades municipals s'ha realitzat l'elaboració per als àmbits abans esmentats.

Les taxes de natalitat s'han calculat d'acord amb la població mitjana de

TAULA 3

TAXA BRUTA DE NATALITAT, COMPARACIONS INTERNACIONALS (PER MIL HABITANTS)

	1971	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Catalunya (1)	19,7	19,7	18,4	17,9	16,7	14,8	13,6	11,4
Espanya (1)	19,5	18,9	18,9	18,1	17,3	16,1	15,2	14,1
Comunitat Econòmica Europea	15,7	12,9	12,6	12,3	12,2	12,3	12,6	•
Bèlgica	14,6	12,2	12,3	12,4	12,5	12,6	12,7	•
Dinamarca	15,2	14,2	12,9	12,2	12,2	11,6	11,2	•
República Federal d'Alemanya	12,7	9,7	9,8	9,5	9,4	9,5	10,1	•
Grècia	16,0	15,7	16,0	15,5	15,7	15,7	15,6	•
França	17,2	14,1	13,6	14,0	13,8	14,1	14,7	•
Irlanda	22,7	21,1	21,0	21,1	21,1	21,5	21,9	•
Itàlia	16,8	14,8	13,9	13,1	12,6	11,8	11,3	•
Luxemburg	12,9	11,0	10,8	11,2	11,2	11,2	11,4	•
Holanda	17,2	13,0	12,9	12,5	12,6	12,5	12,8	•
Regne Unit	16,2	12,5	12,1	11,8	12,3	13,1	13,5	•
Portugal	20,2	19,1	19,3	18,6	17,1	16,3	16,3	•
Suècia	14,1	12,7	12,0	11,6	11,3	11,6	11,7	•
Estats Units	17,2	14,8	14,8	15,3	15,3	15,8	15,8	•
Japó	19,3	17,2	16,3	15,4	14,9	14,2	13,7	•

FONT: Eurostat, Revue 1971-1980.

(1) Dades provisionals pels anys 1979 a 1981.
• Sense dades per l'any 1981.

TAULA 4

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE NAIXEMENTS I DE LA TAXA BRUTA DE NATALITAT DE CATALUNYA PER REGIONS I COMARQUES.
1975-1978

	NOMBRE DE NAIXEMENTS				TAXA BRUTA DE NATALITAT				
	1975	1976	1977	1978	1975	1976	1977	1978	Mitjana 1975-78
REGIÓ I	80.520	75.141	73.574	68.643	20,8	19,2	18,6	17,2	19,0
Baix Llobregat	10.307	10.450	10.300	9.956	22,2	22,3	21,5	20,3	21,6
Barcelonès	50.235	47.157	44.233	41.343	20,0	19,1	17,9	16,6	18,4
Maresme (1)	4.383	2.792	2.692	2.448	19,0	12,0	11,3	10,1	17,9
Vallès Occidental	11.746	10.648	12.163	11.076	21,2	19,0	21,3	19,1	20,2
Vallès Oriental	3.849	4.094	4.186	3.820	20,8	21,8	21,6	19,2	20,9
REGIÓ II	7.343	7.416	7.299	7.253	18,3	18,4	17,8	17,5	18,0
Alt Empordà	1.390	1.388	1.320	1.334	17,9	17,8	16,8	16,9	17,4
Baix Empordà	1.423	1.372	1.328	1.404	18,5	17,7	16,9	17,7	17,7
Garrotxa	614	633	617	614	13,8	14,2	13,8	13,7	13,9
Gironès	2.538	2.642	2.647	2.577	20,1	20,7	20,5	20,2	20,4
Selva	1.378	1.381	1.387	1.324	18,1	18,0	17,8	16,7	17,7
REGIÓ III	6.175	6.394	6.476	6.179	19,6	20,1	20,0	18,7	19,6
Alt Camp	495	500	493	508	15,9	16,0	15,5	15,8	15,8
Alt Penedès	972	1.080	1.032	986	16,4	18,1	17,0	16,1	16,9
Baix Penedès	557	595	593	536	20,9	22,1	21,7	19,3	21,0
Garraf	1.309	1.231	1.364	1.187	20,3	18,9	20,6	17,6	19,4
Tarragonès	2.842	2.988	2.994	2.962	21,3	22,1	21,7	21,0	21,5
REGIÓ IV	2.778	3.027	2.946	2.932	17,4	18,7	17,4	17,7	17,8
Baix Camp	2.122	2.285	2.169	2.218	19,8	21,2	19,7	19,7	20,1
Conca de Barberà	225	232	232	228	12,3	12,7	12,7	12,5	12,6
Priorat	110	130	121	114	9,8	11,7	11,0	10,5	10,8
Ribera	321	380	424	372	13,2	15,6	17,3	15,1	15,3
REGIÓ V	1.873	1.994	1.978	1.948	14,6	15,5	15,4	15,1	15,2
Baix Ebre	1.001	1.078	1.038	1.041	15,2	16,4	15,8	15,8	15,8
Montsià	730	756	759	746	15,0	15,5	15,5	15,2	15,3
Terra Alta	142	160	181	161	10,2	11,5	13,0	11,6	11,6
REGIÓ VI	2.510	2.543	2.519	2.480	16,9	16,9	16,6	16,2	16,7
Cerdanya	186	199	181	195	14,8	15,9	14,5	15,8	15,3
Osona	1.904	1.912	1.894	1.828	18,4	18,3	17,9	17,0	17,9
Ripollès	420	432	444	457	12,6	13,0	13,4	13,8	13,2
REGIÓ VII	4.249	3.579	3.641	3.146	15,5	13,0	13,1	11,3	13,2
Anoia (1)	1.206	653	714	243	16,6	8,9	9,6	3,2	15,7
Bages	2.291	2.229	2.215	2.258	15,5	15,0	14,9	15,1	15,1
Berguedà	594	555	547	515	13,7	12,9	12,8	12,1	12,9
Solsonès	158	142	165	130	14,2	12,8	15,0	11,9	13,5
REGIÓ VIII	4.317	4.553	4.324	4.238	15,2	16,0	15,1	14,8	15,3
Garrigues	276	262	247	261	11,8	11,3	10,7	11,3	11,3
Noguera	577	636	534	554	12,6	13,9	11,7	12,1	12,6
Segarra	193	173	204	222	10,9	9,8	11,6	12,7	11,3
Segrià	2.799	3.019	2.834	2.772	17,2	18,5	17,2	16,7	17,4
Urgell	472	463	505	429	13,4	13,1	14,3	12,1	13,2
REGIÓ IX	571	619	544	614	11,6	12,6	11,1	12,5	12,0
Alt Urgell	273	278	245	270	14,5	14,8	12,9	14,3	14,1
Pallars Jussà	157	211	172	190	8,2	11,1	9,1	10,0	9,6
Pallars Sobirà	55	50	38	64	9,0	8,3	6,4	11,0	8,7
Vall d'Aran	86	80	89	90	16,6	15,3	16,6	16,4	16,2
CATALUNYA	110.336	105.266	103.301	97.430	19,7	18,5	18,0	16,8	18,2

FONT: Elaboració pròpia a partir de la publicació de l'I.N.E., Movimiento Natural de la población de España. Anual.

(1) Per la inexactitud de les dades de 1976 a 1978 la mitjana de la taxa bruta de natalitat s'ha calculat a partir de les dades de l'any 1975 corregides en funció de la tendència general de Catalunya entre 1976 i 1978.

cada any a l'1 de juliol per interpolació entre les dades padronals de 1975 i les censals de 1981. També s'ha calculat la taxa mitjana del període que permet suavitzar les fluctuacions, a vegades erràtiques de les comarques de menys població.

Per les comarques del Maresme i l'Anoia la taxa mitjana del període 1975-1978 s'ha calculat corregint les dades de l'any 1975, úniques correctes, d'acord amb la tendència catalana. La distribució comarcal d'aquesta taxa mitjana de natalitat s'ha representat en el mapa adjunt.

Les diferències són molt fortes entre unes comarques i altres, ja que les comarques de més natalitat tenen índexs superiors al doble dels corresponents a les comarques amb menys naixements relatius. Així el

Baix Llobregat, el Tarragonès, el Baix Penedès, els dos Vallès, el Gironès i el Baix Camp, tenen taxes brutes de natalitat de més del 20%. Pel contrari el dos Pallars no arriben al 10% i la Segarra, les Garrigues, el Priorat i la Terra Alta tenen taxes no gaire més altes.

Tanmateix, si en comptes d'estudiar la mitjana del període 1975-1978 s'analitza l'evolució de tota la sèrie, s'observa un fet molt important: la tendència cap a una certa equiparació entre els índexs de les diferents comarques catalanes, ja que mentre les comarques de més natalitat experimenten reduccions importants en llurs taxes, les comarques menys natalistes indiquen una certa tendència a augmentar les taxes. Així mentre a l'any 1975 la diferència

entre la comarca amb la taxa més alta (Baix Llobregat) i la més baixa (Pallars Jussà) era de 14 punts percentuals a l'any 1978 aquesta mateixa relació s'havia reduït a 11 punts entre el Tarragonès i l'esmentat Pallars Jussà.

Ara be, ja s'ha indicat anteriorment que la taxa bruta de natalitat està condicionada a l'estructura d'edat i sexe d'una població i per això, sempre que es pugui, és convenient acompanyar-la d'altres indicadors relacionats amb la població femenina i especialment amb els seus efectius en edat fecunda. Si es considera la taxa global de fecunditat general, de càlcul més laborios, es pot primfilar sobre si les desviacions observades en les taxes brutes responen a diferències reals de com-

TAULA 5

TAXA GLOBAL DE FECUNDITAT GENERAL DE CATALUNYA PER REGIONS I COMARQUES. 1975

	Mitjana Naixements 1975-1976	Dones de 14 a 49 anys	Taxa de fecunditat %		Mitjana Naixements 1975-1976	Dones de 14 a 49 anys	Taxa de fecunditat %
REGIÓ I	78.423	970.237	80,8	REGIÓ V	1.933	28.819	67,1
Baix Llobregat	10.378	116.532	89,1	Baix Ebre	1.039	14.887	69,8
Barcelonès	48.696	614.642	79,2	Montsià	743	10.791	68,9
Maresme (1)	4.181	56.088	74,5	Terra Alta	151	3.141	48,1
Vallès Occidental	11.197	137.394	81,5	REGIÓ VI	2.526	36.674	68,9
Vallès Oriental	3.971	45.581	87,1	Cerdanya	192	2.930	65,7
REGIÓ II	7.378	93.312	79,1	Osona	1.908	25.584	74,6
Alt Empordà	1.389	17.554	79,2	Ripollès	426	8.160	52,2
Baix Empordà	1.397	17.358	80,5	REGIÓ VII	4.135	65.832	62,8
Garrotxa	623	10.509	59,3	Anoia (1)	1.151	17.225	66,8
Gironès	2.590	29.702	87,2	Bages	2.260	35.824	63,1
Selva	1.379	18.189	75,8	Berguedà	574	10.113	56,8
REGIÓ III	6.284	73.987	84,9	Solsonès	150	2.670	56,2
Alt Camp	497	6.913	72,0	REGIÓ VIII	4.434	65.531	67,7
Alt Penedès	1.026	13.626	75,3	Garrigues	269	4.845	55,5
Baix Penedès	576	5.898	97,7	Noguera	606	10.202	59,4
Garraf	1.270	15.450	82,2	Segarra	183	4.040	45,3
Tarragonès	2.915	32.100	90,8	Segrià	2.909	38.705	75,2
REGIÓ IV	2.901	35.803	81,0	Urgell	467	7.739	60,4
Baix Camp	2.203	24.467	90,1	REGIÓ IX	594	10.759	55,2
Conca de Barberà	228	3.929	58,2	Alt Urgell	275	4.227	65,2
Priorat	120	2.128	56,4	Pallars Jussà	184	4.176	44,1
Ribera	350	5.279	66,4	Pallars Sobirà	52	1.212	43,3
				Vall d'Aran	83	1.144	72,6

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades de la taula 3 i de la publicació del C.I.D.C., Dades estadístiques del Padró Municipal d'Habitants de 1975, Barcelona 1981.

- (1) Per la inexactitud de les dades de 1976 a 1978 la mitjana de naixements s'ha calculat a partir de les dades de l'any 1975 corregides en funció de la tendència general de Catalunya a l'any 1976.

portament respecte a la fecunditat o són simplement reflexe de l'estructura sexe-edat, ja que en general les comarques menys natalistes resulten ser també les més envellides.

En la taula 5 s'han calculat les taxes de fecunditat corresponents a cadascuna de les 38 comarques catalanes, d'acord amb l'estructura d'edats a 31 de desembre de 1975, que és la més actualitzada de que es disposa. Pel que fa referència a la xifra de naixements s'ha considerat la mitjana de 1975 i 1976 per correspondre el seu punt central amb el moment de referència de les dades estructurals i també per suavitzar les desviacions de les dades anuals en les comarques de menys naixements.

D'acord amb aquest indicador s'observa que realment hi ha una fecunditat molt diferenciada a les comarques de Catalunya, ja que els valors de la taxa de fecunditat oscil·len entre màxims de més del 90% al Baix

Penedès, el Tarragonès i el Baix Camp i mínims en torn del 45% als dos Pallars, la Segarra i fins i tot la Terra Alta. Si es representen en un mapa els valors d'aquesta taxa apareix una distribució similar a la resultant de la taxa bruta de natalitat. Es a dir que l'envelliment relatiu de la població no explica les distàncies entre la xifra relativa de naixements de les comarques catalanes, sinó que semblen registrar-se diferències reals en les pautes comarcals de fecunditat.

Malauradament la manca d'actualització de la informació no permet avaluar l'abast d'aquest fet a hores d'ara. Tanmateix la tendència indicada cap a una major reducció de la natalitat a les comarques més natalistes i també el fet que la fecunditat relativa de les comarques menys natalistes era ja molt baixa a l'any 1975, fa preveure una aproximació a la baixa pel que fa referència a l'evolució recent de la natalitat de les comarques catalanes.

5. Conclusions.

La fecunditat catalana que era alta durant la primera meitat de la dècada dels setanta ha experimentat en pocs anys una reducció molt sobtada, així a l'any 1981 s'arriba a uns nivells que sembla que no permeten assegurar el reemplaçament generacional. Aquesta caiguda implicarà importants distorsions en l'estructura d'edats de Catalunya, ja que a unes generacions plenes segueixen unes altres generacions buides, quasi sense solució de continuïtat.

Tanmateix cal tenir present que en demografia els efectes més importants de l'evolució de la població només es manifesten a llarg termini.

Així la caiguda de la natalitat influirà sobre l'evolució demogràfica de Catalunya durant algunes dècades, tant si la fecunditat es recupera o no en un futur immediat.

JOAQUIM CAPELLADES

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

Institut Central
d'Estadística i Documentació

SUBSCRIPCIÓ GRATUITA

Full n.º 24 i 25

Març - Abril 1983

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la
Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

LA MORTALITAT A CATALUNYA

L'anàlisi de la mortalitat a Catalunya cal iniciar-la amb unes notes de tipus metodològic, relatives a les fonts d'informació i al seu abast.

Aquestes notes són molt semblants a les publicades anteriorment en els números 22 i 23 d'Estadística i Societat, en estudiar la natalitat catalana i a les quals es fa remissió.

Tanmateix es recorden a continuació els trets més importants per a avaluar les dades disponibles.

La font bàsica de dades oficials sobre la xifra de defuncions és la publicació anual de l'INE, "Movimiento Natural de la Población de España". En aquesta publicació i fins a l'any 1975 es donaven les dades només en funció del lloc d'inscripció de la defunció, però a partir d'aquesta data es faciliten també segons la residència del difunt. També en aquest any es comencen a publicar les corresponents dades municipals. Una limitació important és el retard amb que es realitza la publicació ja que les últimes dades disponibles són les de l'any 1978. Després d'aquesta data només es tenen les dades provisionals, agregades a nivell "provincial" amb una única desagregació per a la capital.

Una altra consideració important és la relativa a l'exhaustivitat de les dades publicades. Fins a l'any 1975

la natura agregada de les dades disponibles no facilita la investigació d'aquest punt i les primeres dades disponibles a nivell municipal, les de 1975, no semblen tenir mancances importants, però a partir d'aquesta data es detecten caigudes totalment injustificades en la xifra de defuncions d'alguns municipis del Maresme i l'Anoia, les quals no corresponen a la realitat sinó a deficiències estadístiques.

Aquesta davallada és especialment inversemblant ja que essent la font de les dades les inscripcions en el Registre Civil, alguns municipis que per a la seva gestió recullen directament les dades en els esmentats registres disposen de dades oficioses que es poden avaluar com a correctes. Esperem que la col·laboració del Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat amb l'INE permetrà de corregir aquestes deficiències.

La relativa inexhaustivitat de les dades no invalida, però, la informació disponible per a l'anàlisi de la mortalitat catalana, ja que la seva correcció per a l'any 1976 i posteriors implicaria un augment petit en les taxes corresponents a Catalunya, d'un parell de dècimes aproximadament en la taxa bruta, i per tant les limitacions apareixen només a l'hora de l'anàlisi de les dades comarcals.

Evolució de la mortalitat a Catalunya.

La mortalitat catalana, igual com la fecunditat, segueix el model europeu des del segle passat i així es produeix una caiguda prolongada de les respectives taxes i que amb petites interrupcions (epidèmia gripal de 1918 i guerra 1936-39) dura fins a l'actualitat. La reducció gradual i progressiva de la mortalitat catalana i també de l'espanyola es manifesta amb tendència secular però amb dents de serra d'amplitud mínima (anual). D'altra banda, la baixa de les taxes catalanes té un caràcter més lent, però també més continuat que la corresponent a les taxes estatals i d'aquesta forma els nivells catalans de mortalitat tendeixen a ser inferiors als espanyols, especialment a partir de l'any 1970.

Com a indicador més freqüent de l'evolució de la mortalitat s'utilitza la taxa bruta de mortalitat (o simplement taxa de mortalitat que és la relació per quocient entre el nombre de defuncions en un any i la població mitjana d'aquest any). Les taxes actuals de Catalunya, i també les espanyoles són extraordinàriament baixes amb independència de l'àmbit territorial amb que es comparin i també ha estat excepcionalment intensa la reducció soferta durant els últims deu anys. (taula 1).

TAULA I

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE DEFUNCIONS I DE LA TAXA BRUTA DE MORTALITAT. CATALUNYA I ESPANYA, 1950-1981

	NOMBRE DE DEFUNCIONS						TAXA BRUTA DE MORTALITAT (per mil)					
	Barce- lona	Girona	Lleida	Tarra- gona	Cata- lunya	Es- panya	Barce- lona	Girona	Lleida	Tarra- gona	Cata- lunya	Es- panya
1. Pel lloc de defunció												
1950	23.136	3.868	3.601	4.379	34.984	300.989	10,4	11,8	11,0	12,3	10,9	10,8
1951	27.129	4.452	4.128	4.696	40.405	322.329	12,1	13,7	12,7	13,1	12,4	11,5
1952	22.493	3.789	3.454	4.098	33.834	272.657	9,7	11,6	10,6	11,5	10,2	9,6
1953	22.425	3.771	3.639	4.440	34.275	273.571	9,5	11,4	11,2	12,4	10,1	9,6
1954	21.651	3.571	3.396	4.021	32.639	259.874	8,9	10,7	10,4	11,2	9,5	9,0
1955	23.032	3.814	3.616	4.117	34.579	269.298	9,2	11,4	11,0	11,4	9,8	9,3
1956	26.505	4.302	4.118	4.655	39.580	285.510	10,4	12,7	12,5	12,9	11,0	9,7
1957	25.428	3.963	3.580	4.461	37.432	289.638	9,7	11,6	10,8	12,4	10,2	9,8
1958	23.779	3.694	3.283	4.079	34.835	255.900	8,9	10,7	9,9	11,3	9,4	8,6
1959	24.550	3.713	3.272	4.097	35.632	264.497	8,9	10,7	9,8	11,3	9,4	8,8
1960	24.329	4.035	3.573	4.453	36.390	262.260	8,7	11,5	10,7	12,3	9,4	8,7
1961	23.696	3.453	3.062	3.991	34.202	256.394	8,1	9,8	9,1	11,0	8,6	8,4
1962	25.757	3.740	3.322	4.357	37.176	271.373	8,6	10,6	9,9	12,0	9,2	8,8
1963	27.868	4.159	3.566	4.692	40.285	275.499	9,1	11,7	10,6	12,9	9,8	8,9
1964	26.724	3.667	3.347	4.338	38.076	267.045	8,5	10,1	9,9	11,9	9,1	8,5
1965	27.237	4.015	3.383	4.456	39.091	267.407	8,5	11,1	10,0	12,3	9,1	8,5
1966	28.050	3.842	3.387	4.373	39.652	269.738	8,5	10,6	10,0	12,1	9,1	8,4
1967	29.341	3.927	3.350	4.568	41.186	274.021	8,7	10,7	9,9	12,7	9,3	8,5
1968	29.310	3.832	3.353	4.474	40.969	277.652	8,2	9,6	9,9	11,0	8,5	8,5
1969	32.298	4.474	3.717	4.923	45.412	297.126	8,8	11,1	11,0	11,9	9,2	9,0
1970	30.426	3.934	3.232	4.553	42.145	281.777	7,9	10,6	9,3	10,6	8,4	8,4
1971	33.539	4.386	3.534	4.964	46.423	302.869	8,4	10,5	10,2	11,4	9,0	8,9
1972	30.911	4.095	3.285	4.630	42.921	280.163	7,6	9,7	9,4	10,3	8,0	8,2
1973	34.045	4.384	3.564	5.023	47.016	296.524	8,2	10,2	10,2	11,0	8,7	8,6
1974	32.949	4.373	3.317	4.654	45.293	295.275	7,8	10,1	9,5	9,9	8,2	8,6
1975	33.097	4.497	3.542	4.991	46.127	298.192	7,6	10,2	10,1	10,4	8,3	8,5
1976	32.375	4.452	3.444	4.925	45.196	299.007	7,3	10,0	9,9	10,2	7,9	8,4
1977	31.234	4.236	3.459	4.895	43.824	294.324	7,0	9,4	9,9	10,0	7,6	8,2
1978	31.169	4.463	3.481	4.988	44.101	296.781	6,9	9,8	9,9	10,1	7,6	8,1
2. Pel lloc de residència												
1975	32.879	4.368	3.508	4.861	45.616	298.192	7,5	9,9	10,1	10,1	8,2	8,5
1976	32.171	4.366	3.417	4.837	44.791	299.007	7,3	9,8	9,8	10,0	7,9	8,4
1977	31.083	4.167	3.429	4.809	43.488	294.324	7,0	9,3	9,8	9,8	7,6	8,2
1978	31.117	4.328	3.479	4.750	43.674	296.781	6,9	9,5	9,9	9,6	7,5	8,1
3. Pel lloc de defunció (dades provisionals)												
1977	28.919	4.058	3.344	4.628	40.949	283.452	6,5	9,1	9,5	9,4	7,1	7,8
1978	29.392	4.389	3.429	4.848	42.058	290.042	6,5	9,7	9,8	9,8	7,3	7,9
1979	29.855	4.260	3.354	4.492	41.961	289.316	6,6	9,3	9,5	8,9	7,2	7,8
1980	29.983	4.216	3.081	4.493	41.773	287.621	6,5	9,1	8,8	8,8	7,1	7,7
1981	28.799	4.093	2.951	4.362	40.205	286.400	6,2	8,7	8,3	8,5	6,7	7,6

Font: Elaboració pròpia a partir de les següents publicacions:
 I.N.E., Movimiento Natural de la Población de España. Anual
 I.N.E., Anuario Estadístico de España. Anual
 C.I.D.C., Catalunya en xifres /2, 1982
 C.I.D.C., Cataluña en cifras, 1973

TAULA 2

TAXA BRUTA DE MORTALITAT, COMPARACIONS INTERNACIONALS (per mil habitants)

	1971	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Catalunya (1)	9,0	8,2	7,9	7,6	7,5	7,2	7,1	6,7
Espanya (1)	8,9	8,5	8,4	8,2	8,1	7,8	7,7	7,6
Comunitat Econòmica Europea	10,8	11,0	10,9	10,6	10,7	10,5	10,6	*
República Federal d'Alemanya	11,9	12,1	11,9	11,5	11,8	11,6	11,6	*
Bèlgica	12,4	12,2	12,1	11,4	11,9	11,3	11,5	*
Dinamarca	9,8	10,1	10,6	9,9	10,4	10,7	10,9	*
França	10,8	10,6	10,5	10,1	10,3	10,1	10,2	*
Grècia	8,4	8,8	8,9	9,0	8,7	8,7	9,1	*
Holanda	8,4	8,3	8,3	7,9	8,2	8,0	8,1	*
Irlanda	10,7	10,4	10,5	10,3	10,0	9,7	9,7	*
Itàlia	9,7	9,9	9,7	9,7	9,5	9,4	9,7	*
Luxemburg	12,7	12,2	12,5	11,3	11,6	11,0	11,3	*
Regne Unit	11,6	11,8	12,2	11,7	11,9	12,1	11,8	*
Estats Units	9,3	8,9	8,9	8,8	8,8	8,7	8,7	*
Japó	6,6	6,4	6,3	6,1	6,1	5,9	6,2	*
Portugal	11,0	10,4	10,5	9,9	9,8	9,5	9,9	*
Suècia	10,2	10,8	11,0	10,7	10,8	11,0	11,1	*
Unió Soviètica	*	* 9,3	9,5	*	*	*	*	*

FONT: Eurostat Revue, 1971-1980.

(1) Dades provisionals pels anys 1979 a 1981.

* Sense dades.

Així mentre la taxa catalana era del 9‰ a l'any 1971, pràcticament idèntica a l'espanyola (8,9‰), la de la Comunitat Econòmica Europea era del 10,8‰, amb una màxima a Luxemburg i Bèlgica (12,7 i 12,4‰ respectivament) i un mínim del 8,4‰ a Holanda i Grècia, la dels Estats Units d'Amèrica era del 9,3‰ i el Japó tenia un excepcional 6,6‰. (taula 2).

Deu anys després el nivell de defuncions de Catalunya és encara més favorable ja que la taxa catalana cau fins al 6,7‰ i l'espanyola baixa al 7,6‰ l'any 1981. En aquest període, la reducció de la mortalitat a la C.E.E. és molt més reduïda, ja que la taxa mitjana de la Comunitat se situa en el 10,6‰ per l'any 1980 amb una fita màxima a la República Federal d'Alemanya (11,6‰) i la mínima a Holanda (8,1‰). Paral·lelament els Estats Units i el Japó baixen fins el 8,7 i el 6,2‰.

D'aquesta manera s'observa que la baixa de la mortalitat catalana en el passat decenni ha assolit un excepcional nivell de 2,3 punts, en front d'una reducció d'1,3 punts al conjunt de l'Estat i només 0,2 per a la mitjana de la C.E.E. (amb irregularitats ja que mentre uns països com Bèlgica, Luxemburg i Itàlia reduïen en quasi un punt els alts nivells de 1970, altres estats com Dinamarca o Grècia incrementaven llurs taxes

en una fracció semblant). Simultàniament la reducció dels Estats Units o del Japó era només de sis i quatre dècimes respectivament.

Tanmateix cal aprofundir més en l'estudi de la mortalitat ja que la simple anàlisi de les taxes brutes pot encobrir un panorama molt diferent segons l'estructura d'una població. Per a depurar l'òptica a vegades enganyadora de les taxes brutes de mortalitat s'han d'estudiar les taxes per sexe i edat ja que el valor d'una taxa bruta està sota la dependència dels valors de les diferents taxes per edat i sexe que van associades amb ella. És a dir que la taxa de mortalitat no és un índex comparatiu sinó quan les estructures de les poblacions objecte de la comparació són idèntiques. Per a obviar aquesta limitació es poden efectuar les comparacions pels mètodes de la població-típus o de les taxes-típus, però ambdós mètodes suposen unes exigències d'informació i d'elaboració que depasen l'abast del full present.

L'esperança de vida

Un bon indicador per a matitzar les dades relatives a les taxes brutes de mortalitat, és l'esperança de vida.

Aquest índex que és una mitjana, representa la duració mitjana de la vida a partir d'una edat determinada.

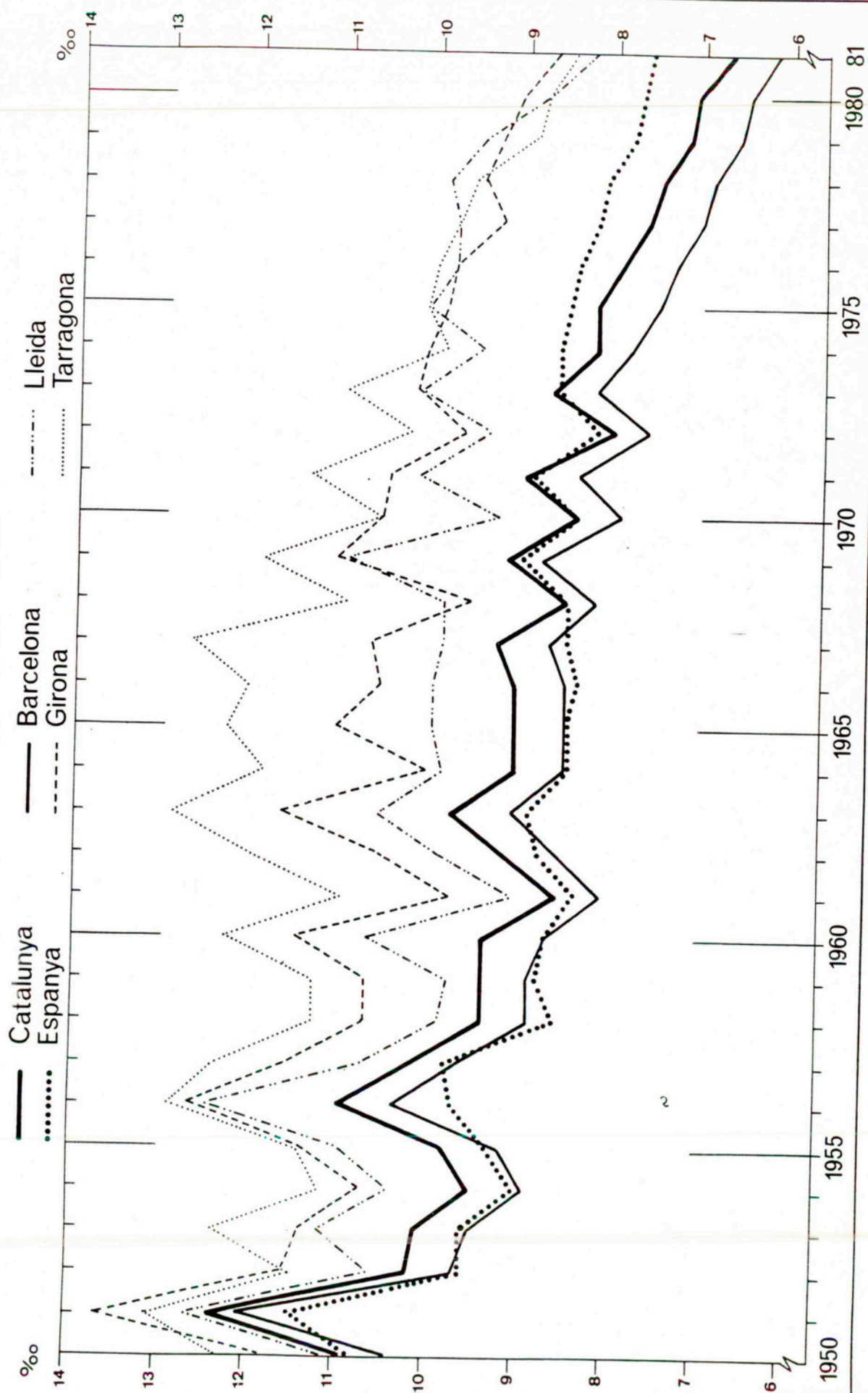
La baixa recent de la mortalitat catalana i espanyola, ha afectat a tots els grups d'edat per sota dels setanta-cinc anys i d'aquesta manera l'esperança de vida al naixement s'ha anat incrementant constantment. Així l'INE ha calculat per a Espanya les dades relatives a l'evolució d'aquesta variable, a l'any 1960 l'esperança de vida al néixer era a Espanya de 69,8 anys amb els següents valors per sexes: homes 67,4 anys i dones 72,2 anys. En arribar a 1975, últimes dades disponibles, l'esperança de vida dels homes ha augmentat en 3 anys i la de les dones en 4 anys, cosa que suposa un increment de la sobremortalitat masculina i una mitjana de vida de 70,4 i 76,2 anys, respectivament. Ambdós fenòmens augment de l'esperança de vida i de la sobremortalitat masculina responen a comportaments generals en la totalitat dels països de l'Europa Occidental.

Els actuals nivells de l'esperança de vida a Espanya i també a Catalunya són plenament comparables als dels esmentats països com es pot veure per les següents dades: Noruega, Suècia, Suïssa i Holanda (75 anys),

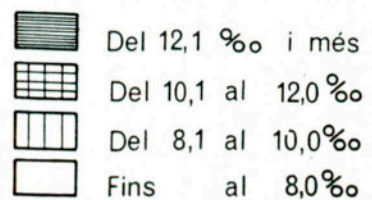
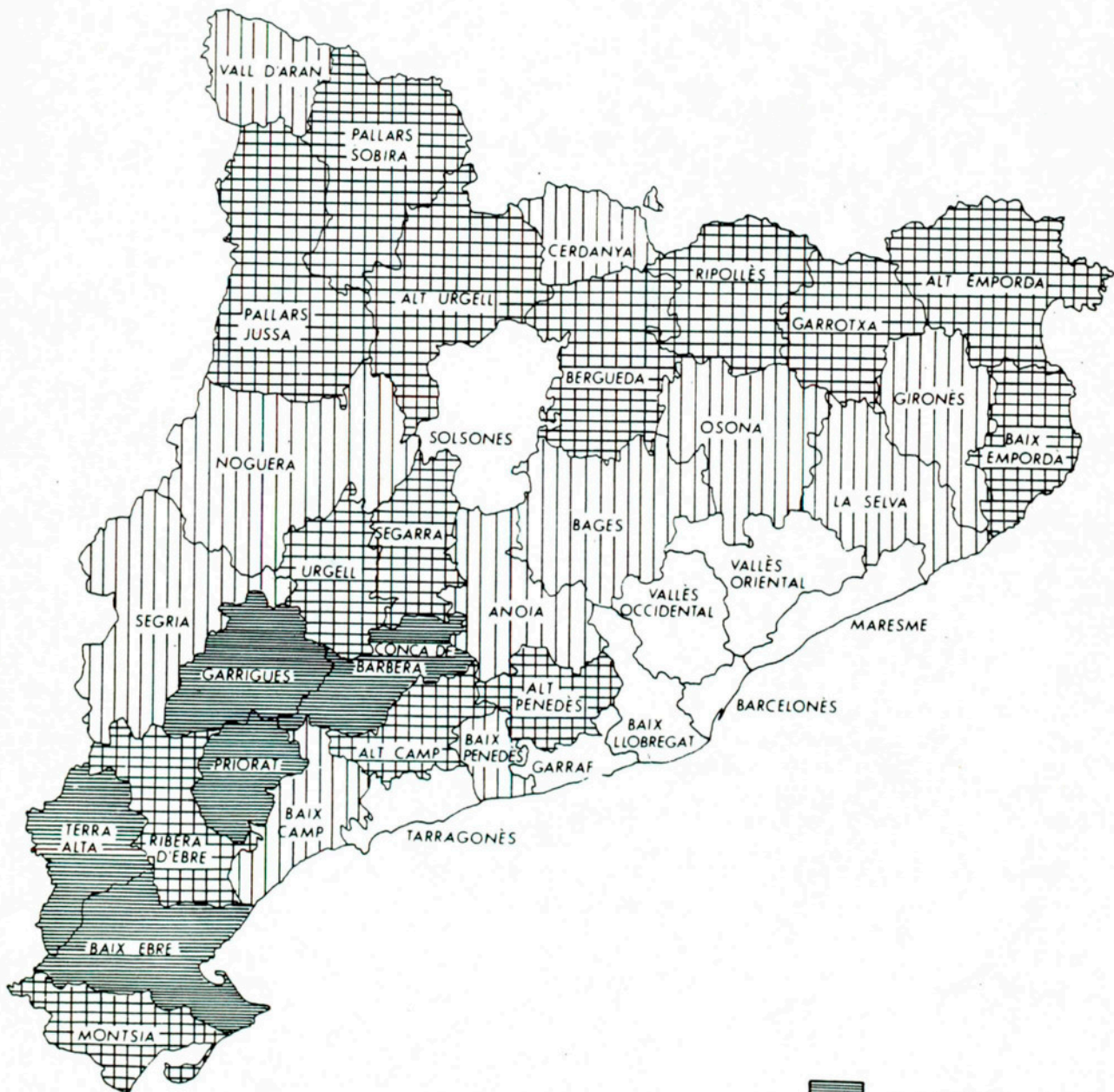

TAXES BRUTES DE MORTALITAT

Evolució 1950 - 1981

TAXES BRUTES DE MORTALITAT Mitjana 1975-1978 (defuncions per mil habitants)

TAULA 3

ÍNDEX PONDERAT DE MORTALITAT (DEFUNCIONS TOTALES EN RELACIÓ A LA POBLACIÓ DE MÉS DE 65 ANYS, PER MIL)

	Catalunya	Espanya	C.E.E.	R.F. Alemanya	França	Holanda	Itàlia	Regne Unit	Suecia	Estats Units	Japó
1971	89,4	89,5	87,1	89,1	83,9	84,6	88,6	87,2	75,5	93,7	93,6
1975	79,6	79,3	82,0	84,2	78,9	76,0	81,5	85,0	71,5	84,2	80,3
1979	*	*	75,2	75,7	72,1	70,6	70,4	80,4	70,0	77,5	66,5

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la taula 2 i d'Eurostat, op. cit.

* Sense dades.

França i Dinamarca (74 anys), Regne Unit, República Federal d'Alemanya, Itàlia i Espanya (73 anys), Àustria (72 anys), Portugal (69 anys), Turquia (60 anys).

Com que l'esperança de vida es calcula com una mitjana en la que intervenen les edats de defunció dels morts en relació als efectius de les generacions de referència, malgrat ésser l'esperança de vida a Espanya semblant a la de l'Europa Occidental, tanmateix respon a comportaments diferents segons l'edat: la mortalitat infantil i la dels menors de cinc anys, malgrat la seva baixa gradual i progressiva, es superior en Espanya; en canvi en les generacions de més de cinquanta anys la mortalitat espanyola es inferior a l'europea, a causa de que llurs efectius procedeixen de generacions biològicament seleccionades per una major mortalitat infantil i juvenil i per tant demostren ésser més resistents a la mortalitat endògena predominant en les edats més avançades.

D'aquesta manera unes taxes més baixes compensen a d'altres més altes i d'ací la resultant d'una esperança de vida semblant a l'europea. (vegeu I.N.E., Proyección de la Población Española para el período 1978-1995, Madrid 1981). A Catalunya per trobar-se més pròxima al model demogràfic europeu, la mortalitat relativa se situa entre els nivells espanyols i els europeus i possiblement més acostada a aquests últims.

En resum, el tret de més relleu a l'hora d'analitzar la mortalitat relativa o l'esperança de vida en els països europeus i també en els països industrialitzats de la resta del món és el que les taxes i valors diferencials no són tant producte de situacions medio-ambientals i sanità-

ries diferenciades com del fet de tenir estructures de sexe i edat molt desiguals, a causa dels diferents valors que assoleix la mortalitat relativa en funció del sexe i l'edat.

Així, si s'elabora un índex que relacioni la xifra de defuncions amb la població de més de 65 anys, ja que aquest grup d'edat concentra al voltant del 80% de la mortalitat (amb proporció més alta en les dones que en els homes), s'observa que els valors d'aquest índex ponderat de mortalitat tendeixen a aproximar-se molt en els diferents països, d'acord amb les dades de la taula 3.

D'aquesta manera l'esmentat índex ponderat assoleix tant a Catalunya com a Espanya, ambdues amb un baix volum de població vella, uns valors molt acostats als corresponents als països més desenvolupats del món occidental. A més la tendència d'aquest indicador és arreu cap a una reducció continuada en el curs de la passada dècada, així a Catalunya se situava lleugerament per sota del 90‰ a l'any 1970 i baixava al 80‰ per l'any 1975, arribar a 1980 i malgrat la manca de dades sobre l'estructura d'edats en aquesta última data, es pot estimar que se situarà als voltants del 70‰, fet que la col·locaria entre les més favorables a nivell mundial.

Distribució comarcal de la mortalitat

L'anterior anàlisi cal completar-la amb l'estudi de la distribució de la mortalitat per les comarques catalanes ja que la simple consideració de les quatre demarcacions territorials no permet destacar les variacions que es registren dins de Catalunya.

En la taula 4 es presenta la sèrie corresponent a les defuncions i taxes brutes de mortalitat de cadascuna de les regions i comarques catalanes. La informació fa referència al període 1975-1978 únics anys pels que s'han publicat les dades de moviment natural per municipis, a partir d'aquestes dades municipals s'ha realitzat l'elaboració per als àmbits abans esmentats.

Les taxes brutes de mortalitat s'han calculat d'acord amb la població mitjana de cada any a l'1 de juliol per interpolació entre les dades padronals de 1975 i les censals de 1981. També s'ha calculat la taxa mitjana del període que permet suavitzar les fluctuacions, a vegades erràtiques de les comarques de menys població. Per les comarques del Maresme i l'Anoia la taxa mitjana del període 1975-1978 s'ha calculat corregint les dades de l'any 1975, úniques aparentment correctes, d'acord amb la tendència catalana. La distribució comarcal d'aquesta taxa mitjana de mortalitat s'ha representat en el mapa adjunt.

Els trets de més relleu són els següents: la taxa mitjana de mortalitat presenta una distribució molt desigual a les comarques de Catalunya, ja que les comarques de més mortalitat tenen nivells superiors al doble dels corresponents a les que tenen menys defuncions relatives. Així aquesta taxa assoleix valors mínims al Baix Llobregat o al Vallès Oriental (5‰ i 5,7‰ respectivament) i també al Vallès Occidental (6‰), mentre el Priorat i la Terra Alta superen el 14‰, i la Conca del Barberà, el Baix Ebre i les Garrigues tenen taxes situades entre el 12 i el 13‰.

Si en comptes d'estudiar la mitjana del període 1975-1978 s'analitza l'evolució de la sèrie s'observa que la tendència a la reducció de la mor-

TAULA 4

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE DEFUNCIONS I DE LA TAXA BRUTA DE MORTALITAT DE CATALUNYA PER REGIONS I COMARQUES
1975-1978

	NOMBRE DE DEFUNCIONS				TAXA BRUTA DE MORTALITAT (per mil)				
	1975	1976	1977	1978	1975	1976	1977	1978	Mitjana 1975-78
REGIÓ I	28.414	27.994	26.951	27.304	7,3	7,1	6,8	6,8	7,0
Baix Llobregat	2.425	2.396	2.296	2.329	5,2	5,1	4,8	4,8	5,0
Barcelonès	19.825	19.935	19.027	19.402	1,9	8,1	7,7	7,8	7,9
Maresme (1)	1.570	1.175	1.145	1.055	6,8	5,0	4,8	4,4	6,5
Vallès Occidental	3.516	3.405	3.394	3.390	6,3	6,1	5,9	5,8	6,0
Vallès Oriental	1.078	1.083	1.089	1.128	5,8	5,8	5,6	5,7	5,7
REGIÓ II	3.965	3.965	3.765	3.910	9,9	9,8	9,2	9,4	9,6
Alt Empordà	822	830	746	790	10,6	10,7	9,5	10,0	10,2
Baix Empordà	828	768	760	805	10,7	9,9	9,7	10,1	10,1
Garrotxa	481	490	453	449	10,8	11,1	10,1	10,0	10,5
Gironès	1.190	1.252	1.166	1.207	9,4	9,8	9,0	9,2	9,4
Selva	644	625	640	659	9,5	8,1	8,2	8,3	8,5
REGIÓ III	2.697	2.585	2.792	2.675	8,6	8,1	8,6	8,1	8,4
Alt Camp	355	339	374	360	11,4	10,8	11,8	11,2	11,3
Alt Penedès	611	628	711	628	10,3	10,5	11,7	10,2	10,7
Baix Penedès	254	236	214	255	9,5	8,8	7,8	9,2	8,8
Garraf	481	372	466	392	7,5	5,7	7,0	5,8	6,5
Tarragonès	996	1.010	1.027	1.040	7,5	7,5	7,4	7,4	7,5
REGIÓ IV	1.687	1.735	1.646	1.661	10,6	10,7	10,0	10,0	10,3
Baix Camp	1.002	1.014	1.013	1.043	9,4	9,4	9,2	9,3	9,3
Conca de Barberà	197	234	231	220	10,8	12,8	12,7	12,1	12,1
Priorat	157	191	142	134	14,0	17,2	12,9	12,3	14,1
Ribera	331	296	260	264	13,6	12,1	10,6	10,7	11,8
REGIÓ V	1.569	1.515	1.546	1.431	12,2	11,8	12,0	11,1	11,8
Baix Ebre	844	849	798	730	12,9	12,9	12,1	11,1	12,3
Montsià	505	484	538	500	10,4	10,0	11,0	10,2	10,4
Terra Alta	220	182	210	201	15,7	13,0	15,1	14,5	14,6
REGIÓ VI	1.407	1.347	1.308	1.283	9,4	9,0	8,6	8,4	8,9
Cerdanyola	111	115	114	127	8,8	9,2	9,2	10,3	9,4
Osona	923	880	854	802	8,9	8,4	8,1	7,5	8,2
Ripollès	373	352	340	354	11,2	10,6	10,2	10,7	10,7
REGIÓ VII	2.496	2.366	2.140	2.049	9,1	8,6	7,7	7,4	8,2
Anoia (1)	653	595	481	276	9,0	8,1	6,5	3,7	8,6
Bages	1.294	1.241	1.169	1.273	8,7	8,4	7,8	8,5	8,4
Berguedà	462	432	429	418	10,7	10,0	10,0	9,8	10,1
Solsonès	87	98	61	82	7,8	8,8	5,5	7,5	7,4
REGIÓ VIII	2.811	2.747	2.826	2.864	9,9	9,6	9,9	10,0	9,9
Garrigues	308	262	276	275	13,2	11,3	11,9	11,9	12,1
Noguera	413	434	468	465	9,0	9,5	10,2	10,2	9,7
Segarra	196	165	174	182	11,1	9,4	9,9	10,4	10,2
Segrià	1.494	1.511	1.511	1.542	9,2	9,3	9,2	9,3	9,3
Urgell	400	375	397	400	11,3	10,6	11,2	11,3	11,1
REGIÓ IX	570	537	514	500	11,6	10,9	10,4	10,2	10,8
Alt Urgell	223	204	196	209	11,9	10,8	10,3	11,0	11,0
Pallars Jussà	208	220	192	183	10,9	11,6	10,1	9,7	10,6
Pallars Sobirà	77	72	78	57	12,6	11,9	13,2	9,8	11,9
Vall d'Aran	62	41	48	51	12,0	7,8	9,0	9,3	9,5
CATALUNYA	45.616	44.791	43.488	43.677	8,2	7,9	7,6	7,5	7,8

FONT: Elaboració pròpia a partir de la publicació de l'I.N.E., Movimiento Natural de la Población de España. Anual.

(1) Per la inexhaustivitat de les dades de 1976 a 1978 la mitjana de la taxa bruta de mortalitat s'ha calculat a partir de les dades de l'any 1975 corregides en funció de la tendència general de Catalunya entre 1976 i 1978.

TAULA 5

INDEX PONDERAT DE MORTALITAT PER COMARQUES (DEFUNCIONS TOTALS EN RELACIÓ A LA POBLACIÓ DE MÉS DE 65 ANYS, PER MIL)

	Mitjana Defuncions 1975-1976	Població de més de 65 anys	Index (per mil)		Mitjana Defuncions 1975-1976	Població de més de 65 anys	Index (per mil)
REGIÓ I	28.204	364.462	77,4	REGIÓ V	1.542	19.237	80,2
Baix Llobregat	2.410	29.106	82,8	Baix Ebre	847	9.597	88,3
Barcelonès	19.880	256.372	77,5	Montsià	495	7.262	68,2
Maresme (I)	1.373	21.549	63,7	Terra Alta	200	2.378	84,1
Vallès Occidental	3.460	43.133	80,2	REGIÓ VI	1.377	16.311	84,4
Vallès Oriental	1.081	14.302	75,6	Cerdanya	113	1.360	83,1
REGIÓ II	3.965	48.553	81,7	Osona	901	10.693	84,3
Alt Empordà	826	10.830	76,3	Ripollès	363	4.258	85,3
Baix Empordà	798	10.463	76,3	REGIÓ VII	2.431	32.668	74,4
Garrotxa	486	5.894	82,5	Anoia (I)	624	7.620	81,9
Gironès	1.221	13.964	87,4	Bages	1.267	17.651	71,8
Selva	634	7.402	85,7	Berguedà	447	5.967	74,9
REGIÓ III	2.641	32.781	80,6	Solsonès	93	1.430	65,0
Alt Camp	347	4.871	71,2	REGIÓ VIII	2.779	36.731	75,7
Alt Penedès	620	7.117	87,1	Garrigues	285	4.111	69,3
Baix Penedès	245	2.551	96,0	Noguera	423	6.579	64,3
Garraf	426	6.107	69,8	Segarra	181	2.656	68,1
Tarragonès	1.003	12.135	82,7	Segrià	1.502	17.794	84,4
REGIÓ IV	1.711	21.251	80,5	Urgell	388	5.591	69,4
Baix Camp	1.008	12.053	83,6	REGIÓ IX	554	7.324	75,6
Conca de Barberà	215	2.964	72,5	Alt Urgell	214	2.639	81,1
Priorat	174	2.283	76,2	Pallars Jussà	214	3.102	69,0
Ribera	314	3.951	79,5	Pallars Sobirà	74	977	75,7
				Vall d'Aran	52	606	85,8

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades de la taula 4 i de C.I.D.C., Dades estadístiques del Padró Municipal d'Habitants de 1975, Barcelona 1981.

taut es presenta amb més o menys intensitat, pràcticament a la totalitat de les regions i comarques de Catalunya, però especialment a les de nivells més elevats (Regió IX que baixa 1,4 punts per mil, Regió V amb reducció d'1,1 punts i la Regió VI amb disminució d'1 punt).

Tanmateix amb anterioritat s'ha indicat que les diferències en els valors actuals de les taxes europees de mortalitat es deuen més a l'existència d'estructures per sexes i edat desiguals que a una mortalitat realment diferencial. Amb aquest enfocament s'ha elaborat també la taula 5 que relaciona la xifra comarcal de defuncions amb la població de més de 65 anys. Aquesta taula s'ha calculat d'acord amb l'estructura d'edats a 31 de desembre de 1975, que és la més actualitzada de què es disposa. Pel que fa referència a la

xifra de defuncions s'ha considerat la mitjana de 1975 i 1976 per correspondre el seu punt central amb el moment de referència de les dades estructurals i també per suavitzar les desviacions de les dades anuals de les comarques de menys defuncions.

Aquest index ponderat presenta ja uns valors comarcals molt més pròxims i a més una important redistribució comarcal, d'aquesta manera els màxims es registren al Baix Penedès (96,0‰), seguit del Baix Ebre (88,3‰), el Gironès (87,4‰), i l'Alt Penedès (87,1‰). Cal remarcar que comarques com el Baix Llobregat i el Vallès Occidental, assoleixen també valors molt elevats (superiors al 80‰), malgrat que la taxa bruta de mortalitat donava figures mínimes.

En canvi l'index ponderat de mortalitat, té els nivells mínims a la No-

guera i al Solsonès amb valors pròxims al 65‰ i també al Garraf, el Montsià, les Garrigues, la Segarra, l'Urgell i el Pallars Jussà situats entre el 65 i el 70‰. Pràcticament la totalitat d'aquestes comarques tenien, tanmateix, taxes brutes de mortalitat relativament altes.

Conclusions

Els actuals nivells de mortalitat relativa són a Catalunya excepcionalment baixos. L'envelliment gradual i progressiu que afectarà a la població catalana en els anys vinents, a causa de la caiguda de la natalitat, ha d'originar a mig termini una recuperació de les taxes brutes de mortalitat, acostant-les cada vegada més cap els valors europeus.

JOAQUIM CAPELLADES

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

GENERALITAT DE CATALUNYA

Full n.º 26 i 27

Maig - Juny 1983

Departament de la
Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

EL CREIXEMENT VEGETATIU DE LA POBLACIÓ DE CATALUNYA

Per creixement vegetatiu d'una població s'entén la diferència entre la xifra de naixements i la de defuncions d'aquesta mateixa població en un determinat període temporal (any, quinquenni,). Aquest creixement determinaria en el cas d'absència de migracions el creixement total de l'esmentada població.

L'anàlisi que es realitzarà a continuació s'ha de situar com la resultant de les dues variables bàsiques del moviment natural de la població: la natalitat i la mortalitat catalanes estudiades en els fulls 22 a 25 «d'Estadística i Societat» i als quals es fa remissió per tot el que fa referència a la metodologia de la informació utilitzada: fonts, períodes temporals, àmbits territorials, exhaustivitat de les dades, etc.

A partir de l'any 1975 s'ha adoptat a Espanya el concepte de naixement recomanat pels organismes internacionals i es considera el de qualsevol ésser humà nascut amb vida independentment del període que visqui. Amb anterioritat i d'acord amb la definició del Codi Civil només es considerava naixement el cas dels nascuts amb vida que sobrepassessin les 24 hores d'existència. Anàlogament es considera defunció la mort de tota persona nascuda amb

vida, anteriorment es limitava a la d'aquells éssers que depassessin les 24 hores de vida.

1. Evolució del creixement vegetatiu de Catalunya entre 1900 i 1975.

Com ja es va indicar en estudiar la natalitat i la mortalitat, Catalunya segueix, des del Segle XIX, el model demogràfic europeu caracteritzat per la reducció gradual i progressiva dels valors d'ambdues variables, essent especialment intensa la de la mortalitat per millora de les condicions higiènic-sanitàries, factor que comporta una tendència alcista del creixement vegetatiu. Pel que fa referència a la resta de l'Estat l'aproximació al model europeu es més retardada, iniciant-se la reducció de la mortalitat a finals del segle passat i la de la natalitat es retarda fins pràcticament el començament del segle actual i d'aquesta manera s'esperimenta una acceleració del creixement vegetatiu i dels efectius globals de població.

L'evolució descrita es perllonga durant la primera meitat del Segle XX, només amb dues interrupcions (l'epidèmia gripal de 1918 i la gue-

rra 1936-39) que suposaran una reducció del creixement vegetatiu, per augment de la mortalitat en el primer cas i increment de la mortalitat i reducció simultànea de la fecunditat en el segon cas.

Tanmateix, entre 1940 i 1950 la recuperació de la natalitat a Catalunya es mínima i com que la baixa de la mortalitat cada vegada és menys intensa s'arriba pels volts de 1950 a assolir nivells de creixement vegetatiu dels més baixos del segle actual, exceptuant els registrats en les circumstàncies excepcionals descrites anteriorment.

D'aquesta forma la taxa de creixement vegetatiu (relació per quocient entre el saldo naixements-defuncions d'un any i la població mitjana del mateix any, equivalent a la diferència entre les taxes brutes de natalitat i mortalitat), se situa a Catalunya per sota del 5‰ a l'any 1950, pràcticament a la meitat dels valors corresponents al conjunt espanyol (9,3‰).

Entre 1950 i 1965 l'increment del creixement vegetatiu de Catalunya es espectacular i així es registra un 8,8‰ a l'any 1960 i 11,7‰ l'any 1965, assolint-se un màxim relatiu del 12,0‰ a l'any 1967 i després d'una evolució en dents de serra

s'arriba al màxim de postguerra del 12,2‰ a l'any 1974. Els factors d'aquesta evolució han estat una reducció important de la mortalitat, especialment entre 1950 i 1960 i un

augment encara més sensible de la natalitat fins a l'any 1965, posteriorment es registra un manteniment dels alts volums de natalitat que combinat-se amb petites però

continues disminucions de la mortalitat, suposa que la corba del creixement vegetatiu a Catalunya se situa en un altiplà entre 1965 i 1975. (taula 1).

TAULA 1
EVOLUCIÓ DEL CREIXEMENT VEGETATIU: NOMBRE I TAXES, CATALUNYA I ESPANYA, 1950-1981

	NOMBRE						TAXA (per mil)					
	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya
1. Pel lloc												
1950	10.606	992	1.742	1.046	14.386	257.976	4,8	3,2	5,2	2,9	4,4	9,3
1951	6.778	468	970	711	8.927	238.863	3,0	1,5	3,0	2,0	2,8	8,5
1952	14.255	1.181	2.081	1.395	18.912	313.624	6,2	3,6	6,4	3,9	5,7	11,1
1953	15.262	1.072	1.848	998	19.180	309.133	6,4	3,3	5,6	2,8	5,7	10,8
1954	18.141	1.542	2.211	1.539	23.433	311.687	7,4	4,7	6,7	4,3	6,9	10,8
1955	18.435	1.416	2.275	1.416	23.542	322.921	7,4	4,2	6,9	4,0	6,7	11,5
1956	17.441	980	1.744	1.010	21.175	315.953	6,8	2,9	5,3	2,8	5,9	10,8
1957	22.929	1.660	2.636	1.549	28.774	349.815	8,8	4,9	8,0	4,2	7,9	11,8
1958	27.338	1.819	2.617	2.016	33.790	390.331	10,2	5,3	7,9	5,5	9,0	13,1
1959	27.653	1.964	2.773	1.947	34.337	382.663	10,1	5,6	8,4	5,4	9,1	12,7
1960	28.026	1.576	2.337	1.675	33.614	392.277	9,9	4,5	7,0	4,6	8,8	12,9
1961	29.311	2.214	3.148	2.139	36.812	389.219	10,1	6,3	9,5	5,9	9,3	12,7
1962	31.234	2.207	2.762	2.248	38.451	378.307	10,5	6,2	8,3	6,2	9,5	12,3
1963	33.232	1.876	2.412	1.860	39.380	387.018	10,9	6,2	7,2	5,1	9,5	12,4
1964	41.144	2.758	2.954	2.747	49.603	401.663	13,0	7,8	8,9	7,6	11,7	13,5
1965	41.915	2.483	2.674	2.595	49.667	400.342	13,0	6,9	8,0	7,1	11,7	12,6
1966	43.421	2.710	2.496	3.107	51.734	391.993	13,2	7,4	7,4	8,4	11,9	12,4
1967	45.574	2.576	2.390	2.962	53.502	398.018	13,7	7,1	7,1	8,0	12,0	12,4
1968	45.143	2.650	2.170	2.750	52.713	382.025	12,5	6,7	6,5	6,7	11,0	11,7
1969	42.638	2.173	1.805	2.528	49.144	361.805	11,5	5,4	5,3	6,2	10,0	11,0
1970	48.490	2.773	2.293	2.677	56.233	374.325	12,5	5,7	6,6	6,3	11,0	11,1
1971	48.586	2.637	1.790	2.652	55.665	361.901	12,3	6,3	5,1	6,0	10,7	10,6
1972	53.596	3.008	2.060	3.150	61.814	385.406	13,2	7,1	6,0	7,1	11,8	11,2
1973	52.504	2.759	1.755	2.992	60.010	369.812	12,6	6,5	5,1	6,5	11,1	10,6
1974	57.587	3.123	2.206	3.892	66.808	386.735	13,5	7,2	6,3	8,3	12,2	10,9
1975	55.619	3.058	1.864	3.555	64.096	371.186	12,8	7,0	5,4	7,4	11,4	10,4
1976	50.269	3.135	2.191	4.170	59.765	378.449	11,4	7,1	6,3	8,6	10,5	10,5
1977	50.027	3.257	1.887	4.089	59.260	362.033	11,2	7,3	5,4	8,3	10,3	9,9
1978	44.322	3.051	1.810	3.808	52.991	340.111	9,9	6,8	5,2	7,6	9,1	9,2
2. Per la residència												
1975	55.962	3.492	1.582	3.684	64.720	371.186	12,9	8,0	4,5	7,7	11,5	10,4
1976	50.676	3.588	1.941	4.270	60.475	378.449	11,5	8,1	5,6	8,8	10,6	10,5
1977	50.285	3.686	1.646	4.196	59.813	362.033	11,3	8,2	4,7	8,6	10,4	9,9
1978	44.564	3.510	1.546	4.136	53.756	340.111	9,9	7,8	4,4	8,3	9,3	9,2
3. Pel lloc (dades provisionals)												
1977	48.607	3.516	2.257	4.597	58.977	377.693	10,9	7,8	6,5	9,4	10,3	10,4
1978	45.403	3.083	1.819	3.779	54.084	342.933	10,1	6,8	5,2	7,6	9,3	9,4
1979	36.008	3.541	1.541	3.517	44.607	307.936	7,9	7,7	4,4	7,0	7,6	8,3
1980	31.122	2.679	1.490	3.247	38.538	277.783	6,8	5,8	4,2	6,4	6,5	7,5
1981	21.936	1.965	1.223	2.704	27.828	245.855	4,7	4,2	3,4	5,2	4,7	6,5

Font: I.N.E., Movimiento Natural de la Población de España. Anual
I.N.E., Anuario Estadístico de España. Anual
C.I.D.C., Catalunya en xifres /2, 1982
C.I.D.C., Catalunya en cifras, 1973
Elaboració pròpia a partir de les fonts esmentades.

Factor bàsic en l'obtenció de nivells tant elevats de creixement vegetatiu ha estat l'arribada massiva d'immigració en busca de les millors oportunitats d'ocupació que es registaven a Catalunya respecte a les de les zones de procedència. Aquesta nova població, procedent d'àrees geogràfiques amb pautes de comportament més natalistes que les catalanes va provocar una forta recuperació de les taxes de natalitat, al mateix temps que per tractar-se de població jove i per tant amb menor probabilitat de mort va pressionar a la mortalitat en sentit descendent. Simultàniament, encara que aquest factor no ha estat prou estudiat, sembla que també la natalitat de la població autòctona aconseguí una recuperació.

Pel que fa referència al conjunt de l'Estat, la natalitat es manté amb una petita tendència creixent entre 1950 i 1965 i experimenta una reducció gradual i progressiva a partir d'aquesta data; per la seva banda la mortalitat segueix una trajectòria similar a la catalana. Així les taxes catalanes de creixement vegetatiu cada vegada s'acosten més a les espanyoles, fins arribar a aconseguir-

les a l'any 1970 i fins i tot superar-les en els anys immediatament posteriors.

2. El creixement vegetatiu de Catalunya després de 1975.

Assolit el màxim excepcional de 1974 el creixement vegetatiu de Catalunya comença a davallar, primer lentament fins a 1977 i posteriorment en forma vertiginosa, entre un i dos punts cada any i així s'arriba al mínim de 1981 (4,7‰) situat pràcticament en el mateix nivell de 1950, abans d'iniciar-se el cicle demogràfic expansiu. Simultàniament les taxes espanyoles també davallen, encara que no tant intensament com les catalanes, fins arribar també al mínim de 1981 (6,5‰), però en aquest cas quasi tres punts per sota de l'anterior mínim situat pels volts de 1950.

La causa d'aquesta reducció del creixement vegetatiu de la població catalana, ha estat l'espectacular caiguda de la natalitat ja que la mortalitat segueix amb la seva lenta pero continua disminució afavorida pel gran pes de les generacions joves en

el conjunt de la població catalana. Així mentre la taxa de creixement vegetatiu es redueix en set punts entre 1975 i 1981, la natalitat ho fa en nou punts i la mortalitat compensa parcialment aquesta diferència en aconseguir una important baixa de quasi dos punts. Paral·lelament la reducció de la taxa espanyola de creixement vegetatiu que es de quatre punts en front la baixa de cinc punts de la natalitat, suposa un punt de rebaixa en la mortalitat.

3. El creixement vegetatiu als països industrialitzats.

A nivell internacional les taxes catalanes i les espanyoles eren durant la dècada dels setanta de les més elevades dels països industrialitzats, ja que a l'any 1971 només les superaven les japoneses (12,7‰) i estaven molt per damunt de les que seguien a continuació (Holanda i els Estats Units pels volts del 8‰) i de la mitjana de la Comunitat Econòmica Europea (4,9‰), mentre el mínim de la República Federal d'Alemanya era només del 0,8‰. (taula 2).

TAULA 2

TAXA DE CREIXEMENT VEGETATIU, COMPARACIONS INTERNACIONALS (per mil habitants)

	1971	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Catalunya (1)	10,7	11,5	10,5	10,3	9,2	7,6	6,5	4,7
Espanya (1)	10,6	10,4	10,5	9,9	9,2	8,3	7,5	6,5
Comunitat Econòmica Europea	4,9	1,9	1,7	1,7	1,5	1,8	2,0	*
República Federal d'Alemanya	0,8	-2,4	-2,1	-2,0	-2,4	-2,1	-1,5	*
Bèlgica	2,2	0,0	0,2	1,0	0,6	1,3	1,2	*
Dinamarca	5,4	4,1	2,3	2,3	1,8	0,9	0,3	*
França	6,4	3,5	3,1	3,9	3,5	4,0	4,5	*
Grècia	7,6	6,9	7,1	6,5	7,0	7,0	6,5	*
Holanda	8,8	4,7	4,6	4,6	4,4	4,5	4,7	*
Irlanda	12,0	10,7	10,5	10,8	11,1	11,8	12,2	*
Itàlia	7,1	4,9	4,2	3,4	3,1	2,4	1,6	*
Luxemburg	0,2	-1,2	-1,7	-0,1	-0,4	0,2	1,1	*
Regne Unit	4,6	0,7	-0,1	0,1	0,4	1,0	1,7	*
Estats Units	7,9	5,9	5,9	6,5	6,5	7,1	7,1	*
Japó	12,7	10,8	10,0	9,3	8,8	8,3	7,5	*
Portugal	9,2	8,7	8,8	8,7	7,3	6,8	6,4	*
Suècia	3,9	1,9	1,0	0,9	0,5	0,6	0,6	*

FONT: Eurostat, Revue 1971-1980.

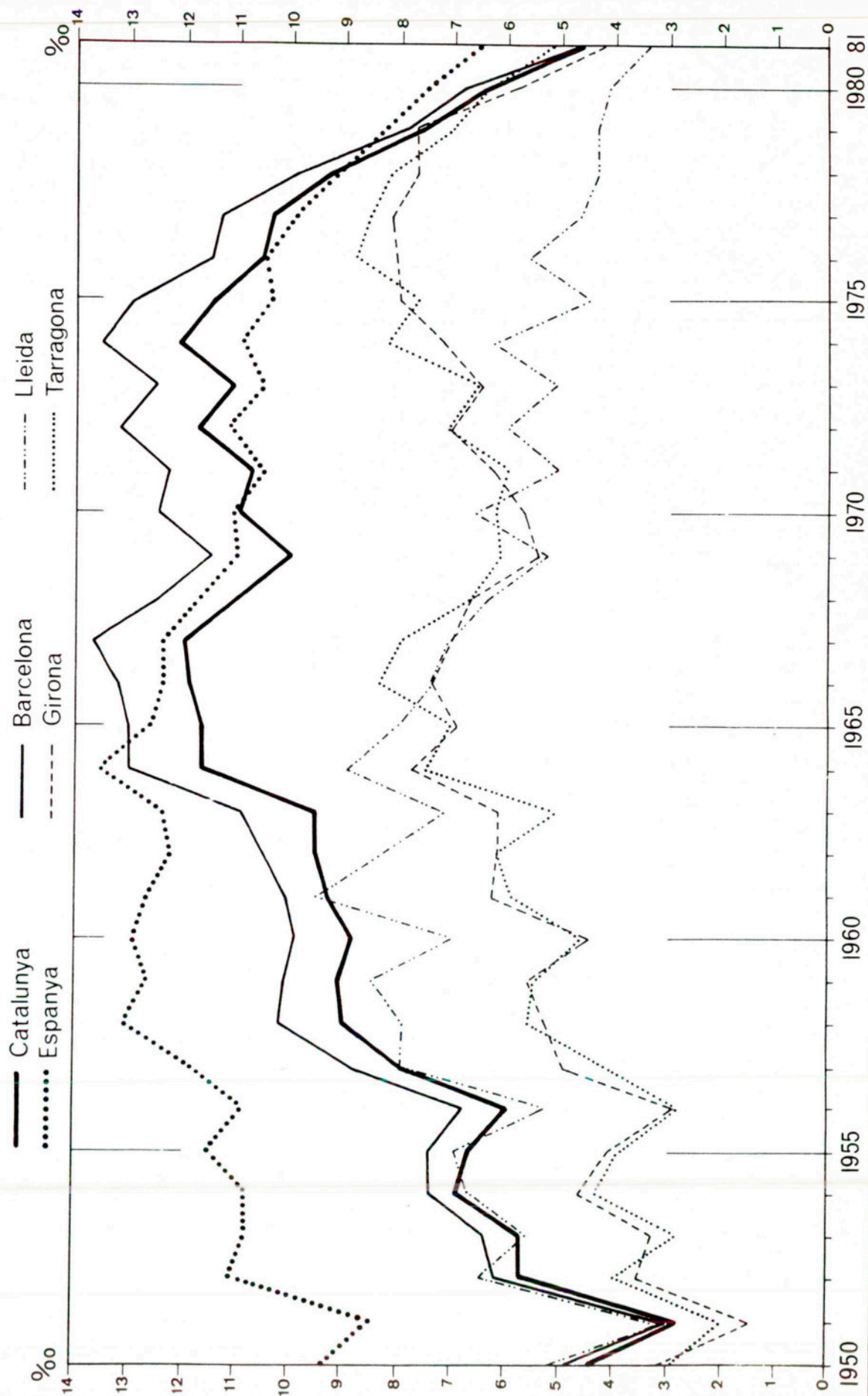
(1) Dades provisionals pels anys 1979 a 1981.

* Sense dades per l'any 1981.

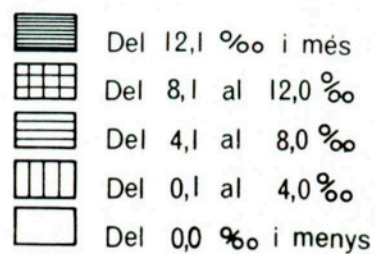
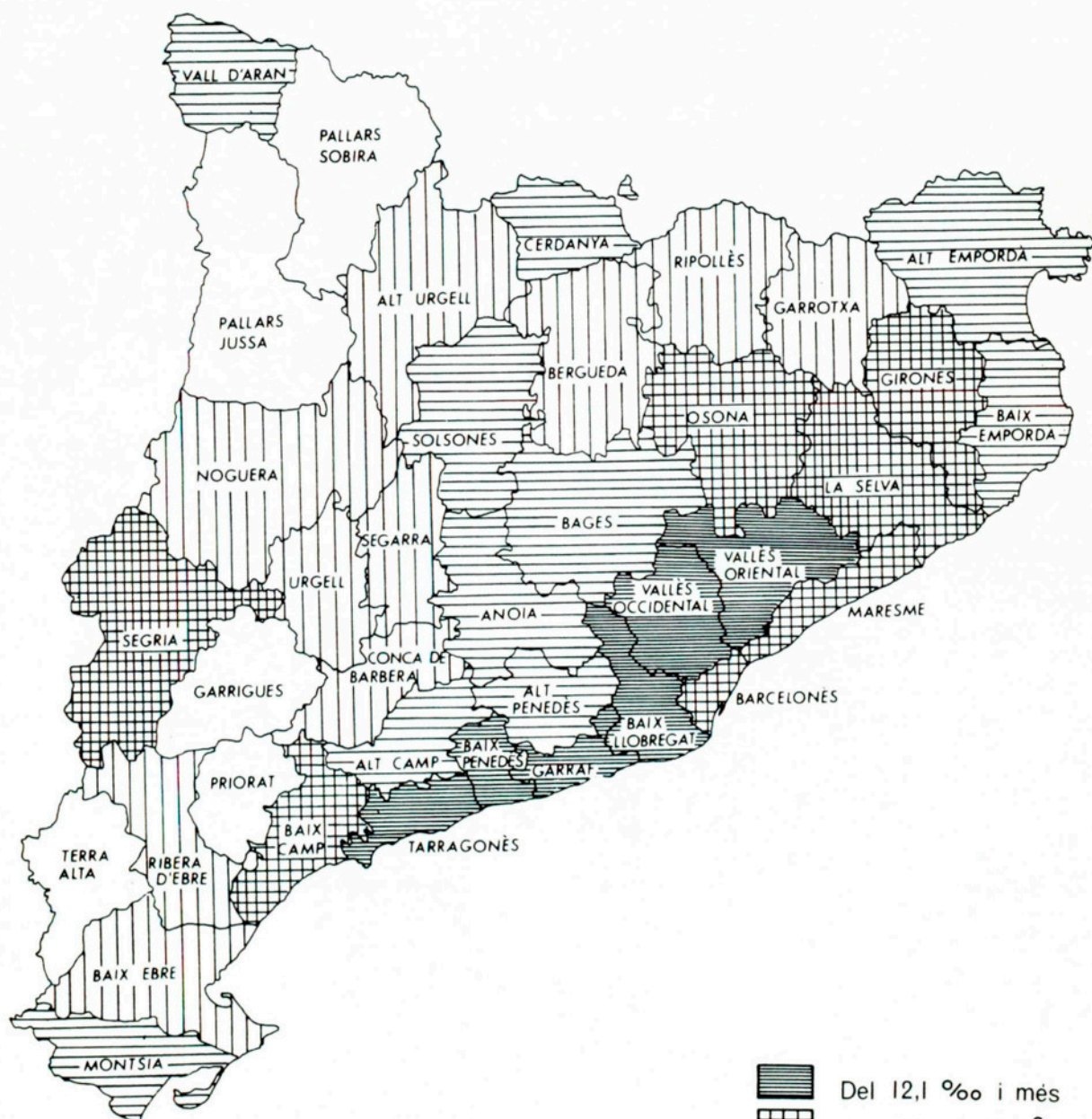
TAXES DE CREIXEMENT VEGETATIU

Evolució 1950 - 1981

TAXES DE CREIXEMENT VEGETATIU

Mitjana 1975 - 1978
(per mil habitants)

Entre 1971 i 1975 es produeix un important retrocés del creixement vegetatiu als països industrials de tal manera que en el conjunt de la C.E.E. baixa tres punts i més de dos als Estats Units, Suècia i Japó. Aquesta baixa es combina amb l'augment català i determina que la taxa catalana passi a ser la màxima de tots els països industrials (11,4‰ a Catalunya i només 1,9‰ a la C.E.E.). Després del 1975 s'estabilitzen els nivells de creixement vegetatiu del món occidental desenvolupat, excepte a Itàlia i als Estats Units que experimenten una baixa notable, alhora que retrocedeixen considerablement les taxes japoneses. Al 1980 els nivells relatius de creixement vegetatiu de Catalunya se situen ja per sota dels americans i japonesos. Finalment la caiguda de les taxes catalanes de 1981 situa el creixement vegetatiu al nivell de França o Holanda i per tant ja totalment dins de l'interval europeu occidental.

Tanmateix existeix una diferència important entre el comportament de les taxes europees i el de les catalanes i també el de les espanyoles. Mentre a Europa el creixement vegetatiu s'ha estabilitzat a partir de 1975 i fins i tot ha tingut una petita recuperació en aquests últims anys, Catalunya i Espanya encara no han tocat fons en la reducció de llurs taxes, bàsicament per la contínua caiguda del volum de naixements. Nogensmenys, i d'acord amb l'experiència internacional, la data de detenció de la baixa no hauria de ser gaire allunyada, però si tenim present el paral·lisme ja indicat entre la corba catalana de la fecunditat i la de l'activitat econòmica, la recuperació no sembla pas que s'hagi de donar a curt termini.

4. Distribució comarcal del creixement vegetatiu.

L'anàlisi del creixement vegetatiu per les quatre demarcacions territorials no permet aprofundir sensiblement en el coneixement de la seva distribució geogràfica ja que els

únics trets de relleu que es poden destacar són els següents: a) el cicle 1950-1975-1981 es manifesta en els quatre àmbits, b) la demarcació de Barcelona té sistemàticament taxes superiors a la mitjana catalana i per tant a les altres tres demarcacions, c) fins als voltants de 1965 la demarcació de Lleida té taxes superiors a Girona i Tarragona, però a partir d'aquesta data la relació s'inverteix. Les anteriors dades cal completar-les amb l'anàlisi de la distribució del creixement vegetatiu per les comarques catalanes. En la Taula 3 es presenta la sèrie corresponent al creixement vegetatiu de cadascuna de les regions i comarques catalanes. La informació fa referència al període 1975-1978 únics anys pels que s'han publicat les dades de moviment natural per municipis, a partir d'aquestes dades s'ha realitzat l'elaboració pels àmbits abans esmentats. Les taxes de creixement vegetatiu s'han calculat amb referència a la població mitjana de cada any per interpolació entre les dades de la població de dret de 1975 i 1981. També s'ha calculat la taxa mitjana del període 1975-1978 amb la finalitat de suavitzar les fluctuacions anuals de les comarques de menys població. En les comarques del Maresme i l'Anoia aquesta taxa s'ha elaborat estimant les dades dels anys 1976 a 1978, a partir de les de 1975 corregides en funció de la tendència catalana. La corresponent distribució comarcal de la taxa mitjana de creixement vegetatiu s'ha representat en el mapa adjunt.

Els aspectes més notables a ressaltar són els següents:

a) El creixement vegetatiu de les comarques catalanes és molt desigual, ja que en front de 6 comarques amb taxes superiors al 12‰ (totes elles situades al voltant de Barcelona o en el litoral entre aquesta ciutat i Tarragona), hi ha 5 comarques amb creixement negatiu, es a dir amb més defuncions que naixements (els Pallars, les Garrigues, el Priorat, i la Terra Alta).

b) Aquesta polarització vé reforçada pel fet que les comarques amb més natalitat acostumen a ésser les de menys mortalitat i viceversa. L'estructura d'edats molt diferenciada d'unes a altres comarques és

parcialment responsable d'aquesta situació.

c) S'observa una gran relació entre els nivells de creixement vegetatiu i els de natalitat ja que sistemàticament coincideixen les comarques amb taxes màximes (les sis comarques més natalistes són les mateixes de més gran creixement vegetatiu, amb el canvi del Garraf pel Baix Camp) i també les de nivells mínims. També s'observa gran estabilitat en els diversos estrats intermitjos.

d) La relació entre creixement vegetatiu i mortalitat, encara que existent, és menys evident que en el cas anterior.

e) Si en comptes d'analitzar la mitjana de la sèrie de les taxes de creixement vegetatiu s'estudia la seva evolució temporal, s'observa un fet molt important, ja detectat també en el cas de la natalitat: la tendència cap a una aproximació entre els valors de les diferents comarques catalanes, ja que mentre les comarques amb taxes més altes experimenten reduccions notables, les comarques amb valors mínims o negatius indiquen una certa tendència a millorar la seva situació. Així mentre a l'any 1975 la diferència entre la comarca de més creixement i la de menys era de 22,5 punts, a l'any 1978 s'havia reduït a 18,4 punts (Baix LLobregat i Terra Alta en ambdós casos). Tanmateix cal tenir present que les distàncies continuen sent molt importants.

5. Conclusions.

La baixa del creixement natural de la població catalana ha estat espectacular en els últims anys, ja que partint de nivells quasi de país del tercer món en els anys seixanta i primera meitat dels setanta, declina fins a valors plenament europeus a començaments dels vuitanta. Aquesta nova situació, originada bàsicament per una extraordinària reducció de la fecunditat, mentre la mortalitat mantenia una disminució lenta, però gradual i progressiva, condicionarà l'evolució futura de la població de Catalunya. Cal tenir

TAULA 3

EVOLUCIÓ DEL CREIXEMENT VEGETATIU DE CATALUNYA PER REGIONS I COMARQUES: NOMBRE I TAXES 1975-1978

	NOMBRE				TAXA (per mil)				
	1975	1976	1977	1978	1975	1976	1977	1978	Mitjana 1975-78
REGIÓ I	52.106	47.147	46.623	41.339	13,5	12,1	11,8	10,4	12,0
Baix Llobregat	7.882	8.054	8.004	7.627	17,0	17,2	16,7	15,5	16,6
Barcelonès	30.410	27.222	25.206	21.941	12,1	11,0	10,2	8,8	10,5
Maresme (1)	2.813	1.617	1.547	1.393	12,2	7,0	6,5	5,7	7,8
Vallès Occidental	8.230	7.243	8.769	7.686	14,9	12,9	15,4	13,3	14,2
Vallès Oriental	2.771	3.011	3.097	2.692	15,0	16,0	16,0	13,5	15,2
REGIÓ II	3.378	3.451	3.534	3.343	8,4	8,6	8,6	8,1	8,4
Alt Empordà	568	558	574	544	7,3	7,1	7,3	6,9	7,2
Baix Empordà	595	604	568	599	7,8	7,8	7,2	7,6	7,6
Garrotxa	133	143	164	165	3,0	3,1	3,7	3,7	3,4
Gironès	1.348	1.390	1.481	1.370	10,7	10,9	11,5	11,0	11,0
Selva	734	756	747	665	8,6	9,9	9,6	8,4	9,2
REGIÓ III	3.478	3.809	3.684	3.504	11,0	12,0	11,4	10,6	11,2
Alt Camp	140	161	119	148	4,5	5,2	3,7	4,6	4,5
Alt Penedès	361	452	321	358	6,1	7,6	5,3	5,9	6,2
Baix Penedès	303	359	379	281	11,4	13,3	13,9	10,1	12,2
Garraf	828	859	898	795	12,8	13,2	13,6	11,8	12,9
Tarragonès	1.846	1.978	1.967	1.922	13,8	14,6	14,3	13,6	14,0
REGIÓ IV	1.091	1.292	1.300	1.271	9,9	11,2	10,0	10,3	10,3
Baix Camp	1.120	1.271	1.156	1.175	10,4	11,8	10,5	10,4	10,8
Conca de Barberà	28	-2	1	8	1,5	-0,1	0,0	0,4	0,5
Priorat	-47	-61	-21	-20	-4,2	-5,5	-1,9	-1,8	-3,3
Ribera	-10	84	164	108	-0,4	3,5	6,7	4,4	3,5
REGIÓ V	304	479	432	517	2,4	3,7	3,4	4,0	3,4
Baix Ebre	157	229	240	311	2,3	3,5	3,7	4,7	3,5
Montsià	225	272	221	246	4,6	5,5	4,5	5,0	4,9
Terra Alta	-78	-22	-29	-40	-5,5	-1,5	-2,1	-2,9	-3,0
REGIÓ VI	1.103	1.196	1.211	1.197	7,5	7,9	8,0	7,8	7,8
Cerdanyola	75	84	67	68	6,0	6,7	5,3	5,5	5,9
Osona	981	1.032	1.040	1.026	9,5	9,9	9,8	9,5	9,7
Ripollès	47	80	104	103	1,4	2,4	3,2	3,1	2,5
REGIÓ VII	1.753	1.213	1.501	1.097	6,4	4,4	5,4	3,9	5,0
Anoia (1)	553	58	233	-33	7,6	0,8	3,1	-0,5	2,8
Bages	997	988	1.046	985	6,8	6,6	7,1	6,6	6,7
Berguedà	132	123	118	97	3,0	2,9	2,8	2,3	2,8
Solsonès	71	44	104	48	6,4	4,0	9,5	4,4	6,1
REGIÓ VIII	1.506	1.806	1.498	1.374	5,3	6,4	5,2	4,8	5,4
Garrigues	-32	0	-29	-14	-1,4	0,0	-1,2	-0,6	-0,8
Noguera	164	202	66	89	3,6	4,4	1,5	1,9	2,9
Segarra	-3	8	30	40	-0,2	0,4	1,7	2,3	1,1
Segrià	1.305	1.508	1.323	1.230	8,0	9,2	8,0	7,4	8,1
Urgell	72	88	108	29	2,1	2,5	3,1	0,8	2,2
REGIÓ IX	1	82	30	114	0,0	1,7	0,7	2,3	1,2
Alt Urgell	50	74	49	61	2,6	4,0	2,6	3,3	3,1
Pallars Jussà	-51	-9	-20	7	-2,7	-0,5	-1,0	0,3	-1,1
Pallars Sobirà	-22	-22	-40	7	-3,6	-3,6	-6,8	1,2	-3,2
Vall d'Aran	24	39	41	39	4,6	7,5	7,6	7,1	6,7
CATALUNYA	64.720	60.475	59.813	53.756	11,1	10,6	10,4	9,3	10,4

FONT: Elaboració pròpia a partir de la publicació de l'I.N.E., Movimiento Natural de la Población de España. Anual.

(1) Per la inexactitud de les dades de 1976 a 1978 la mitjana de la taxa de creixement vegetatiu s'ha calculat a partir de les dades de l'any 1975 corregides segons la tendència general de Catalunya entre 1976 i 1978.

present que una regla general en demografia indica que els efectes més importants de l'evolució demogràfica només es manifesten a llarg termini. Així l'actual caiguda de la natalitat influirà sobre la població catalana durant algunes dècades, tant si la fecunditat es recupera o no en un futur. Al mateix temps, a curt i mig termini, la dinàmica residual del model demogràfic passat encara ha d'empenyer el futur immediat de la població catalana.

En aquestes condicions els efectes a llarg termini es reflectiran en particular en la distribució per edats de la població. La baixa de la natalitat, junt amb una eventual reducció de les taxes de mortalitat per edat han de suposar una proporció creixent de persones velles en la població catalana amb els conseqüents efectes en l'estructura ocupacional i en la distribució de les rendes i també, un increment en la despesa social per a atendre aquesta fracció de la pobla-

ció. Tanmateix en termes macroeconòmics aquesta despesa suplementària podrà ser total o parcialment compensada per la reducció de la càrrega econòmica relativa a la població infantil i juvenil.

D'altra banda, la forta natalitat anterior a 1975 implicarà la potencial entrada en el mercat de treball d'efectius creixents de joves en sol·licitud d'una primera ocupació. La corba corresponent amb una tendència creixent assolirà un màxim al voltant de l'any 1990, i posteriorment decreixerà de manera molt important. Sembla evident que l'actual volum d'atur a Catalunya, més el potencial de reserva de població activa que comporta la disponibilitat anual de més de 100.000 joves durant la dècada actual, limiten la probabilitat d'arribada de nova immigració a Catalunya, fins i tot en el cas d'una hipotètica recuperació de l'activitat econòmica a curt o mig termini.

A més, la gran concentració de població a l'interval central de la piràmide d'edats de Catalunya, no permet esperar augments importants en els efectius de població amb expectatives de jubilació que permetin una reducció de la pressió que han d'efectuar les generacions joves sobre el mercat de treball.

Les distorsions en la piràmide d'edat, especialment en els seus graons inferiors, fan pensar en l'aparició d'importants efectes desfavorables en l'estructura de la demanda de béns i serveis, de tipus individual o col·lectiu, públic o privat, més lligats a l'edat de la població. D'aquesta manera cal pensar que a la reestructuració del sistema productiu de Catalunya obligada per la crisi econòmica, s'haurà d'afegir l'originada per l'evolució de la demografia catalana.

JOAQUIM CAPELLADES

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la
Presidència

Full n.º 28 i 29

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Novembre — Desembre 1983

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

LA POBLACIÓ DE L'ÀMBIT DE LA CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

En els anteriors números d'Estadística i Societat s'analitzava l'evolució de la població de Catalunya, la seva dinàmica i distribució territorial, els factors de creixement i el moviment natural. En el número present s'examinaran tots aquests temes per l'àmbit geogràfic que comprèn la major concentració demogràfica de Catalunya, la Corporació Metropolitana de Barcelona (CMB). En el proper número es completarà la visió de la població en aquesta àrea mitjançant l'anàlisi de l'estructura demogràfica resultant de l'explotació del Padró Municipal d'Habitants de 1981.

L'interès d'un estudi de la població centrat en aquest territori radica tant en el seu gran pes dins del conjunt de la població catalana, com en l'elevat grau de dinamisme que tradicionalment ha tingut com a motor i avançada de les principals tendències de la demografia de Catalunya.

La CMB comprèn un conjunt de 27 municipis centrats en torn de Barcelona amb una superfície de 467,7 Km², que representa l'1,46% de la superfície territorial de Catalunya i que amb una població de 3.096.748 habitants l'any 1981 concentra el 52% de la població. Aquest àmbit territorial situat dins de la Regió I comprèn totalment la comarca del Barcelonès, parcial-

ment les del Baix Llobregat i Vallès Occidental i només marginalment el Maresme. La CMB va ésser definida legalment l'any 1974, convertint la Corporació Metropolitana de Barcelona en entitat d'Administració Local amb protagonisme directe dels 27 municipis i competència bàsica en matèria d'urbanisme i serveis. Amb anterioritat aquest àmbit territorial ja estava definit des de l'any 1953, com a marc d'estudi i planejament urbanístic per a l'ordenació del creixement caòtic de Barcelona i els municipis de la seva perifèria més immediata.

1. Evolució de la població de la CMB: 1950-1981.

Malgrat que la població de l'àmbit metropolità de Barcelona creix en forma contínua durant tot el segle XX, és a partir de 1950-55 que aquest creixement es fa explosiu per a la majoria dels municipis de l'entorn metropolità de Barcelona. Aquest fet s'observa molt clarament en les taules 1 a 6 i el gràfic annex, en els que es presenten de manera separada les dades dels quatre grans àmbits de la població catalana: a) la ciutat de Barcelona, b) els restants 26 municipis del seu entorn metropolità i el conjunt de la CMB d'una banda, així com c) la resta de les comarques de la Regió I i d) la resta de Catalunya. Aquest enfoca-

ment permet una visió de síntesi de les grans línies de l'evolució del poblament català recent.

Els trets més importants que es dedueixen d'aquesta anàlisi són els següents:

— L'estancament demogràfic de la ciutat de Barcelona a partir de l'any 1970. Així mentre entre 1950 i 1970 tenia creixements decennals de població superiors als 200.000 habitants que donen taxes decennals de més del 14%, en el període 1971-1981 el creixement absolut es redueix a poc més de 10.000 habitants, cosa que representa un increment de tant sols el 0,6%. D'aquesta manera la participació de la població resident a Barcelona respecte al conjunt de la població catalana decreix continuament en aquest període, passant del 39,7% a l'any 1950, al 34,1% el 1970 i només el 29,4% en l'actualitat.

— Simultàniament els 26 municipis de l'entorn metropolità de Barcelona creixen de manera explosiva, especialment fins a l'any 1975 aproximadament. Així aquest àmbit multiplica la seva població en més de cinc vegades entre 1950 i 1981 passant dels 257.000 habitants en la primera d'aquestes dades fins els 1.344.000 de l'any 1981. Aquests municipis han absorbit entre 1960 i 1975 proporcions de quasi la meitat de l'augment de la població resident

TAULA 1

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ: CATALUNYA, CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA I D'ALTRES AMBITS TERRITORIALS CATALANS, 1950-1981

	CATALUNYA						
	REGIO I					Resta Catalunya	Total
	C.M.B.			Resta Regió I	Total		
	Barcelona	Resta C.M.B.	Total				
1950	1.276.675	257.878	1.534.553	354.207	1.888.760	1.329.836	3.218.596
1960	1.526.550	443.112	1.969.662	509.921	2.479.583	1.408.902	3.888.485
1970	1.741.979	964.401	2.706.380	748.299	3.454.679	1.652.927	5.107.606
1975	1.751.136	1.228.853	2.979.989	915.862	3.895.851	1.764.542	5.660.393
1981	1.752.627	1.344.121	3.096.748	1.008.150	4.104.898	1.851.516	5.956.414

Nota: Les dades de la Regió I dels anys 1950 i 1960 són de població de fet.

Font: C.I.D.C., Població dels municipis i comarques de Catalunya, 1975-1981, Barcelona 1981.

C.M.B. i altres, Dades estadístiques del Padró de 1981 dels municipis de la C.M.B., Barcelona 1982.

TAULA 2

CREIXEMENT DE LA POBLACIÓ PER AMBITS TERRITORIALS I PERÍODES, 1950-1981

	CATALUNYA						
	REGIO I					Resta Catalunya	Total
	C.M.B.			Resta Regió I	Total		
	Barcelona	Resta C.M.B.	Total				
A. Decennis							
1951-1960	249.875	185.234	435.109	155.714	590.823	79.066	669.889
1961-1970	215.429	521.289	736.718	238.378	975.096	244.025	1.219.121
1971-1981	10.648	379.720	390.368	259.851	650.219	198.589	848.808
B. Quinquennis							
1971-1975	9.157	264.452	273.609	167.563	441.172	111.615	552.787
1976-1981	1.491	115.268	116.759	92.288	209.047	86.974	296.021

Font: Elaboració i càlculs a partir de les dades de la taula 1

TAULA 3

TAXES DE CREIXEMENT DE LA POBLACIÓ PER AMBITS TERRITORIALS I PERÍODES, 1950-1981

	CATALUNYA						
	REGIO I					Resta Catalunya	Total
	C.M.B.			Resta Regió I	Total		
	Barcelona	Resta C.M.B.	Total				
A. Decennis							
1951-1960	19,6	71,8	28,4	44,0	31,3	5,9	20,8
1961-1970	14,1	117,6	37,4	46,7	39,3	17,3	31,4
1971-1981	0,6	39,4	14,4	34,7	18,8	12,0	16,6
B. Quinquennis							
1971-1975	0,5	27,4	10,1	22,4	12,8	6,8	10,8
1976-1981	0,1	9,4	3,9	10,1	5,4	4,9	5,2

Font: Elaboració i càlculs a partir de les dades de la taula 1.

TAULA 4

PARTICIPACIÓ PER AMBITES TERRITORIALS EN EL CREIXEMENT DE LA POBLACIÓ DE CATALUNYA, 1950-1981

	CATALUNYA						
	REGIÓ I					Resta Catalunya	Total
	C.M.B.			Resta Regió I	Total		
	Barcelona	Resta C.M.B.	Total				
A. Decennis							
1951-1960	37,2	27,7	64,9	23,3	88,2	11,8	100,0
1961-1970	17,7	42,8	60,5	19,5	80,0	20,0	100,0
1971-1981	1,3	44,7	46,0	30,6	76,6	23,4	100,0
B. Quinquennis							
1971-1975	1,7	47,8	49,5	30,3	79,8	20,2	100,0
1976-1981	0,5	38,9	39,4	31,2	70,6	29,4	100,0

Font: Elaboració i càlculs a partir de les dades de la taula 2.

a Catalunya, d'aquesta manera el pes d'aquest àmbit en el total de la població catalana augmenta contínuament passant del 8,0% (1950) al 18,9% (1970) i al 22,6% (1981).

Aquest creixement demogràfic tant espectacular, unit a una quasi absoluta manca de ordenació territorial en els anys de màxima arribada de població, explica clarament les mancances de multitud d'equipaments i serveis que es donen actualment en el cinturó metropolità de Barcelona. D'altra banda com que el creixement poblacional d'aquesta àrea va ésser originat per l'arribada massiva d'immigració, en busca de les millors oportunitats d'ocupació que es registraven a Catalunya i, especialment a Barcelona i la seva zona d'influència, respecte a les de les terres de procedència, ha suposat que en la corona metropolitana de Barcelona es registren els nivells mínims de població nascuda a Catalunya.

— La resta de municipis i comarques que pertanyen a la Regió I, en la que es troben aglomeracions urbanes tant importants com Sabadell, Terrassa, Mataró, Granollers, etc. també ha experimentat un fort augment demogràfic, encara que més petit que el de l'àmbit anterior.

Així pràcticament triplica la seva població entre 1950 i 1981, ja que passa de 354.000 habitants a més

d'un mil·lió. Tanmateix en aquest cas l'increment de població es reparteix de manera més equilibrada durant tot el període, ja que mentre la màxima taxa de creixement es registra en la dècada dels seixanta, el màxim augment absolut es troba en la dècada dels setanta, especialment en la primera meitat. Però també amb creixement relativament important entre 1976 i 1981 de manera que en aquest període dona el màxim increment de Catalunya (10,1% en el quinquenni, en front del 9,4% de l'entorn metropolità de Barcelona). En conseqüència el pes d'aquesta àrea en el total de la població catalana també augmenta de manera continua (11,0% a l'any 1950, 14,6% i 16,9% els anys 1970 i 1981 respectivament).

— Finalment la resta del territori de Catalunya (regions II a IX) comprèn una xifra de població semblant a la de la ciutat de Barcelona, però amb una trajectòria ben diferent quant a l'evolució demogràfica. Així fins a l'any 1975 les taxes de creixement de la població resident en aquest àmbit que comprèn la major part del territori de Catalunya, eren sensiblement inferiors a la mitjana nacional, mentre que a partir d'aquesta data es dona pràcticament una equiparació amb la mitjana catalana.

Per tant la participació d'aquestes regions en el conjunt de la po-

blació de Catalunya que disminueix sensiblement entre 1950 i 1970 (41,3% i 32,4% respectivament), experimenta una reducció ja molt més moderada fins a 1975 i a partir d'aquesta data, resta pràcticament estabilitzada (31,2% i 31,1% pels anys 1975 i 1981).

2. Distribució territorial de la població de la CMB.

L'evolució seguida per la població dels 27 municipis metropolitans es recull en la taula 6. D'acord amb aquestes dades i deixant de banda per ja estudiat el comportament diferencial de Barcelona i els restants municipis metropolitans, cal indicar que mentre a l'any 1950 només dos municipis superaven els 50.000 habitants (L'Hospitalet i Badalona) i la resta es trobaven per sota dels 15.000 residents, en la actualitat són set els municipis que depassen aquella xifra i són majoria els situats entre 20.000 i 50.000 habitants.

Tanmateix la trajectòria de l'evolució demogràfica de l'entorn metropolità no ha estat homogènea. En el període 1951-1960 el màxim augment absolut de població es dona a l'Hospitalet (52.000 nous habitants), Badalona (32.000) i Sta. Coloma de Gramanet (17.000); mentre que les taxes anuals acumulatives més altes es troben a Esplugues (12%); St. Joan Despí i l'esmentada Sta. Coloma (ambdós amb un 8%).

TAULA 5

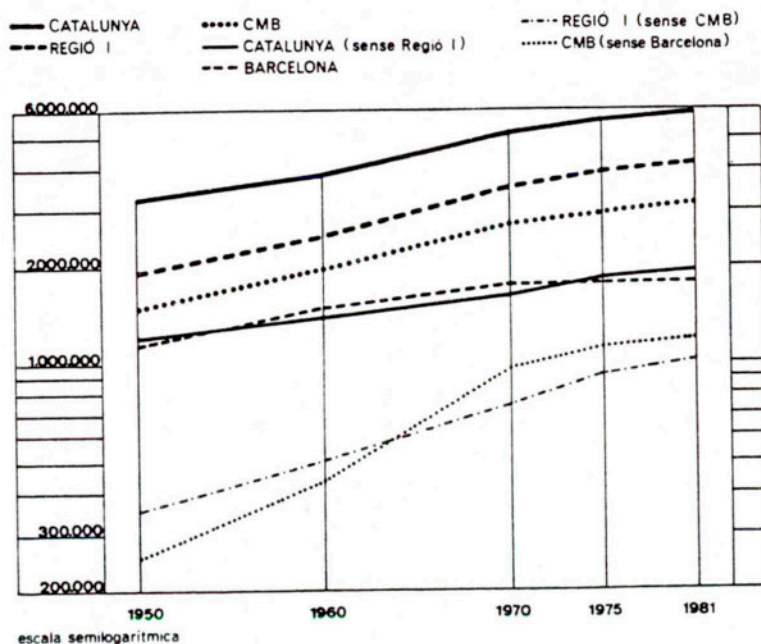
DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE CATALUNYA PER ÀMBITS TERRITORIALS, 1950-1981

CATALUNYA							
	REGIO I					Resta Catalunya	Total
	C.M.B.			Resta Regió I	Total		
	Barcelona	Resta	Total				
		C.M.B.					
1950	39,7	8,0	47,7	11,0	58,7	41,3	100
1960	39,2	11,4	50,6	13,1	63,7	36,3	100
1970	34,1	18,9	53,0	14,6	67,6	32,4	100
1975	30,9	21,7	52,6	16,2	68,8	31,2	100
1981	29,4	22,6	52,0	16,9	68,9	31,1	100

Font: Elaboració i càlculs a partir de les dades de la taula 1

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE DIVERSOS ÀMBITS TERRITORIALS DE CATALUNYA.

1950 - 1981

escala semilogarítmica

Posteriorment en la dècada dels seixanta, de creixement explosiu en tot aquest territori, l'Hospitalet augmenta de població (118.000 habitants) seguit de Sta. Coloma i Badalona (més de 70.000 nous habitants a cadascun d'aquests municipis) i Cornellà (55.000), amb taxes màximes anuals d'increment a Ripollet i Cornellà (entorn del 14%). Els mateixos municipis tornen a tenir els màxims augments absoluts en el període 1971 i 1975 (entre 32.000 i 41.000 habitants).

Tanmateix a partir de 1975, al mateix temps que baixa fortament

l'augment de població, canvien substancialment els focus d'atracció, així dels clàssics només resta Badalona (26.000 nous residents) i s'incorpora Cerdanyola (20.000), mentre l'Hospitalet baixa fins a 13.000 i Sta. Coloma de Gramanet té un augment mínim (2.000). Relativament el màxim increment anual es registra a l'esmentada Cerdanyola, per la ubicació del polígon residencial de Ciutat Badia (10%), mentre la resta de municipis se situen ja a nivells molt inferiors.

Amb posterioritat a 1981 i malgrat les deficiències en les dades de base de les Rectificacions Padronals

amb data 31 de març de 1983, es reflecteix clarament l'estancament i fins i tot el retrocés de la població en alguns municipis de la CMB. Tanmateix analitzant amb detall els factors d'altres i baixes s'observa que en algun municipi de l'àmbit metropolità l'operació censal de 1981 va tenir nivells apreciables d'inexhaustivitat que es manifesten en una xifra relativament elevada d'altres per omissió en la Rectificació de 1982, concepte que correspon a inscripcions de residents amb anterioritat en un municipi, però no empadronats en l'operació de camp corresponent a la Renovació del Padró de 1981.

TAULA 6

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE DRET DELS MUNICIPIS DE LA C.M.B., 1950-1983

	1950	1960	1970	1975	1981	1982	1983
Badalona	60.133	92.985	163.374	203.719	229.780	229.508	231.175
Castelldefels	2.065	3.915	13.124	20.141	24.697	25.400	27.006
Cerdanyola	3.837	6.447	20.212	30.498	50.885	50.765	52.050
Cornellà	10.596	21.317	76.387	91.739	91.563	92.114	91.313
Esplugues	3.981	13.103	29.472	38.318	46.079	46.513	46.828
Gavà	6.873	15.337	23.834	30.474	33.624	34.913	34.662
L'Hospitalet	69.748	121.995	240.630	282.141	295.074	294.021	291.066
Molins de Rei	8.145	10.396	14.407	20.058	18.308	18.289	18.424
Montcada i Reixac	8.486	12.629	22.209	23.274	25.625	26.022	26.303
Montgat	2.767	3.768	4.877	6.167	6.944	7.068	7.053
Pallejà	1.053	2.253	4.086	5.080	5.728	5.733	5.708
El Papiol	1.191	2.049	2.575	2.964	3.187	3.192	3.194
El Prat	10.038	14.091	36.346	51.058	60.419	61.215	61.695
Ripollet	3.715	5.419	20.152	24.114	26.133	26.207	26.221
St. Adrià	10.004	15.972	24.573	37.526	36.397	36.167	35.626
St. Boi	10.394	18.820	48.840	65.064	72.926	73.421	74.159
St. Climent	985	1.281	1.870	2.002	2.083	2.100	2.085
St. Cugat	6.934	11.127	20.490	29.156	30.633	31.370	32.076
St. Feliu	7.114	10.181	21.736	33.959	38.004	38.641	38.298
St. Joan Despi	2.161	4.851	16.125	23.862	25.309	25.213	24.920
St. Just Desvern	2.921	6.315	9.188	9.688	11.022	11.132	11.320
St. Vicenç dels Horts	3.064	5.636	15.048	18.344	20.182	20.513	20.464
Sta. Coloma de Cerv.	1.214	1.529	1.945	2.105	2.520	2.540	2.540
Sta. Coloma de Gr.	14.638	32.277	105.880	138.091	140.613	140.314	139.859
Tiana	1.607	1.951	2.620	2.737	3.028	3.069	3.191
Viladecans	4.214	7.468	24.401	36.574	43.358	43.431	44.135
TOTAL							
(sense Barcelona)	257.878	443.112	964.401	1.228.853	1.344.121	1.348.871	1.351.371
Barcelona	1.276.675	1.526.550	1.741.979	1.751.136	1.752.627	1.761.235	1.771.998
TOTAL C.M.B.	1.534.553	1.969.662	2.706.380	2.979.989	3.096.748	3.110.106	3.123.369

Font: C.I.D.C., op. cit.

C.M.B. i d'altres, op. cit.

Rectificacions dels Padrons Municipals d'Habitants de 1982 i 1983.

3. El Moviment Natural de la Població.

Per a evaluar l'abast real dels nivells de creixement de la població metropolitana cal considerar per separat el comportament dels dos factors bàsics: el moviment natural i les migracions. En el primer cas l'anàlisi s'ha de limitar al període 1975-1979, únics anys pels quals es disposa de dades a nivell municipal (tanmateix entre 1980 i 1982 l'I.N.E. ha publicat dades de moviment natural però agregades per províncies i també disposa de dades municipals corresponents als Registres Civils però no depurades ni classificades en funció del municipi de residència dels pares).

Per a l'estudi del moviment natural de la població de la C.M.B. he d'agrair en Josep Serra, tècnic de la Corporació Metropolitana de Bar-

celona haver-me facilitat un estudi seu encara inèdit en el qual analitza en profunditat les dades metropolitan- tans d'aquests anys.

3.1. Fecunditat.

D'acord amb les dades de la taula 7 s'observa que les taxes brutes de natalitat de la CMB són sistemàticament superiors a les del conjunt de Catalunya i també que el gradual i progressiu descens de la natalitat afecta tant l'àmbit Metropolità, com el conjunt de Catalunya, però amb més intensitat en la CMB. Així mentre l'any 1975 la diferència entre les respectives taxes era de 1,1 punts, es reduïa a 0,5 punts a l'any 1981. Tanmateix aquesta reducció i apropament entre unes i altres taxes es deu bàsicament al pes de Barcelona que té una caiguda espectacular en els nivells de natalitat, mentre que la resta de municipis de l'entorn

metropolità, malgrat tenir taxes molt més elevades, segueixen una trajectòria similar a la mitjana catalana.

La reducció real de la fecunditat en la CMB, entre 1975 i 1979 sembla ser, però encara més gran que la que es desprèn de la consideració de les taxes brutes de natalitat, ja que en aquests període comencen a entrar en edat fecunda les generacions "plenes" nascudes a partir de 1960. Així en la taula 8 es publiquen els valors calculats per J. Serra de la taxa global de fecunditat general (relació per quocient entre la xifra de naixements en un any i la xifra mitjana de dones entre 15 i 49 anys en el mateix període) en la que es ponderen les diferències de l'estructura de sexe i edat. Cal destacar la forta devallada en tot el conjunt de la CMB, però que és encara molt més sensible en el cas de Barcelona per partir d'uns menors nivells relatius (taula 8).

TAULA 7
EVOLUCIO DEL NOMBRE DE NAIXEMENTS I DE LA TAXA BRUTA DE NATALITAT, 1975-1979

	NOMBRE DE NAIXEMENTS					TAXA BRUTA DE NATALITAT (per mil)				
	1975	1976	1977	1978	1979	1975	1976	1977	1978	1979
C.M.B.	61.777	58.422	56.010	52.547	46.563	20,8	19,5	18,6	17,3	15,3
Barcelona	33.773	30.853	28.490	26.142	23.102	19,3	17,6	16,3	14,9	13,2
Resta municipis	28.004	27.569	27.520	26.405	23.461	23,0	22,3	21,8	20,6	18,0
Badalona	4.823	4.991	4.850	4.809	4.278	24,0	24,2	23,0	22,3	19,3
Cornellà	1.921	1.889	1.728	1.639	1.372	20,9	20,6	18,8	17,9	15,0
L'Hospitalet	6.290	5.954	5.734	5.550	4.866	22,4	21,0	20,0	19,3	16,7
El Prat	1.076	1.204	1.087	1.105	1.118	21,4	23,2	20,3	20,0	19,5
St. Boi	1.373	1.358	1.543	1.469	1.275	21,3	20,6	22,9	21,4	18,2
Sta. Coloma	3.637	3.530	3.432	3.201	2.830	26,4	25,5	24,7	23,0	20,3
Catalunya	110.336	105.266	103.301	97.430	87.366	19,7	18,5	18,0	16,8	14,8

Font: I.N.E. Movimiento Natural de la Población de España, Anual.
Josep Serra, Treball inèdit.

TAULA 8
EVOLUCIÓ DE LA TAXA GLOBAL DE FECUNDITAT GENERAL (per mil), 1975-1981

	(1) 1975	(2) 1981		(1) 1975	(2) 1981
Badalona	96,5	63,2	St. Cugat del Vallès	63,5	56,1
Castelldefels	98,4	66,2	St. Feliu de Llobregat	102,1	67,8
Cerdanyola	85,3	48,2	St. Joan Despi	92,0	54,1
Cornellà	82,0	51,4	St. Just Desvern	65,6	41,5
Esplugues	100,2	63,1	St. Vicenç dels Horts	102,1	63,8
Gavà	94,3	59,6	Sta. Coloma de Cervelló	90,4	20,6
L'Hospitalet	83,7	55,1	Sta. Coloma de Gramanet	101,4	67,7
Molins de Rei	64,1	59,6	Tiana	58,0	53,7
Montcada i Reixac	79,9	49,7	Viladecans	108,8	63,5
Montgat	91,9	62,3			
Pallejà	93,7	55,5	TOTAL C.M.B.		
El Papiol	78,0	50,9	(sense Barcelona)	89,2	58,7
El Prat de Llobregat	89,5	62,5	Barcelona	73,8	42,0
Ripolllet	81,7	45,4	TOTAL C.M.B.	80,2	52,1
St. Adrià de Besòs	70,5	53,7			
St. Boi de Llobregat	82,6	58,1	CATALUNYA	79,6	----
St. Climent de Llobregat	75,1	55,8			

(1) Dades calculades a partir de la mitjana de naixements 1975-76 i la població a 31 de desembre de 1975
(2) Dades calculades a partir de la mitjana estimada de naixements 1980-81 i la població a 1 de març de 1981.
Font: Josep Serra, Treball inèdit.

TAULA 9
EVOLUCIO DEL NOMBRE DE DEFUNCIONS I DE LA TAXA BRUTA DE MORTALITAT, 1975-1979

	NOMBRE DE DEFUNCIONS					TAXA BRUTA DE MORTALITAT (per mil)				
	1975	1976	1977	1978	1979	1975	1976	1977	1978	1979
C.M.B.	22.451	22.483	21.489	21.832	21.297	7,6	7,5	7,1	7,2	7,0
Barcelona	16.112	16.210	15.480	15.662	15.419	9,2	9,2	8,9	8,9	8,8
Resta municipis	6.339	6.273	6.009	6.170	5.878	5,2	5,1	4,8	4,8	4,5
Badalona	1.125	1.146	1.152	1.173	959	5,6	5,6	5,5	5,4	4,3
Cornellà	432	449	423	448	400	4,7	4,9	4,6	4,9	4,4
L'Hospitalet	1.521	1.461	1.356	1.496	1.447	5,4	5,2	4,7	5,2	5,0
El Prat	129	262	125	109	104	2,6	5,1	2,3	2,0	1,8
St. Boi	412	358	382	364	420	6,4	5,4	5,7	5,3	6,0
Sta. Coloma	621	627	584	621	636	4,5	4,5	4,2	4,5	4,6
Catalunya	45.616	44.791	43.488	43.674	42.181	8,2	7,9	7,6	7,5	7,2

Font: I.N.E., op. cit.
Josep Serra, treball inèdit.

TAULA 10

EVOLUCIO DEL CREIXEMENT VEGETATIU: NOMBRE I TAXES, 1975-1979

	NOMBRE					TAXA BRUTA (per mil)				
	1975	1976	1977	1978	1979	1975	1976	1977	1978	1979
C.M.B.	39.326	35.939	34.521	30.715	25.266	13,2	12,0	11,5	10,1	8,3
Barcelona	17.661	14.643	13.010	10.480	7.683	10,1	8,4	7,4	6,0	4,4
Resta municipis	21.665	21.296	21.511	20.235	17.583	17,8	17,2	17,0	15,8	13,5
Badalona	3.698	3.845	3.698	3.636	3.319	18,4	18,7	17,5	16,9	15,0
Cornellà	1.489	1.440	1.305	1.191	972	16,2	15,7	14,2	13,0	10,6
L'Hospitalet	4.769	4.493	4.378	4.054	3.419	17,0	15,8	15,3	14,1	11,7
El Prat	947	942	962	996	1.014	18,8	18,1	18,0	18,0	17,7
St. Boi	961	1.000	1.161	1.105	855	14,9	15,2	17,2	16,1	12,2
Sta. Coloma	3.016	2.903	2.848	2.580	2.194	21,9	21,0	20,5	18,5	15,7
Catalunya	64.720	60.475	59.813	53.756	45.185	11,5	10,6	10,4	9,3	7,6

Font: I.N.E., op. cit.
Josep Serra, treball inèdit.

3.2. Mortalitat.

Les taxes metropolitanes de mortalitat baixen continuament entre 1975 i 1979 a l'ensem que les catalanes. Tanmateix el tret més notable es la deferència espectacular entre els nivells de Barcelona i els de la resta de municipis del seu entorn metropolità. Respon a l'existència d'una estructura de sexes i edats molt diferent en una i altra àrea, factor que és el determinant bàsic de la disparitat de nivells relatius de mortalitat en els països desenvolupats. Tanmateix en algun municipi, com és el Prat de Llobregat, les dades d'alguns anys són sospitosament baixes, cosa que fa pensar que en ocasions hi han nivells d'inexhaustivitat no avaluats estadísticament.

3.3. Creixement vegetatiu.

De la comparació entre les dades de les taules 7 i 9 s'obtenen les dades de creixement que es presenten en la taula 10. Aquesta variable decreix de manera gradual i progressiva en tots els àmbits analitzats i durant tot el període considerat, influenciada molt directament pel comportament de la natalitat. Tanmateix la reducció de Barcelona és molt forta, ja que cau a menys de la meitat en el curs de només quatre anys, tot fa pensar que en la actualitat aquest municipi es troba pràcticament en situació de creixement zero, a causa de la continuació del procés de des-

cens de la natalitat catalana i espanyola, però que encara no es pot avaluar a nivell municipal.

Alhora la resta de municipis metropolitanos encara disposen d'altres taxes de creixement natural l'any 1979, malgrat experimentar també una reducció continuada al llarg del període en qüestió.

4. Les migracions.

La manca d'exhaustivitat de les dades corresponents a altes i baixes de població registrades en els municipis, fa que l'anàlisi de les migracions s'hagi de limitar a l'estudi dels saldos migratoris obtinguts per comparació entre el creixement global i el vegetatiu. Tanmateix aquesta anàlisi només es pot realitzar pels anys posteriors a 1975, donada la carència de dades municipals de moviment natural amb anterioritat a aquesta data.

En la taula 11 es reproduïen les xifres obtingudes per en J. Serra pel període 1975-1981, havent estimat les dades de moviment natural de l'any 1980. Així i de donar-se nivells similars d'exhaustivitat en les dades dels Padrons i Cens de 1975 i 1981, la C.M.B. ha experimentat en aquest període una sortida neta de població d'uns 33.000 habitants, subministrada bàsicament per Barcelona que perd 50.000 residents, mentre els altres 26 municipis de

l'entorn metropolità tenen una entrada neta de 17.000 nous pobladors.

Tanmateix el saldo positiu de la corona metropolitana no afecta per igual a tots els municipis, ja que mentre 18 tenen saldo migratori positiu, els altres 8 el tenen negatiu. Entre els municipis que absorbeixen població destaca Cerdanyola amb una immigració neta de més de 16.000 persones, que quasi iguala el saldo positiu del conjunt de l'entorn metropolità. Altres municipis d'immigració han estat Badalona, El Prat, Viladecans i Esplugues, tots ells amb saldos superiors als 3.000 immigrants nets.

Pel contrari els municipis de major sortida neta de població són: Sta. Coloma de Gramanet (10.000), L'Hospitalet (prop de 7.000) i Cornellà (6.000), tots ells, municipis d'atracció massiva de població en el període de màxima expansió metropolitana i avui dia afectats greument per la crisi industrial.

Cal fer notar que en aquest grup de municipis hi trobem Molins de Rei i Sant Cugat del Vallès, encara que la seva presència sembla deguda bàsicament a qüestions estadístiques. Sobrevaloració de la població de l'any 1975 en el primer cas i d'infravaloració de la de 1981 en el cas de Sant Cugat, com sembla deduir-se del gran nombre d'altres per omissió en les Rectificacions Padronals dels anys 1982 i 1983.

TAULA 11

COMPONENTS DEL CREIXEMENT DEMOGRÀFIC DELS MUNICIPIS DE LA C.M.B, 1975-1981
(nombre i taxa mitjana per mil habitants)

	NOMBRE					TAXA MITJANA (per mil)				
	naixements	defuncions	creixement vegetatiu	creixement total	saldo migratori	naixements	defuncions	creixement vegetatiu	creixement total	saldo migratori
	(1)	(2)	(3 = 1-2)	(4)	(5 = 4-3)	(6)	(7)	(8 = 6-7)	(9)	(10 = 9-8)
Badalona	23.396	5.565	17.831	26.061	8.230	21,6	5,1	16,5	24,1	7,6
Castelldefels	2.557	498	2.059	4.556	2.497	22,8	4,4	18,4	40,7	22,3
Cerdanyola	4.290	477	3.813	20.387	16.574	21,1	2,3	18,8	100,2	81,4
Cornellà	8.060	2.193	5.867	-176	-6.043	17,6	4,8	12,8	-0,4	-13,2
Esplugues	4.769	962	3.807	7.761	3.954	22,6	4,6	18,0	36,8	18,8
Gavà	3.143	901	2.242	3.150	908	19,6	5,6	14,0	19,7	5,7
L'Hospitalet	27.187	7.475	19.712	12.933	-6.779	18,9	5,2	13,7	9,0	-4,7
Molins de Rei	1.611	586	1.025	-1.750	-2.775	16,8	6,1	10,7	-18,2	-28,9
Montcada i Reixac	2.066	539	1.527	2.351	824	16,9	4,4	12,5	19,2	6,7
Montgat	661	94	567	777	210	20,2	2,9	17,3	23,7	6,4
Pallejà	536	142	394	648	254	19,9	5,3	14,6	24,0	9,4
El Papiol	235	118	117	223	106	15,3	7,7	7,6	14,5	6,9
El Prat	5.682	724	4.958	9.361	4.403	20,4	2,6	17,8	33,6	15,8
Ripolllet	2.213	620	1.593	2.019	426	17,6	4,9	12,7	16,1	3,4
St. Adrià	2.972	951	2.021	-1.129	-3.150	16,1	5,2	10,9	-6,1	-17,0
St. Boi	6.976	2.022	4.954	7.862	2.908	20,2	5,8	14,4	22,8	8,4
St. Climent	177	81	96	81	-15	17,3	7,9	9,4	7,9	-1,5
St. Cugat	2.578	843	1.735	1.477	-258	17,2	5,6	11,6	9,9	-1,7
St. Feliu	4.195	872	3.323	4.045	722	23,3	4,8	18,5	22,5	4,0
St. Joan Despi	2.547	474	2.073	1.447	-626	20,7	3,8	16,9	11,8	-5,1
St. Just Desvern	697	442	255	1.334	1.079	13,4	8,5	4,9	25,7	20,8
St. Vicenç dels Horts	2.017	520	1.497	1.838	341	20,9	5,4	15,5	19,1	3,6
Sta. Coloma de Cerv.	113	25	88	415	327	9,8	2,2	7,6	35,9	28,3
Sta. Coloma de Gr.	15.949	3.221	12.728	2.522	-10.206	22,9	4,6	18,3	3,6	-14,7
Tiana	188	84	104	291	187	13,0	5,8	7,2	20,2	13,0
Viladecans	4.640	864	3.776	6.784	3.008	23,2	4,3	18,9	34,0	15,1
TOTAL										
(sense Barcelona)	129.455	31.293	98.162	115.268	17.106	20,1	4,9	15,2	17,9	2,7
Barcelona	132.796	80.948	51.848	1.491	-50.357	15,1	9,2	5,9	0,2	-5,7
TOTAL C.M.B.	262.251	112.241	150.010	116.759	-33.251	17,3	7,4	9,9	7,7	-2,2

Font: Josep Serra, Treball inèdit.

5. Conclusions.

Els principals punts que es poden destacar sobre l'exposició anterior són els següents:

— El creixement explosiu de la població resident a la CMB es tanca a la ciutat de Barcelona a partir de l'any 1970 amb clar estancament demogràfic i profunda davallada de la natalitat que suposa una tendència cap a nivells mínims de creixement vegetatiu i progressiu envelliment de la població. Alhora es produeix una creixent sortida de població cap als municipis del seu entorn

metropolità i especialment els de tipus més residencial.

— Els restants 26 municipis metropolitans han continuat creixent amb major o menor dinamisme fins a 1975, però posteriorment a aquesta data, el seu creixement ha estat bàsicament de tipus vegetatiu. Tanmateix una fracció important de municipis tampoc no aconsegueixen retenir la seva població i passen a tenir emigració neta cap a l'any 1981.

— La tendència anterior sembla especialment evident després de

1981, malgrat la validesa limitada de les dades disponibles. Al accentuar-se la depressió industrial de l'entorn metropolità de Barcelona, els municipis amb més pes de població ocupada en aquest sector, figuren amb estancament o fins i tot pèrdua absoluta de població i per tant amb increment de la sortida neta de població. Paral·lelament els municipis de tipus residencial més elevat són pràcticament els únics que tenen un moderat creixement demogràfic, bàsicament a partir del desplaçament de població barcelonina de més alts nivells de renda.

JOAQUIM CAPELLADES

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

ESTADÍSTICA I SOCIETAT:
Preu de subscripció anual: 500 ptes.
Adm.: Casa Caritat, Montcalegre, 5
Tel. 301 00 66 — Barcelona-1

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la
Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

Full n.º 30 i 31

Gener - Febrer 1984

ESTRUCTURA DE LA POBLACIÓ DE LA CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA, 1981

Aquest número vol completar la visió de síntesi que sobre les característiques més notables de la població de la principal aglomeració demogràfica de Catalunya s'han avançat anteriorment. L'anàlisi de les dades estructurals bàsiques de la població de la Corporació Metropolitana de Barcelona, es pot situar per primer cop en relació a les corresponents al marc general de Catalunya, ja que l'INE acaba de presentar unes primeres taules del Avenç de Resultats del Cens de Població de l'any 1981. Aquestes taules procedeixen de l'exploració d'una mostra del 2% i es publiquen a un nivell territorial molt agregat ja que només contenen informació pel conjunt de l'estat, comunitats autònomes, demarcacions provincials i municipis de més de 200.000 habitants.

Per a ampliar l'anàlisi sobre l'evolució i estructura de la població de la CMB es pot consultar l'obra de Julio Javier Moreno, publicada per la pròpia CMB, titulada

«Evolución de la Población de la Entidad Metropolitana de Barcelona, 1959-1960».

1. Estructura Sexe-Estat civil.

L'any 1981 les dones representaven el 51,4% de la població de la CMB, proporció lleugerament més alta que la de Catalunya que era del 5.%, això equival a dir que a la CMB hi havia 94,5 homes per 100 dones, mentre que el total nacional arribava a ser de 96,2 homes per cada 100 dones. Aquesta taxa de masculinitat ha anat pujant de manera continua a Catalunya des de l'any 1950 i a la CMB des de 1970.

L'actual taxa catalana és sensiblement pròxima a l'espanyola (96,4%) que també tendeix cap a una aproximació entre els efectius de població masculina i femenina (taules 1 i 2).

Tanmateix la distribució de la taxa de masculinitat dins de la CMB és ben diferent, ja que mentre a la ciutat de Barcelona és del 90,4%, a la resta de l'àmbit metropolità s'eleva fins al 100,1%, és a dir que excepcionalment en l'entorn metropolità hi ha més homes que dones, fet que pot respondre al diferent pes que té la població immigrada en ambdós àmbits, ja que les migracions, generalment, afecten més a la població masculina que a la femenina. A la resta de Catalunya, les taxes de masculinitat tenen valors intermitjos, entre ambdós pols metropolitans.

Pel que fa referència a la distribució de la població de la CMB segons l'estat civil, cal destacar la disminució tant dels solters com dels casats, i l'augment dels vidus i de la població que ha declarat altres situacions, bàsicament les de divorciat o separat. Per sexes és especialment sensible l'increment de les vídues que ja quasi representen una dècima part de la població metropolitana (taula 3).

TAULA 1

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ CLASSIFICADA PER SEXE, CATALUNYA I C.M.B., 1970-1981

	C A T A L U N Y A				
	C. M. B.			Resta Catalunya	Total
	Barcelona	Resta C. M. B.	Total		
HOMES					
1970	821.891	482.398	1.304.289	1.181.987	2.486.276
1975	824.919	614.119	1.439.038	1.323.995	2.763.033
1981	832.119	672.403	1.504.580	1.415.580	2.920.102
DONES					
1970	920.088	482.003	1.402.091	1.218.609	2.621.193
1975	926.217	614.730	1.540.947	1.356.236	2.897.183
1981	920.508	671.718	1.592.226	1.444.086	3.036.312
TOTAL					
1970	1.741.979	964.401	2.706.380	2.400.596	5.107.606
1975	1.751.136	1.228.853	2.979.989	2.680.404	5.660.393
1981	1.752.627	1.344.121	3.096.748	2.859.666	5.956.414

NOTA: Pels anys 1970 i 1975 hi han petites diferències en la suma de la població per sexes, respecte als totals oficials, causades pels factors d'elevació del mostratge.

FONT: I.N.E., Censos de Població 1970 i 1981.
C.M.B. i altres, Dades Estadístiques dels Padrons de Població de 1975 i 1981.
C.I.D.C., Explotacions dels Padrons de 1975.

TAULA 2

TAXA DE MASCULINITAT, C.M.B. I CATALUNYA (HOMES PER 100 DONES), 1970-1981

	C A T A L U N Y A				
	C. M. B.			Resta Catalunya	Total
	Barcelona	Resta C. M. B.	Total		
1970					94,9
1975	89,1	99,9	93,4	97,6	95,4
1981	90,4	100,1	94,5	98,0	96,2

FONT: Elaboració i càlculs a partir de les dades de la Taula 1.

2. Estructura d'edats.

L'anàlisi de l'estructura d'edats de la CMB i també de Catalunya, és de gran importància a partir del moment en que es trenca el model de creixement demogràfic vigent entre 1950 i 1975, caracteritzat per un

creixement explosiu de la població i gran pes de les generacions joves, passant cap a un model de creixement lent amb envelliment progressiu de la població.

L'estructura sexe-edat i la seva corresponent representació gràfica, la ja tan coneguda piràmide de població, està condicionada pels fluxes d'entrada i sortida de població

de les diferents generacions supervivents i des d'aquesta òptica reflexa la passada evolució demogràfica, però alhora indica alguns dels trets de més relleu de les expectatives futures de la població d'un territori. Aquest fet descansa en una norma general que indica que els efectes més importants de l'evolució demogràfica només es manifesten a mig i

TAULA 3

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE LA C.M.B. PER SEXE I ESTAT CIVIL, 1975-1981

	SOLTERS	CASATS	VIDUS	ALTRES	TOTAL
HOMES					
1975	48,3	49,7	1,6	0,4	100,0
1981	47,5	49,9	1,8	0,8	100,0
DONES					
1975	42,7	47,9	8,7	0,7	100,0
1981	41,9	47,1	9,7	1,3	100,0
TOTAL					
1975	45,4	48,8	5,3	0,5	100,0
1981	44,7	48,4	5,9	1,0	100,0

FONT: C.I.D.C., op. cit.
C.M.B. i altres, op. cit.

llarg termini, especialment quant més tancat és un model poblacional, línia que sembla seguir tant la població metropolitana com la de Catalunya, en haver-se reduït substancialment els fluxos migratoris en el curs dels últims anys, tendència que és previsible continuï en un futur més o menys immediat.

2.1. Distribució per edats.

A l'hora d'analitzar la distribució per edats de la població de la CMB cal fer ja inicialment una clara separació entre el municipi de Barcelona i els altres 26 municipis del seu entorn metropolità. Aquesta distinció és palesa simplement observant el gràfic annex en que s'han representat les piràmides d'edats del conjunt de la CMB, de Barcelona i de la corona metropolitana. S'aprecia una situació ben diferent segons l'àmbit geogràfic considerat, especialment pel que es refereix als dos subconjunts metropolitans.

Així a Barcelona els trets més característics són:

a) L'existència d'uns efectius poblacionals relativament constants per a les generacions de menys de 60 anys, especialment entre la població femenina i només amb una petita entrada pels grups nascuts a l'entorn de la guerra i primera postguerra,

b) la profunda osca que afecta al grup més jove de la piràmide i que comprèn les generacions nascudes després de 1975. Aquest grup quinquennal és el de dimensió mínima, per a la població masculina de menys de 40 anys i la femenina per sota dels 60.

D'aquesta manera l'aspecte quasi cilíndric que presenta tot el cos central de la piràmide barcelonina, específic de les poblacions en vies d'envelliment, s'altera en el seu graó més jove, factor que denota una tendència clara d'envelliment. Aquest fet és tant més important perquè aquest grup reflexa la mitjana entre una natalitat decreixent, però encara relativament alta dels anys més propers a 1975, i el volum mínim que es registra en arribar a

1980 i anys posteriors, per això és de preveure encara un futur estrenyament de la base.

En canvi, la distribució d'edats de l'entorn metropolità de Barcelona és completament diferent, la representació gràfica és quasi perfectament triangular, típica de les poblacions molt joves, amb una base amplíssima, al menys per a les generacions anteriors a 1975. El grup d'edats de zero a quatre anys, encara que ja ha iniciat una reducció continua essent molt nombrós (és el segon en efectius, només superat pel de 5 a 9 anys, que recull la natalitat extraordinària de la primera meitat de la dècada dels setanta). Cal destacar també l'elevat contingent de població situada entre els 25 i els 40 anys, constituït en bona part pels immigrants dels anys seixanta. Aquestes generacions a la seva vegada han originat l'ample base actual de la corona metropolitana de Barcelona. Tanmateix s'ha de fer notar que com que la reducció de la natalitat en aquest àmbit territorial és un fenomen molt recent, cal esperar encara una important contracció en la base de la futura piràmide d'edats de l'entorn metropolità.

TAULA 4

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE LA C.M.B. I CATALUNYA, PER GRANS GRUPS D'EDAT, 1965-1981

	C A T A L U N Y A				
	C. M. B.			Resta Catalunya	Total
	Barcelona	Resta C. M. B.	Total		
De 0 a 14 anys.					
1965	22,6	26,6	23,7	24,5	24,1
1970	23,6	29,9	25,8	25,4	25,6
1975	21,7	30,8	25,4	25,7	25,6
1981	21,4	29,7	24,9	24,9	24,9
De 15 a 29 anys.					
1965	21,9	24,9	—	—	—
1970	21,3	24,6	22,5	21,5	22,0
1975	21,7	24,3	22,8	22,4	22,6
1981	21,4	23,5	22,3	22,5	22,3
De 30 a 44 anys.					
1965	23,0	24,5	—	—	—
1970	21,1	22,7	21,7	20,2	21,0
1975	20,1	21,6	20,7	18,6	19,7
1981	18,8	21,4	20,0	18,7	19,4
De 45 a 64 anys.					
1965	22,6	17,7	—	—	—
1970	23,0	16,8	20,8	22,3	21,5
1975	24,4	17,1	21,4	22,4	21,8
1981	25,0	18,5	22,3	22,3	22,2
De 65 anys i més.					
1965	9,9	6,3	8,9	10,1	9,5
1970	11,0	6,0	9,2	10,6	9,9
1975	12,1	6,2	9,7	10,9	10,3
1981	13,4	6,9	10,5	11,6	11,2

FONT: I.N.E., Avance del Censo de Población 1981.

C.I.D.C., op. cit.

C.M.B. i altres, op. cit.

Julio Javier Moreno, Evolución de la población de la Entidad Municipal Metropolitana de Barcelona, 1950-1990, Barcelona 1983.

En la taula 4, es pot observar la distribució per grans grups d'edat, de la població dels diversos àmbits metropolitans i de Catalunya. S'aprecia també clarament la diferència entre ells, així:

a) El municipi de Barcelona conté fraccions mínimes de població de menys de 15 anys, i fins i tot grups compresos entre 15 i 44 anys. Pel contrari té valors màxims a partir d'aquesta edat i especialment per

les generacions de més de 65 anys, amb un pes proporcional del doble del que es registra a la resta dels municipis metropolitans.

b) L'Entorn Metropolità, amb pràcticament un 30% de menors de 15 anys i proporcions també molt altes de població fins a 29 anys. En canvi els efectius poblacionals de més de 45 anys i sobretot els que sobrepassen els 65, tenen un pes mínim.

c) La resta del territori català, té una distribució per edats intermitja a la dels dos àmbits anteriors. Alhora en compensar-se en el conjunt de la CMB, les marcades diferències existents entre Barcelona i el seu entorn metropolità, resulta una estructura d'edats relativament semblant entre el total de la CMB, la resta de territori català no metropolità i el conjunt de Catalunya.

ESTADÍSTICA I SOCIETAT

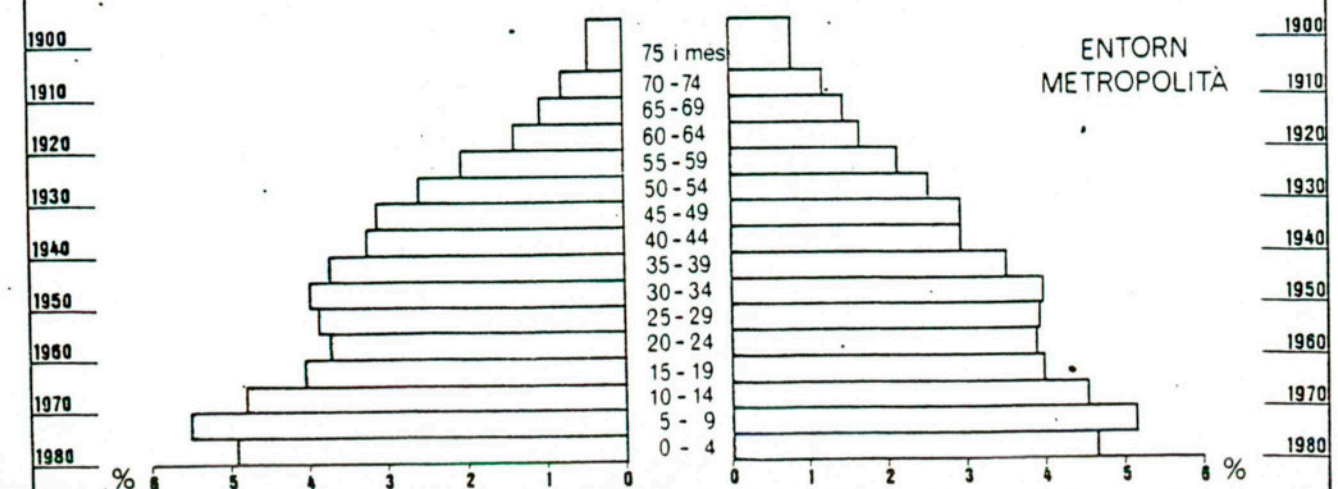
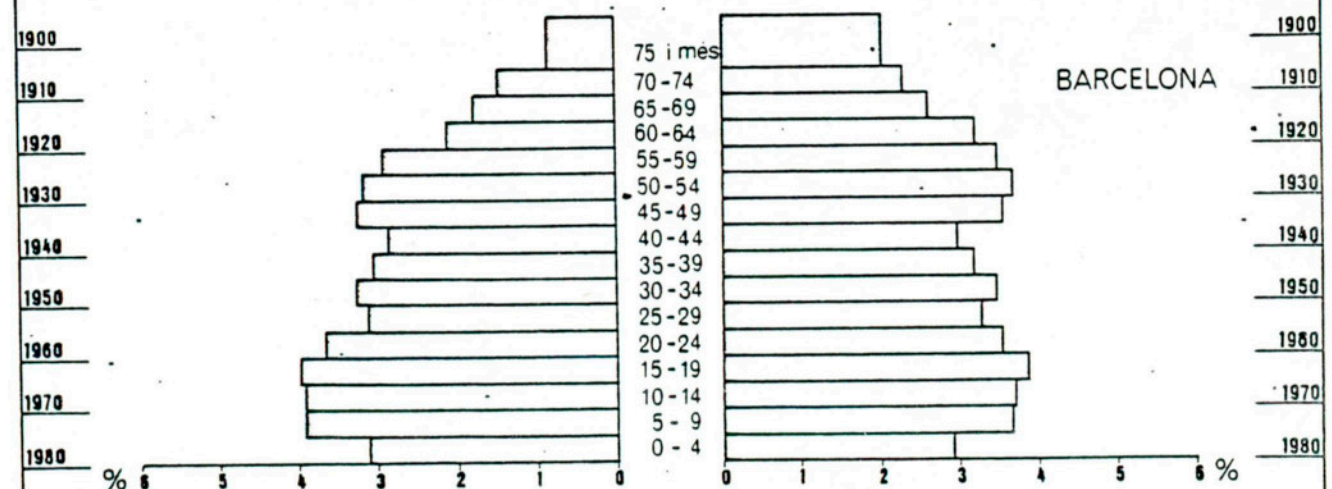
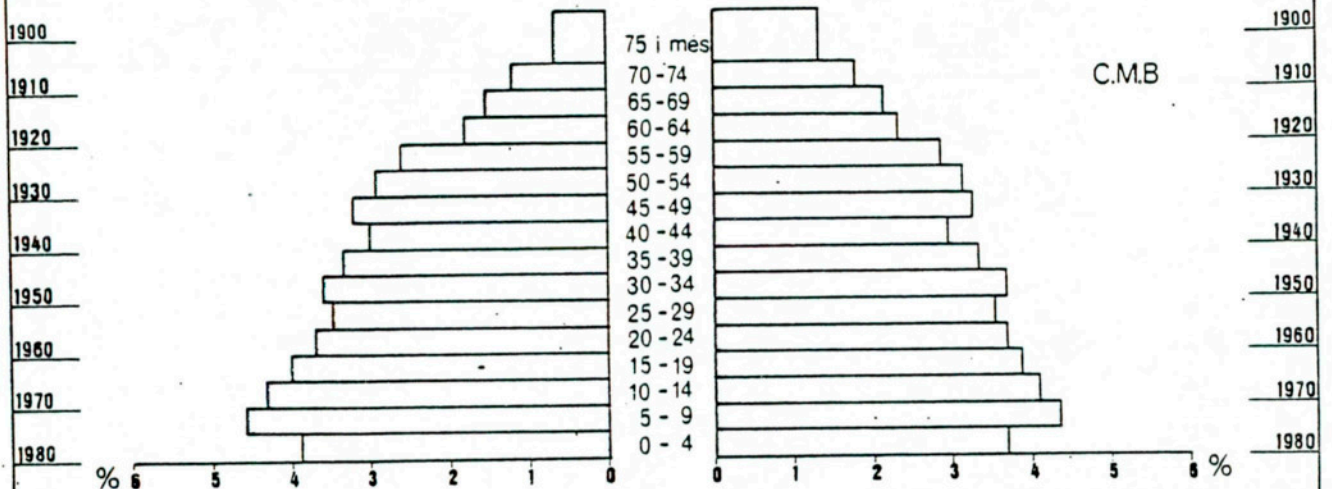
ESTRUCTURA D'EDATS 1981: C.M.B — BARCELONA — ENTORN METROPOLITÀ

HOMES

DONES

ANY DE NAIXEMENT

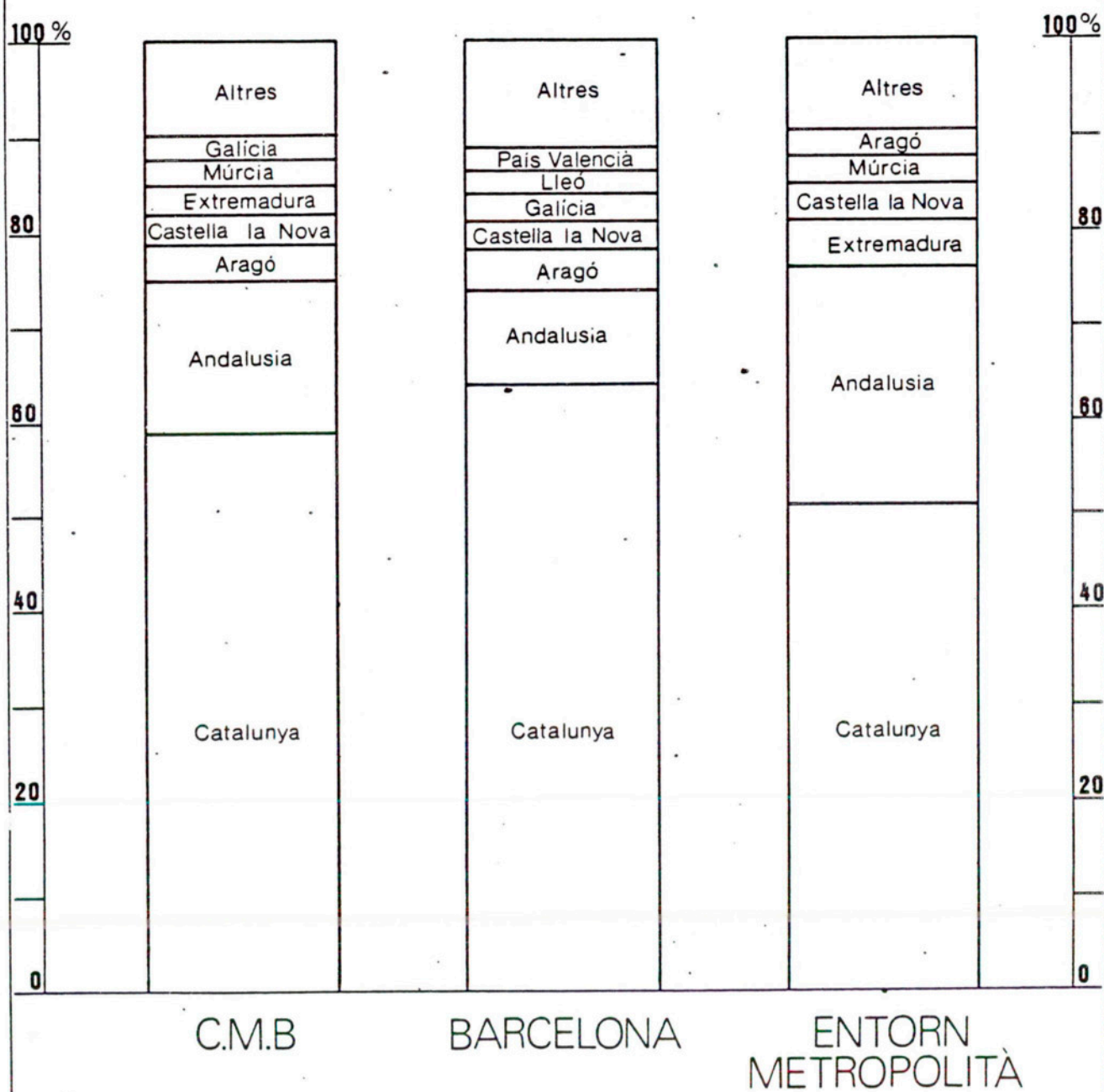
ANY DE NAIXEMENT

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ SEGONS L'ÀMBIT DE NAIXEMENT:

C.M.B -- BARCELONA -- ENTORN METROPOLITÀ

2.2. Index d'envelliment.

Les expectatives d'envelliment de la població de la CMB i de Catalunya s'aprecien clarament si s'analitza l'evolució temporal d'aquest índex (Relació percentual per quocient entre la població de més de 65 anys i la compresa entre 0 i 14 anys). Aquest índex que parteix l'any 1965 de valors molt baixos, tant per a Catalunya (39,5%), com per al conjunt de la CMB (37,6%) que indiquen que hi havien menys de 2 vells per a cada 5 menors de 15 anys, encara té una reducció en l'entorn metropolità de Barcelona fins a l'any 1975 (taula 5).

Però tant la capital com la resta del territori català, experimenten augments continuats en els valors de l'índex a partir d'aquella data, essent especialment important el que es registra a la ciutat de Barcelona després de 1970. Així interessa analitzar per separat els grans àmbits poblacionals de Catalunya, ja

que Barcelona a més de tenir els valors més alts, també és la que dona més dinàmica d'envelliment. Pel contrari l'entorn metropolità barceloní té nivells mínims d'envelliment. En la resta del territori català l'índex pren uns valors i unes tendències semblants a la mitjana de Catalunya.

Tanmateix l'augment de cinc punts que es registra a Catalunya i la CMB, entre 1965 i 1981 és sensiblement inferior a la mitjana espanyola, que passa del 32,5 al 44,1 en aquest període i molt inferior a la mitjana de la Comunitat Econòmica Europea que augmenten el doble que l'índex català (51,3% i 65,6% pels anys 1970 i 1980 respectivament).

2.3. Índex de potencial de població activa.

Aquest índex que avalua la possibilitat teòrica d'entrada de població en el mercat de treball (relació percentual entre la població en edat ac-

tiva entre 15 i 64 anys —legalment a partir dels 16 anys— i la població total) té uns valors semblants en els diferents àmbits territorials de Catalunya i manté una tendència decreixent, més notable entre 1965 i 1970 i molt atenuada fins a 1981 (taula 6).

Tanmateix cal indicar que en aquesta última data encara no havien assolit l'edat laboral els alts efectius de població nascuts a la CMB i a Catalunya entre 1965 i 1975 i per tant les expectatives són de incrementar-se el potencial de població activa en el curs dels propers anys, ja que la previsible entrada d'efectius procedents d'unes generacions joves plenes només serà compensada parcialment per les sortides molt inferiors en nombre de les generacions madures. Aquesta tendència ha d'ésser especialment notable en l'entorn metropolità, a causa dels elevats efectius absoluts i proporcionals de les generacions nascudes després de 1965, fet que originarà màximes tensions sobre el mercat de treball durant tota la dècada actual.

TAULA 5
ÍNDEX D'ENVELLIMENT DE LA C.M.B. I CATALUNYA, 1965-1981

	CATALUNYA				
	C. M. B.			Resta Catalunya	Total
	Barcelona	Resta C. M. B.	Total		
1965	44,0	23,6	37,6	41,3	39,5
1970	46,5	20,1	35,6	41,9	38,5
1975	55,8	20,0	37,9	42,3	40,0
1981	62,5	23,6	42,5	46,7	44,5

FONT: Elaboració i càlculs a partir de les fonts esmentades en la taula 4.

TAULA 6
ÍNDEX DE POTENCIAL DE POBLACIÓ ACTIVA, C.M.B. I CATALUNYA, 1965-1981

	CATALUNYA				
	C. M. B.			Resta Catalunya	Total
	Barcelona	Resta C. M. B.	Total		
1965	67,5	67,1	67,4	65,4	66,4
1970	65,5	64,1	65,0	63,9	64,5
1975	66,2	63,0	64,9	63,4	64,2
1981	65,3	63,4	64,5	63,2	63,9

FONT: Elaboració i càlculs a partir de les fonts esmentades en la taula 4.

TAULA 7

ÍNDEX DE DEPENDÈNCIA, C.M.B. I CATALUNYA, 1965-1981

	C A T A L U N Y A				
	C. M. B.			Resta Catalunya	Total
	Barcelona	Resta C. M. B.	Total		
1965	48,1	49,0	48,4	52,9	50,6
1970	52,7	56,0	53,8	56,4	55,1
1975	51,0	58,7	54,1	57,8	55,8
1981	53,2	57,7	55,1	57,6	56,3

FONT: Elaboració i càlculs a partir de les fonts esmentades en la taula 4.

2.4. Índex de dependència.

Es defineix com la relació percentual entre la suma de la població compresa entre 0 i 15 anys més la de més de 65 anys i la població de 15 a 64 anys. Aquest índex avalua la proporció de població no activa que gravita sobre la població en edat activa, és a dir, el nombre d'inactius que hauria de suportar cada actiu en la hipòtesi d'una taxa d'activitat del 100%.

Destaca l'índex de l'entorn metropolità, molt superior al de la capital, amb una diferència màxima a l'any 1975. Després d'aquesta data ambdós valors tendeixen a acostar-

se per increment del de Barcelona (augment de la població de més de 65 anys) i reducció del de la corona metropolitana (baixa de la població infantil). Pel que fa referència a Catalunya té índex superiors a la mitjana de la C.E.E. i inferiors als corresponents al conjunt de l'estat (taula 7).

3. Naturalesa de la població i residència a Catalunya.

Per a cloure l'anàlisi d'algunes de les característiques estructurals bàsiques de la població resident a l'àmbit territorial de la CMB es relacionen a continuació les dades

més significatives en relació a la naturalesa o lloc de naixement de la població i la residència a Catalunya.

3.1. Naturalesa de la població.

Segons les dades de la taula 8 el 57,8% de la població amb residència l'any 1981 a la CMB, havia nascut a Catalunya. Aquesta proporció s'ha incrementat en el curs de l'últim quinquenni ja que només era del 55,4% a l'any 1975. La causa d'aquesta variació està en l'aturada quasi total en els fluxes migratoris amb destinació als municipis metropolitans i per tant l'augment poblacional s'ha centrat bàsicament en el moviment natural, naixements i de-

TAULA 8

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ RESIDENT A LA C.M.B. I A CATALUNYA SEGONS EL LLOC DE NAIXEMENT, 1975-1981

	Barcelona		Entorn Metropolità		Total C.M.B.		Catalunya
	1975	1981	1975	1981	1975	1981	1975
Catalunya.	61,6	64,2	46,5	49,4	55,4	57,8	62,0
Andalusia.	11,3	9,7	27,7	24,5	18,0	16,1	17,5
Aragó.	4,9	4,4	2,5	2,3	3,9	3,5	3,2
Castella la Nova.	3,2	3,0	4,1	3,8	3,6	3,3	2,9
Castella la Vella.	2,6	2,4	1,5	1,4	2,1	2,0	2,1
Extremadura.	1,8	1,7	5,8	5,2	3,5	3,2	3,3
Galícia.	2,8	2,7	1,9	2,0	2,5	2,4	1,6
Lleó.	2,6	2,5	2,3	2,2	2,4	2,4	1,2
Múrcia.	2,6	2,3	3,6	3,0	3,0	2,6	2,5
País Valencià.	2,8	2,4	1,9	1,6	2,4	2,1	1,9
Altres.	3,8	4,7	2,2	4,6	3,2	4,6	1,8
Total.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

FONT: C.I.D.C., op. cit.
C.M.B. i altres, op. cit.

TAULA 9

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ RESIDENT A LA C.M.B. SEGONS L'ANY D'ARRIBADA A CATALUNYA, 1981

	POBLACIÓ			PERCENTATGE		
	Barcelona	Entorn Metropolità	Total C.M.B.	Barceloná	Entorn Metropolità	Total C.M.B.
Han residit sempre a Catalunya.	1.090.007	678.251	1.768.258	62,2	50,5	57,1
Arribats a Catalunya						
Entre 1976 i 1981.	48.980	43.687	92.667	2,8	3,2	3,0
Entre 1971 i 1975.	68.546	111.734	180.280	3,9	8,3	5,8
Entre 1966 i 1970.	85.906	135.810	221.716	4,9	10,1	7,2
Entre 1961 i 1965.	108.974	164.651	273.625	6,2	12,2	8,8
Entre 1951 i 1960.	133.153	124.361	257.514	7,6	9,3	8,3
Entre 1941 i 1950.	86.725	44.352	131.077	4,9	3,3	4,2
Entre 1931 i 1940.	47.380	14.866	62.246	2,7	1,1	2,0
Entre 1921 i 1930.	39.852	13.652	52.504	2,3	1,0	1,7
1920 i abans.	29.216	7.470	36.686	1,7	0,6	1,2
No consta.	13.887	5.289	19.176	0,8	0,4	0,5
TOTAL.	1.752.627	1.344.121	3.096.748	100,0	100,0	100,0

FONT: C.M.B. i altres, op. cit.

funcions de la població ja resident. La fracció de població nascuda a Catalunya és molt més alta a Barcelona (64,2% a l'any 1981) que no pas en els municipis del seu cinturó metropolità (49,4%). Si es compara la fracció de població nascuda a Catalunya resident a la CMB i en el conjunt del territori català, s'observa que d'acord amb les dades de l'any 1975, últimes disponibles, la CMB té menys pes de població catalana d'origen (55,4%), enfront del 62,0% que correspon al total nacional. Cal tenir present que estan comptabilitzats com a nascuts a Catalunya, tots els nascuts en algun municipi català i per tant tota la descendència de la població immigrada després de l'establiment de la seva residència a Catalunya.

Per nacionalitats i regions històriques destaca la fracció de la població nascuda a Andalusia (17,5% del total metropolità de Barcelona que arriba a ser del 24,5% en la perifè-

ria i només del 9,7% a la capital). Altres procedències significatives són: l'Aragó, especialment a Barcelona (4,4%) i Extremadura a la corona metropolitana (5,2%). Es d'interès destacar que l'única procedència més representada a Barcelona que a l'entorn metropolità, a més de la ja esmentada de l'Aragó, és el País Valencià, responent ambdues a la immigració més antiga.

3.2. Distribució segons residència a Catalunya.

El 57,1% de la població de la CMB havia residit sempre en algun municipi de Catalunya. Aquesta proporció s'eleva fins al 62,2% a la ciutat de Barcelona, mentre és només del 50,5% a la corona metropolitana. Pel que fa referència a la població arribada a Catalunya, Barcelona conté sistemàticament proporcions superiors de població arriba-

da amb anterioritat a 1950, mentre que a partir d'aquesta data és l'entorn metropolità qui depasa clarament a la capital, especialment pel període 1961-1975 en que les proporcions de la corona metropolitana són superiors al doble de les de la capital.

Per períodes temporals s'observa que la màxima fracció de població immigrada resident actualment a Barcelona es registra entre 1951 i 1965, mentre que a la resta de la CMB la pressió migratòria és particularment intensa entre 1961 i 1970 (pràcticament un de cada quatre residents ha arribat a Catalunya en aquest període) i menor en la primera meitat de la dècada dels setanta. Tanmateix cal tenir present el fet ja indicat, però no quantificat, que una proporció important de la població de la CMB que ha residit sempre a Catalunya és descendència directe de la immigració de les últimes dècades.

4. Conclusions.

Probablement la conclusió de més interès actual que es dedueix de l'anàlisi de les característiques estructurals de la població resident l'any 1981 a la CMB i també a Catalunya i que és netament diferencial respecte a la resta de l'Estat és la següent: Mentre a Catalunya i a la CMB, especialment en la corona

metropolitana, els més elevats efectius demogràfics es troben en el grup de 4 a 9 anys que es correspon al màxim de naixements registrats a Catalunya fins a 1975, a la resta de l'Estat, els grups d'edat més nombrosos són els de 10 a 19 anys, referents a la punta de natalitat espanyola i també europea, centrada a mitjans de la dècada dels seixanta.

Aquest fet suposa que mentre a Espanya els efectius de les generacions entrades en edat laboral són

decreixents pràcticament a partir de 1980, a Catalunya i sobretot en l'entorn metropolità de Barcelona, la pressió del jovent sobre el mercat laboral s'incrementarà fins als voltants de l'any 1990 i fins i tot més enllà en els municipis de la corona metropolitana barcelonina. Aquest tret diferencial català suposa per tant unes expectatives molt més desfavorables per part de la població catalana que cerca primera ocupació, en relació al mateix segment poblacional espanyol.

JOAQUIM CAPELLADES

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

GENERALITAT DE CATALUNYA

Full n.º 32 i 33

Març - Abril - Maig 1984

Departament de la
Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

L'ESTRUCTURA D'EDATS DE CATALUNYA. 1981

Les dades d'edat d'una població són importants per sí mateixes i per la descripció i l'anàlisi d'altres tipus de dades demogràfiques. També per a l'avaluació de la qualitat dels recomptes censals de població. Així l'estructura d'edats té un especial interès ja que les relacions socials dins d'una comunitat estan considerablement afectades per la distribució relativa entre edats. Molts tipus de planificació, especialment la planificació d'equipaments comunitaris i serveis, precisen dades sobre la composició d'edats. L'edat és una variable bàsica per a mesurar el potencial de població escolar, el potencial de població electoral o la mà d'obra potencial. Les dades d'edat es precisen per a preparar estimacions i projeccions de població: projeccions d'habitatges, demanda escolar, mà d'obra, etc., i projeccions de necessitat d'escoles, professorat, serveis de salut i habitatge.

Alhora l'edat és també variable bàsica per a l'estudi de la fecunditat, la mortalitat, la nupcialitat i d'altres àrees de l'anàlisi demogràfica. Les tabulacions sobre l'edat són essencials per a avaluar alguns

indicadors bàsics del canvi poblacional, en l'anàlisi dels factors de demanda de treball i en l'estudi del problema de la dependència econòmica. També són importants les dades d'edat per a l'estudi del creixement demogràfic quan no es disposa d'adequades i actualitzades estadístiques de vida a partir d'un sistema registral. Moltes característiques socials i econòmiques varien considerablement amb l'edat, i també com que la composició d'edats varia temporal i espacialment, les comparacions poblacionals no poden fer-se vàlidament en relació a aquelles característiques, sinó s'ha aïllat i controlat l'efecte de l'estructura d'edats.

Les dades d'edat serveixen encara per a una altra finalitat important, així com que les expectatives d'efectius en determinats grups d'edat poden ser calculades, si més no de manera aproximada, les tabulacions d'edat i sexe són molt útils per a avaluar la qualitat dels resultats censals.

L'anàlisi d'unes primeres dades generals sobre la composició

d'edats de Catalunya a l'any 1981, és ara possible ja que es comença a disposar de dades provisionals sobre l'estructura de la població catalana a partir de dues fonts bàsiques:

— L'explotació que ha fet el "Instituto Nacional de Estadística" a partir d'una mostra del 2% dels qüestionaris censals i que presenta com a avenç de resultats censals, per als següents àmbits territorials: estat, comunitats autònomes, demarcacions provincials i municipis de més de 200.000 habitants.

— El Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya que ha creat a partir dels Padrons Municipals d'Habitants un arxiu estadístic exhaustiu de la població catalana, amb quasi sis milions d'enregistraments, del qual se n'han tret unes primeres tabulacions per a estudi, correcció i esmena. Entre aquestes tabulacions, s'hi troben les referents a la distribució d'edats de Catalunya, pel seu caràcter de variable bàsica, d'acord amb les consideracions fetes anteriorment. Els àmbits territorials a que fan referència aquestes explotacions són les 38 co-

marques i els 935 municipis de Catalunya. Malgrat el caire provisional de les dades, l'estructura d'edats resultant és probablement molt semblant a la que en un futur s'obtindrà d'acord amb les dades finals i definitives, si més no per a la distribució relativa i especialment per a les dades comarcals.

1. Distribució per edats.

La població de Catalunya es pot qualificar de jove, però amb una clara tendència cap a un envelliment progressiu. A aquestes conclusions s'arriba després d'analitzar els diversos indicadors demogràfics que es presenten a continuació i tant pel que fa referència a Catalunya l'any 1981 com a cadascuna de les quatre demarcacions territorials catalanes. (taules 1 a 4).

Les generacions compreses entre els 0 i els 14 anys han estat molt nombroses a Catalunya en la dècada dels setanta ja que representen una quarta part de la població, no més lleugerament inferior a la mitjana espanyola. Aquestes proporcions són molt elevades si es comparen amb les dels països industrialitzats ja que la mitjana de la C.E.E. que era del 24,2% en l'any 1971 ha caigut fins a 21,0% per a l'any 1981.

Paral·lelament la fracció de població vella que era molt baixa a Catalunya (9,9% a l'any 1970) ha iniciat una tendència clara cap a un envelliment gradual i progressiu. Així els grups de més de 65 anys augmenten els seus efectius absoluts i relatius i a més els grups immediats anteriors, entre 45 i 64 anys, també augmenten el seu pes dins el conjunt de la població catalana.

És molt important destacar que a l'any 1981 i per primera vegada a Catalunya des de 1950, els efectius

de les generacions compreses entre 0 i 4 anys són molt inferiors als de 5 a 9 anys (467.000 i 522.000 respectivament) com a resultat de la reducció sobtada de la fecunditat en els últims anys, que determinen que a una generació "plena" la succeeix una generació "buida".

Les anteriors consideracions es palesen en els dos gràfics que s'acompanyen. En el primer, la ja molt coneguda piràmide d'edats, s'ha representat l'estructura d'edats de Catalunya per l'any 1981. En el segon, de lectura més complexa, es recull l'evolució de l'estructura d'edats des de 1950 fins a 1981. Així examinant la piràmide d'edats s'observa que les dues úniques osques importants que presenta, corresponen a dues generacions molt específiques, afectades per importants reduccions de la fecunditat: la de 1936-1940 i la de 1976 a 1980. A part d'aquestes anomalies la resta de la piràmide té una estructura triangular típica de les poblacions més aviat joves.

TAULA I

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE CATALUNYA I ESPANYA PER GRUPS D'EDAT, 1981

	EFFECTIUS						DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL					
	Barcel·lona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya	Barcel·lona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya
De 0 a 4 anys	363.189	35.200	26.903	42.977	467.269	3.056.660	7,8	7,5	7,6	8,4	7,8	8,0
De 5 a 9 anys	415.976	38.209	24.165	43.823	522.173	3.297.441	9,0	8,2	6,8	8,6	8,8	8,7
De 10 a 14 anys	392.050	35.835	24.567	40.337	492.789	3.308.012	8,5	7,7	7,0	7,9	8,3	8,8
De 15 a 19 anys	371.376	33.709	28.377	39.666	473.128	3.271.127	8,0	7,2	8,0	7,7	7,9	8,7
De 20 a 24 anys	340.578	36.444	26.560	36.162	439.743	2.937.332	7,4	7,8	7,5	7,0	7,4	7,8
De 25 a 29 anys	325.978	30.276	24.459	38.659	419.371	2.548.470	7,1	6,5	6,9	7,5	7,0	6,8
De 30 a 34 anys	333.707	33.150	22.101	37.111	426.069	2.454.738	7,2	7,1	6,3	7,2	7,2	6,5
De 35 a 39 anys	307.618	26.188	20.012	31.856	385.674	2.250.326	6,7	5,6	5,7	6,2	6,5	6,0
De 40 a 44 anys	270.359	24.232	16.109	27.075	337.776	2.051.897	5,8	5,2	4,6	5,3	5,7	5,4
De 45 a 49 anys	291.019	31.810	21.704	31.652	376.185	2.352.412	6,3	6,8	6,1	6,2	6,3	6,2
De 50 a 54 anys	280.789	30.109	24.344	29.981	365.223	2.262.078	6,1	6,4	6,9	5,8	6,1	6,0
De 55 a 59 anys	247.322	27.269	23.964	28.653	327.209	2.016.009	5,3	5,8	6,8	5,6	5,5	5,4
De 60 a 64 anys	190.155	23.182	18.294	22.392	254.022	1.614.107	4,1	5,0	5,2	4,4	4,3	4,3
De 65 a 69 anys	168.835	21.008	19.125	20.208	229.177	1.452.554	3,7	4,5	5,4	3,9	3,8	3,9
De 70 a 74 anys	142.865	16.743	14.361	18.375	192.344	1.225.478	3,1	3,6	4,1	3,6	3,2	3,3
De 75 anys o més	182.325	23.633	18.111	24.121	248.190	1.582.326	3,9	5,1	5,1	4,7	4,2	4,2
TOTAL	4.623.142	466.997	353.155	513.048	5.956.342	37.680.967	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: I.N.E., Censo de Población 1981: Avance de Resultados, Madrid, Desembre 1983.
Elaboració i càlculs a partir de la font esmentada.

TAULA 2

EVOLUCIÓ DE LA DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE CATALUNYA, PER GRUPS D'EDAT, 1970-1981

	EFFECTIUS			DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL		
	1970	1975	1981	1970	1975	1981
De 0 a 4 anys	466.846	493.363	467.269	9,1	8,7	7,8
De 5 a 9 anys	438.688	489.979	522.173	8,6	8,7	8,8
De 10 a 14 anys	403.263	465.531	492.789	7,9	8,2	8,3
De 15 a 19 anys	375.981	437.398	473.128	7,4	7,7	7,9
De 20 a 24 anys	380.766	412.945	439.743	7,5	7,3	7,4
De 25 a 29 anys	367.641	430.409	419.371	7,2	7,6	7,0
De 30 a 34 anys	334.936	386.883	426.069	6,5	6,8	7,2
De 35 a 39 anys	374.718	344.947	385.674	7,3	6,1	6,5
De 40 a 44 anys	362.269	384.902	337.776	7,1	6,8	5,7
De 45 a 49 anys	340.477	376.817	376.185	6,7	6,7	6,3
De 50 a 54 anys	272.485	346.292	365.223	5,3	6,1	6,1
De 55 a 59 anys	252.524	268.905	327.209	4,9	4,8	5,5
De 60 a 64 anys	232.298	242.425	254.022	4,5	4,3	4,3
De 65 a 69 anys	190.314	212.898	229.177	3,7	3,8	3,8
De 70 a 74 anys	142.954	165.574	192.344	2,8	2,9	3,2
De 75 anys i més	171.218	200.952	248.190	3,5	3,5	4,2
TOTAL	5.107.478	5.660.220	5.956.342	100,0	100,0	100,0

FONT: C.I.D.C.; Catalunya en xifres /2, Barcelona, 1983.

I.N.E., op. cit.

Elaboració i càlculs a partir de les fonts esmentades.

TAULA 3

DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL DE LA POBLACIÓ PER GRUPS D'EDAT, 1970-1981

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya
De 0 a 14 anys						
1970	26,1	23,7	24,1	24,2	25,6	27,8
1975	26,0	24,2	23,0	25,2	25,6	27,1
1981	25,3	23,4	21,4	24,9	24,9	25,6
De 15 a 29 anys						
1970	22,5	20,8	20,1	20,6	22,0	22,0
1975	23,0	21,7	20,9	21,4	22,6	22,6
1981	22,5	21,5	22,4	22,2	22,3	23,3
De 30 a 44 anys						
1970	21,3	20,4	19,8	19,5	21,0	17,9
1975	20,2	18,3	17,7	18,0	19,7	18,7
1981	19,7	17,9	16,6	18,7	19,4	17,9
De 45 a 64 anys						
1970	20,9	23,6	24,3	23,1	21,5	20,6
1975	21,2	23,8	25,2	22,9	21,8	21,2
1981	21,8	24,0	25,0	22,0	22,2	21,9
De 65 anys i més						
1970	9,2	11,5	11,7	12,6	9,9	9,7
1975	9,6	12,0	13,2	12,5	10,3	10,4
1981	10,7	13,2	14,6	12,2	11,2	11,3

FONT: C.I.D.C., op. cit.

I.N.E., op. cit.

Elaboració i càlculs a partir de les fonts esmentades.

TAULA 4

DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL DE LA POBLACIÓ PER GRUPS D'EDAT. COMPARACIONS INTERNACIONALS, 1971-1981

	C.E.E.	R.F.A.	França	Holanda	Itàlia	Regne Unit	Suècia	Estats Units	Japó	Espanya	Catalunya
De 0 a 14 anys											
1971	24,2	23,0	24,7	27,3	24,3	24,0	21,0	27,8	23,9	27,8	25,6
1975	23,4	21,5	23,9	25,5	24,0	23,4	20,7	25,1	24,3	27,1	25,6
1979	21,5	18,9	22,6	22,9	22,5	21,5	20,5	22,9	23,8	..	..
1981	21,0	17,2	22,0	22,1	21,7	20,9	..	..	..	25,6	24,9
De 15 a 64 anys											
1971	63,4	63,6	62,4	62,9	64,8	62,7	65,4	62,3	69,0	62,5	64,5
1975	63,3	64,1	62,6	63,5	63,8	62,7	64,7	64,4	67,8	62,5	64,1
1979	64,4	65,8	63,4	65,7	64,1	63,9	63,8	66,0	67,3	..	..
1981	64,7	67,6	64,5	66,4	64,8	64,2	..	..	..	63,1	63,9
De 65 anys i més											
1971	12,4	13,4	12,9	9,8	10,9	13,3	13,6	9,9	7,1	9,7	9,9
1975	13,3	14,4	13,5	11,0	12,2	13,9	14,6	10,5	7,9	10,4	10,3
1979	14,1	15,3	14,0	11,4	13,4	14,7	15,7	11,1	8,9	..	..
1981	14,3	15,2	13,5	11,5	13,5	14,9	..	..	..	11,3	11,2

FONT: Eurostat, Demographic Statistics. Anys diversos.
C.I.D.C., op. cit.
Elaboració i càlculs a partir de les fonts esmentades.

Pel que fa referència al gràfic d'evolució de l'estructura d'edats s'ha representat sobre tres eixos: el percentatge de població infantil, la població adulta i la població vella. Es palesa clarament el gran rejueniment de Catalunya i de cadascuna de les quatre demarcacions, entre 1951 i 1970, pel desplaçament de totes les corbes cap amunt (increment del grup de 0 a 14 anys, de lectura sobre l'eix horitzontal). Paral·lelament la totalitat de corbes es desplacen cap a l'esquerra, cosa que suposa la reducció del grup central d'edats entre 15 i 64 anys, a causa del fort rejueniment i un petit increment de la fracció de població vella. Tanmateix a partir de 1970 les corbes tendeixen a estabilitzar-se fins a 1975 i apunten clares tendències d'envel·liment entre 1975 i 1981.

lització d'alguna mesura de tendència central. L'elecció d'aquest indicador depèn en general de la lògica d'utilització d'una-o altra mesura, de la forma de la distribució, dels seus problemes aritmètics d'aplicació i del nivell a que la mesura és sensible a les variacions de la distribució. Així la mesura de tendència central més adequada per a una distribució d'edats és la mediana. L'edat mediana es pot definir com l'edat que divideix la població en dos grups d'igual mida, l'un més jove i l'altre més vell que la mediana.

La utilització de la mediana com a mesura de tendència central de les distribucions d'edat té més avantatges que la mitjana aritmètica. Així la mitjana és menys adequada que la mediana per les següents raons:

a) El fort esbiaixament de la distribució d'edats.

b) El càlcul de la mitjana es complica sovint per causa de que moltes distribucions acaben en intervals oberts i la mitjana precisa la utilització de tota la distribució de freqüències.

Tanmateix la mitjana és més sensible a les variacions de la distribu-

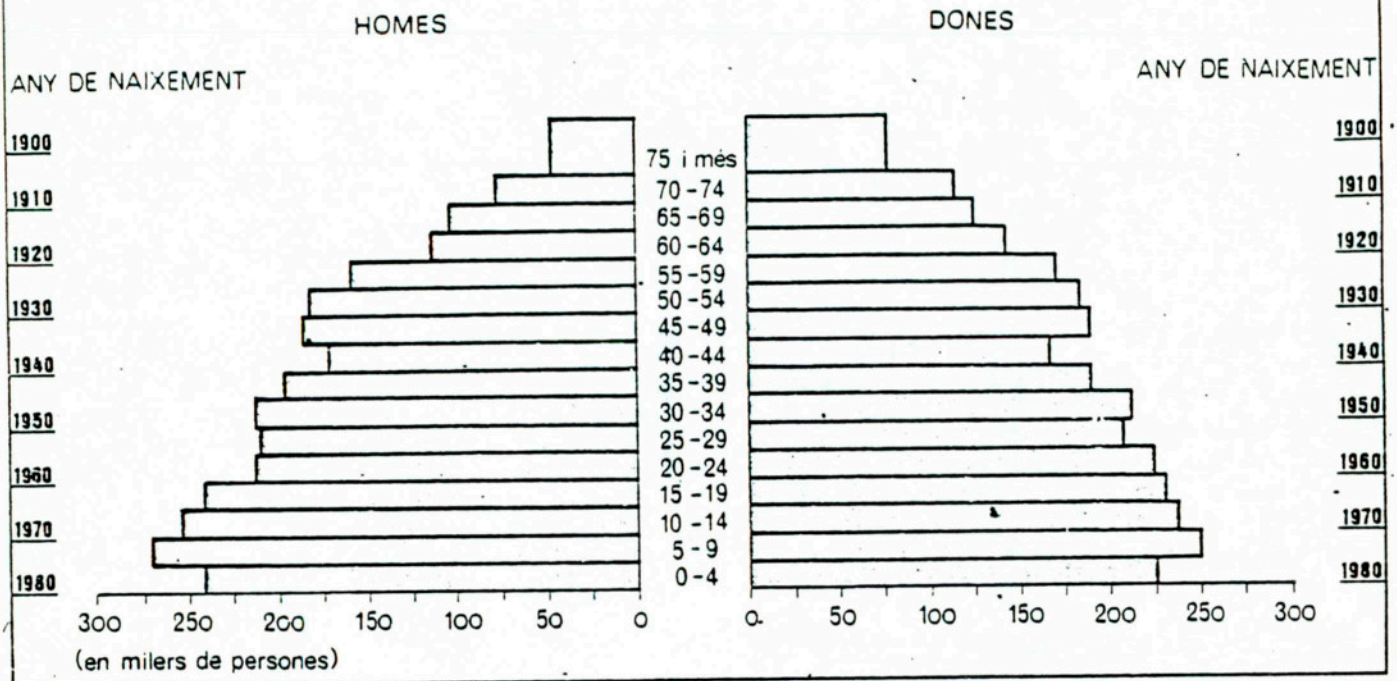
ció. "El Bureau of the Census" dels Estats Units d'Amèrica, utilitza sistemàticament la mediana per a l'anàlisi de les principals distribucions d'edats dels Censos, no gensmenys aquesta mesura no és d'utilització generalitzada en altres països.

En la taula 5 es recull l'evolució de l'edat mediana de la població de Catalunya i d'Espanya entre 1970 i 1981. S'ha utilitzat com a fórmula d'avaluació la corresponent al càlcul de la mediana per a dades agrupades d'edats, equivalent al càlcul de qualsevol variable quantitativa contínua de dades agrupades. Aquesta fórmula està disponible en molts manuals d'estadística descriptiva. D'acord amb aquestes dades s'observa que la mediana d'edats de Catalunya és decreixent, indicador de rejueniment, fins a l'any 1975, que correspon a l'evolució de la demarcació de Barcelona, pel seu pes decisiu dins de la població catalana, i també de Girona. Divergeixen d'aquesta tendència Tarragona amb disminució contínua fins a l'any 1981 i Lleida que amb una corba creixent fins a 1975, experimenta posteriorment una petita reducció.

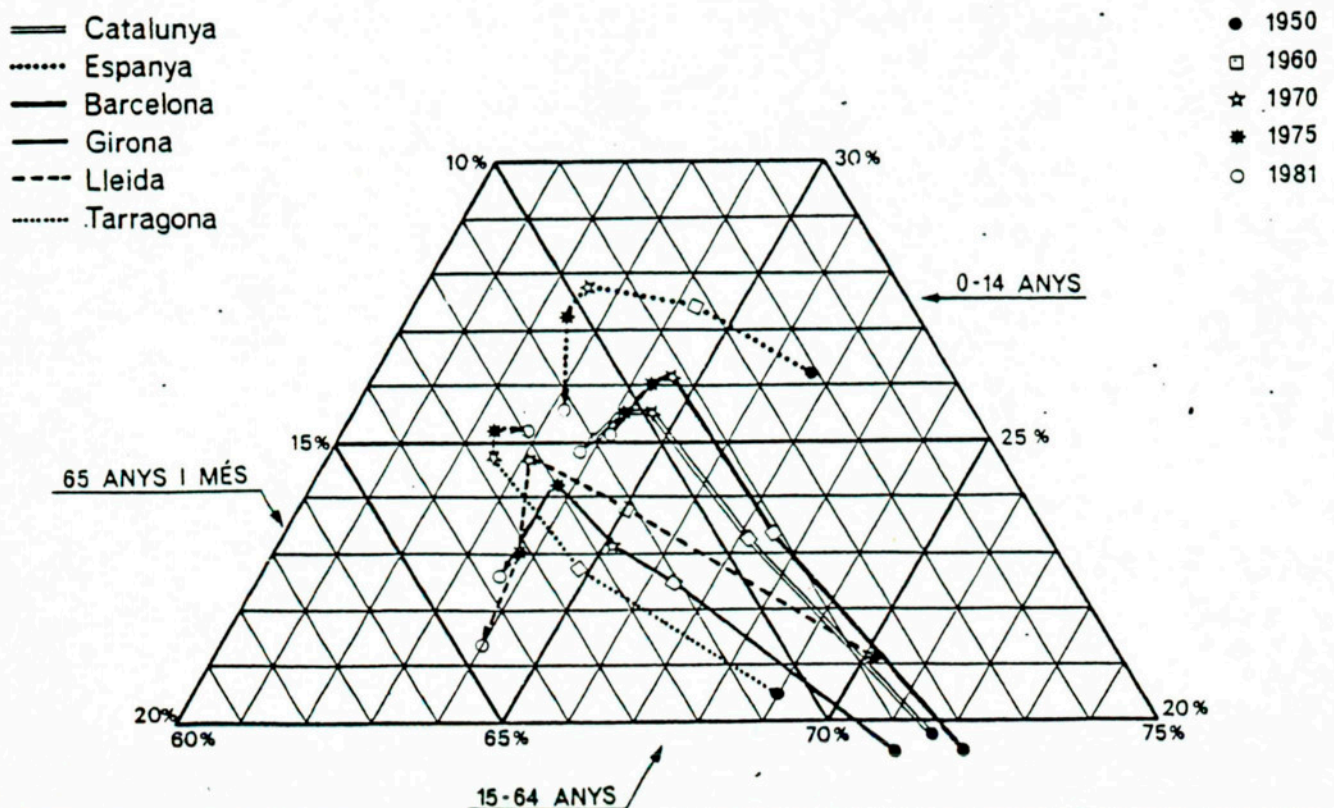
2. Edat mediana de la població de Catalunya

L'anàlisi fet de la distribució per edats de la població de Catalunya pot ser aprofundit mitjançant la uti-

ESTRUCTURA D'EDATS DE CATALUNYA, 1981

EVOLUCIÓ DE L'ESTRUCTURA D'EDATS 1950-1981

D'altra banda l'edat mediana estatal que és sistemàticament inferior a la catalana, augmenta de manera gradual i progressiva a partir de 1970.

3. Índex d'envelliment.

L'edat mediana es considera sovint com a una base per a descriure si una població és "jove" o "vella" o si està "envellint" o "rejuvenint", tanmateix la seva poca sensibilitat o les variacions temporals de la distribució d'edats fa que a efectes de comparacions dinàmiques sigui més interessant utilitzar l'índex d'enve-

lliment. Aquest índex es defineix com la relació percentual entre la població de 65 anys i més i la de menys de 15 anys. L'índex d'envelliment es quantifica a partir dels efectius i variacions en ambdós extrems de la distribució d'edats alhora, aquest índex és molt sensible a les variacions i canvis en la composició d'edats que afecten al nombre o proporció de persones joves i velles i es considera el millor indicador d'envelliment.

L'envelliment d'una població s'ha de distingir de l'envelliment dels individus que la componen, d'un creixement de la longevitat individual, o un increment en la durada mitjana de la vida d'una població. Aquests dos últims tipus resulten de millores en la qualitat del me-

di ambient i dels avenços mèdics entre d'altres factors. L'envelliment d'una població és una característica d'una distribució d'edats i està afectada d'una manera molt important per la tendència de la taxa de natalitat.

A Catalunya aquest índex que parteix l'any 1970 de valors molt baixos (38,5%, que vol dir que hi havien menys de 2 avis per a cada 5 menors de 15 anys), experimenta un increment gradual i progressiu fins a l'any 1981 (44,5%). Tanmateix aquest augment de 6 punts en una dècada és inferior a la mitjana espanyola (34,8% i 44,1% respectivament) i molt inferior a la mitjana de la C.E.E. que augmenta el doble que l'índex català (51,3% i 68,1%). (Taules 5, 6 i 7).

TAULA 5

EVOLUCIÓ DE LA MEDIANA D'EDATS DE CATALUNYA I ESPANYA, 1970-1981

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya
1970	31,04	34,67	35,28	34,53	31,80	30,15
1975	30,73	33,32	35,38	32,74	31,30	30,26
1981	31,53	33,59	34,87	32,01	31,92	30,86

Font: Elaboració pròpia a partir de dades dels Censos i Padrons de Població.

TAULA 6

ÍNDEX D'ENVELLIMENT, 1970-1981

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya
1970	35,4	48,6	48,5	52,1	38,5	34,8
1975	36,8	49,9	57,3	49,6	40,0	38,6
1981	42,2	56,2	68,2	49,3	44,5	44,1

Font: Elaboració i càlculs a partir de dades de taules anteriors.

TAULA 7

ÍNDEX D'ENVELLIMENT, COMPARACIONS INTERNACIONALS, 1971-1981

	C.E.E.	R.F.A.	França	Holanda	Itàlia	Regne Unit	Suècia	Estats Units	Japó	Espanya	Catalunya
1971	51,3	58,1	52,0	36,1	45,0	55,2	64,7	35,8	29,6	34,8	38,5
1975	57,1	66,9	56,3	42,8	50,7	59,5	70,6	42,0	32,5	38,6	40,0
1979	65,6	81,0	62,0	50,0	59,4	68,3	76,5	48,6	37,1	..	..
1981	68,1	88,4	61,4	52,0	62,2	71,3	..	..	..	44,1	44,5

FONT: Elaboració i càlculs a partir de dades de taules anteriors.

4. Índex de dependència.

En el denominat índex de dependència s'avaluen conjuntament les variacions en les proporcions d'infants, avis i persones en edat laboral. Aquest índex, també conegut com índex de dependència per edats, representa la relació combinada entre la població infantil i la població senil, respecte a la població d'edat intermitja. Com a fórmula de càlcul especialment a efectes comparatius, es fa servir habitual-

ment la relació entre el nombre de persones de menys de 15 i de més de 65 anys, respecte a la població entre 15 i 64 anys. Aquest índex permet també separar la relació de dependència infantil (efectius de menys de 15 anys en el numerador), de la relació de dependència senil (persones de més de 65 anys) i per addició d'ambdues obtenir l'índex global de dependència. Les variacions en l'índex de dependència reflexen per regla general els canvis en l'estructura d'edats sobre les variacions de dependència econòmica, tanmateix cal tenir present que aquest índex és

una mesura de la distribució per edats no de la dependència econòmica propiament dita.

Pel que fa referència a l'índex de dependència a Catalunya té una lleugera tendència creixent, a causa bàsicament de l'increment de les generacions de més de 65 anys. Aquesta tendència es dona en les diferents demarcacions territorials de Catalunya amb l'única excepció de Tarragona. Aquest índex és relativament pròxim a la mitjana de la C.E.E. però notablement inferior al corresponent al conjunt de l'estat. (taules 8 i 9).

TAULA 8

ÍNDEX DE DEPENDÈNCIA, 1970-1981

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya
1970	54,7	54,5	55,9	58,3	55,1	59,9
1975	55,2	56,8	56,7	60,6	55,8	60,0
1981	56,2	57,6	56,3	58,7	56,3	58,6

Font: Elaboració i càlculs a partir de dades de taules anteriors.

TAULA 9

ÍNDEX DE DEPENDÈNCIA, COMPARACIONS INTERNACIONALS, 1971-1981

	C.E.E.	R.F.A.	França	Holanda	Itàlia	Regne Unit	Suècia	Estats Units	Japó	Espanya	Catalunya
1971	57,9	57,2	60,3	59,0	54,3	59,6	52,8	60,5	44,8	59,9	55,1
1975	58,3	56,1	59,7	57,5	56,7	59,5	54,7	55,3	47,5	60,0	55,8
1979	55,4	52,0	57,8	52,2	55,9	56,6	56,6	51,6	48,6	..	..
1981	54,6	47,9	55,0	50,6	54,3	55,8	..	..	..	58,6	56,3

FONT: Elaboració i càlculs a partir de dades de taules anteriors.

TAULA 10

ÍNDEX DE POTENCIAL DE POBLACIÓ ACTIVA, 1970-1981

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya
1970	64,6	64,7	64,1	63,2	64,5	62,5
1975	64,4	63,8	63,8	62,3	64,2	62,5
1981	64,0	63,5	64,0	63,0	63,9	63,1

Font: Elaboració i càlculs a partir de dades de taules anteriors.

5. Índex de potencial de població activa

Aquest índex que avalua la possibilitat teòrica d'entrada de població en el mercat de treball (relació percentual entre la població en edat activa entre 15 i 64 anys -legalment a partir dels 16 anys- i la població total), es manté estable en els diferents àmbits de Catalunya, però amb una molt lleugera tendència decreixent entre 1970 i 1981. Tanmateix cal indicar que en aquesta última data encara no havien assolit aquest grup d'edat els elevats efectius de població nascuts a Catalunya entre 1965 i 1975, per tant les expectatives són de tendència a incrementar-se el potencial de població activa en el curs dels pròxims anys, ja que la previsible entrada d'efectius procedents d'unes generacions joves "plenes" només serà compensada parcialment per les sortides molt inferiors en número de les generacions madures.

6. Conclusions.

La reducció sobrada de la natalitat dels últims anys, determinarà que en absència de factors exògens, l'estructura d'edats de Catalunya presenti distorsions molt impor-

tants al llarg de tota la vida d'aquestes generacions. Així a unes generacions "plenes" segueixen unes altres generacions "buides" quasi sense solució de continuïtat. Cal recordar que mentre les generacions de 1974 i 1975 tenen uns efectius superiors a 110.000 individus, les de 1981 i 1982 no arriben als 70.000.

En qualsevol cas, cal contemplar a mig i llarg termini un progressiu envelliment de la població catalana per augment dels efectius de les generacions de més edat, això ha de comportar un desplaçament de les inversions socials destinades a la infància i joventut cap a inversions en serveis propis de les edats més avançades. A més cal tenir present totes les repercussions en els volums i tipologies de subsidis i pensions als grups de més edat de la població.

El fet que les generacions nascudes fins a l'any 1974 siguin continuament creixents, implica que fins a l'any 1990 aproximadament, cal comptar amb un augment gradual i progressiu del potencial d'entrada en la població activa. Així mentre l'any 1980 van assolir l'edat laboral uns efectius en origen de 87.000 persones, l'any 1984 hauran estat quasi 94.000, l'any 1987 seran 102.000 i 112.000 finalment, a l'any 1990. Aquestes previsions difereixen radicalment de les que es podrien fer per Espanya i per el conjunt dels països de la C.E.E., ja que en aquests el màxim potencial d'entrada en el

mercat de treball probablement ja s'ha registrat (entre 1980 i 1984 segons els estats) i a Catalunya en canvi per la perllongació del cicle demogràfic passat encara resten anys per a assolir el màxim.

Les expectatives d'entrades en la població activa, combinades amb els elevats volums actuals d'atur a Catalunya, semblen eliminar la possibilitat de recuperació immediata de la immigració, fins i tot en la hipòtesi de millora a mig termini de l'activitat econòmica. Per altra banda tampoc no es creu que vagin a generar-se fluxos notables d'emigració, ja que l'entorn econòmic general no permet focus importants d'atracció d'ocupació.

La gran concentració de població en l'interval central de la piràmide d'edats de Catalunya, no suposa que en els pròxims anys s'incrementin notablement els efectius de la població amb expectatives de jubilació i per tant permetin una reducció de la pressió que han d'exercir sobre el mercat de treball les generacions joves.

Així l'envelliment de la població catalana, a curt i mig termini no es produirà tant per un increment sobtat dels efectius de les generacions velles que augmenten de manera gradual i progressiva, sinó per la reducció radical de la població situada en els graons més joves de la piràmide d'edats.

JOAQUIM CAPELLADES

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la
Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació

Servei Central de Publicacions
de la Generalitat de Catalunya

Full n.º 34 i 35

Juny - Setembre 1984

L'ESTRUCTURA PER EDATS DE LES COMARQUES DE CATALUNYA, 1981

El número present d'aquest full té com a objecte completar territorialment l'anàlisi de la distribució per edats de la població catalana iniciada en els números 32 i 33. Les dades utilitzades procedeixen íntegrament de l'explotació de l'arxiu de població creat pel Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya a partir dels Padrons Municipals d'Habitants de l'any 1981. Com que es tracta d'una primera explotació provisional per a estudi i esmena hi ha petites desviacions entre els totals nacionals i comarcals de població i les dades oficials del Cens de Població del mateix any. Tanmateix aquestes desviacions, mínimes en termes relatius, ja que no arriben al dos per mil pel conjunt de Catalunya, no han d'afectar pràcticament la distribució per edats ni, en general, a qualsevol dada de tipus estructural.

1. Distribució per edats

Per a l'anàlisi de l'estructura d'edats de les comarques catalanes a l'any 1981 i la seva evolució des de 1970 es consideren els tres grans grups bàsics de població:

- Els menors de quinze anys o població infantil, nascuda amb posterioritat a 1965.
- la població adulta compresa entre 15 i 64 anys que correspon als nascuts entre 1915 i 1965.
- la població senil, és a dir les persones nascudes abans de 1915 i que per tant tenien més de 65 anys en el moment censal.

Cal senyalar que totes aquestes dades fan referència a les zero hores de l'1 de març de 1981, moment censal, i que per tant corresponen a anys complerts en aquesta data i no pas a generacions.

En la taula I es presenten les xifres de població per a cadascun dels esmentats grups d'edat i la seva evolució entre 1970 i 1981. Els menors de 15 anys eren menys nombrosos a l'any 1981 que en 1970, en 17 comarques catalanes, com a efecte de l'impacte conjunt de la despoblació i l'envelliment que afecta a bona part de les àrees rurals de Catalunya. Destaca per la intensitat de la reducció el Pallars Sobirà comarca en la que el nombre d'infants cau a menys de la meitat en el curs d'aquest període (1976 i 815 respectivament). Pel que fa referència al grup central de la distribució, població compresa entre 15 i 64 anys, tenia menors efectius l'any 1981 que deu anys abans a 15 de les 38 comarques catalanes. En canvi, el grup dels més grans de 65 anys ha augmentat de manera important a la totalitat de comar-

ques, amb les úniques i mínimes excepcions del Pallars Sobirà i el Priorat en les quals fins i tot aquest grup d'edats s'ha vist afectat per la despoblació.

Les dades de la taula 2 permeten avaluar en termes relatius l'evolució de la distribució territorial de l'estructura d'edat. Així mentre pel conjunt de Catalunya la fracció de població infantil es redueix en quasi un punt percentual durant aquesta dècada (25,6 % i 24,8 % respectivament), cinc comarques encara incrementen el pes dels infants dins del conjunt de la seva població. En general són comarques de tipus mitjà o petit amb augments significatius de població durant els últims anys (Alt Empordà, Alt Camp, Baix Penedès, Baix Camp o Ribera d'Ebre).

Pel que fa referència a la població de més de 65 anys, incrementa el seu pes a Catalunya en més d'un punt al llarg del decenni dels setanta (9,9 % i 11,1 % pels anys 1970 i 1981). Aquesta pauta és també quasi general a tot Catalunya ja que afecta a 34 comarques mentre que només 4 comarques localitzades entorn a Tarragona i Reus (Alt Camp, Baix Penedès, Tarragonès i Baix Camp), redueixen el pes de la població vella.

Quant al grup central de la distribució d'edats, tendeix a mantenir-se relativament estable, arreu de Catalunya, en compensar-se l'efecte d'increment de la població senil amb la reducció relativa del grup infantil.

2. Índex d'envelliment

Es considera que aquest índex és el millor indicador per a mostrar la dinàmica de la distribució d'edats d'una població i també per a realitzar comparacions entre poblacions. L'índex d'envelliment és un indicador molt sensible a les variacions i canvis en ambdós extrems de la distribució d'edats alhora, ja que es defineix com la relació percentual entre la població de 65 anys i més i la de menys de 15 anys.

S'ha vist en el número anterior que a Catalunya l'índex d'envelliment parteix l'any 1970 de valors extraordinàriament baixos (38,6 %), en relació als països desenvolupats de l'Europa Occidental, però que experimenta un increment gradual i progressiu fins a l'any 1981 (44,4%). Tanmateix els nivells d'envelliment són molt diferents segons les comarques de Catalunya, com es pot veure en les dades de la taula 3 i el mapa adjunt en el que s'ha grafiat la distribució territorial de l'índex d'envelliment de l'any 1981.

En aquest últim any només nou comarques, totes localitzades en el litoral i prelitoral tenen nivells d'envelliment inferiors a la mitjana catalana. Destaca especialment el Baix Llobregat (23,2%, que vol dir que hi havia menys d'un avi per cada quatre infants), altres comarques amb índex molt baix són els dos Vallès (al voltant del 30 %) i el Tarragonès (32 %).

En l'altre extrem de la distribució sis comarques tenen índex d'envelliment més gran del 90 %, és a dir, més del doble de la mitjana nacional. Destaquen el Pallars Sobirà (127 %) i el Priorat (126 %), que indiquen que en aquest la proporció és de més de cinc avis per a cada quatre infants.

D'altra banda la tendència cap a l'envelliment gradual i progressiu de la població es dona quasi arreu de la geografia catalana. Aquesta línia es palesa clarament en analitzar la dinàmica d'envelliment avaluada en la segona part de l'esmentada taula 3 i en el mapa corresponent. Com a indicador de la dinàmica

s'ha utilitzat un coeficient calculat per la relació percentual per quocient entre els valors de l'índex d'envelliment a l'any actual (1981) i l'any base (1970 ó 1975).

En aquest cas només cinc comarques han vist rejuvenir la seva població entre 1970 i 1981 (coeficient inferior a 100), reduint-se aquesta xifra a dues comarques (Alt Camp i Ribera d'Ebre) si la comparació es fa només per l'últim quinquenni.

De les restants 33 comarques amb envelliment progressiu de la població, cal destacar-ne a tretze amb una dinàmica d'envelliment de més del doble de la mitjana catalana (índex superior al 130 %), aquest fenomen afecta a la totalitat de les comarques d'alta muntanya, excepte la Vall d'Aran, i també la quasi totalitat de comarques localitzades dins de la demarcació territorial de Lleida i també el Priorat.

Finalment es pot indicar que les comarques situades entorn de Barcelona, tenen una dinàmica d'envelliment semblant a la mitjana nacional, més alta en el Barcelonès y el Vallès Occidental i més baixa en la resta de comarques properes a la capital catalana.

3. Índex de dependència

L'índex de dependència per edats relaciona la població en edat no activa (persones de menys de 15 anys i de més de 65) amb la població en edat activa (els compresos entre 15 i 64). Així mesura els canvis en l'estructura d'edats sobre la dependència econòmica de la població.

Aquests índex amb un valor del 56,3% té una lleugera tendència creixent a Catalunya. Quant al seu recorregut i segons les dades de la taula 4, oscil·la entre el 66,0 % màxim excepcional del Priorat, seguit del Montsià, l'Alt Camp i l'Alt Empordà, tots ells per damunt del 60 % i uns mínims que depassen per poc el 50 % (Ripollès 51,3 %, Berguedà 51,6 %, Solsonès 52,4 % etc). En gene-

ral no es dona una tendència clarament definida quant a la distribució territorial d'aquest índex, fet que contrasta clarament amb la resultant de l'índex d'envelliment i així es pot veure que comarques amb nivells semblants d'envelliment, tenen valors molt diferents en l'índex de dependència per edats, a causa de que en aquest cas es compensa el pes de la població vella i juvenil.

4. Índex de potencial de població activa

És un altre indicador de la influència de la distribució per edats d'una població sobre el marc econòmic. Amb aquesta finalitat relaciona la població en edat activa (15 a 64 anys, legalment a partir dels 16 anys) amb la població total.

Catalunya l'any 1981 tenia una mitjana del 63,9 % amb relativa estabilitat temporal. Especialment els valors màxims es registren generalment a les comarques de la Catalunya vella, entre el 64 i el 66 %, mentre que les comarques agràries de la Catalunya nova tenen els nivells més reduïts, al voltant del 60 % al 62 %. Tanmateix les diferències no són molt notables entre les diferents comarques catalanes.

5. Conclusions

L'envelliment de la població que afecta a la pràctica totalitat de les comarques de Catalunya, es troba només en una fase inicial en la majoria d'aquestes comarques que d'acord amb l'actual distribució per edats han d'experimentar encara importants processos d'envelliment. Aquesta dinàmica pot ser particularment intensa en les grans comarques urbanes i industrials actualment amb un pes molt important de la població infantil i juvenil, mentre les comarques rurals probablement experimentin una desacceleració de l'alt ritme d'envelliment sofert en els últims anys.

TAULA 1

Distribució per edats de la població de Catalunya, per Regions i Comarques, 1970-1981

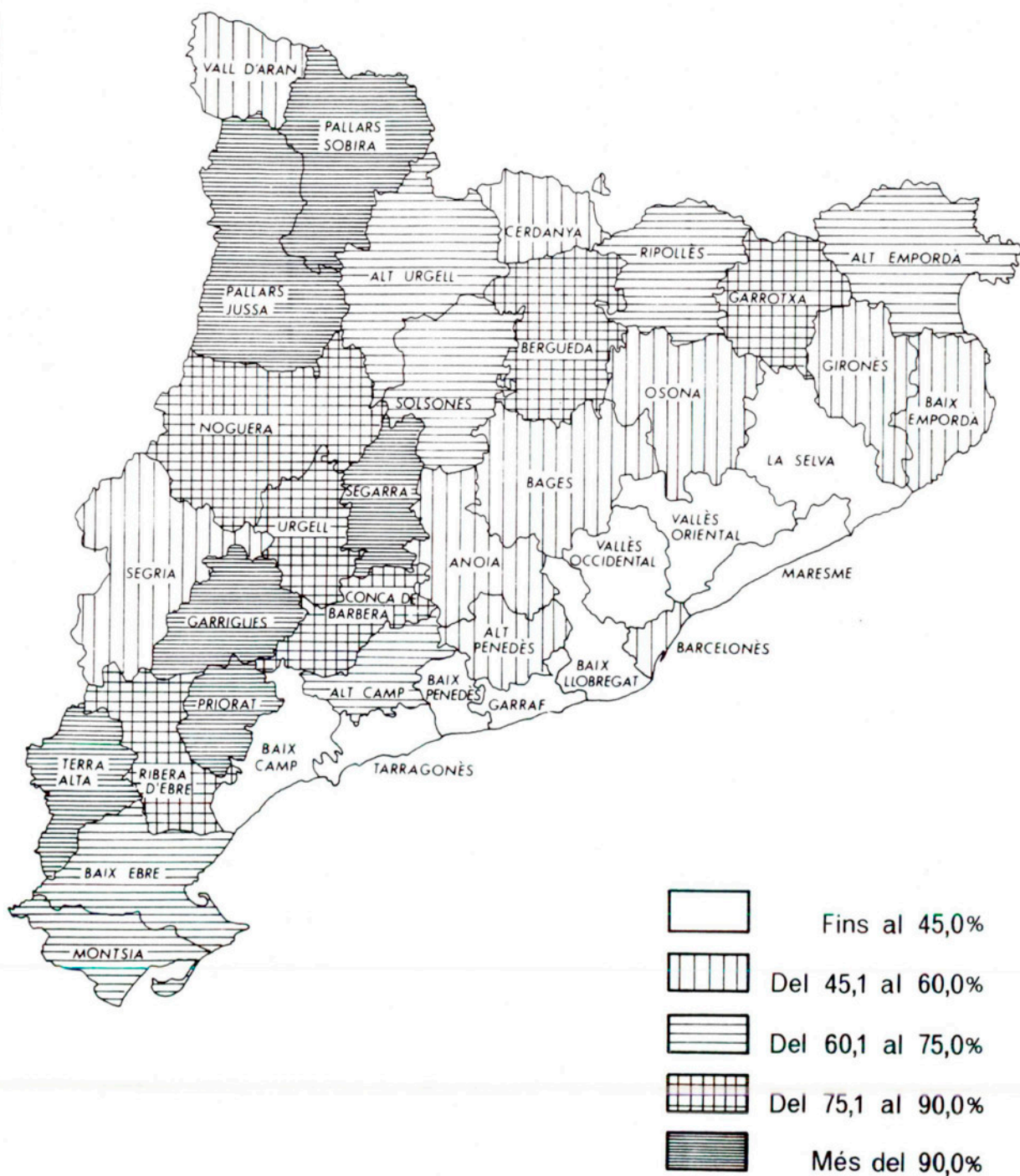
	de 0 a 14 anys			de 15 a 64 anys			65 i més		
	1970	1975	1981	1970	1975	1981	1970	1975	1981
REGIÓ I	907.805	1.019.943	1.049.137	2.233.876	2.509.365	2.636.808	312.188	364.462	421.709
Baix Llobregat	105.964	145.845	153.807	220.980	288.965	320.130	22.263	29.106	35.727
Barcelonès	577.676	594.056	596.832	1.511.848	1.610.192	1.636.752	225.147	256.372	290.749
Maresme	51.203	64.704	67.171	121.173	144.938	159.326	17.771	21.549	25.117
Vallès Occidental	131.672	161.715	170.534	287.039	348.655	385.046	34.897	43.133	52.231
Vallès Oriental	41.290	53.623	60.793	92.836	116.615	135.554	12.110	14.302	17.885
Regió II	88.737	98.471	99.055	239.841	254.633	267.019	43.180	48.553	53.152
Alt Empordà	15.708	17.965	18.761	46.468	48.808	49.985	9.643	10.830	11.316
Baix Empordà	17.173	18.945	19.568	44.684	47.345	50.830	9.225	10.463	10.825
Garrotxa	8.898	8.758	8.753	30.055	29.836	29.723	5.335	5.894	6.615
Gironès	28.455	32.820	31.967	72.837	79.819	83.757	12.316	13.964	15.668
Selva	18.503	19.983	20.006	45.797	48.825	52.724	6.661	7.402	8.658
Regió III	70.077	84.516	89.491	167.836	196.883	207.663	29.102	32.781	36.759
Alt Camp	6.251	7.023	7.389	18.349	19.475	20.582	4.720	4.871	5.017
Alt Penedès	13.501	14.598	15.122	34.291	37.343	39.715	6.755	7.117	7.947
Baix Penedès	5.642	7.495	7.729	13.676	16.321	18.283	2.416	2.551	2.951
Garraf	15.806	17.085	17.692	35.722	41.183	44.714	5.440	6.107	7.336
Tarragonès	29.597	38.315	41.559	65.798	82.561	84.369	9.771	12.135	13.508
Regió IV	35.030	40.000	42.156	94.531	99.896	109.571	19.509	21.251	22.816
Baix Camp	23.638	28.694	31.521	59.120	66.326	76.465	10.742	12.053	13.327
Conca de Barberà	3.863	4.306	3.669	12.226	11.265	11.301	2.606	2.964	3.133
Priorat	2.580	2.048	1.820	7.612	6.849	6.239	2.327	2.283	2.298
Ribera	4.949	4.952	5.146	15.573	15.456	15.566	3.834	3.951	4.058
Regió V	28.268	28.170	27.093	81.246	80.791	79.571	18.190	19.237	19.658
Baix Ebre	14.882	14.997	13.652	41.909	41.174	39.933	9.143	9.597	9.486
Montsià	10.549	10.708	11.042	29.185	30.430	30.859	6.547	7.262	7.634
Terra Alta	2.837	2.465	2.399	10.152	9.187	8.729	2.500	2.378	2.538
Regió VI	35.628	35.610	34.780	95.113	98.130	101.046	14.645	16.311	18.624
Cerdanya	2.907	2.833	2.616	8.346	8.279	7.565	1.304	1.360	1.530
Osona	25.609	26.179	25.751	64.162	67.431	71.864	9.408	10.693	12.407
Ripollès	7.112	6.598	6.413	22.605	22.420	21.617	3.933	4.258	4.687
Regió VII	62.834	64.830	63.169	168.310	178.397	180.413	28.022	32.668	35.649
Anoia	16.797	19.389	19.789	42.076	46.068	49.162	6.877	7.620	8.931
Bages	33.595	34.700	33.400	89.568	96.089	96.932	14.700	17.651	18.903
Berguedà	9.653	8.103	7.691	29.676	28.893	27.232	5.331	5.967	6.386
Solsonès	2.789	2.638	2.289	6.990	7.347	7.087	1.114	1.430	1.429
Regió VIII	67.836	66.606	63.824	179.038	181.063	185.242	32.270	36.731	40.870
Garrigues	5.003	4.439	4.029	15.826	14.634	14.436	4.112	4.111	4.238
Noguera	11.192	9.996	9.112	31.637	29.132	28.867	6.267	6.579	7.293
Segarra	3.811	3.448	3.154	11.627	11.510	11.021	2.498	2.656	2.849
Segrià	39.714	41.384	40.663	96.530	103.523	109.110	14.602	17.794	20.652
Urgell	8.116	7.339	6.866	23.418	22.264	21.808	4.791	5.591	5.838
Regió IX	12.592	10.154	9.419	34.366	31.739	31.807	6.861	7.324	8.157
Alt Urgell	4.467	3.968	3.942	12.363	12.152	12.597	2.405	2.639	3.044
Pallars Jussà	4.933	3.988	3.359	13.670	12.322	11.988	2.821	3.102	3.387
Pallars Sobirà	1.976	993	815	5.069	3.792	3.444	1.099	.977	1.038
Vall d'Aran	1.216	1.205	1.303	3.264	3.473	3.778	.536	606	688
CATALUNYA	1.308.807	1.448.300	1.478.124	3.294.157	3.630.897	3.809.090	503.967	579.318	657.324

Font: C.I.D.C., Explotacions del Cens de Població de 1970.

C.I.D.C., Explotacions del Padró Municipal d'Habitants de 1975 i 1981.

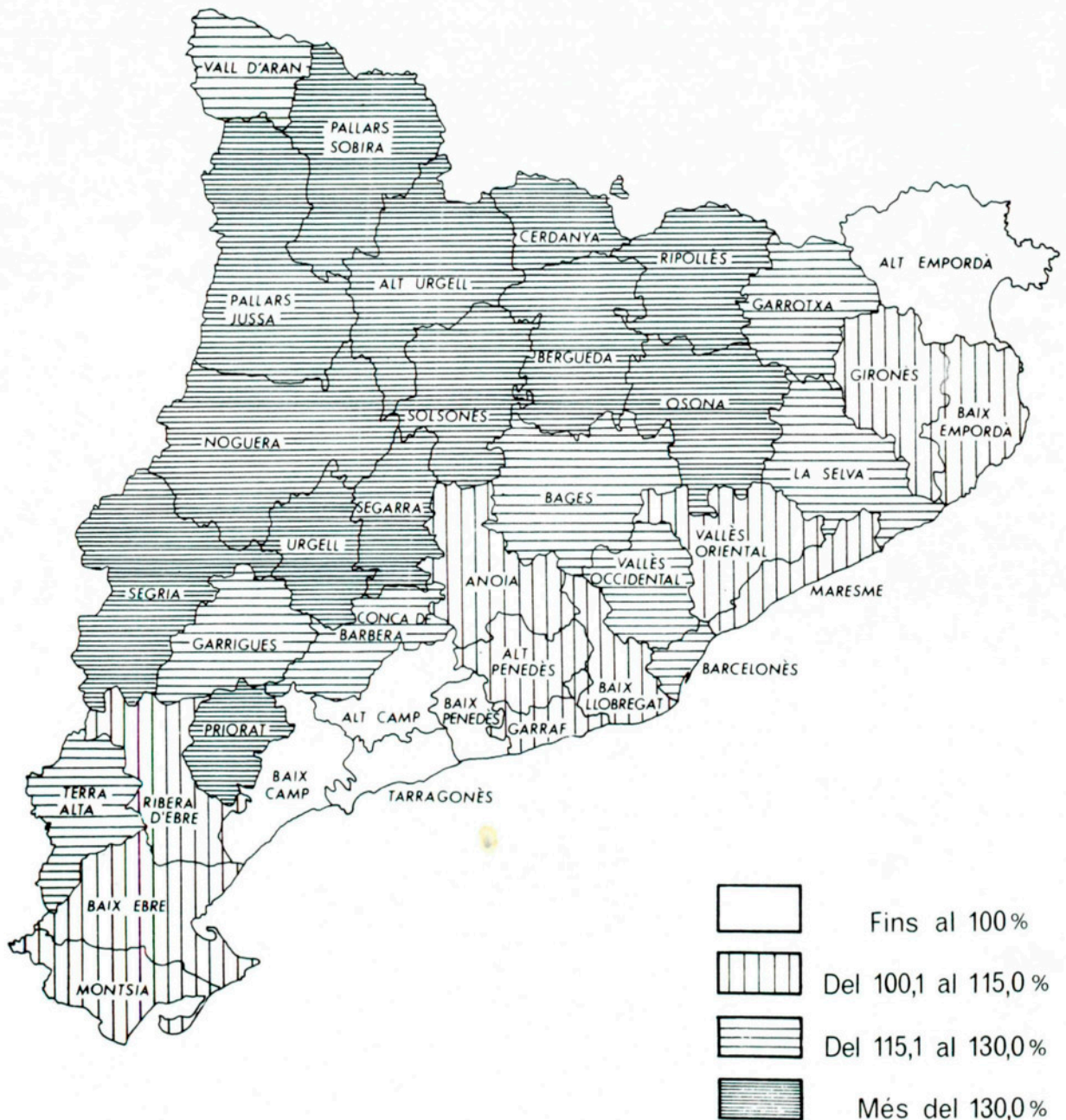

INDEX D'ENVELLIMENT, 1981

DINÀMICA D'ENVELLIMENT, 1970-1981

100 (Index d'envelliment 1981 / Index d'envelliment 1970)

TAULA 2

Distribució percentual per edats de la població de Catalunya, per Regions i Comarques, 1970-1981

	de 0 a 14 anys			de 15 a 64 anys			65 i més		
	1970	1975	1981	1970	1975	1981	1970	1975	1981
REGIÓ I	26,3	26,2	25,5	64,7	64,4	64,2	9,0	9,4	10,3
Baix Llobregat	30,3	31,4	30,2	63,2	62,3	62,8	6,5	6,3	7,0
Barcelonès	25,0	24,1	23,6	65,3	65,5	64,9	9,7	10,4	11,5
Maresme	26,9	27,9	26,7	63,8	62,8	63,3	9,3	9,3	10,0
Vallès Occidental	29,0	29,2	28,0	63,3	63,0	63,4	7,7	7,8	8,6
Vallès Oriental	28,2	29,1	28,4	63,5	63,2	63,3	8,3	7,7	8,3
REGIÓ II	23,9	24,5	23,6	64,5	63,4	63,7	11,6	12,1	12,7
Alt Empordà	21,9	23,1	23,4	64,7	62,9	62,5	13,4	14,0	14,1
Baix Empordà	24,2	24,7	24,1	62,8	61,7	62,6	13,0	13,6	13,3
Garrotxa	20,1	19,7	19,4	67,9	67,1	65,9	12,0	13,2	14,7
Gironès	25,1	25,9	24,3	64,1	63,1	63,8	10,8	11,0	11,9
Selva	26,1	26,2	24,6	64,5	64,1	64,8	9,4	9,7	10,6
REGIÓ III	26,2	26,9	26,8	62,9	62,7	62,2	10,9	10,4	11,0
Alt Camp	21,3	22,4	22,4	62,6	62,1	62,4	16,1	15,5	15,2
Alt Penedès	24,7	24,7	24,1	62,9	63,2	63,3	12,4	12,1	12,6
Baix Penedès	26,0	28,4	26,7	62,9	61,9	63,1	11,1	9,7	10,2
Garraf	26,8	26,5	25,4	63,5	64,0	64,1	9,7	9,5	10,5
Tarragonès	28,1	28,8	27,8	62,6	62,1	63,2	9,3	9,1	9,0
REGIÓ IV	23,5	24,8	24,2	63,4	62,0	62,8	13,1	13,2	13,0
Baix Camp	25,3	26,8	26,0	63,2	61,9	63,0	11,5	11,3	11,0
Conca de Barberà	20,7	23,2	20,3	65,4	60,8	62,4	13,9	16,0	17,3
Priorat	20,6	18,3	17,6	60,8	61,3	60,2	18,6	20,4	22,2
Ribera	20,3	20,3	20,8	63,9	63,5	62,8	15,8	16,2	16,4
REGIÓ V	22,1	22,0	21,4	63,6	63,0	63,0	14,3	15,0	15,6
Baix Ebre	22,6	22,8	21,6	63,6	62,6	63,4	13,8	14,6	15,0
Montsià	22,8	22,1	22,3	63,1	62,9	62,3	14,1	15,0	15,4
Terra Alta	18,3	17,6	17,5	65,6	65,5	64,0	16,1	16,9	18,5
REGIÓ VI	24,5	23,7	22,5	65,4	65,4	65,4	10,1	10,9	12,1
Cerdanya	23,1	22,7	22,3	66,5	66,4	64,6	10,4	10,9	13,1
Osona	25,8	25,1	23,4	64,7	64,6	65,3	9,5	10,3	11,3
Ripollès	21,1	19,8	19,6	67,2	67,4	66,1	11,7	12,8	14,3
REGIÓ VII	24,3	23,5	22,6	64,9	64,7	64,6	10,8	11,8	12,8
Anoia	25,6	26,5	25,4	63,9	63,1	63,1	10,5	10,4	11,5
Bages	24,4	23,4	22,4	64,9	64,7	64,9	10,7	11,9	12,7
Berguedà	21,7	18,9	18,6	66,4	67,2	65,9	11,9	13,9	15,5
Solsonès	25,6	23,1	21,2	64,2	64,4	65,6	10,2	12,5	13,2
REGIÓ VIII	24,3	23,4	22,0	64,1	63,7	63,9	11,6	12,9	14,1
Garrigues	20,0	19,1	17,7	63,5	63,2	63,6	16,5	17,7	18,7
Noguera	22,8	21,9	20,1	64,4	63,7	63,8	12,8	14,4	16,1
Segarra	21,3	19,6	18,5	64,8	65,3	64,8	13,9	15,1	16,7
Segrià	26,3	25,4	23,8	64,0	63,7	64,1	9,7	10,9	12,1
Urgell	22,3	20,9	19,9	64,5	63,2	63,2	13,2	15,9	16,9
REGIÓ IX	23,4	20,6	19,1	63,9	64,5	64,4	12,7	14,9	16,5
Alt Urgell	23,2	21,2	20,1	64,3	64,7	64,4	12,5	14,1	15,5
Pallars Jussà	23,0	20,6	17,9	63,8	63,4	64,0	13,2	16,0	18,1
Pallars Sobirà	24,3	17,2	15,4	62,2	65,9	65,0	13,5	16,9	19,6
Vall d'Aran	24,3	22,8	22,5	65,1	65,8	65,6	10,6	11,4	11,9
CATALUNYA	25,6	25,6	24,8	64,5	64,2	64,1	9,9	10,2	11,1

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula 1.

TAULA 3

Evolució de l'índex d'Envelliment i de la Dinàmica d'Envelliment de Catalunya,
per Regions i Comarques, 1970-1981

	Índex d'envelliment						Dinàmica d'envelliment			
	Índex			Ordenació			Índex		Ordenació	
	1970	1975	1981	1970	1975	1981	1981-70	1981-75	1981-70	1981-75
REGIÓ I	34,4	35,7	40,1				116,6	112,3		
Baix Llobregat	21,6	20,6	23,2	1	1	1	107,4	112,6	10	19
Barcelonès	39,0	43,2	48,7	10	14	12	124,9	112,7	21	20
Maresme	34,7	33,3	37,3	5	5	5	107,5	112,0	11	17
Vallès Occidental	26,5	26,7	30,6	2	3	3	115,5	114,6	17	25
Vallès Oriental	29,3	26,7	29,4	3	2	2	100,3	110,1	6	13
REGIÓ II	48,7	49,3	53,5				109,9	108,5		
Alt Empordà	61,4	60,3	60,3	29	21	20	98,2	100,0	4	3
Baix Empordà	53,7	55,2	55,3	20	20	17	103,0	100,2	8	4
Garrotxa	60,0	67,3	75,5	28	26	26	125,8	112,2	22	18
Gironès	43,3	42,5	49,0	14	12	13	113,2	115,3	15	28
Selva	36,0	37,3	43,2	6	8	9	120,0	115,8	20	29
REGIÓ III	41,2	38,8	41,0				99,5	105,7		
Alt Camp	75,5	69,4	67,8	34	29	22	89,8	97,7	2	1
Alt Penedès	50,0	48,7	52,5	19	16	15	105,0	107,8	9	9
Baix Penedès	42,9	34,0	38,1	13	6	6	88,8	112,0	1	16
Garraf	36,1	35,7	41,4	7	7	7	114,7	116,0	16	30
Tarragonès	33,0	31,7	32,5	4	4	4	98,5	102,5	5	7
REGIÓ IV	55,7	53,1	54,1				97,1	101,9		
Baix Camp	45,4	42,0	42,2	18	11	8	92,9	100,5	3	5
Conca de Barberà	67,5	68,8	85,3	33	28	32	126,4	124,0	23	36
Priorat	90,2	111,5	126,0	38	38	37	139,7	113,0	32	22
Ribera	77,5	79,8	78,8	35	34	28	101,7	98,7	7	2
REGIÓ V	64,3	68,3	72,5				112,8	106,1		
Baix Ebre	61,4	64,0	69,4	30	22	24	113,0	108,4	14	10
Montsià	62,1	67,8	69,1	31	27	23	111,3	101,9	13	6
Terra Alta	88,1	96,5	105,0	37	36	35	119,2	108,8	18	12
REGIÓ VI	41,1	45,8	53,5				130,2	116,8		
Cerdanya	44,9	48,0	58,4	17	15	19	130,1	121,7	26	35
Osona	36,7	40,8	48,1	8	10	11	131,1	117,9	27	32
Ripollès	55,3	64,5	73,0	23	23	25	132,0	113,2	28	23
REGIÓ VII	44,6	50,4	56,4				126,5	111,9		
Anoia	40,9	39,3	45,1	12	9	10	110,3	114,7	12	26
Bages	43,8	50,9	56,5	15	18	18	129,0	111,0	25	14
Berguedà	55,2	73,6	83,0	22	30	30	150,4	112,8	35	21
Solsonès	39,9	54,2	62,4	11	19	21	156,4	115,1	36	27
REGIÓ VIII	47,6	55,1	64,1				134,7	116,3		
Garrigues	82,2	92,6	106,0	36	35	36	128,9	114,5	24	24
Noguera	56,0	65,8	80,0	25	24	29	142,8	121,6	33	34
Segarra	65,5	77,0	90,3	32	32	33	137,9	117,3	31	31
Segrià	36,8	43,0	50,7	9	13	14	137,8	117,9	30	33
Urgell	59,0	76,2	85,0	27	31	31	144,1	111,5	34	15
REGIÓ IX	54,5	72,1	86,6				158,9	120,1		
Alt Urgell	53,8	66,5	72,2	21	25	27	134,2	108,6	29	11
Pallars Jussà	57,2	77,8	100,0	26	33	34	174,8	128,5	37	37
Pallars Sobirà	55,6	98,4	127,0	24	37	38	228,4	129,1	38	38
Vall d'Aran	44,1	50,3	52,8	16	17	16	119,7	105,0	19	8
CATALUNYA	38,5	40,0	44,5				115,0	111,0		

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula 1.

TAULA 4

Índex de Dependència i índex de Potencial de Població Activa a Catalunya
per Regions i Comarques, 1981

	Índex de Dependència		Índex de Pot. Pobl. Act.			Índex de Dependència		Índex de Pot. Pobl. Act.	
	Índex	Orde- nació	Índex	Orde- nació		Índex	Orde- nació	Índex	Orde- nació
REGIÓ I	55,7		64,1		REGIÓ VI	52,8		65,4	
Baix Llobregat	59,2	32	62,8	5	Cerdanya	54,8	12	64,5	27
Barcelonès	54,2	9	64,8	30	Osona	53,0	6	65,3	33
Maresme	57,9	22	63,3	16	Ripollès	51,3	1	66,0	38
Vallès Occidental	57,8	21	63,3	17					
Vallès Oriental	58,0	24	63,2	14	REGIÓ VII	54,7		64,6	
					Anoia	58,4	29	63,1	12
REGIÓ II	56,9		63,7		Bages	53,9	8	64,9	31
Alt Empordà	60,1	34	62,4	4	Berguedà	51,6	2	65,9	37
Baix Empordà	59,7	33	62,5	6	Solsonès	52,4	4	65,5	35
Garrotxa	51,7	3	65,9	36					
Gironès	56,8	18	63,7	20	REGIÓ VIII	56,5		63,8	
Selva	54,3	10	64,7	28	Garrigues	57,2	20	63,5	19
					Noguera	56,8	19	63,7	21
REGIÓ III	58,0		63,2		Segarra	54,4	11	64,7	29
Alt Camp	60,2	36	62,3	3	Segrià	56,1	15	64,0	24
Alt Penedès	58,0	25	63,2	15	Urgell	58,2	26	63,1	13
Baix Penedès	58,4	28	63,1	10					
Garraf	55,9	14	64,1	25	REGIÓ IX	55,2		64,4	
Tarragonès	58,3	27	63,1	11	Alt Urgell	55,4	13	64,3	26
					Pallars Jussà	56,2	16	63,9	23
REGIÓ IV	59,2		62,7		Pallars Sobirà	53,8	7	65,0	32
Baix Camp	58,6	30	63,0	9	Vall d'Aran	52,6	5	65,4	34
Conca de Barberà	60,1	35	62,4	7					
Priorat	66,0	38	60,2	1					
Ribera	59,1	31	62,8	8	CATALUNYA	56,3		63,9	
REGIÓ V	58,7		62,9						
Baix Ebre	57,9	23	63,3	18					
Montsià	60,5	37	62,2	2					
Terra Alta	56,5	17	63,8	22					

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula 1.

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de la Presidència

Institut Central
d'Estadística i Documentació